

Znamení Jidáš

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Hříšní lidé Království českého

MOBA

Vlastimil Vondruška
ZNAMENÍ JIDÁŠ
Hříšní lidé Království českého

Odpovědný redaktor Pavel Vlasatík
Grafická úprava Miroslava Zedníčková / OPT MOBA
Obálka Marcel Bursák / OPT MOBA
Tisk Finidr, s. r. o., Český Těšín

Vydala Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno
www.mobaknihy.cz

© Vlastimil Vondruška, 2009
© Moravská Bastei MOBA, s. r. o., Brno 2009

Vydání první

ISBN 978-80-243-3669-5

Cena včetně DPH 299 Kč

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Znamení Jidáš

MOBA

Mé ženě Aleně

I. KAPITOLA

Často se Bůh chová, jako by se chtěl křesťanům vysmívat. Až příliš často je trestá. Lidé prolévají slzy, i když jim nad hlavami září jasné slunce. Ale toho roku, kdy zemřel král Václav I., to bylo ještě horší. Lidé prolévali slzy pod nebem zataženým těžkými olovnatými mraky. Byla dlouhá zima, pak přišly deště a záplavy. Léto bylo studené a na polích se urodilo tak málo obilí, že už před zimou stihl venkov hladomor.

Stoupenci nového krále Přemysla II. Otakara vytáhli s ozbrojenými družinami proti velmožům, kteří ještě loni podporovali jeho zemřelého otce. Synové válčili proti otcům a krev tekla jen proto, aby výnosné zemské úřady obsadili noví lidé. Církevní preláti ochotně zapomněli na pastýřské poslání Kristovy církve a vehementně se účastnili zápasu o majetek a moc. Právo a víru nahradilo násilí a beznaděj. V Českém království panovaly v tom prvním roce nové vlády takové zmatky, jako by měl nastat konec věků.

Krvavé války za obnovení královské moci se účastnil i Oldřich z Chlumu, který již druhým rokem spravoval severní Čechy. Z pověření panovníka zahájil výstavbu nového správního hradu, který se okamžitě stal trnem v oku mocným rodům. Severočeská šlechta věděla, jaké přízni se Oldřich z Chlumu u mladého krále těší. Ale když Vartemberkové, Ronovci a Hrabišici zjistili, že před nimi neustoupí, podvolili se královské vůli. Správce severních Čech neměli rádi, ale respektovali ho.

Oldřich si z toho těžkou hlavu nedělal. Byl mladý a věřil, že odvážnému rytíři je svět otevřený. Chápal samozřejmě, že společenství křesťanů zdaleka neoplývá křesťanskou láskou, přesto byl šťastný. Těšil se přízni mladého krále, získal významné postavení a oženil se s překrásnou dívkou. Právě spolu čekali první dítě.

Skončila první zima vlády Přemysla II. Otakara. Stárnoucí velmožové se stáhli do svých hradů a přenechali místa mladým ambiciózním rytířům. Král nechal dovézt obilí z Uher a prostí lidé, i když notně pohublí, krušnou zimu přežili. Chystali se znovu osít svá pole. Oldřich z Chlumu to vše sledoval s klidným uspokojením. Vše se vracelo k normálnímu běhu světa. To ještě netušil, že obyčejné lidské štěstí je věcí neuvěřitelně pomíjivou.

Týden po Popeleční středě začala jeho manželka Blanka rodit. Jenže dítě leželo v jejím lůně jinak, než bývalo obvyklé. Po dvou dnech vyčerpávajících bolestí porodila Blanka dítě mrtvé a sama o tři dny později zemřela také. Pohřbili je vedle sebe na malém hřbitově pod skálou, na níž se tyčil rozestavěný královský hrad.

Když stařičký kněz hrob vykropil a služebníci ho zasypali hlínou, zůstal Oldřich na hřbitově sám. Pohroužený do vzpomínek klečel u čerstvého hrobu a pro slzy téměř neviděl dřevěný kříž zaražený do hlíny. Klečel se sepjatýma rukama a snažil se modlit. Vychovali ho v církevních školách, pracoval jako písař svatovítské kapituly a měl by tedy mít k Bohu blíže než většina věřících. Jenže Bůh mlčel.

Oldřich přemýšlel, jaký má lidský život smysl a co udělal špatně, že ho Bůh tak krutě potrestal. Na nic nedokázal přijít. Nechápal to. Pokud on sám nic špatného neudělal, proč se On zachoval tak krutě? Jak může být milosrdný, když nechá umírat nevinné? A pokud chce trestat křesťany, proč netrestá ty, kteří si to

zaslouží? Oldřich z Chlumu klečel u hrobu své ženy a dítěte a neviděl cestu, po které by měl kráčet. V jediném okamžiku přišel o všechno.

Nemusel být koneckonců královským prokurátorem, protože věrnost panovníkovi mu přinášela jen nenávist severočeské šlechty. Nemusel být správcem královského hradu, protože by se díky znalosti čtení a psaní uživil jako písař kdekoli. Nemusel bydlet v hradním paláci, protože člověku stačila nad hlavou došková střecha. Nemusel… Bylo toho hodně, co mít nemusel. Ale to jediné, co chtěl, to nenávratně ztratil. Proč by měl dál žít? Vždyť už nebylo nic, na co by se mohl ve svém pozemském životě těšit.

Když ráno přišel na hřbitov farář, našel Oldřicha z Chlumu klečet tam, kde ho včera opustil. Byl to starý muž, chodil už těžce a musel si pomáhat holí. Na sobě měl spravované nohavice a nepříliš čistou halenu. Byl pohublý, protože se o jídlo dělil s nejchudšími ze své farnosti.

Pomalu došel až k hrobu, pokřižoval se a pak se značným úsilím poklekl vedle Oldřicha. Sepjal ruce a tiše začal vyprávět o svém životě. Oldřich slyšel jeho hlas jakoby z dálky, pronikal k němu skrze stíny, které ho obklopovaly. Příběh starého faráře by opakovat nedokázal, přesto na tenhle okamžik svého života nikdy nezapomněl.

Před obědem společně opustili hřbitov. Oldřich z Chlumu se vracel ze světa mrtvých mezi živé. Ano, Bůh mu vzal ty, které miloval, ale v křesťanském světě žila ještě spousta bezbranných, kteří také milovali a strachovali se o své blízké. Mnohým z nich by mohl pomoci, aby netruchlili víc, než bylo nutné. Existovala cesta, po které by měl kráčet.

„Nechci vám lhát, vznešený pane," řekl s pohledem sklopeným k zemi stařičký farář, jako by se za svá

slova styděl. „Ale ani Bůh nemůže stačit na všechno. Někdy nás ochrání, někdy ne. On není tak všemocný, jak se všeobecně myslí. Ale existuje, a možná s námi trpí víc, než trpíme my sami. Pokud má být křesťanský svět lepší, musíme mu sami občas pomoci. Ne kvůli němu, ale kvůli lidem. Dobrý kněz by měl vědět, že svět nevystačí jen s milosrdenstvím božím, protože stejně důležité je i milosrdenství lidské. A soudce jako vy je, věřte mi, urozený pane, na tom stejně jako kněz.“

Nejvyšší komoří Bohuš ze Švamberka vešel do královy ložnice. Přemysl II. Otakar ještě spal. Mladý Zajíc z Valdeka, který té noci držel stráž u panovníkova lůžka, seděl v křesle u dveří a dřímal. V ruce držel připravený meč. Jakmile se otevřely dveře, vyskočil a meč výhružně napřáhl proti komořímu. „Co se děje?“ optal se rozmrzele, když ho poznal, a sklonil špičku zbraně k podlaze.

„Musím vzbudit krále,“ oznámil důležitě nejvyšší komoří. „Co se stalo? Nepřítel?“

„Něco horšího,“ odpověděl Bohuš ze Švamberka. Byl bledý a na čele se mu perlil pot. Bylo zřejmé, že má strach. Pokřižoval se a dutě oznámil: „Na hradě je zřejmě ďábel!“

„To nás zase navštívila Jeho biskupská Milost?“ ozval se rozespale Přemysl II. Otakar. Opřel se o loket a zívl. „Co se děje?“

„Zavraždili nejvyššího sudího Dobřeje,“ vykládal překotně komoří a spolu s mladým Zajícem z Valdeka se hluboce uklonili.

Král se posadil a dlaní si mnul obličej. Byl ještě rozespalý, protože šel pozdě spát. Neviděl důvod, aby kvůli smrti nějakého úředníka vstával tak časně. Oběma pokynul, aby přistoupili blíž. Bez většího zájmu se optal, kdo to má na svědomí.

„To je právě ta záhada… všichni si myslíme, že ďábel,“ vysvětloval uctivě, ale nanejvýš opatrně nejvyšší komoří. Znal svého pána a věděl, že po ránu s ním bývá ještě těžší domluva než během dne. Mladý král byl svéhlavý a až příliš často podléhal záchvatům zlosti.

„Proč ďábel?“ opáčil přísně Přemysl II. Otakar. Zůstal sedět, mladému Zajícovi z Valdeka zatím nedal znamení, aby mu podal oděv. Dosud se nerozhodl, zda kvůli tomu vstane.

„Sudího Dobřeje našli v jeho kanceláři. Komnata sice nebyla zamčená, ale palác byl od večera prázdný. To sudí Dobřej ještě žil. Stráž přísahá, že nikdo nevstoupil dovnitř ani nevyšel ven.“

„Nic z toho nás zatím nezneklidnilo,“ zamračil se mladý král. Mírně svraštil obočí, což vždycky znamenalo, že se blíží výbuch hněvu.

„Sudí Dobřej byl zavražděn dýkou… tady je,“ rychle pokračoval Bohuš ze Švamberka a podal panovníkovi malou a velice neobvyklou zbraň. Měla úzkou zkrvavělou čepel a jílec zdobily satanské znaky. „U těla zavražděného sudího ležel mrtvý černý kocour. Měl podříznutý krk. A kocouří krví byly na stěně nakresleny stejné znaky, jako jsou na téhle dýce. Probošt vyšehradské kapituly byl náhodou u toho, když mrtvé tělo nalezli. Okamžitě rozpoznal neklamné stopy působení ďábla, takže…“

„Na našem hradě ďábel není,“ opáčil popuzeně mladý král a zívl.

„Probošt Wilibald Odo už poslal pro exorcistu a…“

„Jak se mohl opovážit?“ vybuchl rozzlobený Přemysl II. Otakar.

„Někdo tu vraždu přece objasnit musí,“ pokorně se omlouval nejvyšší komoří. „Nejdříve jsem si myslel, že by se toho měl ujmout purkrabí Vilém z Landštejna.

Jenže ten prohlásil, že odpovídá jen za potrestání zločinů, které spáchají lidé. A tohle na lidskou ruku nevypadá. Takže jiná možnost nebyla a…“

„Dost!“ rozzlobil se král a lehl si zpět do lůžka. „Komnatu sudího zavřete, nikdo do ní nesmí vkročit. Nech hlídat dveře. Pokud se tu exorcista objeví, ať se zase vrátí k biskupovi. A pošli co nejrychleji do severních Čech pro Oldřicha z Chlumu. Zítra ho tu chceme mít!“

„Jak poroučíte, můj pane,“ uklonil se Bohuš ze Švamberka. „Jen bych rád upozornil, že jako prokurátor nemá na vašem dvoře žádnou pravomoc a tenhle případ…“

„Bude ji mít. A teď nás nech, nebo místo jednoho úředníka zemřou dva,“ opáčil výhružně král, přikryl se medvědí kožešinou a zavřel oči.

Když na počátku 12. století vyhořel Pražský hrad, nechal kníže Soběslav nejprve provizorně opravit poničený palác, ale pak se pustil do přestavby celého sídla. Místo hliněných valů nechal vztyčit kamenné hradby a vystavěl o něco blíže k Opyši nový honosný palác s kaplí. Jakmile byl nový palác hotový, odstěhoval se tam s celou rodinou a starý palác chátral. Později ho kníže Vladislav opravil a od časů krále Přemysla I. Otakara v něm sídlili zemští úředníci.

Byla to přízemní stavba, v níž se nacházelo sedm komnat. Z nádvoří se vcházelo do té největší, kde sídlilo skriptorium královské kanceláře. Kdysi to byl audienční sál českých knížat. Zabíral téměř polovinu budovy. Měl klenutý strop a kromě oken po obou stranách ještě řadu malých okének pod stropem. Podlaha byla to jediné, co se z původního knížecího paláce dochovalo. Byla vyložená dlaždicemi cihlové

barvy, na několika místech zčernalých jako připomínka dávného požáru.

V truhlicích, které stály podél stěn, byly uložené zemské listiny a na policích nad nimi ležely kodexy vázané v zašlé hnědé kůži. Poblíž oken stály tři pulpity, u nichž pracovali písaři. Vedle nízkého pódia u zadní stěny se nacházely masivní dveře, kterými se dříve vcházelo do soukromých komnat panovníka. Dnes se tu nacházely kanceláře nejvyšších zemských úředníků. Ve dne i v noci stál u dveří královský voják, který střežil celý palác a dál pustil jen ty, kdo patřili ke dvoru nebo obdrželi pozvání.

Dveřmi se vstupovalo do úzké temné chodby bez oken, kterou osvětlovalo několik hořících loučí. Na každé straně byly troje dveře pobité železnými hřeby, za nimiž se nacházely kanceláře s vysokými klenutými stropy a malými okny. V jedné z nich, jejíž vchod byl zajištěný závorou a přelepený kusem pergamenu s otiskem královské pečetě v červeném vosku, leželo tělo zavražděného sudího Dobřeje. Přede dveřmi stál voják v dlouhé drátěné košili a s kopím v ruce. V jiné kanceláři až úplně na konci chodby se sešlo pět velmožů, kterým patřily zbylé komnaty. Spolu se sudím Dobřejem reprezentovali královskou radu. Protože je nesvolal král, ba dokonce ani nebylo žádoucí, aby o jejich schůzce věděl, sešli se tajně zde a nikoli v trůnním sále. Venku se už stmívalo a otevřeným oknem k nim z věží pražských kostelů doléhaly hlasy zvonů, svolávající věřící na nešporní mši.

„Nikdo z nás pěti sudího zavraždit nemohl," zahájil jejich sezení nejvyšší komoří. Hovořil nervózním napjatým hlasem. „Proto se musíme poradit."

„Nemohl to udělat ani jiný člověk," navázal důležitě probošt Wilibald Odo. Stejně jako jiní probošti vyšehradské kapituly, i on zastával úřad královského

kancléře. „Stopy řádění temných sil jsou přece na první pohled zřejmé.“

„Na můj vkus až příliš,“ namítl purkrabí Vilém z Landštejna. „Jako by si ďábel přál, aby všichni okamžitě poznali, že to udělal on.“

„To je přece podstata zla. Ďábel nám chce vzít víru. Chce, abychom se ho báli,“ vykládal vyšehradský probošt. Mluvil česky s drsným přízvukem. I když žil v českých zemích už desítky let, svou rodnou normanštinu nedokázal zapřít. Měl robustní postavu a světlé vlasy stejně jako jiní normanští rytíři. Ostatně i on byl v duši spíše válečník než prelát. Pokud hovořil o křesťanské víře, myslel především na to, jak za ni bojovat. Stál příliš vysoko, aby se zajímal o utrpení prostých věřících. Jeho posláním bylo hájit zájmy českého krále, ale také církve. Byl významným mužem a dobře to věděl. O jeho přízeň usilovala většina velmožů, a proto býval častým hostem hostin a turnajů.

Neměl čas studovat teologické spisy, uložené v bohaté kapitulní bibliotéce. Znal několik základních křesťanských pouček a s těmi dosud vystačil.

Purkrabí Vilém z Landštejna mu však začal k jeho nelibosti oponovat. Řekl, že ďábel je plný hříchu jako každý jiný zločinec. Pokud se vrah snaží zamaskovat svůj zločin, proč by ďábel jednal jinak? Probošt Odo neměl purkrabího rád. Vilém z Landštejna byl vzdělaný, protože v mládí navštěvoval proslulou basilejskou školu. To by proboštovi nevadilo tolik jako fakt, že purkrabí hájí zájmy svého jihočeského rodu. Páni s erbem růže byli štědrými podporovateli cisterciáckého řádu, se kterým měla jeho kapitula neustálé spory o majetek. Zamračil se a chladně ho napomenul, že zlehčovat skutky ďábla je hloupost, hraničící s kacířstvím.

„Proč?“ podivil se purkrabí. „Žádný křesťan se nenarodí s hříchem v duši. Vrahem se teprve stane tím, že mu ďábel našeptává zlé myšlenky. Co je v tom za kacířství, ctihodný probošte?“

Pokud Wilibald Odo něco doopravdy nesnášel, byly to učené disputace. Už se chtěl rozzlobit, ale zachránil ho hofmistr Jindřich z Plavna. Ani on neměl purkrabího v lásce a při zasedání královské rady se spolu často hádali. Jejich úřady byly neustále ve sporu o kompetence. Jindřich z Plavna byl už starší zkušený muž. Byl hubený, vysoký a s ostře řezanými rysy ve tváři. Z profilu vypadal jako sokol, jehož měl ve znaku. Zvedl hubený prst a přísně řekl: „Měli bychom ctít vážnost svých úřadů. Já osobně souhlasím se vznešeným proboštem, protože výklad víry je jeho věcí. Od pana purkrabího bych spíše očekával vysvětlení, jak je možné, že se tu objevil vrah. On je přece odpovědný za bezpečí na hradě. Pokud však neumí tuhle věc vysvětlit, bylo by jistě i pro něj lepší, aby přijal názor, že to má na svědomí ďábel. Jinak by mohlo našeho milostivého krále napadnout, že vznešený purkrabí Vilém z Landštejna něco zanedbal a…“

„Co si to dovolujete?“ rozkřikl se Vilém z Landštejna. „Víte stejně dobře jako ostatní členové královské rady, že strážní žádné povinnosti nezanedbali.“

„Tak jak se sem vrah dostal, pokud by mu nepomáhal ďábel?“ optal se sladce vyšehradský probošt. Znovu nabyl ztracenou rozvahu.

„A je to v tuhle chvíli důležité?“ zasáhl poslední z přítomných velmožů, který dosud mlčel. Ojíř z Frýdberka byl členem starobylého rodu a významný úřad zemského maršálka zastával již spoustu let. Sloužil králi Václavovi I. a byl jediný, kdo si svůj vysoký úřad udržel řadu let. Navzdory tomu, že právě

on kdysi porazil mladého Přemysla II. Otakara, když ještě coby kralevic povstal proti svému otci. Ojíř byl vynikající voják, a to dokázal mladý král ocenit.

Zemský maršálek chvíli počkal, než se ostatní uklidní. Pak lehce, jako by děkoval, kývl hlavou, kterou zdobily řídké bílé kadeře. „Řekněme si to otevřeně, copak nás zajímá, kdo sudího Dobřeje doopravdy zabil? Důležitější přece je, kdo jeho významný úřad převezme! Prý sem jede nějaký Oldřich z Chlumu. Neznám ho, je příliš mladý a z bezvýznamného rodu. Jenže náš vznešený král už nejednou povznesl muže, který si takovou čest s ohledem na svůj původ nezasloužil. Já myslím, že tu jsme spíše proto, abychom se dohodli, koho budeme do úřadu zemského sudího prosazovat! Nebo se mýlím? Já předem říkám, že pána z Chlumu nepřijmu!“

„Copak se o něm uvažuje?“ vyhrkl trochu překvapeně Jindřich z Plavna. „Jako hofmistr bych něco takového musel vědět.“

„Má jen pomoci zkušenému exorcistovi při pátrání, nic víc,“ důležitě potvrdil Wilibald Odo. „Ani já si ho neumím jako zemského sudího představit.“

„Nepodceňujte Oldřicha z Chlumu! Náš vznešený král má o něm vysoké mínění. Považuje ho za zcela oddaného své koruně. Nikde není takový pořádek jako v severních Čechách,“ upozornil komoří Bohuš ze Švamberka.

„Jakou to hrajete hru? Víte snad více než my?“ osopil se na něj příkře Ojíř z Frýdberka.

„Nevím víc než vy,“ bránil se trochu uraženě nejvyšší komoří. „Chtěl jsem jen upozornit, že já znám našeho vznešeného krále lépe než vy, urození páni. Umím si představit, jak uvažuje.“

„V tom případě musíme udělat vše, aby ten Oldřich důvěru našeho panovníka ztratil," oznámil nesmlouvavě vyšehradský probošt.

„Jistě! Nikdo z nás mu při pátrání neposkytne ani tu nejmenší pomoc," souhlasil Jindřich z Plavna.

„Proč?" optal se purkrabí. „Já Oldřicha z Chlumu znám. Je to čestný rytíř, je vzdělaný, a pokud by někdo úřad zemského sudího zastával opravdu dobře, byl by to on."

„Ne!" zavrtěl rezolutně hlavou Ojíř z Frýdberka a podíval se na Jindřicha z Plavna, který nepatrně přikývl na znamení, že souhlasí, aby vyslovil to, na čem se spolu dříve dohodli. „Tento úřad by měl získat pan Hynek Berka z Dubé. Jeho rod je téměř tak významný jako můj!"

„Jistě," jízlivě přikývl Vilém z Landštejna. „Ideální muž! Je stejně jako vy ze severních Cech a jste vzdáleně příbuzní."

„Církev považuje tuhle volbu za dobrou," usmál se vyšehradský probošt. „Páni z Dubé štědře podporují církev. Na rozdíl od pána z Chlumu!"

„Říkejte si, co chcete, stejně nakonec rozhodne náš vznešený král," oponoval jim tvrdohlavě Vilém z Landštejna a vstal. „Oldřich z Chlumu má mou důvěru. Proto mu nebude můj úřad při pátrání bránit. Už proto, že ten odporný zločin spáchal člověk." Uklonil se a odešel.

„O co mu jde?" vrtěl nechápavě hlavou nejvyšší komoří. V podobných sporech stával většinou na straně purkrabího, protože i jeho statky ležely na jihu země. Proto k němu měl blíže než k velmožům ze severu království. Ale tentokrát výjimečně souhlasil s ostatními. Oldřich z Chlumu mohl být jako zemský sudí nebezpečnější než Hynek Berka z Dubé. Mladý rytíř neměl co ztratit a takoví lidé se dali těžko ovládat.

Hynka Berku z Dubé všichni znali a věděli, co od něj mohou očekávat.

„O co purkrabímu jde?“ opakoval po něm ironicky Jindřich z Plavna. „To si snad umíte spočítat sám! Panu Oldřichovi zemřela před Velikonocemi žena. A dcera Viléma z Landštejna Světlana je dosud svobodná. Sudí Dobřej stál, abych tak řekl, stranou našich zájmů. Ale pokud by ten úřad získal někdo, kdo by měl k někomu z královské rady příliš blízko, mohlo by to vyvolat zmatky. A to by bylo špatné pro nás i pro celé České království!“

II. KAPITOLA

Letní krajinu postupně zahalovaly stíny večerního šera. Ale stále bylo dusno a šaty se v horku lepily na zpocené tělo. Na stromech se nepohnul ani lístek, jako by vítr přestal existovat. Na polích se i v šeru míhala těla vesničanů sklízejících obilí. Měli unavené a šťastné tváře, protože tak bohatou úrodu ještě nepamatovali. Jako by jim Bůh chtěl vynahradit předchozí utrpení.

Oldřich z Chlumu spolu se svým panošem Otou ze Zástřizlí a královským poslem sjížděl z návrší k brodu přes Vltavu. V dálce se rýsovala silueta mohutných kamenných hradeb a věží Starého Města pražského. Na několika místech bylo ještě vidět lešení a hromady kamene, které povozy svážely ze širokého okolí, ale pás hlavních hradeb byl již hotový. Král Václav I. se konce svého velikého díla nedočkal. Když nastupoval na trůn, stála na břehu Vltavy neopevněná osada kupců a řemeslníků, s domy náhodně rozptýlenými od Poříčí až daleko za Juditin most. Když král umíral, tyčilo se zde pyšné město s živými rynky a ulicemi, mohutnými kostely a kláštery. Bylo obklopené dvojím pásem kamenných hradeb a širokým příkopem. Staré Město pražské se vyrovnalo německým městům. Pravda, bylo menší, ale oproti většině německých nesmírně výstavné. Oldřich pocítil hrdost nad mocí přemyslovských králů.

U poříčského brodu zastavili. Královský posel, který mu doručil příkaz, byl mladík, na kterém nebylo téměř znát, že strávil v nesnesitelném letním vedru v

sedle dva dny. Navrhl, aby se urozený pan prokurátor ubytoval v nějakém šenku. Dodal, že podle pokynů nejvyššího komořího proběhne slyšení u panovníka až zítra ráno. A purkrabí Vilém z Landštejna jasně řekl, že na hradě v tuhle chvíli žádné volné lůžko pro hosty nemá.

Oldřich z Chlumu přikývl a vojáka se optal, jaký šenk by mu mohl doporučit. Mladík se začal omlouvat, že on spává na hradě a do města se chodí jen napít. Výčepy, které navštěvuje on, by se jistě nehodily k ubytování královského prokurátora. Panoš Ota je poslouchal s tím nejctnostnějším výrazem, jakého byl schopný. Nabídl, že on by možná o několika dobrých zájezdních hostincích věděl. Než vstoupil do služeb pána z Chlumu, měl příležitost Staré Město pražské trochu poznat.

Oldřich se neubránil letmému úsměvu. Panoš Ota byl zvláštní chlapík. Vzhledem k věku by se jako panoš už nazývat neměl. Když ho Oldřich ještě za života krále Václava I. vysvobodil z vězení, dohodli se, že mu Ota bude sloužit. A tak to zůstalo. Ota pocházel z urozeného rodu zemanů ze Zástřizlí. Kromě věrnosti a odvahy měl i všechny nectnosti mladých rytířů. Oldřich ho proto často káral. Ale v poslední době se z toho stala spíše hra, neboť napravit jeho hříchy nebylo v lidských silách. Ota sám se ostatně snažil všechny výtky obracet v žert, zvláště od doby, kdy jeho pán ovdověl. Oldřich z Chlumu si často hořce uvědomoval, že jeho panoš a velitel družiny Diviš, kterého zanechal s posádkou v severních Čechách, jsou jediní blízcí lidé, kteří mu zbyli. Jinak byl sám.

„Vrať se na hrad a ohlas můj příjezd," poručil Oldřich z Chlumu královskému poslovi. „Pokud by bylo třeba, najdeš nás…," odmlčel se a tázavě pohlédl na panoše Otu.

Ota uvažoval jen okamžik. Pak začal vypočítávat: „Řekněme, že v šenku U Modrého páva. Pokud by tam byly všechny komnaty obsazené, pak budeme U Tří šišek, U Císaře Fridricha anebo možná taky jinde.“

„Tak to mám vyřídit vznešenému panu komořímu?“ ošíval se nespokojeně mladý královský voják.

„Až se někde ubytujeme, zajdu ještě teď večer ohlásit to na hrad,“ slíbil panoš Ota. Povolil otěže a vjel s koněm do řeky. Oldřich z Chlumu hodil poslovi stříbrňák a vyrazil za ním. Brod na Poříčí byl mělký a zvláště v létě bylo vody v řece málo. Na druhý břeh se dostali rychle a jejich koně si ani nenamočili břicha.

Na cestě vysypané štěrkem, která vedla k městské bráně, se Oldřich z Chlumu zastavil. Zamyšleně se zadíval na návrší za řekou, kde se proti tmavé obloze rýsovaly obrysy hradeb a paláců Pražského hradu. K Otovi poznamenal, že se mu něco nezdá. Neumí si představit, proč ho purkrabí odmítl ubytovat tam. V hradním špitále byl přece dostatek místa. Přijel na audienci ke králi a má se ujmout vyšetřování vraždy vysokého zemského úředníka. Proč by měl bydlet ve městě?

Panoš Ota mlčky souhlasil.

„Napadá mě jen jediné vysvětlení,“ pokračoval Oldřich ž Chlumu. „Purkrabí nás před něčím varuje. Jako by nám chtěl naznačit, že bychom se na hradě nemuseli audience u krále dočkat.“ Popohnal patami koně a vyrazil k městské bráně.

Dům U Zlatého kola byl starý zájezdní hostinec s několika maštalemi pro koně, rozlehlým dvorem, přístřeškem pro povozy a vlastním pivovarem. Šenk v přízemí kamenného stavení byl rozlehlý a v patře se nacházela desítka komnat pro zámožné hosty. Tomu odpovídalo i vybavení místností a také jídlo, které se v

kuchyni vařilo. Zájezdní hostinec se nacházel jen pár kroků od Odrané brány, k níž to bylo od brodu na Poříčí nejblíže.

Šenkýř je odmítl ubytovat, že má všechny komnaty obsazené nebo zamluvené významnými hosty. Teprve když si ho vzal panoš Ota důvěrně stranou a chvíli se s ním dohadoval, jednu místnost jim pronajal. Ovšem pod podmínkou, že zaplatí za pobyt a stravu na týden dopředu.

„Cos mu vlastně řekl, že obrátil?“ ptal se zvědavě Oldřich z Chlumu, když osaměli. Jejich komnata ležela až v rohu stavení na konci chodby a okna vedla do ulice.

„Že v Praze hledáte hezké holky pro dvůr saského kurfiřta,“ odpověděl s veselým výrazem panoš Ota. Když postřehl pobouření ve tváři svého pána, začal rychle vysvětlovat, že šenkýře by asi těžko přemluvil, kdyby řekl, že jsou jen královští úředníci.

„Jen?“ protestoval stále ještě nespokojený Oldřich z Chlumu. Otevřel vak, vytáhl plátěnou halenu a převlékl se. „Jsme v Českém království!“

„To jistě, můj pane. Ale pokud nám hrozí na královském dvoře nějaké nebezpečí, pak nám hrozí i ve městě. Už jste zapomněl? Kdysi jsem tu skoro přišel o hlavu!“

„Protože nenecháš žádnou ženskou suknici na pokoji,“ zarazil ho královský prokurátor a nechtěně se usmál. Rád vzpomínal na dobu, kdy ještě sloužil v Praze. „Pokud by mne tehdy nepožádal mladý Přemysl o pomoc, dopadlo by to úplně jinak. Já bych zůstal kapitulním písařem a ty… Měl jsi štěstí!“

„Budiž chvála Bohu a vám! Ale v naší současné situaci by nebylo rozumné přeceňovat úřední vliv a na každém rohu vytrubovat, kdo doopravdy jsme. Sám jste se mohl přesvědčit, jak s námi šenkýř jednal. Cizinci,

který přicestoval za pochybným účelem, vyhověl ochotně. Myslíte, že by byl stejně ochotný vůči královskému úředníkovi? A jinde je to stejné, věřte mi.“

„Co z toho vyplývá?“ optal se Oldřich z Chlumu. Měl dojem, že od smrti Blanky se změnil i panoš Ota. Dokonce i velitel Diviš býval občas zamyšlený. Jako by smrt poznamenala všechny jeho blízké.

„Teď zaběhnu na Pražský hrad, abych komořímu sdělil, kde jsme se ubytovali. Výslovně to nařídil, měli bychom mu vyhovět. Ale oznámím jméno jiného šenku… Pro jistotu,“ navrhl s potutelným výrazem ve své hezké tváři Ota.

„Dobrý nápad, ale jen zčásti. Pokud by nás chtěl někdo doopravdy zavraždil, rychle zjistí, že jsi lhal. Stačí, aby obešel všechny zájezdní hostince a vyptával se. Staré Město pražské není přece tak veliké, abychom se tu ztratili. Pokud jsem náznakům purkrabího správně rozuměl, během dnešní noci nám hrozí největší nebezpečí. Než se rozkoukáme, bylo by asi nejsnadnější nás odstranit. Tedy pokud bychom někomu překáželi… O co může jít, aby někdo tolik riskoval? Vždyť nás chrání panovnický majestát. Zabít nás je totéž jako zradit krále. A sám dobře víš, jaký trest by takového zločince čekal.“

„Zase uvažujete jako královský úředník. Sudího Dobřeje přece také chránil královský majestát… A zavraždili ho!“

„Až se vrátíš, pořádně zajistíme dveře. V noci bude jeden z nás spát a druhý hlídat.“

„Zbytečná námaha, urozený pane,“ opáčil panoš Ota. Oči mu pobaveně jiskřily. „Jistě, musíme být opatrní. Ale v tom, že by nás naši nepřátelé tak snadno našli, v tom se mýlíte. Já vím, že pod falešnými jmény vystupují jen lotři a čestný rytíř by se nikdy neměl

stydět za svůj erb… Pokud se však někdo bude po městě vyptávat na Oldřicha z Chlumu, spláče nad výdělkem. Já jsem šenkýřovi řekl. že se jmenujete Armin z Bielathalu. Jste služebník saského kurfiřta a není radno se chlubit tím, že jste se u něho ubytoval. Sháníte přece holky pro kurfiřta! Pochopitelně mi nevěřil, ale tím spíše do toho nebude strkat nos. Za to jsem mu zaplatil dvojnásobek ceny, kterou platí obyčejní hosté. Na jeho mlčení se můžeme spolehnout. V noci budeme spát klidně!“

Na Pražském hradě panoš Ota oznámil, že správce severních Čech se ubytoval u Císaře Fridricha. Byl to známý zájezdní hostinec nedaleko Juditina mostu. V době, kdy žil Ota ze Zástřizlí ještě na královském dvoře, znal velice důvěrně tamní sklepnici Ester. Když se pak vracel přes most na Staré Město pražské, zastavil se tam a s potěšením zjistil, že půvabná sklepnice v zájezdním hostinci stále slouží. Nejdřív ho vytahala za vlasy a vyčetla mu, proč se tak dlouho neukázal, ale několik polibků ji usmířilo.

Panoš Ota měl pravdu. Noc proběhla zcela klidně. Přesto vstal velice záhy. Dříve než hlas zvonů začal svolávat věřící na ranní mši, opustil šenk U Zlatého kola. Staroměstské ulice byly po ránu prázdné. I když bylo po svítání, vzduch už byl horký a dusný. Prahu čekal další spalující letní den. Pospíchal nejkratší cestou k Juditinu mostu.

Ester byla štíhlá černovláska s krásnýma velikýma očima, která nezapřela své židovské předky. Právě zametala podlahu, když Ota vstoupil. Na ohništi se v kotlíku vařila kaše a u stolů netrpělivě čekalo pár ranních hostů. Dívka na něj mrkla a očima naznačila, aby se k ní nehlásil. Proto zamířil, jako by se nic nedělo, do vedlejší komory. Posadil se na rozviklanou

lavici vedle pytlů s obilím a ošatkami s hrachem, kroupami a cibulí. Dívka se objevila skoro vzápětí. Nejdřív pečlivě zavřela dveře a zajistila je závorou. Došla k němu a vyzývavě ho pobídla: „No tak? Co bude?“

„Tak proto jsi mne sem nalákala?“ zasmál se, vstal a objal ji.

Přitiskla se k němu a dovolila, aby ji hladil. „Jsem snad dost hezká, abych nemusela používat podobné uskoky. To ty mě máš svádět, ne já tebe, rozumíš? Nějak jsi mi v tom světě zvlčil. Ale teď poslouchej! U stolu vedle dveří sedí chlap, který se tu včera vyptával na správce severních Čech. Když šenkýř prohlásil, že nikoho takového nezná, zmizel. Jenže dneska se tu objevil znova. Přišel hned, jak jsem otevřela. Sedí u dveří a čeká.“

„Znáš ho?“ optal se Ota a dívku pustil.

„Víc povím, až se budeš chovat dvorněji. Městský ranhojič tvrdí, že lidské zdraví ovlivňují čtyři tělesné šťávy, které musí být ve vzájemném souladu. Pokud se prý nemiluješ často, zkysnou a ty onemocníš. Tos nevěděl?“

„Něco podobného tvrdil jeden německý šarlatán taky. Upálili ho ve Wormsu,“ smál se panoš Ota a Ester si posadil na klín. „Slibuji, že ani jedna z tvých čtyř tělesných šťáv nezkysne. Ale zrovna teď nemám čas. Můj pán musí na audienci ke králi. Jde o hodně. Jemu i mně. Možná dokonce o život… Až to vyřídíme, vrátím se. Po obědě nebo večer, souhlasíš?“

„To jsi minule tvrdil taky,“ připomněla a dlaní si rovnala suknici, která se jí vyhrnula vysoko k pasu. „Ale zmizel jsi na dva roky… No, zkusím ti věřit. Tak poslouchej. Ten u dveří není jediný, kdo se tu včera po Oldřichovi z Chlumu ptal. Nejdřív přišel kanovník vyšehradské kapituly, pak někdo od purkrabího a

nakonec dva vojáci se vzkazem od nejvyššího komořího. Nu a pak ten lotr, co sedí u dveří. Šenkýři se představil jako Křišťan. Tvrdil, že je urozeného rodu.“

„Co je zač?“

„Sem nechodí. Všimni si, jaký má kabátec. Z obyčejného plstěného sukna. Takový by si neoblékl ani tovaryš.“

„Tak dík,“ řekl Ota a Ester dlouze políbil. Sama se mu nakonec vymanila z náruče a odstrčila ho. Provokativně připomněla, aby se zbytečně nerozptyloval. Odsunula závoru a s několika cibulemi v ruce zmizela v šenku. Panoš Ota chvíli počkal a pak opustil komoru. Prošel kolem stolů a u dveří zpomalil, aby si Křišťana prohlédl. Ale místo u dveří bylo prázdné. Panoš Ota se zklamaně obrátil k Ester. Ta pokrčila rameny na znamení, že nic neví. Krájela cibuli a uslzenýma očima na něj mrkla, aby se nezapomněl večer vrátit.

K Odrané bráně zamířil panoš Ota oklikou přes rynek. To už byla všude spousta lidí. Děvečky vláčely od kašny putny s vodou, řemeslníci otevírali krámy, trhovci rozkládali na lavicích zeleninu a vajíčka. Do toho zněl hlas městského bičíce, že se za chvíli bude konat pod Vítkovem poprava dvou lapků. Ota se nevracel do šenku U Zlatého kola přímou cestou. Několikrát změnil směr a nenápadně se ohlížel. To, jak onen tajemný Křišťan zmizel, nemusela být náhoda. Teprve když si byl jistý, že ho nikdo nesleduje, zamířil za svým pánem.

Oldřich z Chlumu seděl v přízemí u stolu. Na sobě měl rytířskou zbroj, ale plášť s erbem českého krále ukryl do koženého vaku, aby ho šenkýř neviděl. Právě dojídal placku se sýrem. Panoš Ota si přisedl a tiše hlásil, co se právě dozvěděl. Přišoural se zrzavý šenkýř a postavil před něj plnou ošatku.

„Počkej,“ zarazil ho panoš Ota. „Neznáš muže jménem Křišťan? Mladší, nejspíše z urozeného rodu… ale jinak tak trochu pobuda.“

„Takových je,“ pokrčil lhostejně rameny zrzavý hospodský a ruce si otřel o nepříliš čistou zástěru. „Sem ale nechodí. Ještě něco, urozený pane?“

Oldřich z Chlumu si všiml, že se šenkýř obrací na jeho panoše. Chtěl se ohradit, ale pak si uvědomil, že to tak Ota zřejmě zařídil schválně. Pro jejich bezpečí to bylo určitě lepší. Jakmile šenkýř zmizel, nedalo mu, aby se o tom pobaveně nezmínil.

Ota chtěl odpověděl, ale jak hltal, zaskočil mu kus placky. Vždycky dbal na svůj vzhled a rád stavěl na odiv uhlazené dvorské mravy. Rozpačitě se omlouval: „Nemůžeme přijít na slyšení k našemu vznešenému králi pozdě. Proto se chovám jako venkovan. Alespoň si budou myslet, že jsme doopravdy ze Saska. Všiml jste si, že se Němci vůbec neumějí v hostincích chovat?“

III. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu a panoš Ota se vydali na Pražský hrad nejkratší cestou přes Opyš k bráně v Černé věži. Tam je zastavil snědý hřmotný strážný. V ruce držel štít a kopí, na němž visel trojúhelníkový praporec se znakem českého krále. Když mu řekli své jméno, požádal je, aby počkali. Pak poslal pomocníka do úřadu zemského hofmistra. Za chvíli se objevil písař Robert. Byl to věčně ustrašený muž s obličejem podobajícím se misce s tvarohem. Měl unylé modré oči a zkažené zuby. Oldřich z Chlumu ho znal ještě z doby, kdy sám pracoval ve svatovítské kapitule jako písař. Robert byl neobyčejně svědomitý a pracovitý muž.

„Tady jste!“ volal polekaně už z dálky. „Honem! Král čeká!“

„Tak to máme nejvyšší čas,“ pošeptal Oldřich z Chlumu svému panošovi. „Kdyby řekl, že nás čeká vznešený a milostivý král, byla by spousta času. Ale řekl jenom král… Je polekaný, poběž!“

Naštěstí se ukázalo, že to s přijetím u Přemysla II. Otakara není tak žhavé, jak se písař Robert obával. V trůnním sále panovník stále ještě s francouzským stavitelem probíral, jak by měl vypadat cisterciácký klášter, který hodlal založit v jižních Čechách. Zůstali v předsálí a čekali. Písař Robert měl na čele pot a byl rád, když se mohl posadit. Normálně se pohyboval s důstojnou leností, jak se slušelo na jeho úřad. Teď skoro běželi. Od Černé věže to navíc bylo ke

královskému paláci do kopce. Téměř nemohl popadnout dech.

Jeden ze strážných zamířil do trůnního sálu, aby ohlásil jejich příchod. Skoro hned byl zpátky a jemu v patách nasupený nejvyšší komoří. „Vy jste nedostal můj vzkaz, pane z Chlumu?“ vyštěkl rozzlobeně. Pak se obrátil na panoše Otu a obvinil ho ze lži. Včera poslal své vojáky do šenku U Císaře Fridricha jen proto, aby se dozvěděl, že se ubytovali jinde.

„Žiju na venkově,“ pokorně se omlouval panoš Ota. Musel sklopit oči k podlaze, aby se nedalo poznat, jak se baví. „Ve městě se nevyznám. Chtěl jsem si jméno šenku napsat, ale nebylo čím… Pořád jsem si ho opakoval, ale asi jsem to popletl. Moc se omlouvám, urozený pane.“

Bohuš ze Švamberka zlostně mávl rukou, jako by zaháněl dotěrný hmyz. Pak se obrátil na Oldřicha z Chlumu: „Tak kde jste se ubytovali doopravdy, pane královský prokurátore?“

„Je to v jedné ulici za rynkem,“ odpověděl Oldřich z Chlumu s hraným zmatkem, stejně jako před chvílí jeho panoš. „Mám dojem, že se ta hospoda jmenuje U Propečeného kapouna… Ne, počkejte, je to jinak. U Vypečené ryby? Tak nějak.“

„Děláte si ze mě legraci? Žádný takový šenk na Starém Městě pražském není,“ zuřil nejvyšší komoří. V obličeji byl rudý zlostí, téměř se nedokázal ovládnout. Pátravě se zadíval do Oldřichova obličeje, jako by chtěl vyčíst, co si doopravdy myslí. Napadlo ho hned, že správce severních Čech musel někdo varovat. To mu na náladě nepřidalo. O něco klidněji dodal: „Doufám, že víte, proč jste tady?“

„Jen tuším… Prý zavraždili zemského sudího Dobřeje!“

Než stačil nejvyšší komoří odpovědět, otevřely se dveře trůnního sálu a objevil se purkrabí Vilém z Landštejna. „Rychle, král vás přijme… Rád vás vidím, pane Oldřichu!“

Oldřich z Chlumu si upravil plášť a rukou setřel pot z čela. Obě okna v předsálí byla zavřená. I když v kamenných zdech paláce bylo příjemněji než na slunci, přesto zde bylo dusno a horko.

Vstoupili do sálu. Oldřich z Chlumu kráčel za nejvyšším komořím a purkrabím k trůnu na protilehlé straně rozlehlé místnosti. Panoš Ota se zařadil mezi přihlížející dvořany. Přitom ho překvapeně napadlo, jak je jeho pán podobný českému králi. Oba byli vysocí, měli živé oči a energické štíhlé obličeje, zdobené krátkými pěstěnými vousy. A ještě jedné věci si panoš Ota všiml. Oba drželi hlavu hrdě vztyčenou, na rozdíl od komořího, který chodil neustále v předklonu.

Přemysl II. Otakar měl po ránu mizernou náladu. Ani jednání s francouzským stavitelem mu ji příliš nezlepšilo. Naštvaně sledoval přicházející muže a v duchu uvažoval, zda by se neměl poohlédnout po jiné manželce. Markéta Babenberská, s níž ho oženil otec, byla stará, ošklivá a hádavá. Navštěvovat ji v jejím loži mu připadalo skoro jako výsměch. A přitom by tolik potřeboval syna. Ovšem sňatkem s ní získal rakouské země. Povzdechl si, vládnout bylo tak těžké.

Královský prokurátor spolu s oběma velmoži poklekl před trůnem. Nejvyšší komoří ohlásil, že přivádí správce severních Čech a… Nestačil dokončit, protože Přemysl II. Otakar ho netrpělivě okřikl, aby nezdržoval. On přece Oldřicha z Chlumu zná. Podíval se na něj a bezděčně se usmál. Vzpomněl si na jednu ze svých milostnic, která ho okradla, a nebýt Oldřicha, měl by před otcem ostudu. Pátral, co ho na té vzpomínce tak pobavilo, a musel si přiznat, že

především vzpomínka na náruč té dívky. I když ho okradla.

„Vstaň," pokynul Oldřichovi. Shodil z ramen těžký královský plášť, sestoupil dolů z trůnu a přátelsky královského prokurátora objal. Věděl, že podobná důvěrnost je mimořádné vyznamenání, a zlomyslně sledoval závistivé pohledy některých velmožů. Vládnout bylo těžké, ale mělo to i své zábavné stránky. Cítil, že se mu vrací dobrá nálada.

„Čeká nás ještě další jednání," oznámil český král vlídně. „Náš komoří a purkrabí ti pak povědí víc. Chci jen před naším dvorem oznámit, že tě pověřujeme vyšetřením vraždy sudího Dobřeje. Nevěříme, že v tom má prsty ďábel, ale jako křesťanský panovník nemůžeme zabránit církvi, aby sem poslala zkušeného exorcistu. Věříme však, že zločince najdeš ty, ne on. A ještě něco! Pokud vraha odhalíš, jmenujeme tě zemským sudím. A teď doufáme, že svého krále pobavíš. Vyprávěj, co je nového v severních Čechách?"

Odvedl Oldřicha z Chlumu k oknu a spolu se usadili na kamennou lavici ve výklenku. Přemysl II. Otakar nechal přinést dvě číše s vínem a zvědavě naslouchal. Ostatní dvořané uctivě postávali na svých místech a hosté trpělivě čekali na audienci v předsálí. Teprve před obědem český král Oldřicha z Chlumu propustil.

Hned po obědě se Oldřicha z Chlumu ujal purkrabí a nejvyšší komoří. Společně zamířili na místo vraždy do starého paláce. Nevzali to však přes nádvoří, protože nebe bylo bez mráčku a slunce nemilosrdně pálilo. Kráčeli oklikou ve stínu katedrály a Jiřského kláštera.

„Musím vám blahopřát, pane z Chlumu. Získal jste si zřejmě přízeň našeho nejmilostivějšího krále," rozplýval se Vilém z Landštejna.

„To snad záleží na tom, jestli pan prokurátor najde vraha," štiplavě připomněl Bohuš ze Švamberka. Jeho hlas nezněl zrovna přátelsky.

„S naší pomocí to jistě dokáže," namítl purkrabí o tón důrazněji.

„Protože si to přeje král, může se na mne pán z Chlumu spolehnout. Ovšem obávám se, že ani naše síly nebudou panu prokurátorovi stačit. Pravda, že tu řádil ďábel, je příliš zjevná," tvrdohlavě si vedl svou nejvyšší komoří.

Vstoupili do starého paláce. Vzduch ve skriptoriu zemské kanceláře byl prosycený vůní kůže, vlhkosti a plísně. Obklopily je tlumené hlasy, skřípot brků a ozvěny vlastních kroků. Prošli kolem pulpitů, odkud je zvědavě pozorovali písaři, a zastavili na konci sálu. Vchod do chodby hlídal jako obvykle strážný. Spolu s ním tu čekali ještě tři vojáci v barvách českého krále.

„Tihle čtyři se tu pravidelně střídají," oznámil purkrabí a ukázal na vojáky, kteří se uctivě uklonili. „Patří mezi nejspolehlivější muže v hradní posádce. Ten den, kdy byl zavražděn sudí Dobřej, tu hlídal Baltazar. Pověz, jak to bylo!" poručil a kývl na nejstaršího z nich, zjizveného muže s bílými vlasy.

Voják se znovu uklonil. Bylo zřejmé, že události oné noci popisoval již několikrát, protože nemusel ani vzpomínat. Všichni zemští úředníci opustili večer před vraždou palác. Zůstal jen sudí Dobřej. Když se zvonilo na nešpory, šel Baltazar zkontrolovat budovu. Pět kanceláří bylo zamčených a chodba prázdná. Pouze komnata sudího zůstala otevřená. Nahlédl tam a uviděl Dobřeje. Seděl u stolu a četl jakési listiny. Baltazarovi řekl, že má práci a musí ještě zůstat. O něco později za ním přišel na návštěvu synovec. Nebyl tam dlouho. A když odešel, zavolal si sudí Dobřej Baltazara, aby mu donesl ještě jednu konvici s vínem. To bylo těsně

předtím, než se na hradě zavíraly brány. Pak se až do rána nedělo nic. Baltazara napadlo, že sudí usnul, a rozhodl se, že ho nebude rušit. Nebylo by to poprvé. Často pracoval dlouho do noci. Jenže za svítání ho našel zavražděného.

„Ještě si myslíte, že to udělal člověk?“ opakoval tvrdohlavě Bohuš ze Švamberka. „Nikdo v paláci nebyl.“

„Ale to přece není pravda,“ zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Byl tu tenhle voják. Baltazar mohl v noci do paláce vstoupit a Dobřeje zabít.“

„Nic takového jsem neudělal,“ ohradil se hned Baltazar.

„Pravděpodobně ne,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale proč bychom se měli vymlouvat na ďábla, pokud něčemu nerozumíme? Vždycky se najde rozumné vysvětlení. Jako třeba tohle. Jsem přesvědčený, že přijdeme i na další. Jen se musíme umět dívat. Jedné věci však nerozumím. Proč zamykáte kanceláře, když vojáci palác ve dne i v noci hlídají?“

„Tak se to dělá už spoustu let,“ vysvětloval purkrabí. „Kdysi se stalo, že můj předchůdce obdržel vyúčtování příjmů za těžbu stříbra. Jenže v noci tu listinu někdo vyměnil. Bylo to dost ošklivé. Purkrabí div neskončil na popravišti. Komu dneska můžete věřit? Od té doby pečlivě zamykáme.“

„Neztrácíme čas zbytečnými řečmi?“ přerušil je nejvyšší komoří. „Pan královský prokurátor má vyšetřovat. Pojďme se podívat na místo vraždy.“

Prošli kolem vojáků a ocitli se v zadní části budovy. Na chodbě stál před zapečetěnými dveřmi další královský voják. Mlčky se uklonil, strhl pečeť a zvedl závoru. Váhavě vstoupili. Uvnitř byl nesnesitelný puch. Tělo mrtvého sudího Dobřeje sice odnesli do kaple, ale u stěny stále leželo tělo podříznutého černého kocoura.

Oldřich z Chlumu se zběžně na zabité zvíře podíval, pak ho uchopil za ocas, otevřel okno a vyhodil ven do příkopu. Okno nechal otevřené a s požitkem vdechoval čerstvý vzduch.

„Všechno zůstalo, jak bylo," ozval se za jeho zády purkrabí Vilém z Landštejna. U nosu si přidržoval malou stříbrnou schránku, kterou nosil zavěšenou na krku. Uvnitř byla ambrová kulička, která chránila proti zkaženému povětří. S ním se při plnění povinností svého úřadu setkával často a musel se nějak chránit. Nejvyšší komoří byl pobledlý, stál na prahu a zády se opíral o otevřené dveře.

„Opravdu nikdo s ničím nehýbal?" zeptal se Oldřich z Chlumu a zamířil ke stolu, na němž ležela hromada listin. Zvědavě je začal prohlížet.

„Tak to poručil král," potvrdil purkrabí. „Proto tu zůstalo i to nebohé zvíře…"

„Když jste našli tělo sudího Dobřeje, bylo okno zavřené, jako když jsme sem teď přišli my?"

Purkrabí se trochu bezradně podíval na Bohuše ze Švamberka. Ve tváři nejvyššího komořího se dalo číst, že by nejraději utekl. Těžce polkl a rychle vzpomínal. Pak přikývl na znamení, že bylo zavřené. Purkrabí dodal, že si to také myslel, ale nebyl si jistý. Nicméně tudy sem vrah vniknout nemohl. Pod palácem je hluboký příkop. Tudy by nevylezla ani veverka.

„A co listiny? Jsou všechny?" vyzvídal královský prokurátor.

„Kromě toho, že jsem dal odnést mrtvé tělo, se nikdo ničeho nedotkl. Alespoň pokud já vím," odpověděl Vilém z Landštejna. „Ovšem přesněji by to věděl Strachota. To je písař zemského sudího. Pak ho sem pošlu, aby listiny prohlédl. Co s tímhle?" Ukázal na stěnu, kde byly krví namalované satanské znaky. I když byly trochu vybledlé, vypadaly stále hrozivě.

Nejvyšší komoří vytáhl dýku a podal ji Oldřichovi z Chlumu. Ukázal na její jílec a na stěnu. „Touhle zbraní sudího Dobřeje zabili… Vidíte, jsou na ní stejné znaky jako na stěně. Až sem přijde biskupův exorcista, přesně vám jejich smysl vyloží. Je to neklamné ďáblovo znamení. Ten prostřední znamená něco jako zlo, levý symbolizuje ztrátu duše a poslední je jméno padlého anděla Satana."

„Obráceně," opravil ho klidně královský prokurátor, který kdysi navštěvoval magdeburskou klášterní školu. Tam se poprvé setkal se zločinem, který pověrčiví mniši připisovali ďáblu. Ale nakonec se ukázalo, že zvrhlá lidská duše umí být ještě horší.

„Jak obráceně?" zamračil se nejvyšší komoří. Protože mu stále nebylo dobře, opustil místo u dveří a zamířil k otevřenému oknu. Strážného poslal pryč a zavřel dveře. Nebylo mu příjemné, aby služebnictvo vidělo jeho slabost.

„Chtěl jsem jen upozornit, že ztrátu duše symbolizuje pravý znak, ne ten levý," odpověděl přívětivě Oldřich z Chlumu. „Ovšem právě tyhle satanské symboly dokazují, že to je dílo člověka."

„Co to plácáte za hlouposti?" utrhl se na něj Bohuš ze Švamberka. Čerstvý vzduch mu dal sílu a s ní se do jeho tváře vrátila povýšená arogance.

„Jsou dílem Herma Trismegista. Učence, který první formuloval zásady tajných nauk," vykládal trpělivě Oldřich z Chlumu. V obličeji purkrabího Viléma z Landštejna postřehl pobavení. „Tyhle značky naleznete v jeho spisu o duchovních substancích. Všichni církevní učenci se shodují, že mají jen symbolický význam v alchymii a jiných hermetických naukách. S ďáblem to nemá nic společného. Teologické spisy, jak mu čelit, tyhle značky neuvádějí. Nenajdete je ani mezi atributy ďábla, jak je vykládají exorcisté."

„A co když ďábel četl spis Herma Trismegista?“ nevinně navrhl purkrabí. Než se ale nejvyšší komoří stačil pobouřeně ohradit, zvedl královský prokurátor ruku na znamení, aby na chvíli ztichli. Na chodbě byly slyšet kroky a pak cosi tupě plesklo o podlahu před jejich kanceláří. Oldřich z Chlumu a purkrabí se okamžitě vrhli ke dveřím. Vilém z Landštejna to měl blíž a otevřel je první. Na podlaze ležel mrtvý černý kocour. Měl podříznuté hrdlo, stejně jako ten, kterého Oldřich vyhodil oknem ven do příkopu pod hradem.

Chodba byla prázdná a tichá. Vrhli se k ostatním dveřím, ale všechny kanceláře byly pevně uzamčené. Bohuš ze Švamberka zamířil k východu do skriptoria. Chvíli se tiše dohadoval s vojákem, který tam držel stráž. Když se vrátil, významně upozornil, že po celou dobu nikdo nevstoupil dovnitř ani nevyšel ven. Pak se pokřižoval a bledý strachem se optal, zda chce pán z Chlumu ještě popírat fakt, že tu řádí ďábel.

„Je možné, aby měl někdo kromě vás klíče od kanceláří?“ optal se nevzrušeně Oldřich z Chlumu. Byl křesťan, ale to, co kdysi zažil v Magdeburku, mu navždy vzalo pevnost víry. Nepopíral, že ďábel existuje, ale dosud se s ním nesetkal. A neměl důvod předpokládat, že se s ním setká právě tady na Pražském hradě. Zatím vždycky rozum nad pověrou zvítězil. Doufal, že se to povede i tady, přesto cítil slabé mrazení. Sehnul se a na kratičký okamžik se díval do očí mrtvého kocoura. Zvíře nemohlo za nic, a přesto zemřelo. Jako jeho žena a dítě. Rychle zatřásl hlavou a narovnal se. Komoří zatím něco vysvětloval, ale královský prokurátor ho neposlouchal. Svraštil nazlobeně obočí a polohlasně přísahal, že vraha dostane.

Bohuš ze Švamberka přestal přednášet a ironicky se ušklíbl: „Je od vás opravdu šlechetné, že chcete tak

svědomitě plnit příkazy našeho vznešeného krále. Ale budete stejně odhodlaný, pokud byste měl ztratit i svou duši?“

Oldřich z Chlumu na něj vrhl kratičký pohled. Bylo zbytečné odpovídat. Nejvyšší komoří polekaně ucouvl. V očích Oldřicha z Chlumu četl nesmiřitelnost. Tenhle člověk byl nebezpečný. Pokud by se stal zemským sudím, byla by to skutečná katastrofa. Jestliže si až do téhle chvíle nebyl Bohuš ze Švamberka jistý, zda bude podporovat Hynka Berku z Dubé, nyní získal jistotu. Vyšehradský kanovník i hofmistr měli pravdu. Musí udělat vše, aby zničili Oldřicha z Chlumu.

IV. KAPITOLA

„Začneme pronásledování ďábla tím, že si prohlédnu kanceláře," oznámil suše Oldřich z Chlumu. Ještě jednou se s lítostí podíval na mrtvého kocoura. Pak zavolal jednoho z vojáků, kteří postávali před východem do skriptoria, aby ho někam odklidil.

„Vy jste neslyšel, že ode dveří existují jen jediné klíče? A ty nosíme u sebe," odsekl popuzeně nejvyšší komoří.

„Přesto bych si rád ověřil, že ty komnaty jsou prázdné. Nejdříve se podívám do vaší, pane ze Švamberka," navrhl královský prokurátor. „A vás, pane purkrabí, požádám, abyste zatím poslal pro ostatní členy královské rady. Stejně si potřebuji se všemi promluvit. Jeden voják zůstane tady na chodbě a bude hlídat. Byla chyba poslat stráž pryč, sotva jsme sem přišli."

Vilém z Landštejna nedal ani náznakem najevo, co si o tom myslí. Mlčky se otočil a zamířil ven. Nejvyšší komoří ho zamračeně sledoval. Pak sáhl k opasku, kde měl zavěšené dva masivní železné klíče. Odvázal je a významně Oldřichovi z Chlumu ukázal. „Tenhle je od mé kanceláře. Druhý od komnaty v novém paláci. Dostal jsem ložnici hned vedle krále. Musím být neustále k dispozici. Mám spoustu důležitější práce. Proto prosím, abychom to vyřídili rychle."

„Jak si přejete," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Protože jsme tu však zůstali sami, byl bych vám vděčný, kdybyste mi rychle popsal, komu jednotlivé kanceláře patří… Jen pro mou základní představu."

„Vezmu to od východu do skriptoria. Po vaší levé ruce je kancelář vyšehradského probošta Oda. To proto, aby měl blízko ke svým písařům. Druhá je hofmistra Jindřicha z Plavna a třetí na konci budovy je má. První napravo patří purkrabímu Vilémovi z Landštejna, ve druhé jsme byli, ta patřila sudímu Dobřejovi. A poslední proti mé je Ojíře z Frýdberka. Ale maršálka tu moc často nepotkáte. Předpokládám, že bude i teď problém dostat ho sem. Tak mohu konečně odemknout své dveře?“

„Bude to od vás mimořádně laskavé.“

Nejvyšší komoří stiskl rty, protože ve všem, co Oldřich z Chlumu řekl, viděl útok na svou důstojnost. Zasunul klíč do otvoru a otočil jím. Pak zvedl závoru a otevřel. Zamířil ke křeslu, posadil se a širokým gestem ukázal rukou, aby si královský prokurátor posloužil.

Místnost byla stejná jako ta, v níž našli sudího Dobřeje. Chyběla jen police s pergamenovými listinami. Také na stole byl větší pořádek. Ležel tam otevřený kodex, vedle stál svícen s voskovicí, která byla z poloviny vyhořelá. Na stěně vedle dveří visel štít s labutí, erbem pánů ze Švamberka. Podlaha byla čistě umetená, a protože okenice byly otevřené, bylo tu mnohem příjemněji než na chodbě.

Oldřich okamžitě zamířil k oknu. Nejvyšší komoří ho sledoval se sarkastickým výrazem ve tváři a podotkl: „Jste vedle… Na opačné straně paláce je hradní příkop, jak jste si určitě všiml. Ale ani tudy se sem žádný člověk dostat nemohl. Od země k oknu je to pořádně vysoko. I kdybyste si stoupl na hřbet koně, do okna nedosáhnete…“

„Myslíte, že by si někdo všiml, pokud by si vrah přistavil k oknu žebřík?“ optal se Oldřich z Chlumu. Jeho otázka nebyla chytrá, protože z nádvoří i od Jiřského kláštera sem bylo dobře vidět. Nejvyšší

komoří ho štval a Oldřich se rozhodl, že si bude chvíli hrát na hloupého. Nikdy neškodilo, pokud ho soupeři podceňovali.

Nepočítal, že ho zemští úředníci přijmou s otevřenou náručí, ale nechápal nenávist, s jakou s ním Bohuš ze Švamberka jednal. Rád by věděl, co za tím vězí. Třeba právě to mohla být odpověď na otázku, proč sudí Dobřej zemřel. Byl teprve na začátku a nesměl opomenout nic.

„Cože?“ vyletěl z křesla nejvyšší komoří.

„Není to přece tak vysoko jako na opačné straně. Z hradního příkopu by se nahoru do paláce nedostal nikdo. Ani se žebříkem. Ale z nádvoří by to šlo. A zpátky by vrah žebřík ani nepotřeboval. Stačilo by, aby se chytil za ostění a spustil nohy. Pak už je to dolů jen kousek. To bych si troufl seskočit i já!“

„Jistě, seskočit byste mohl, pokud byste se sem nějak dostal,“ hněvivě rozkládal rukama Bohuš ze Švamberka. Nedokázal sedět, přecházel místností jako lapený vlk. „Nevím, jak pečlivě střežíte svůj hrad, urozený pane. Ale pokud by tam bylo možné vylézt z nádvoří po žebříku nepozorovaně do okna v paláci, pak by vám měl náš vznešený král hrad okamžitě odejmout. A vás potrestat za nedbalost… To si vážně myslíte, že by se dalo něco takového na Pražském hradě provést?“

„Stalo se to v noci! Kdyby měl vrah černý oděv, stráž by si ho nemusela všimnout. Za tmy asi kolem paláce moc služebníků nechodí.“

„Celou noc se tady pohybuje strážný. Od brány sem kolem věže a zase zpátky k bráně. Během hodiny tudy projde několikrát. Žádný žebřík!“

„Říkal jste, že ten voják se nehne ode dveří ve skriptoriu! A teď mi tvrdíte, že chodí až k bráně.“

„Palác v noci střeží dva vojáci. Jeden je uvnitř a druhý venku. Jsou tu přece zemské listiny. Sem se nikdo dostat nemohl. Řádí tu ďábel!“

„Jistě, to je přece zjevné,“ ozval se tlumený hlas z chodby. Vzápětí se v otevřených dveřích objevil Wilibald Odo. Za ním kráčel hubený muž v bílém dominikánském oděvu. Nejvyšší komoří si zjevně oddechl a jízlivě proboštovi oznámil, že teď bude mít čest odpovídat na neobyčejně bystré otázky královského prokurátora on. Sám se raději vrátí do paláce, král už ho jistě postrádá.

„Ještě dvě věci bych se od vás rád dozvěděl,“ zarazil ho Oldřich z Chlumu. „Co jste dělal tu noc, kdy zavraždili sudího Dobřeje?“

Bohuš ze Švamberka se neudržel a znovu se začal rozčilovat. Byl samozřejmě na hradě, jako všichni členové královské rady. Až do uzavření bran sloužil králi, pak si s panem hofmistrem vypili pár číší vína a šli spát.

„Dáváte mi své slovo rytíře?“ optal se nevzrušeně Oldřich z Chlumu, došel ke stolu a nahlédl do otevřeného kodexu.

„Dávám,“ opáčil chladně nejvyšší komoří. Vzápětí začal povýšeně vykládat: „Ta kniha na mém stole je opis pojednání o stavbách od Alberta Magna. Ale tu vy samozřejmě znát nemůžete. Je to velice vzácné dílo. Náš vznešený král se totiž chystá založit v jižních Cechách klášter, a proto jsem si ten kodex vypůjčil, abych mu mohl být užitečný i radami…“

„Ano, to dílo je skutečně vzácné. Ale k ničemu vám nebude,“ pokyvoval chápavě hlavou Oldřich z Chlumu. „Pokud já vím, Albertus Magnus v něm popisuje, jak by měl vypadat benediktinský klášter. A to ještě před clunyjskými reformami. Náš vznešený panovník chce klášter věnovat cisterciáckému řádu. Jeho konventy

vypadají uvnitř jinak než benediktinské. Poučení byste tedy nalezl spíše v opisu regulí svatého Bernarda z Clairvaux.“

„Jistě, to je pravda,“ rozšafně potvrdil vyšehradský probošt. Oldřichovi z Chlumu nabídl, aby s ním šel do jeho kanceláře. Rád mu ji ukáže, protože nemá co skrývat. Nejvyšší komoří byl v obličeji rudý zlostí a zdálo se, že ho probošt zachránil v poslední chvíli, protože společnost královského prokurátora by už déle nevydržel.

„Děkuji, velice jste mi pomohl. Ještě se uvidíme,“ rozloučil se s ním Oldřich z Chlumu laskavě.

Kancelář vyšehradského probošta byla zařízená skromně v duchu přísných zásad mnišského života. Ale na rozdíl od předchozích v ní nebyly žádné kodexy ani listiny. Na stole stála prázdná číše od vína a miska s několika kusy sladkého pečiva. Na stěně visel veliký kříž z tmavého dřeva, jehož konce byly pobité zlatým plechem. U otevřeného okna se nacházel kovový stojan s mosaznou miskou a v ní doutnalo kadidlo a jakési byliny. Uvnitř kanceláře to příjemně vonělo.

Wilibald Odo se usmíval a hovořil laskavě. Oldřich z Chlumu podobnou masku vysokých prelátů dobře znal a věděl, že se jí dá věřit ještě méně než povýšené nadutosti nejvyššího komořího. Vyšehradský probošt mu požehnal a pak řekl: „Nejdřív vám musím představit bratra Wolframa. Je dominikán a náš vznešený biskup ho pro jeho mimořádné zkušenosti jmenoval exorcistou. Umí vymítat ďábla, dokáže rozpoznat kacířství a ví, jak chránit křesťanskou víru. Jsem poslušný syn církve, ale také služebník našeho nejmilostivějšího krále. Pokud vás král pověřil vyšetřováním vraždy sudího Dobřeje, plně se podřizuji jeho rozhodnutí. Ale současně… víte, synu, současně

bych ocenil, pokud byste své kroky podnikal jen ve shodě s pátráním, kterého se ujal bratr Wolfram. Plně stojím za vším, co už vám řekl nejvyšší komoří. Žádná lidská moc by nedokázala provést to, co se zde stalo.“

Dominikánský mnich stál se sepjatýma ruka a s pokorně skloněnou hlavou, ale přitom si přes okraj kápě Oldřicha z Chlumu pátravě prohlížel. Byl to muž středního věku s pichlavýma očima a propadlými hubenými tvářemi. Kdysi zřejmě musel překonat horkou nemoc anebo možná i mor. Nevypadal zdravě ani teď a již pouhá jeho přítomnost vyvolávala nervozitu.

Oldřich z Chlumu vyhlédl z okna. Sem bylo od brány vidět o něco hůře než na okno kanceláře Bohuše ze Švamberka, protože cesta se tady stáčela dolů k Opyši. Trochu roztržitě přikývl a pak se obrátil na dominikánského mnicha: „Co si jako zkušený exorcista myslíte o těch satanských znameních?“

„Každý ví, že skutky ďábla provázejí nejrůznější symboly. Tak je tomu i v tomto případě. Vše je naprosto jasné,“ odpověděl kultivovaným hlasem exorcista.

„Jenže tyhle najdete v díle Herma Trismegista o alchymii,“ upozornil královský prokurátor věcně.

Exorcista stiskl nazlobeně rty, ale laskavým tónem pokračoval: „Připouštím, že některá znamení jsou z církevního hlediska trochu neobvyklá. To ovšem neznamená, že bychom nad nimi měli bezstarostně mávnout rukou, jako by nebyla! S boží pomocí určitě přijdeme na správný výklad a najdeme způsob, jak Pražský hrad ochránit před silami zla.“

„Ale připouštíte, že ty znaky nemusí mít na svědomí ďábel? Třeba je udělal vrah, aby nás zmátl!“

„Tak to ne!“ ohradil se útočně dominikánský mnich a vztyčil proti Oldřichovi ruku s otevřenou dlaní, jako

by se chtěl bránit proti kacířské představě, kterou právě slyšel. „Tady řádil ďábel!“

Královský prokurátor jeho prohlášení nekomentoval, jen neurčitě přikývl a obrátil se na vyšehradského probošta: „Předpokládám, že od své kanceláře máte klíč jen vy?“

„Jako ostatní zemští úředníci,“ souhlasil trpělivě prelát. „Díky povinnostem kancléře trávím ovšem většinu času ve skriptoriu. Ve své kanceláři nebývám často. Někdy sem nevkročím několik dní.“

„Vidím, že tu nemáte ani inkoust a ořezané brky,“ souhlasil Oldřich z Chlumu, aniž by svým větám chtěl dávat jakýkoli vedlejší význam. Přesto se probošt okamžitě ohradil: „Má práce je tam, kde se vyřizují důležité listiny, pane královský prokurátore!“

„Povězte mi něco o sudím Dobřejovi.“

„Byl dobrý křesťan. Pokud bych měl jeho povahu popsat jako syn církve a ne jako královský služebník, řekl bych, že se choval ze všech urozených mužů v tomto paláci nejbohabojněji. Neholdoval žádnému hříchu a nikdy nevynechal jedinou bohoslužbu. Škoda ho.“

Oldřich z Chlumu znal sudího Dobřeje také, i když jen zběžně z časů, kdy on sám sloužil ve svatovítské kapitule. Podle jeho názoru to byl bezvýrazný zasmušilý člověk, který neměl přátele ani ženu. Pochopil, že tady se o Dobřejovi víc nedozví, a proto změnil téma: „Prý ho před smrtí navštívil jeho synovec. Může to něco znamenat?“

Vyšehradský probošt se okázale pokřižoval: „Pokud lze zemřelému sudímu něco vyčítat, pak to je právě jeho synovec. Křišťan si obtížil duši snad všemi hříchy, na které si jen můžete vzpomenout. Dobřej ho vychoval, protože Křišťanův otec zemřel při tažení do Svaté země. Křišťanova matka zcizoložila a utekla s

jakýmsi rytířem. I když sudí oplýval křesťanskými ctnostmi, jeho synovec je zkažený.“

„Možná právě proto si síly zla vybraly sudího,“ dodal exorcista a také se pokřižoval. „Dobřej chtěl zachránit duši svého synovce. Myslíte, že to se ďáblovi líbilo?“

„Odpusťte mi mé pochybnosti, bratře dominikáne, vy máte jistě více zkušeností než já, nevědomý rytíř,“ namítl pokorně Oldřich z Chlumu. „Ale těch, kdo chtějí zachránit duše hříšníků, je přece spousta. Proč by ďábel měl zrovna v tomto případě vraždit a v jiných nikoli?“

„Není na nás, abychom posuzovali záměry boží. Stejně tak nemůžeme poznat, kde a jak udeří zlo. To mohou jen ti, kdo sami obcují s ďáblem a on jim sděluje své záměry. Ale to vy jistě nejste, pane královský prokurátore,“ odpověděl výhružně dominikán Wolfram.

„Jistě, na to jsem zapomněl,“ souhlasil uctivě Oldřich z Chlumu. „Vy jste tedy názoru, že klíčem k této vraždě nemůže být rozum, ale pouze víra?“

Dominikánský mnich si chladně královského prokurátora měřil. Pochopil okamžitě, že proti němu stojí zdatný protivník, který se výtečně vyzná ve scholastické metodě, jak vést diskuzi. Na Oldřichovu otázku totiž neexistovala odpověď, která by nemohla být později použita proti němu, exorcistovi. Chvíli váhal a pak s předstíraným klidem prohlásil: „Pouze pevná víra může ochránit křesťanství.“

„Jistě, ale neodpověděl jste mi. Neptal jsem se na křesťanství, ale na sudího Dobřeje,“ nesmlouvavě se ohradil Oldřich z Chlumu.

„Dobrý křesťan křesťanovi jistě rozumí,“ odsekl přísně dominikánský mnich. „Já vám odpověděl naprosto jasně, urozený pane. Držte se své víry!“

„Mohu se domnívat, že jste vyšetřování v mé kanceláři skončil?“ ozval se vyšehradský probošt. Ani jeho hlas nezněl již tak laskavě jako před chvílí.

„Není tu opravdu nic, co by mohlo s vraždou sudího Dobřeje souviset,“ konstatoval přátelsky královský prokurátor. „Ale rád bych od vás, vznešený probošte, získal poučení. Přišel jsem ze severních Čech a životu na královském dvoře nerozumím.“

„Měl byste se optat spíše některého z velmožů, já jsem pouze pokorný syn církve,“ bránil se s hranou skromností vyšehradský probošt. Bylo zřejmé, že se chce svého hosta co nejdříve zbavit.

„Jistě, to také udělám. Ale kdo vidí do duší křesťanů lépe než vy, vznešený probošte?“ vysvětloval živě Oldřich z Chlumu. „Pokud by totiž ďábel doopravdy někoho ze zemských úředníků posedl, aby spáchal tak hrozný zločin, jako je vražda sudího Dobřeje, koho byste podezříval?“

Wilibald Odo se trochu rozmrzele ohlédl na dominikánského exorcistu, jako by u něho hledal pomoc. Oldřichova otázka byla další scholastickou pastí. Všechny koncily se totiž shodovaly na tom, že ďábel nepáchá zlo osobně, ale prostřednictvím váhajících křesťanů, jejichž duší se zmocní. Bojovat s ďáblem znamenalo upalovat ty, které on posedl.

Jenže tak o vraždě zatím nikdo na Pražském hradě neuvažoval. Že by v kanceláři sudího Dobřeje řádil osobně ďábel, to zpochybňovalo teologické učení. Pokud však ďábel někoho z lidí posedl, bylo nemožné odpovědět právě na ty nevysvětlitelné události, které se až dosud vysvětlovaly působením ďábla. Jak by se posedlý člověk do paláce dostal? A jak by z něho zase unikl? A pokud by se i tohle vysvětlilo, okamžitě se nabízela další otázka – kdo z vysokých zemských úředníků vraždil? Ne, takový směr vyšetřování nebylo

možné připustit! Ostatní členové královské rady měli pravdu, Oldřicha z Chlumu je třeba se co nejdříve zbavit. Je příliš chytrý a pohrdá autoritou církve, umínil si Wilibald Odo.

Dominikánský mnich pochopil, co pohled vyšehradského probošta znamená. Když on sám soudil kacíře, hovořil s laskavou účastí, aby zdůraznil, jak je mu líto jejich hříchů a sám trpí tím, že musí způsobovat bolest jejich tělům, aby zachránil duše. Uměl však také vyvolat strach. S převahou začal vysvětlovat, že to není tak dávno, kdy moudrý Svatý otec v Římě zřídil inkvizici, která se má zabývat podobnými nejasnými případy, neboť je zřejmé, že ďábel prohrává, a proto je stále rafinovanější. Odpovědět na otázku královského prokurátora by mohl jen zkušený inkvizitor. Pokud Oldřich z Chlumu touží po poučení někoho, kdo se v křesťanské víře vyzná jistě lépe než on, pouhý a nevědomý mnich, pak není problém inkvizitora do Prahy pozvat.

K jeho uspokojení zavrtěl Oldřich z Chlumu rezolutně hlavou a řekl, že všichni v této kanceláři jsou jistě dobří křesťané a sami dokáží najít prostřednictvím své upřímné víry cestu k pravdě.

Pak se uklonil na znamení, že nemá další dotazy. Protože se na chodbě objevil hofmistr Jindřich z Plavna a purkrabí Vilém z Landštejna, rozloučil se a odešel.
Sotva zmizel, laskavý výraz z tváří obou prelátů zmizel.

V. KAPITOLA

„Pojďme nejdříve do mé komnaty,“ navrhl Jindřich z Plavna. Hovořil sice zdvořile, ale nedokázal zakrýt rozmrzelost. I když z jeho hlasu nezněl přátelský tón, snažil se jednat věcně a korektně. Od pasu odvázal klíč a zamířil ke svým dveřím.

„Vaše komnata je přímo proti kanceláři zavražděného sudího Dobřeje,“ podotkl jakoby mimochodem Oldřich z Chlumu.

Jindřich z Plavna se dotčeně zastavil. K podobě s dravým ptákem přispívaly nejen ostře řezané rysy tváře a skobovitě zahnutý nos, ale i šedavé oči, posazené velice blízko sebe. Nedalo se z nich vyčíst, co si právě myslí. Byly chladné a bez výrazu.

„Mohu se optat, pane královský prokurátore, co jste svou poznámkou konkrétně myslel?“ optal se hofmistr. Stál a v ruce si pohrával s masivním kovaným klíčem.

„Jen se snažím udělat si představu, jak to zde chodí.“

„A jaký to má význam? Nikdo kromě zavražděného sudího přece tu noc v paláci nebyl! Ten večer jsme odcházeli společně. Pan komoří byl u mne na návštěvě a dokonce mi pomáhal zamknout, protože se mi klíč vzpříčil v zámku.“

„Jistě. Všichni tvrdí, že nikdo v paláci nebyl,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale přesto si myslím, že vy byste mohl vědět víc než ostatní velmožové.“

„Proč?“ divil se hofmistr. Ve tváři se mu nepohnul jediný sval. Zasunul klíč do zámku a otevřel.

„Máte dveře proti kanceláři sudího Dobřeje. Mohl jste třeba z jeho komnaty něco zaslechnout. Něco, co by mi pomohlo při vyšetřování. Na rozdíl od ostatních jste si mohl všimnout nějakého podezřelého návštěvníka, který se motal kolem zemřelého sudího. Měl jste k němu blíž než ostatní členové královské rady.“

„Neměl!“ zavrtěl hlavou po krátkém uvažování Jindřich z Plavna. „Nemám ve zvyku špehovat. Nevím, co sudí Dobřej dělal. A už vůbec jsem nesledoval, kdo ho navštěvuje… Račte dál. Tohle je má kancelář.“ Počkal, až vstoupí Oldřich z Chlumu i purkrabí Vilém z Landštejna.

Komnata Jindřicha z Plavna byla zařízená pohodlněji než ty, které Oldřich z Chlumu zatím navštívil. Křeslo mělo vyřezávané opěradlo a kryla ho medvědí kožešina. Stůl nebyl velký a byl úplně prázdný. Zato u okna stál pulpit s listinami. Hofmistr zachytil Oldřichův pohled a věcně upozornil, že s ním tu pracuje i jeho písař. Pulpit tu stojí proto, aby mohl vyřizovat písemnosti, kterých má jeho úřad tolik, že se sám diví, že je stihne jeden člověk přečíst a zapsat.

„Znám vašeho písaře Roberta,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Je to svědomitý muž. Má klíč od této kanceláře?“

„Pan purkrabí vám jistě řekl, že ke každé komnatě existuje jen jediný klíč. Písař Robert sem smí jen tehdy, pokud jsem tu já a otevřu mu. Vaše úsilí je příliš průhledné, pane královský prokurátore. Mne z ničeho podezírat nemůžete. Všichni vám potvrdí, jaká je má pověst. Jako královského úředníka i rytíře. Jsem věrný služebník našeho milostivého panovníka, ale jako rytíř si nenechám nic líbit!“

Oldřich z Chlumu přikývl, jako by byl s tím prohlášením spokojený. Rozvážně si prohlížel

komnatu. U pulpitu stála objemná okovaná truhlice. V rohu bylo rezavé ohřívadlo, které se teď v létě samozřejmě nepoužívalo. Na stěně proti stolu visela nová tapisérie, která zřejmě pocházela z Flander. Byla na ní zobrazena jakási dávná bitva. Královský prokurátor zamířil k tapisérii a odhrnul roh látky. Prohlédl si stěnu, kterou zakrývala, pak látku vrátil na původní místo a k purkrabímu poznamenal, že za ní žádný skrytý východ zjevně není.

„Nikdo z nás nebyl vaším příjezdem nadšený," s přemáhanou zlostí okamžitě reagoval Jindřich z Plavna. „Vy sám jste těžko mohl předpokládat, že tu najdete přátele. Třeba by se to časem změnilo, pokud byste se tak úporně nesnažil, abychom se stali nepřáteli. To vám nevadí, poštvat si proti sobě všechny vlivné zemské úředníky? Proč to děláte?"

„Protože vyšetřuji vraždu. Navíc jsem přesvědčený, že bych měl vraha hledat v tomto paláci," odpověděl smířlivě Oldřich z Chlumu. „Ale tady opravdu nenacházím nic, co by mi pomohlo."

Jindřich z Plavna rozhodil ruce, ale ve tváři se mu nepohnul ani sval. „Měl byste být důslednější!" Došel k truhlici a zvedl její víko. Ironicky ukázal dovnitř: „Podívejte se prosím, nikdo se v ní neukrývá. Je plná listin!"

„Budu si určitě pamatovat, jak ochotně mi pomáháte!"

„Skončili jsme?"

„Téměř," řekl královský prokurátor a sám zavřel víko truhlice. Pak se na ni posadil. Všiml si, že inkoust listiny na pulpitu je už dávno zaschlý. „Dnes tu váš písař nebyl?"

„Jestliže jsem tu nebyl já, pak tu nemohl být nikdo. Beze mne se sem písař nedostane," odtušil téměř pobaveně hofmistr a vrátil se do křesla.

„Ale když jsem ráno přijel sem na hrad, voják u brány tvrdil, že posílá pro písaře Roberta. Kde tedy váš písař byl?“

„Nejspíše ve skriptoriu v přední hale. Pokud tu nejsem, pracuje tam. Abyste rozuměl, vyřizuje listiny i pro nejvyššího komořího. Dělíme se o něj. Ale ten ho do své kanceláře nepouští. Na rozdíl ode mě,“ vysvětloval hofmistr. I když se výraz jeho tváře nezměnil, postřehl Oldřich z Chlumu důraz na prohlášení, že on písaře ve své kanceláři strpí a nejvyšší komoří nikoli.

Věřil Jindřichovi z Plavna, že tady přítele nenajde. Ale současně rozuměl i tomu, že trocha intrik mezi členy královské rady patřila k věci. Do téhle kategorie zařadil i upozornění, že nejvyšší komoří nerad pouští kohokoli do své kanceláře. Život na královském dvoře znamenal neustálý boj proti všem. Rozhodl se, že přistoupí na hofmistrovu hru. Překvapeně povytáhl obočí, že to je neobyčejně zajímavá informace.

Jindřich z Plavna mlčky přikývl. Ani Oldřich z Chlumu nespěchal. Mlčel i Vilém z Landštejna, který stál vedle dveří a vše jen sledoval. Chvíli bylo v kanceláři ticho. Královský prokurátor si pomalu prohlížel listiny na písařově pulpitu a purkrabí, který čekal u dveří a do výslechu nezasahoval, znuděně zívl. Vzduch v kanceláři byl ztěžklý odpoledním žárem. Jak slunce pomalu klesalo k obzoru, jeho paprsky pronikaly do komnaty a na ošlapaných dlaždicích kreslily matné zlatavé skvrny.

Hofmistr ještě chvíli čekal, ale pak sám začal: „Ani ostatní úředníci nepouštějí své písaře do kanceláří. Já a sudí Dobřej jsme byli jedinými výjimkami. Ale není třeba z toho něco vyvozovat. Pro vyšehradského probošta pracovali všichni písaři ve skriptoriu, písař pana purkrabího pracuje v jeho paláci a pan maršálek

písaře nemá. Pokud něco potřebuje, zhotoví mu to ve skriptoriu. On si na písemnosti příliš nepotrpí.“

I když hofmistr hovořil s korektní nezaujatostí, postřehl Oldřich z Chlumu, že nenápadně potvrzuje, co právě naznačil. Jediný, kdo nechtěl k sobě pouštět písaře, byl Bohuš ze Švamberka.

„Vezmu to při dalším vyšetřování v úvahu,“ přikývl vděčně královský prokurátor. „Ještě něco by mne zajímalo. Váš úřad má na starosti záležitosti urozených rodů. Hofmistr hájí zájmy české šlechty. Není to někdy nebezpečné? Vyhovět jednomu rytíři často znamená poškodit zájmy druhého.“

„Sloužím českému králi, ne české šlechtě,“ klidně se ohradil Jindřich z Plavna. „Jak to souvisí se smrtí sudího Dobřeje?“

„Vaše kanceláře leží proti sobě. Co když se vrah spletl a chtěl zabít vás? Jak už jsem upozornil, nesmíme zanedbat žádnou hypotézu. Důvod odstranit vás by jistě byl. Musí přece existovat spousta rytířů, kteří by se vám rádi pomstili.“

„Mstít se mi za cokoli je totéž jako zradit našeho vznešeného krále,“ pokrčil nechápavě rameny hofmistr. „Sudí Dobřej byl navíc mnohem starší než já. Splést si nás dva by mohl jen mimořádný hlupák.“

„Až do dnešního dne jsem netušil, jak jsou kanceláře členů královské rady uspořádány. Pokud bych sem vnikl v noci, klidně bych se mohl splést. A nemyslím, že bych byl hlupák,“ oponoval okamžitě Oldřich z Chlumu. „Navíc musíte připustit, že postavou se sudímu trochu podobáte. A byla noc!“

Purkrabí Vilém z Landštejna přestal zívat. Bylo zřejmé, že ho ten nápad zaujal. I z výrazu hofmistrovy tváře bylo patrné, že ho tahle hypotéza překvapila. Ale nezdálo se, že by dostal strach.

Královský prokurátor okamžitě pokračoval: „Mnohé se začíná vyjasňovat. Jak jsme si s vyšehradským proboštem a jeho exorcistou ujasnili, dýku musela vrazit do těla sudího Dobřeje lidská ruka. Musíme tedy vypátrat vraha a je na církvi, aby posoudila, zda se má onen muž zodpovídat před královským soudem, anebo před církevním, pokud je opravdu posedlý ďáblem. Pak jistě skončí na hranici. Proto hledám všechny myslitelné možnosti, z jakého důvodu k vraždě došlo. I takové, které mohou vypadat na první pohled neuvěřitelně. Zatím mi totiž nikdo ani náznakem nenabídl důvod, proč byl sudí Dobřej zavražděn. Byl skromný, pracovitý, neměl nepřátele… Ne, zatím jsem neobjevil nic, co by mne vedlo k domněnce, že by ho chtěl někdo odstranit.“

„To, co vyprávíte o ďáblovi, který vedl ruku vraha, není tak jednoznačné, jak tvrdíte, urozený pane královský prokurátore,“ nechtěl opustit hypotézu temných sil Jindřich z Plavna. „Když jsme přicházeli, dveře na chodbu byly otevřené a my s panem purkrabím slyšeli každé slovo z vaší diskuze. I pán z Landštejna si všiml, že vaše úvahy u našich prelátů nevzbudily žádné nadšení. Pokud si vzpomínám, zaznělo dokonce varování, že by se mohla dostavit papežská inkvizice… Chcete si něco podobného vzít na svědomí?“

„Já?“ podivil se Oldřich z Chlumu. „Pokud mi pomůžete najít rozumné vysvětlení, nebude inkvizice potřeba. Ovšem pokud vraha nenajdeme, obávám se, že se můžeme dočkat ještě hodně nepříjemných věcí. Já inkviziční tribunál zažil. Víte, koho má inkvizitor nejraději? Bohaté kacíře. Podle ustanovení našeho Otce papeže mu připadá část jejich majetku. V tomto paláci jste bohatí všichni… Stejně jako bývali albigenští a valdenští velmožové! Všichni skončili na hranici. Vy

jediní se volně pohybujete po tomto paláci. Koho myslíte, že inkvizitor obviní?“

Z purkrabího jako by spadla ospalá letargie. Pokřižoval se a vyděšeně se obrátil na hofmistra. Ani ten nebyl vtělený klid. Přesto se dokázal ovládnout: „Máte vyšetřovat a ne vyhrožovat. Skončili jsme?“

„Jistě,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Přemýšlejte však! Já si zatím prohlédnu zbylé dvě kanceláře. Ten, kdo před chvílí pohodil na chodbě mrtvého kocoura, aby mne varoval, nebyl ďábel, ale člověk. V tom případě se tu někde skrývá. Nikoho přece neviděli odcházet. Rád bych toho muže našel, protože ani já nechci inkvizitora v Praze!“

„To jste myslel vážně?“ optal se zachmuřeně Vilém z Landštejna, sotva opustili hofmistrovu kancelář.

„Co myslíte? Že hrozí příjezd papežského inkvizitora?“

„To také… ale že se někde v paláci skrývá vrah. A že může být v kanceláři našeho maršálka!“

„A proč ne ve vaší?“

„Zbývají přece už jen dvě. A já vím, že v mé není,“ odměřeně odsekl purkrabí a odemkl dveře. „Račte!“

Stačil jediný pohled, aby bylo zřejmé, že kancelář purkrabího je prázdná. Vilém z Landštejna se usadil do křesla a Oldřichovi z Chlumu nabídl místo na nízké stoličce vedle svého stolu. Starostlivě se optal, co udělají teď.

„Počkáme, než přijde Ojíř z Frýdberka.“

„Nepřijde,“ povzdechl si utrápeně purkrabí. „Vzkazuje, že má důležitější práci. Abyste rozuměl, chystá se veliký turnaj. Dostal jeho přípravu na starost.“

„Ale pokud mi nedá příležitost, abych prohledal jeho kancelář, stane se okamžitě hlavním podezřelým. Vysvětlil jste mu tuhle nepříjemnou okolnost?“

„Vysvětlil," souhlasil purkrabí. Chvíli váhal a pak dodal: „Řeknu vám, co urozený pan maršálek doslova odpověděl. Prý ať do jeho kanceláře toho protivného mladíka pustím. Tím myslel vás, pane královský prokurátore. Ale on prý s vámi nebude ztrácet čas."

„Dal vám klíč od své kanceláře?"

„Nedal," dutě opáčil Vilém z Landštejna a odmlčel se.

Chvíli bylo ticho, než Oldřichovi z Chlumu jeho náznak došel. Povzbudivě se usmál: „Znamená to, že od jeho kanceláře existují klíče dva? A ten druhý máte vy?"

Vilém z Landštejna vstal, došel k polici, na níž stála malá okovaná truhlička, a otevřel ji. Vytáhl z ní masivní kovaný klíč a vrátil se ke svému stolu. Přitom vysvětloval: „Pan maršálek sem moc často nechodí. Říkává, že rytíř má sedět v koňském sedle a ne na židli u stolu. A když už sedí u stolu, pak jen proto, aby pil víno. Nechal udělat ještě jeden klíč a svěřil mi ho. Smál se, že v jeho kanceláři není nic, co by stálo za řeč. Občas tam nechám uklidit, v létě otevírám okenice, a když prší, zase je zavírám. To je celé."

„Vědí o tom ostatní členové královské rady?"

„Myslím, že ne. Já jsem jim to rozhodně neprozradil. A předpokládám, že pan Ojíř také ne."

„Co když existují náhradní klíče i od dalších kanceláří?"

„Upřímně vám povím, že to nemohu vyloučit. Ovšem v jiných komnatách jsou důležité listiny. Nevěřím, že by ostatní připustili, aby tam mohl někdo cizí vniknout bez jejich vědomí. Ale přísahat na svatý kříž bych nemohl."

„Nelze pominout žádnou možnost. Co když druhý klíč pan maršálek u sebe nemá? Třeba ho má vrah a

zrovna teď se ukrývá v jeho kanceláři. Co si o tom myslíte?“

„Jak říkám, přísahat na svatý kříž bych nemohl… I já se obávám, že za smrt sudího Dobřeje může někdo z královské rady. Před několika dny se mi totiž Dobřej svěřil, že objevil něco, co jednomu z nás zlomí vaz. Přitom mě prosil, zda by si mohl promluvit s mou dcerou.“

„O čem?“

„To já nevím… Bohužel mi Dobřej neprozradil, koho podezřívá. Ale pokud chcete, můžete se Světlany zeptat sám. Co byste řekl tomu, povečeřet dnes s mou rodinou?“

Oldřich z Chlumu chvíli váhal a pak namítl, že by se v noci nestačil vrátit do šenku, kde je ubytovaný. Vilém z Landštejna neodpověděl. Chvíli bylo ticho. Královský prokurátor se znovu ujal slova. Vděčně poznamenal, že chápe, proč ho nechtěl tu první noc na Pražském hradě ubytovat, a že mu děkuje za varování. Tiše se optal, zda si myslí, že se situace změnila do té míry, aby se mohl na Pražský hrad přestěhovat.

„Nezměnilo se vůbec nic. Musíte být mimořádně opatrný,“ odpověděl stejně tiše Vilém z Landštejna a naklonil se k němu. Skoro šeptal: „Řeknu vám víc, ale ne tady! Po večeři můžete přespat v mém paláci. Tam budete v bezpečí.“

Oldřich z Chlumu rád souhlasil. Pak se společně vydali prohledat poslední kancelář. Jak královský prokurátor předpokládal, byla prázdná.

Když odcházel, zastavil ho ve skriptoriu Wilibald Odo a významně se optal: „Nikoho jste neobjevil, viďte? Ještě si myslíte, že pátráme po člověku? Nebo se raději pokusíme společně zapudit ďábla, aby na Pražském hradě přestal škodit?“

„Navrhuji, aby každý dělal to, co mu přísluší," opáčil laskavě Oldřich z Chlumu. „Pokud bude Bůh chtít, naše cesty se stejně setkají."

VI. KAPITOLA

Panoš Ota se na královském dvoře vyptával na sudího Dobřeje téměř celý den. Ale nezjistil vůbec nic, co by jim při vyšetřování pomohlo. Všichni lidé tvrdili totéž. Byl to tichý nenápadný stařec, prakticky s nikým se nestýkal, chodil pravidelně na mše, jedl a pil málo, protože měl časté bolesti v břiše. To byl podle většiny hradních služebníků důvod, proč se málo smál, i když se měl jako vysoký zemský úředník výtečně. Alespoň tak to všichni tvrdili. Vyslechl rovněž všechny vojáky, kteří drželi tu noc na Pražském hradě stráž. Nikdo si ničeho podezřelého nevšiml. Teprve večer vyhledal svého pána.

„Zůstanu přes noc na hradě, milý Oto," hlásil královský prokurátor. „Nevím sice jistě, zda mohu purkrabímu doopravdy věřit, ale chová se přátelsky, i když dost rezervovaně. Nicméně jednou nám už pomohl, takže snad stojí na naší straně. Co je ovšem horší, zatím jsem se od něj nic důležitého nedozvěděl. Ani to, co si o té vraždě myslí nebo zda někoho podezřívá. Zatím mi zřejmě nevěří tolik, aby mluvil otevřeně. Uvidíme, co se dozvím večer."

„Má vás ovšem zcela ve své moci," upozornil podezřívavě panoš Ota.

„Jistě, ale není hloupý. Pokud by se mne chtěl zbavit, neudělá to ve svém paláci. Já mu věřím. Navíc prý něco zajímavého ví jeho dcera. Při večeři se to zřejmě dozvím. Pak se rozhodnu, jak budeme v pátrání

pokračovat. Pokud to ovšem bude opravdu něco důležitého. Zatím se dozvídám jen samé nicotnosti.“

„A co já? Mám jít přenocovat do našeho hostince?“

„V žádném případě!“ rezolutně zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „O té komnatě víme jen my dva. Bude to naše tajná pojistka. Použijeme ji jen v případě největší nouze. Zaplaceno máme, tak o co jde?“

„Kam v tom případě složím hlavu já, nešťastný a opuštěný?“ naříkal s hraným žalem Ota. Vzápětí si truchlivě povzdechl: „Leda snad, že byste mi nařídil, abych dnešní noc strávil v zájezdním hostinci u Juditina mostu. Komořímu Švamberkovi jsme přece tvrdili, že jsme se tam ubytovali. Proč bych se tam tedy nevyspal? Komnatu asi neseženu, určitě mají plno. Ale možná se nade mnou slituje Ester. To je tamní sklepnice a…“

„Asi bych tě otrávil, pokud bych ti dal peníze, aby sis sehnal komnatu v nějakém jiném zájezdním hostinci, kde by měli volno. A kde by se žilo počestněji…“

„Takový byste hledal těžko, urozený pane. Tedy ne že by některé hostince neměly volné komnaty pro hosty, ale těžko najdete takový, aby se podobal klášteru. Tenhle je počestný tak akorát. Ani míň, ani víc než ostatní. A pak, alespoň mohu pokračovat ve vyšetřování.“

„Víš, co mě na tobě vždycky pobaví, Oto?“

Panoš se usmál. Z jeho výrazu bylo zřejmé, že má radost. Přikývl a skromně navrhl: „To, jak si vedu ctnostně.“

„Musím obdivovat tvou proradnost. Ani Tomáš Akvinský by nedokázal tak obratně obrátit hřích ve ctnost jako ty. Chceš být v noci s nějakou sklepnicí, ale podáš mi to tak, že tě mám k tomu div ne ještě přemlouvat. Jako by mělo bez toho naše vyšetřování přijít vniveč.“

„A ne snad? Kolikrát už jsme odhalili zločince jen proto, že jsem od nějaké půvabné sklepnice získal důležité svědectví a…“

„Pokud si vzpomínám, tak zatím to bylo dvakrát. Při tvé spotřebě krásných sklepnic to zase tak veliký úspěch není.“

„Teď to třeba zvýším na tři případy. Vylepším si stav!“

Oldřich z Chlumu ho přátelsky pleskl po zádech a dodal, že zítra ráno se sejdou v katedrále po ranní mši. Tohle místo považuje za velice vhodné. Alespoň tam bude moci panoš vykonat pokání za své hříchy.

„Jistě, to udělám,“ souhlasil Ota. „Ale co tam budete zatím dělat vy? Slyšel jsem, že dcera purkrabího Světlana je moc hezká dívka…“

Rysy ve tváři Oldřicha z Chlumu rázem ztvrdly. Panoš Ota by si dal nejraději pár pohlavků. Začal rozpačitě koktat, že se moc omlouvá, nemyslel to tak. Jen chtěl svého pána pobavit.

„Já se nezlobím, Oto. Raději už běž,“ opáčil posmutněle. Pak se otočil a zamířil do purkrabského paláce. Panoše Otu překvapilo, že jeho pán jde se svěšenými rameny. Ráno na audienci u krále byl pyšný, že jeho pán nosí hlavu hrdě vzpřímenou. Sledoval ho, dokud nezmizel za katedrálou. Teprve pak se otočil a pomalu se loudal k Černé věži.

Prošel klenutým průjezdem brány a pokračoval dolů k Vltavě. Ještě nebyl ani u hradeb Menšího Města pražského, když si všiml, že ho někdo sleduje. Nenápadně se ohlédl. Po cestě od hradu se zdánlivě bezcílně loudal pobuda v rozedraných šatech. Měl světlé mastné vlasy, křivý nos a chybělo mu několik zubů. Otu jeho vzhled překvapil. Kdo z vysoce postavených zemských úředníků by za ním poslal někoho takového? Vždyť byl tak nápadný, že by ho

nepřehlédl ani hlupák. Rozhodl se, že ho vyláká na nějaké opuštěné místo a tam si s ním pořádně promluví. Pohybem ruky se přesvědčil, že mu u pasu visí meč. Pak líně odbočil z cesty pro kupecké povozy a sešel k řece.

Kráčel po kamenitém břehu a rozhlížel se po klidné vodní hladině, na níž se červeně zrcadlily paprsky zapadajícího slunce. Před sebou uviděl chatrč, v níž zřejmě přespávali rybáři. Ke kůlu na břehu však nebyla přivázaná žádná lodice. Rybáři se ještě nevrátili. Došel k chatrči a hned za ní ze stezky odbočil.

Tiše našlapoval a chatrč opatrně obešel. Jak předpokládal, pobuda se zastavil na rohu, u něhož Ota zmizel. Opatrně se rozhlížel a hledal ho. Ota zatím stál za jeho zády s mečem v ruce. Čekal, kdy si ho jeho pronásledovatel všimne. Chvíli trvalo, než pobudu přestalo bavit skrývat se. Právě když chtěl obejít chatrč, panoš Ota na něho ostře houkl: „Pokud hledáš mě, měl by ses nejdříve představit.“

Muž se polekaně otočil, trhl sebou a chtěl se dát na útěk. Ale Ota ho rukou přimáčkl ke stěně a špičku meče mu opřel o hrdlo. „Tvoje jméno! Proč mě sleduješ?“

„Nesleduju vás. Jen tak si jdu po břehu. Ale vy jste mne nečekaně přepadl…“

„Ještě jednu tak hloupou větu a najdou tě ráno v řece,“ pohrozil mu panoš Ota nesmlouvavě a nepatrně přitlačil, až hrot meče pobudu škrábl. Ten si sáhl na krk, a když na dlani uviděl krev, zbledl a začal úpěnlivě volat o pomoc.

„Jak dlouho vlastně žiješ v Praze?“ optal se ho laskavě panoš Ota. „To nevíš, že každý uteče, jakmile zaslechne volání o pomoc? Zvláště na takovém místě, jako je tohle. Proč by si počestný měšťan pálil prsty? A pokud tě zaslechne nějaký lotr, uteče dvakrát rychleji,

aby ho, nedej Bože, nechtěl vzít rychtář za svědka. Tak jak? Do řeky, nebo budeš mluvit?“

„Když já nic nevím,“ kňoural zajatec. Panoš Ota podle přízvuku odhadoval, že je původem Polák. Ale určitě žil už dlouho v Českém království. Opakoval otázku, jak se jmenuje.

„Jacek… Ale říkají mi Štika.“

„Opravdu, příhodná přezdívka,“ jízlivě se ušklíbl panoš. „Proč mě sleduješ?“

„Ráno mi jeden člověk zaplatil. Měl jsem vás sledovat, až se odpoledne nebo večer budete vracet z hradu do města.“

„Jak jsi věděl, že máš sledovat zrovna mě?“

„Protože mi vás ukázal. Byl jste přece v zájezdním hostinci U Císaře Fridricha? To je ten u Juditina mostu…“

„Vím, kde je, ty lotře!“

„Ukrývali jsme se v podloubí přímo proti vchodu.“

„Od té doby mě sleduješ?“

„Ne! Ten muž mi poručil, ať jdu rovnou na Pražský hrad, že se tam objevíte taky. Měl jsem vás přece sledovat až odpoledne.“

„A to mi chceš, ty lotře, tvrdit, že toho člověka neznáš? Myslíš, že ti budu věřit?“

„Jmenuje se Křišťan,“ pofňukával Štika. „Tedy… tak se mi představil. Ale dneska ráno jsem ho viděl opravdu poprvé.“

Panoš Ota se na okamžik zarazil. V tomhle mu zřejmě nelhal. Křišťan ráno v šenku opravdu seděl. Zmizel ale dřív, než mu o něm stačila Ester povědět. Křišťanovo jméno později zaslechl ještě jednou. Jeho pán zjistil, že tak se jmenuje synovec zavražděného sudího Dobřeje. Na náhody panoš Ota nevěřil. Přitiskl

meč ještě silněji ke krku světlovlasého pobudy a optal se, co měl dělat pak, až jeho sledování skončí.

„Ten muž mi řekl, že mi dá ještě tři stříbrňáky, když zjistím, kam z hradu půjdete. Ale nechtěl si sjednat schůzku. Řekl, že mám zítra obcházet kolem kostela svatého Jiljí, že si mě sám najde."

„To zní tak hloupě, že ti snad i věřím, Štiko," zabručel panoš otráveně a ukryl meč do pochvy. Sotva to udělal, pobuda se ho pokusil udeřit, ale Ota to čekal a včas uskočil. Muž toho využil. Ani se neohlédl a pelášil po stezce podél řeky pryč. Ota ho nechal a zamířil zpět ke kupecké cestě. Neměl náladu o celé věci přemýšlet. V žaludku mu kručelo hlady a už se těšil na Ester. Proběhl mezi domy k biskupskému paláci a po Juditině mostě přešel na druhou stranu Vltavy.

V šenku bylo plno. Najíst dostal hned. Když před něj Ester stavěla misku s kaší a masem, svůdně se o něj opřela a pošeptala: „Ale s tím dalším musíš počkat po zavření."

„Tohle pořadí mi vyhovuje. Mám hlad jako vlk. Je to určitě lepší než obráceně," odpověděl provokativně a pokusil se ji obejmout.

„Ty lotře," zasyčela, praštila ho dlaní do ramene a odběhla. Ale když za chvíli nesla kolem džbány s pivem, svádivě na něj mrkla.

Purkrabský palác byl solidní starobylé stavení s velikým dvorem za Jiřským klášterem. Vilém z Landštejna byl jediný ze zemských úředníků, který měl na Pražském hradě vlastní palác. Byl na to náležitě hrdý. Proto jeho písař pracoval tam a ne v zemském skriptoriu. Ostatní členové královské rady tvrdili, že se tím purkrabí zbytečně často chlubí.

Služebník uvedl Oldřicha z Chlumu do sálu v přízemí. Tady purkrabí odbýval všechny významné

události, od úředních jednání až po rodinné oslavy. Uprostřed stály dva masivní sloupy podepírající kamennou klenbu. Stěny nebyly omítnuté a zakrývala je dlouhá tapisérie, široká více než dva lokty, která se táhla po obvodu sálu. Na šedavém podkladu byly vyšité scény znázorňující počátek rodu pánů z Růže, od něhož odvozovali svůj původ i páni z Landštejna. Mezi sloupy stál masivní čtvercový stůl a kolem stříbrné svícny s hořícími voskovicemi. Stříbrné byly i mísy a poháry na stole. U stolu byla umístěna čtyři křesla s vysokými opěradly. Jejich sedáky byly pro pohodlí hostů zakryté několika vrstvami kožešin.

Jakmile Oldřich z Chlumu vstoupil, objevil se ve dveřích vedle krbu purkrabí. Měl na sobě slavnostní oděv, přepásaný nádherným zlaceným pásem. Přes ramena měl přehozený bílý brokátový pláštík s vyšitými červenými pětilistými růžemi. Oldřich si pobaveně všiml, že na krku mu stále visí stříbrná schránka s ambrou, jako by se o své zdraví bál i doma. Purkrabí k němu zamířil se srdečným úsměvem a na uvítanou se objali.

„Nejdřív si vypijeme číši vína a já v klidu povím, co vlastně vím o vraždě sudího Dobřeje. Teprve pak sem pozvu ženy. Teď by nám jen překážely," oznámil rezolutně a usadil Oldřicha do křesla po své pravici.

Mladičký panoš přinesl konvici a oběma nalil do stříbrných pohárů jiskřivě rudé víno. Napili se a Oldřich zdvořile mlaskl na znamení, že oceňuje jeho výtečnou chuť.

„Přivezl jsem ho až z Uher," pyšně se chlubil Vilém z Landštejna a pokynul panošovi, aby číše dolil. Počkal, až se mladík s konvicí vzdálí, a pak pokračoval: „Měl jsem k sudímu Dobřejovi přece jen blíže než většina ostatních. Víte, on tu sloužil už za krále Václava I., a věřte nebo ne, dokonce i za Přemysla I.

Otakara. To byl ovšem jen pouhým písařem. Sám říkával, že už je tak trochu královským inventářem. Mně důvěřoval, protože stejně jako já pocházel z jižních Čech. Tvrdil, že lidem na jihu svítí slunce na hlavou častěji, a proto jsou veselejší.“

„Ale on sám se smál jen zřídka,“ namítl Oldřich z Chlumu.

„To až v posledních letech se z něj stal takový morous. Jednak ho trápilo zdraví, a pak… Říká se, že se přestal smát, když mu zemřela manželka. Vím, co se vám stalo, a věřte mi, cítím s vámi. Mít dobrou ženu je největší štěstí, jaké může dát Bůh nám křesťanům.“

Zvedli číše a mlčky si připili. Oldřich z Chlumu byl příliš zkušený, pochopil, že slova útěchy nepronáší purkrabí jen z čirého soucitu. Bezděčně si vzpomněl na nevhodnou poznámku svého panoše o dceři purkrabího a pocítil rozladění. I když to mohlo vypadat trochu nezdvořile, Vilémovi z Landštejna za slova útěchy nepoděkoval a netrpělivě se optal, co tedy bylo podle něj důvodem k vraždě.

„Vy jste jako lovecký pes,“ usmál se shovívavě purkrabí. „Ale to je asi dobře. Jen cílevědomý rytíř se dneska může proslavit. Za mých mladých let to bylo jiné. Stačilo být věrný. Ale dneska? Vychytralost se cení víc než čest…“

„Jak to bylo se sudím Dobřejem?“ skočil mu do řeči teď už zjevně nerudně Oldřich z Chlumu.

„Právě jsem chtěl o něm hovořit,“ podotkl s neskrývanou výčitkou purkrabí. „Byl ze staré školy. Určitě vám tvrdili, že se všemi vycházel dobře. Ale já tvrdím, že všem vadil. Nebyl ochotný podřídit se tomu, o čem rozhodla většina členů královské rady. Měl svou hlavu a jednal vždycky po svém. Často i proti ostatním. Je ale pravda, že svědomitě dbal, aby všechno, co dělá, bylo k prospěchu našeho milostivého krále.

Nevykládejte si to prosím špatně, my všichni se snažíme o totéž. Jenže na některé věci se díváme jinak. V dobré víře prospět našemu panovníkovi se sami dostáváme do ostrých hádek.“

„Jistě, tomu rozumím,“ přikývl nevzrušeně Oldřich z Chlumu. „Pohádal se sudí Dobřej v poslední době s někým z vás?“

„Se všemi. Dokonce i se mnou,“ povzdechl si purkrabí. „Král ho pověřil sepsáním návrhu pro nový zákoník. Dobřej to splnil, ale s námi se o formulacích neporadil. Navrhoval řadu článků, které omezovaly tradiční zemská práva… Rozmlouvali jsme mu to, ale stál si na svém.“

„Co král?“

„Našemu vznešenému králi měl svůj návrh předložit příští týden… A pokud jsem si stačil všimnout, listina s jeho poznámkami zmizela. A ještě něco. Neumím si představit, jak by ho mohl nějaký člověk zavraždit v prázdném paláci. Ale umím si představit, že by to dokázalo několik vysokých zemských úředníků, pokud by se navzájem domluvili. Komu by nový zákoník vadil nejvíce? Hofmistr zastupuje šlechtu, probošt církev a nejvyšší komoří ovládá královský dvůr. Co když se ti tři spojili? Jim přece sudí Dobřej vadil nejvíce!“

„Odpusťte, nechci být jako host nezdvořilý, ale copak vám by omezení tradičních práv nevadilo, pane purkrabí?“

„My, páni z růže, máme tolik hradů, že si dokážeme svá práva uhájit sami. My zákoník nepotřebujeme a také nemusíme vraždit,“ opáčil důstojně Vilém z Landštejna a zatleskal. Vzápětí do komnaty vstoupila jeho manželka s dcerou Světlanou.

Manželka purkrabího Kunigunda pocházela z bohatého a vlivného hraběcího rodu z Melku. Byla

starší než její manžel, ale na svůj věk vypadala stále dobře. Kdysi byla ovšem vyhlášená krasavice. Dnes to byla přísná žena, která okatě pohrdala většinou českých šlechtičen. Byla vzdělaná, uměla dokonce číst a psát, a král ji často pověřoval organizováním zábavy pro ženy u dvora. O to víc ji ostatní nenáviděly.

Kunigunda ovšem pohrdala i většinou rytířů. Měla své představy o životě a nemínila ustoupit ani o píď. Oldřicha z Chlumu znala ještě z časů, kdy působil jako písař svatovítské kapituly. Jakýmsi zvláštním řízením osudu mu už tehdy prokazovala svou přízeň. Občas spolu diskutovali o víře, ale především o filozofii.

I když se stárnoucí šlechtična chovala upjatě a uměla být velice přezíravá k lidem, kterými pohrdala, dokázala být také srdečná. Sotva vstoupila, sama šla královskému prokurátorovi vstříc a podala mu ruku, aby ji mohl políbit. „Zmužněl jste," řekla téměř s mateřskou hrdostí, jako by to byla její zásluha. Pak se obrátila na dceru Světlanu. „Tak to je on!"

„Hm," opáčila dívka lhostejně. Vůbec se nepodobala svým rodičům. Byla štíhlá a z dálky by si ji člověk mohl splést s panošem. Na rozdíl od svobodných dívek, které si umně spletené copy stáčely na hlavě a ovinovaly vínky, Světlana si své plavé vlasy stříhala nakrátko, že jí stěží sahaly k ramenům. Měla protáhlý oválný obličej, plné rty a velké oči. Ty byly snad jediné, co mohlo muže na první pohled upoutat. I když vypadala mladě, blížila se již věku, kdy byla řada jiných dívek vdaná.

Kunigunda sedávala u stolu po boku manžela a Světlanu usadili do křesla vedle Oldřicha. Kunigunda se vyptávala, co se v severních Cechách děje, a Oldřich odpovídal. Teprve teď pochopil, proč s ním chtěl purkrabí o zločinu hovořit dřív, než přijdou ženy. Ve

společnosti své manželky se ke slovu příliš často nedostal.

Kuchař s pomocníkem přinesli sele naložené v medové omáčce a obložené zelenými listy rebarbory s hromadou červených brusinek. Místo obvyklých placek se k masu podávaly hrudky vařené mouky. Když si paní Kunigunda všimla rozpaků svého hosta, podotkla, že tak se vaří v jejím rodném Rakousku. Jednu hrudku napíchla na stříbrnou vidlici, namočila do omáčky, ukrojila kousek masa, a to celé mu podala. Strčil sousto do úst a s překvapením konstatoval, že chutná sice poněkud zvláštně, ale je to celkem lahodné. Galantně podotkl, že v přítomnosti paní Kunigundy zažívá jen příjemná překvapení.

„Vidíš, jak je urozený pan prokurátor dvorný?“ usmála se potěšeně a obrátila se na dceru. „Málokdo se umí na našem královském dvoře vyjadřovat tak obratně jako on. Obdivuji jeho vzdělání, Světlano.“

„Já ne,“ odsekla útočně. „Správný muž se má živit mečem, ne škrábat husím brkem po pergamenu. Skutečných rytířů se rodí pořád míň a míň…“

Oldřich z Chlumu se na ni překvapeně zadíval. Ale tak trochu její rozmrzelost chápal. Celou dobu seděla u stolu a musela mlčet, protože matka ji vůbec nepustila ke slovu. Každý mladý člověk se toužil prosadit. Smířlivě ukázal ke svému opasku, kde mu visel meč, a upozornil: „Pokud jste si nevšimla, urozená panno, nemám u pasu písařské náčiní.“

„To nic neznamená,“ ohradila se okamžitě. „Meč dneska nosí i muži, kteří s ním neumějí zacházet. Každý si hraje na to, co není. Pokud byste však přece jen dokázal pobít všechny mé nápadníky, možná bych vám pak dovolila, abyste se mi dvořil.“

„Ale Světlano…,“ rozzlobil se Vilém z Landštejna.

„Jen ji nechte," zastal se jí Oldřich z Chlumu vesele. „Jak vidím, vaší dceři chybějí zkušenosti. Mečem si totiž dobývá srdce dámy jen hlupák, který neumí nic jiného než ohánět se zbraní a kasat se, jak je statečný. Viděl jsem spousty bláhových rytířů. Mnozí už nejsou na tomto světě…"

„Já věděla, že se budete bát," ohrnula pohrdavě ret a chtěla vstát.

„Chovej se laskavě zdvořile! Co to do tebe vjelo? A sedni si zpátky ke stolu!" okřikla ji matka. Světlana ji ne zrovna ochotně poslechla.

„Když už jsme se tak hezky seznámili, nemohli bychom spolu třeba ještě chvíli stejně příjemně rozprávět?" navrhl pobaveně Oldřich z Chlumu.

„Nemám zájem," opáčila trucovitě. Nepočkala na panoše a sama si nalila plnou číši vína, kterou do sebe obrátila. Vzápětí se rozkašlala.

„Váš otec mi prozradil, že víte o něčem, co by mi pomohlo při vyšetřování Dobřejovy vraždy. Prozradíte mi to? Raději hned, protože pokud budete pít stejně neobratně dál, udusíte se a já se nic nedozvím."

Kunigunda se hlasitě rozesmála: „Tak se na ni musí! Někdy se ráda předvádí, ale jinak je to hodná dcera."

Oldřich z Chlumu se významně na dívku zadíval a pak shovívavě přikývl: „To vidím."

Světlana zrudla, odsunula křeslo a vstala. „Sudí Dobřej byl už starý muž. Starcům se často pletou myšlenky. Jistě to znáte sám, pane královský prokurátore. Vlastně se mne ptal jen na jedinou věc. Chtěl vědět, v čem spí urozené dívky."

„V čem spí urozené dívky?" opakoval po ní nevěřícně purkrabí. „Chceš dostat výprask?"

„Přísahám, že mluvím pravdu! A teď mi dovolte odejít."

„Ne, náš host…“

Oldřich z Chlumu ho nenechal domluvit a rovněž vstal. Požádal ho, aby tu svou dceru nezdržoval, pokud ji jeho společnost nebaví. On sám je ostatně po celodenním vyšetřování unavený, a pokud mu prominou, půjde si i on lehnout.

„Vás nezajímá, v čem spí urozené dívky?“ optala se provokativně Světlana. „Dveře mé ložnice jsou ty druhé nad schody.“

Pak se otočila a zamířila ke dveřím s vyzývavým pohupováním v bocích, které se k ní vůbec nehodilo. Kunigunda dceři ostře nařídila, aby se vrátila a omluvila. Ale Světlana neposlechla. Sotva zmizela, začal se purkrabí za svou dceru rozpačitě omlouvat sám. Oldřich z Chlumu ho zarazil, že není důvod, protože byla celkem zábavná. A možná mu pomůže i to, co právě prozradila, i když si zatím neumí představit jak.

Chvíli váhal a pak se posadil zpátky ke stolu. Přátelsky dodal: „Máte pravdu, kvůli jejím rozmarům si nebudeme kazit večer.“

VII. KAPITOLA

„Snad už nechceš spát?“ vrněla něžně Ester a přitiskla se k Otovi. Oba leželi nazí v její podkrovní komůrce v šenku U Císaře Fridricha.

„Pro Boha, Ester, už je dávno po půlnočním troubení.“

„No dovol! Víš, jak dlouho jsi tu nebyl? Máš co dohánět,“ protestovala rezolutně a objala ho.

„Stejně mi to nejde do hlavy. Tady něco nesedí,“ uvažoval polohlasně Ota a jejího laskání si nevšímal.

„Pokud mluvíš o mně, tak se šeredně pleteš. Měl by sis vypláchnout oči vodou svatého Jana. Na mně sedí úplně všechno! Ale pokud bys byl náhodou takový lotr a mluvil o něčem jiném, než jsem já, tak v takovém případě zasloužíš, abych ti oči vyškrábala! Co ti vadí?“

Panoš Ota jí v rychlosti vyprávěl o pobudovi, který ho cestou sem sledoval. Soustředěně poslouchala, a když skončil, souhlasila, že to je divná historka. Pak se zeptala, co si o tom myslí.

„Skoro bych se vsadil, že si Křišťan vybral toho pitomce Štiku jen proto, abych si ho všiml a chytil ho. Jako by chtěl, abych se dozvěděl, že mě dal sledovat.“

„Mně to taky tak připadá. Náš šenk je samozřejmě počestný a já pobudy neznám,“ vykládala ctnostně, „ale podle toho, co o nich vím, by se takhle nechoval žádný z nich. Je to podraz!“

„Zítra ráno si u kostela svatého Jiljí na toho Křišťana počkám… Tedy pokud si Štika schůzku

nevymyslel. Ale myslím, že mi řekl pravdu. Byl vyděšený a vyklopil všechno.“

„Možná bys udělal lépe, pokud by sis ráno přispal. I kdyby tam Štika přišel, nevěřím, že se u kostela objeví Křišťan. Sám tvrdíš, že nejspíše jen chtěl, aby ses o něm dozvěděl.“

„Můžeš mít pravdu, ale…“

„Žádné ale! Ráno si můžeš přispat. Takže se opovaž protestovat, že už je pozdě!“

„Raději bych se přesvědčil sám.“

„Je to tvá věc. Ale jak jsem řekla, žádné úlevy!“ objala ho a začala vášnivě líbat. Bylo to příjemné a panoš Ota se s potěšením oddal milostné hře.

Oldřich z Chlumu šel spát pozdě. Strávil příjemně večer, a když uléhal, cítil v hlavě vypité víno. Přesto vstal časně. Do jeho komnaty doléhaly otevřeným oknem z nádvoří hlasy čeledi a rachocení kol povozů, přivážejících čerstvé potraviny. Vodou z vědra si opláchl obličej, oblékl se a po schodech seběhl do přízemí.

U stolu už seděl purkrabí Vilém z Landštejna. Rychle se najedli a poté se spolu vydali do starého úředního paláce. V kanceláři sudího Dobřeje na ně čekal dobromyslně se tvářící muž, který vypadal jako vesnický kovář. Bříška prstů na pravé ruce však neměl zčernalá od sazí, ale od inkoustu. Místnost byla vzhůru nohama. Všude ležely pergameny úhledně srovnané do hromádek. Byly na stole, na policích a truhlicích i na podlaze.

„Tohle je písař Strachota,“ ukázal na něj purkrabí. „Sloužil sudímu Dobřejovi. Nařídil jsem mu, aby zjistil, jaké listiny se tu vlastně ztratily.“

„Před chvílí jsem skončil,“ kývl na znamení souhlasu písař a zívl.

„Tak co tu chybí?“ přísně se optal Vilém z Landštejna. Ale královský prokurátor písaře promluvit nenechal a začal se purkrabímu omlouvat: „Rád bych písaře Strachotu vyslechl mezi čtyřma očima. Král pověřil vyšetřováním mě a vůči ostatním členům královské rady by nebylo zdvořilé, abyste se výslechů účastnil osobně.“

Vilém z Landštejna se zachmuřil: „Buďte si čestný a spravedlivý! Ale nezapomeňte, že na královském dvoře se bez spojenců neobejdete!“ Otočil se a bez pozdravu odešel.

Strachota jejich roztržku sledoval mlčky a nezdálo se, že by ho nějak překvapila. Byl v královské kanceláři zvyklý na ledasco.

Oldřich z Chlumu si ho zkoumavě prohlížel. Zdálo se mu, že to je slušný člověk. Nevypadal na patolízala ani se věčně netřásl strachy. Posadil se do soudcova křesla a rukou ukázal na nízkou stoličku proti sobě. Písař začal protestovat, že se nehodí, aby seděl v přítomnosti urozeného pána.

„Celou noc jsi třídil listiny. Musíš být unavený,“ uklidňoval ho přátelsky. Ano, purkrabí měl pravdu, na hradě potřeboval spojence. Ale získal neodbytný pocit, že písař bude užitečnější než kterýkoli ze zemských úředníků.

Strachota vděčně přikývl a trochu nemotorně se posadil. Chvíli váhal, než pokračoval: „K něčemu se vám přiznám… Abyste věděl, že mi můžete důvěřovat. Většinu noci jsem tu prospal. Listiny mívám pečlivě srovnané, takže mi nedalo tolik práce zjistit, co se vlastně ztratilo.“

„Purkrabí si myslí, že zmizel návrh nového zákoníku.“

„Nešlo vlastně o zákoník," zavrtěl hlavou Strachota. „Náš vznešený král chtěl po mém pánovi… tedy po sudím Dobřejovi…"

„Já ti rozumím," usmál se Oldřich z Chlumu. Všiml si, že Strachota vypadá dojatě, když o mrtvém sudím hovoří. Měl ho zřejmě rád a o to víc mu byl písař sympatický.

„Sudí Dobřej měl za úkol sepsat návrh, jak přesněji vymezit hranice jednotlivých panství. Víte sám, jaké zmatky v tom všude panují. Oba předchozí králové štědře odměňovali své věrné, ale většinou není jasné, co jim doopravdy dali. Náš vznešený král chtěl, aby se hranice panství přesně popsaly. A když už můj pán na téhle věci pracoval, napadla ho přitom spousta dalších ustanovení, která by byla pro našeho panovníka užitečná. Vše sepsal a chtěl mu předložit. Právě to se ztratilo."

„Jen to?"

„Ne! A to je mi právě divné. Asi tři dny před svou smrtí mi nařídil, abych našel spis se značkou Jidáš."

„Se značkou Jidáš? Tomu nerozumím."

„To je tak," vysvětloval ochotně písař Strachota. „Sudí Dobřej lpěl na tom, abychom schovávali vše, co jeho rukama za ta léta prošlo. Ze všech písemností, které z kanceláře odcházely, si dával pořizovat opisy. Vidíte sám, co pergamenů tady leží. Ale protože časem bylo skoro nemožné vyznat se v nich, začal každý případ označovat. Dával jim různá jména, aby mu připomněla, o co jde. Měl neuvěřitelnou paměť. Stačilo jedno slovo a hned se mu případ vybavil. A mně se zase lépe hledalo, protože listiny jsem řadil podle abecedy. Ten se značkou Jidáš by1 pod J, soudcovy poznámky k hranicím panství a k zákoníku byly pod L…"

„Zákoník pod L?"

„Lex je latinsky zákon, jak jistě víte. Někdy to bylo s naším sudím složité, to přiznávám. Byl vzdělaný a značky nebyly jen česky. On si je však pamatoval!“

„Takže se ztratily jen listiny ze stolu?“

„Ano. Na stole ležel návrh, jak označovat hranice panství. A taky spis označený Jidáš. Ale některé poznámky k zákonu byly už v truhlici. Totiž… nebyl si jistý, zda opravdu předloží všechny. Bylo to jako píchnout do vosího hnízda. To by mu šlechta nezapomněla. Proto nechal pergamen uložit. Možná, aby ho nikdo neviděl. Jenže ten se ztratil rovněž.“

„Pokud jsem si všiml, na stole přesto nějaké listiny zůstaly. Čeho se týkaly?“

„Ničeho důležitého. Jen pár běžných dokumentů… Spor o dědictví pánů z Janovic, nějaká donace cisterciákům, papežská listina, už ani nevím o čem… To vše tam zůstalo. Vrah odnesl jen ty dva spisy. Kromě toho ovšem ještě peníze.“

„Vypáčil truhlici? O tom se mi nikdo nezmínil,“ divil se Oldřich z Chlumu.

„Ty peníze nebyly zamčené. Když jsem večer před vraždou odcházel, všiml jsem si, že na stole leží několik pěkně naditých měšců. Odhaduji, že v nich byly alespoň tři tucty kop stříbrňáků.“

„To je opravdu hodně peněz! Vraždí se i pro mnohem méně. Pokud by sem ovšem vnikl obyčejný lupič, nebude přece krást listiny. Odnese jen stříbrňáky, to dá rozum. Netušíš, nač ty peníze měl?“

„Spíše mě překvapilo, že je má. Můj pán nebyl zámožný. Skoro veškerý majetek věnoval za spásu své duše svatovítské kapitule. Probošt slíbil, že ho po smrti pohřbí přímo v katedrále. Ty peníze musel dostat zrovna ten den, kdy zemřel. Protože na váčcích byla červená růže, měl je nejspíše od Viléma z Landštejna.“

„Od purkrabího? Proč by mu je dával?“

„Já se svého pána neptal. Prostě najednou se váčky objevily na stole. To bylo odpoledne. A ráno ho našli zavražděného. Peníze už tu pochopitelně nebyly.“

„Čeho se týkal případ označený jako Jidáš?“

„To netuším, urozený pane. Byl to něco, co se stalo dávno, alespoň před dvaceti lety. Tak dlouho tu nesloužím.“

„A sudí Dobřej, nezmínil se o něčem?“

„Se mnou o práci nemluvil. Byl to strašně hodný člověk, ale uzavřený. Ne že by mi nedůvěřoval, ale prostě nebyl zvyklý svěřovat se. Spíše jsme si povídali o víře. A také o lidech na královském dvoře. Nebo mi vysvětloval nové úkoly.“

„Jak vůbec víš, že se případ se značkou Jidáš stal tak dávno, když jste o něm nemluvili?“

„Asi jsem zapomněl zdůraznit, že můj pán nechával ke značkám psát rok, kdy se ta věc stala. Nepamatuji se přesně, zda na tom ztraceném pergamenu byl rok 1232 nebo 1233, ale vím, že se mi hlavou mihlo, že to je více než dvacet let.“

„Ten spis by mě opravdu zajímal… Obejdeš všechny starší písaře a vůbec lidi, kteří se kolem kanceláře pohybují. A všech se vyptáš, zda se na případ se značkou Jidáš nepamatují.“

„Říká se, že vraždu má na svědomí ďábel,“ řekl se strachem v hlase písař a pokřižoval se. „Nemůže to souviset? Ďábel a Jidáš?“

Oldřich z Chlumu věděl, že musí písaře uklidnit. Potřeboval, aby Strachota nepochyboval o tom, co dělá. Usmál se a bezstarostně vysvětloval: „Pokud by se ztratil jen spis s Jidášem, mohl bys mít pravdu. Ale proč by ďábel kradl poznámky k zákoníku? To je přece jasný důkaz, že to celé má na svědomí člověk.“

„To mě nenapadlo,“ odpověděl písař Strachota a bylo zjevné, jak si oddechl.

„Vstávej,“ třásl panoš Ota ramenem černovlasé sklepnice. Ester otevřela oči a zívla. Ospale se optala, proč ji budí.

„Před chvílí zvonili na ranní mši,“ odpověděl se smíchem.

„Cože?“ vykřikla a vyskočila. Na sobě neměla nic, ale v tuhle chvíli o tom nepřemýšlela. Rychle si přes nahé tělo navlékla suknici a halenu. V chvatu si rukou upravila vlasy, nazula sandály a chtěla utíkat dolů do šenku. Ale panoš Ota ji chytil do náruče. „To mě na rozloučenou ani nepolíbíš? Po takové noci…“

„Pospíchám,“ snažila se mu vykroutit. „Šenkýř mě zabije. Co hosté?“

„Oheň hoří, kaše je uvařená a všechny jsem obsloužil,“ odpověděl pyšně panoš Ota. „Není to poprvé, co nějaká sličná sklepnice po noci se mnou zaspala. Mám už praxi, takže vím, co mám po ránu v šenku zařídit.“

Ester zavrtěla hlavou, ale přestala se bránit. „To snad není pravda! Ty jsi ještě větší lotr, než jsem si vůbec myslela. Měj si sklepnice po celém Českém království, ale jestli se dozvím, žes byl u nějaké jiné tady v Praze, vyškrábu ti oči.“

„A kdo by v tom případě za tebe příště uvařil snídani?“ opáčil s hraným překvapením.

Zlostně dupla nohou a znovu se zkoušela vymanit z jeho náruče, ale neúspěšně. Bránila se ovšem jen chvíli, než začala jeho polibky opětovat. „Proč jsi mi neřekl hned, že jsi vstal dřív než já?“ zeptala se a něžně ho hladila po tváři.

„Protože bych se pak nemohl dívat, jak vstáváš a oblékáš se,“ odpověděl rozpustile.

„Ty…,“ zčervenala.

„Musím tě ale pochválit. Jiným sklepnicím to zdaleka neslušelo tolik jako tobě.“

„Já se z tebe zblázním,“ rozzlobila se, tentokrát doopravdy.

Panoš Ota ji ještě jednou políbil a pak pustil. Oznámil, že musí běžet, protože má u kostela svatého Jiljí práci. Ale jak jen to půjde, vrátí se. Ester neodpověděla. Ota si přehodil přes ramena plášť a provinile špitl: „Nebo se snad už nemám vracet?“

„Já se z tebe opravdu zblázním!“ opakovala Ester a pak se rozesmála. „Oči ti vyškrábu, jestli mě necháš čekat zase dva roky jako posledně.“

Panoš Ota opustil zájezdní hostinec U Císaře Fridricha, a protože kostel svatého Jiljí ležel na opačné straně Starého Města pražského, spěchal. Bylo mu jedno, jestli ho tentokrát sledují, protože to nebylo v tuto chvíli podstatné. Občas se ohlédl, ale ulice byly plné lidí. Pokud by ho sledoval někdo zkušený, těžko by si ho všiml. Leda pokud by se pokusil o nějaký trik, jak ho odhalit. Jenže na to neměl čas.

Jacka neboli Štiku našel snadno. Svědomitě obcházel kolem kostela svatého Jiljí a významně si prohlížel všechny, kdo prošli kolem. Panoš Ota se ukryl ve vchodu do chrámu a pobaveně ho sledoval. Spíše než štiku mu připomínal hloupého a líného sumce. Asi po hodině ho to přestalo bavit. Bylo zřejmé, že Křišťan nepřijde. Přesně jak předpovídala Ester. Ostatně, on sám si to myslel od začátku rovněž. Jenže nesměl zanedbat vůbec nic.

Opustil kostel a nejkratší cestou zamířil k Pražskému hradu. Měl nejvyšší čas, aby stihl schůzku se svým pánem.

Oldřich z Chlumu nepospíchal. Předpokládal, že panoš Ota přijde do katedrály pozdě. Pomalu se loudal po nádvoří a přemýšlel. Nevšiml si, že ho z okna sledují dva páry očí.

Vrazi sudího Dobřeje byli ukrytí za přivřenou okenicí. Starší řekl mladšímu: „Pamatuj si ho. To je on!“

Mladší se na královského prokurátora jen letmo podíval a přikývl: „Co s ním?“

„Zatím nic,“ odpověděl velmož. „Udělal jsem hloupost. Ten nápad s ďáblem nebyl dobrý. Tedy… byl by, pokud by sem nepřijel on. Exorcista mohl někoho upálit a byl by klid. Jenže Oldřich do toho začal šťourat a všechno zhatil.“

„Zaslechl jsem, že prý pošlou pro papežského inkvizitora,“ dodal s bázní v hlase jeho mladší společník.

„To se ještě uvidí!“

„Já ti říkal, otče, že jsme si neměli s takovými věcmi zahrávat,“ opáčil rytíř a zbožně se pokřižoval.

„Tebe se nikdo neptá,“ odbyl ho přísně velmož. „Naštěstí máme ve hře ještě Křišťana!“

VIII. KAPITOLA

Když Oldřich z Chlumu vstoupil do katedrály, panoš Ota už klečel před oltářem s rukama zbožně sepjatýma. Poklekl vedle něj a podotkl, že myslel, že tu bude první on.

„Přišel jsem raději o něco dřív, abych měl čas na pokání," odpověděl s vážnou tváří panoš Ota, ale v očích mu zase svítily veselé záblesky. Pak rychle vyprávěl, jak ho včera po cestě z hradu sledoval Štika a jak se ukázalo, že ho za ním poslal Křišťan. Ale nejspíše sledování nemyslel vážně.

„O tohle jméno zakopáváme pořád," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Křišťan je dost běžné jméno. Jmenuje se tak i synovec zavražděného sudího. A byl jeden z posledních, kdo ho viděl živého. To není náhoda."

„Jenže proč by na sebe takhle hloupě upozorňoval?"

„Jak říká moudrý Aristoteles, máš vždycky dvě možnosti. Buď je opravdu hloupý, nebo je vychytralý a je v tom něco, čemu zatím nerozumíme."

„Jistě," přikývl panoš Ota. Tvářil se tak pobaveně, že se po něm přísně ohlédla starší jeptiška, která kráčela kolem s rukama zbožně sepjatýma. Dokonce se zastavila a chtěla ho pokárat, že je v příbytku božím, ale Ota na ni rozpustile mrkl, což ji vyděsilo tak, že chvatně pokračovala dál.

„Aristoteles byl jen filozof," pokračoval panoš Ota. Útěk jeptišky mu náladu ještě zlepšil. „Ale my jsem vyšetřovatelé. Takže musíme uvažovat ještě nad třetí možností."

„A to?“ optal se zvědavě Oldřich z Chlumu.

„Sám jste řekl, urozený pane, že Křišťan je běžné jméno.

Mohl ho za mnou poslat někdo jiný, kdo se jmenuje stejně jako synovec zavražděného sudího.“

„Filozofové to mají jednoduché. Na otázku připouštějí jen kladnou nebo zápornou odpověď. A ještě moudře upozorňují, že třetí možnost neexistuje. To je křesťanská logika. Souhlasím, že vyšetřovatelská je mnohem složitější. Nejen že existuje třetí možnost, ale obvykle i čtvrtá, pátá a tak dále. Třeba se vrah jmenuje úplně jinak a jen se za Křišťana vydává, aby nás zmátl. Další možnost – sleduje nás někdo, kdo nemá s vraždou sudího Dobřeje nic společného. Třeba proto, že nás chce oloupit. Nebo je to placený špeh vyšehradského probošta.“

„Další možnost – chce se nám pomstít za něco, co se stalo dříve, a s Dobřejem to vůbec nesouvisí. Mohl by to být manžel nějaké ženy, která mi dříve prokazovala přízeň a…“

„Oto, jsme v chrámu!“ přísně ho napomenul Oldřich z Chlumu, vstal a pokřižoval se. „Jenže ty se stejně nezměníš. Pojď, dokončíme to raději venku. A jen tak mimochodem, ten neznámý by se mohl chtít mstít i mně. To tě nenapadlo? Třeba za to, že dovolím, abys mi sloužil právě ty!“

Vyšli z chladu katedrálního dómu na sluncem prozářené hradní nádvoří. Nebe bylo bez jediného mráčku a všude vládlo úmorné vedro. Oldřich z Chlumu vykládal, že právě to vedro ho přivedlo na nápad. „Když jsem poprvé vstoupil do kanceláře sudího Dobřeje, okno bylo zavřené. A bylo prý zavřené i to ráno, když strážný mrtvé tělo objevil. V takovém létě! Není to divné? Nikdo okna přece nezavírá.“

„Myslíte, že ho zavřel vrah?“

„Jistě. A musel k tomu mít důvod. Dlouho jsem přemýšlel, co ho k tomu vedlo. Buď to udělal bezděčně, ale mohlo to být i jinak. Co když z okna něco vyhodil? Nebo mu něco vypadlo? A on to okno zavřel, aby nikoho nenapadlo jít se podívat dolů do příkopu. Ta úvaha sice není ze strany vraha moc chytrá, ale je to jediné racionální vysvětlení. Představ si to! Právě zabil sudího a je nervózní. Pak by byla podobná chyba omluvitelná. Mohl však okno zavřít i proto, aby získal čas, pokud by sudího našli příliš brzy. Třeba počítal s tím, že tu ztracenou věc hned ráno v příkopu najde a vezme si ji zpátky. Možností je pochopitelně víc.“

„Mám sejít podívat pod palác do příkopu?“ optal se panoš Ota trochu rozmrzele. Královský prokurátor souhlasil a dodal, aby pak ještě jednou vyslechl vojáky, kteří ten večer strážili bránu. Zajímalo by ho, zda viděli odcházet synovce zavražděného sudího.

Sotva panoš Ota zmizel, vystoupila ze stínu katedrály štíhlá postava v dlouhém plášti a s kápí, která jí zcela zakrývala obličej. V bezpečné vzdálenosti následovala Oldřicha z Chlumu, který mířil do starého úředního paláce.

Panoš Ota nebyl ze svého úkolu nadšený. Příkopy před hradbami byly tím nejšpinavějším místem, jaké si bylo možné v křesťanském světě představit. Existovalo úsloví, že v hradním příkopu lze potkat jen pohodného, zoufalce nebo zlého démona. Příkop kolem Pražského hradu nebyl výjimkou. Byl zarostlý křovinami a všude se povalovaly zapáchající odpadky, které tam lidé vyhazovali z ochozů hradeb i z oken.

Mečem si klestil cestu porostem, který místy dosahoval až nad jeho hlavu. Opatrně se vyhýbal smrdutým hromadám a tiše klel. Občas se podíval vzhůru a snažil se odhadnout, kdy už bude pod zdí

starého úředního paláce. Jenže postupoval pomalu. Po zádech mu stékal lepkavý pot a chvílemi měl pocit, že se udusí. Najednou ucítil kouř a vůni masa. Za křovím vlevo hořel oheň. Vzpomněl si na ono úsloví a zaváhal. Pohodný by se tu určitě nezdržoval déle, než by musel. Démon by si neopékal maso. To mohl udělat opravdu jen zoufalec. Ovšem takoví lidé neměli co ztratit, a proto bývali nebezpeční. Otu napadlo, že lepší by možná bylo potkat démona. Pevněji sevřel jílec meče a tiše se snažil prodrat hustým křovím blíže k ohni.

Teď už si nemohl dovolit vyhýbat se nečistotám. V duchu proklínal svou službu a už předem měl na toho neznámého pořádnou zlost. Dým cítil stále silněji, až se konečně začaly větve rozestupovat. Mezi vysokými křovinami se ukrývala malá mýtina. Na kameni seděl zády k němu člověk v nových čistých šatech měšťanského střihu. V ruce držel prut, na jeho konci měl napíchnutý pořádný kus masa a opékal ho na nízkém ohni. Panoš Ota uvažoval. Neznámý totiž nepatřil do žádné z kategorií lidí, které by v hradním příkopu čekal. Váhal, jak postupovat. Nakonec se rozhodl, že opřít špičku meče o krk člověka je osvědčená metoda, která nikdy nezklame.

Potěžkal zbraň v ruce a bleskurychle vyrazil. Muž se vyděšeně otočil. Nebyl už nejmladší. Byl nemytý, na bradě měl šedivějící strniště mastných vousů a v hrubém obličeji vyhaslé oči a zkažené zuby. V novém módně střiženém oděvu byl navlečený pobuda toho nejhrubšího zrna, to panoš Ota poznal ihned. Zamířil mu špičkou meče na krk a poradil, aby se zase posadil a byl co nejposlušnější.

„Co chceš?“ zabručel muž hrubým hlasem. Neměl strach, očima těkal jako lapená krysa a hledal, kudy by uprchl. I když ho panoš Ota překvapil, prut s masem neupustil. Nábožně ho držel jako největší svátost. Když

ale zjistil, že se zatím nedá nic dělat, pokračoval v opékání.

„Přišel jsem si popovídat," oznámil panoš, ale zůstal ve střehu.

„Tak si chvíli kecej a pak vypadni," navrhl muž a roztáhl rty do širokého šklebu, který snad měl být úsměvem.

„Vypadnu, neboj se, ale kecat budeš ty!"

„Nemám o čem."

„Kdes vzal nové šaty?"

„Poctivě jsem je koupil. Můžu tě odvést ke krejčímu, potvrdí to."

„Tak jinak. Kdes vzal peníze?"

„Nikoho jsem neokradl, jestli myslíš tohle."

Panoš Ota nespokojeně zavrtěl hlavou a meč mu přitiskl na hrdlo o poznání silněji. Muž se okamžitě rozkřičel: „Co blázníš… To bolí!"

„A bude ještě víc, pokud nezačneš zpívat. Ale tak, aby se mi to líbilo!"

„Něco jsem našel a to jsem prodal, co je na tom špatného?" naříkal muž a nenápadně se sunul na opačnou strnu blíž ke křoviskům. Ale panoš Ota výhružně mlaskl, oběhl ho a mečem donutil, aby se vrátil na místo. Přitom káravě dodal, že jeho svědomí asi nebude tak čisté, jak se mu snaží namluvit, když se pořád snaží utéct.

„Ještě mě okradeš," rozzlobil se muž v měšťanských šatech.

„Jsem zástupce královského prokurátora. A teď chci tvé jméno!"

„Kuba… pocházím z jedné vesnice nedaleko odtud. Ale žiju teď tady."

„Určitě proto, žes doma žil zbožný a příkladný život," ušklíbl se panoš Ota. „Cos našel, že jsi dostal tolik peněz?"

„Jenom takovou hloupost. Pochvu dýky. Ale byla stříbrná a pěkně zdobená. Asi vypadla z okna paláce. Sotva jsem ji ráno našel, objevil se tu nějaký rytíř a hledal ji.“

„Kdy to bylo?“

„No, řekl bych tak tři dny,“ počítal muž na prstech. Panoš Ota přikývl, neboť to souhlasilo se dnem vraždy sudího Dobřeje. Pak mu nařídil, aby pokračoval.

„Stihl jsem pochvu ukrýt, ale řekl jsem mu, že vím, kde je. Kdybych mu řekl, že ji mám u sebe, tak mi ji vezme, to dá rozum. Tvrdil jsem, že ji odnesl můj přítel. Dohodli jsme se. Odpoledne přinesl peníze a na Juditině mostě mi je dal. Z ruky do luky. Já mu zase dal tu pochvu. Kolem byla spousta lidí, tam mně ublížit nemohl. To je celé.“

„Znáš toho rytíře?“

„Ne, řekl ale, že se jmenuje Křišťan.“

Panoš Ota přikývl a do hlíny nakreslil jeden ze satanských znaků, které byly na rukojeti dýky, kterou zavraždili sudího Dobřeje. Optal se, zda na pochvě bylo něco podobného. Muž si neumělou kresbu otráveně prohlédl a pak řekl, že snad ano. On si tu pochvu moc neprohlížel. Jeho obrázky nebaví.

„Tak to by bylo snad všechno,“ souhlasil spokojeně panoš Ota. Ale věděl, že není. Ten muž byl důležitý svědek. Zatím první. Proto musel zajistit, aby jim nezmizel. Velitelsky nařídil: „Dopeč maso a půjdeme.“

„Řekl jsem ti přece, jak to bylo. A po pravdě!“

„Budeš to muset zopakovat mému pánovi.“

„Tak pro něj dojdi. Já zatím dopeču maso a v klidu se najím. Neboj se, počkám tu!“ navrhl Kuba a zatvářil se tak vychytrale, že měl panoš Ota co dělat, aby se nezasmál.

„To by nešlo,“ oponoval mírně. „Odvedu tě někam, kde je to mnohem pohodlnější než tady.“

„Mně se tady líbí," smlouval pobuda. Najednou vyskočil a chtěl se rozběhnout pryč, ale Ota mu podrazil nohy. Muž klopýtl a svalil se na zem. Přitom si odřel ruku o kámen, na němž před chvílí seděl. Bylo zbytečné protahovat to dalšími řečmi. Ota udeřil muže plochou stranou meče do spánku a na chvíli ho omráčil. Svázal Kubovi ruce a počkal, až se probere. Muž mlčel, protože věděl, že prohrál. Nebyl zvyklý prosit o milost. Vstal a dal se odvést k bráně v Černé věži.

Vešli do hradu a pokračovali přes nádvoří za purkrabský palác, kde bylo hradní vězení. Před vchodem seděl na schodech bičic a dřímal. Když je zaslechl přicházet, otevřel oči a zvědavě se zeptal, co ten člověk udělal.

„Koupil si nové šaty," oznámil panoš Ota.

Bičic překvapeně hvízdl. Pak uchopil provaz, jímž byl muž spoutaný, a zamířil do zadní kobky.

„Hlídej ho pořádně. A dej mu slušně najíst. Neudělal nic, jen bude muset svědčit," křikl za ním panoš Ota. Pak se vydal zpátky k hradní bráně, aby zjistil, kdo držel stráž tu noc, kdy zabili sudího Dobřeje.

I když bylo úmorné vedro, po nádvoří Pražského hradu pobíhala spousta lidí. Oldřich z Chlumu nejdříve nepostřehl, že ho někdo sleduje. Vlastně ho to ani nenapadlo. Ale i kdyby, tady se cítil bezpečně. Teprve když se blížil ke starému úřednímu paláci, uvědomil si, že postava v kápi jde za ním už od katedrály. Mohla to být náhoda, ale lepší bylo získat jistotu. Těsně před vchodem do paláce se královský prokurátor nečekaně otočil a zamířil přímo k ní.

Postava v kápi se zarazila a pak prudce odbočila k nedalekému přístřešku, kde byli uvázaní koně.

„Tak takhle je to," řekl si pro sebe Oldřich z Chlumu. Tasil meč a rozběhl se za neznámým. Ten se

dal rovněž do běhu, ale dlouhá kutna mu překážela a Oldřich ho u přístřešku pro koně dostihl. Popadl ho zezadu za rameno a donutil, aby se k němu obrátil. Postava si rychle shrnula kápi, která jí zakrývala hlavu.

Oldřich uviděl obličej s velikýma očima, rámovaný zlatavými vlasy zastřiženými k ramenům. Byla to dcera purkrabího. Rozpačitě ji pustil a nepatrně se uklonil: „Promiňte, Světlano, já netušil… Proč jste mě sledovala?“

Dívka byla po útěku v horku zpocená. Otřela si krůpěje potu z čela a zamračila se. „Nesledovala jsem vás. Copak nesmím chodit po Pražském hradě?“

Oldřich z Chlumu se s ní nemínil hádat. Ukryl meč do pochvy a znovu se nepatrně uklonil. „Takže to byla zřejmě náhoda. Omlouvám se ještě jednou. Buďte sbohem!“

„Počkejte,“ vyhrkla, když zjistila, že chce doopravdy odejít. „Chtěla jsem se omluvit. Za včerejšek.“

„Není proč. Byl to příjemný večer.“

„Možná pro vás… Umíte si představit, jak je protivné, když mi rodiče pořád říkají, co mám a nemám dělat, na koho se mám usmívat a na koho mračit? Jako bych neměla vlastní rozum. Těšila jsem se na ten večer. Říká se o vás, že jste velice zábavný muž. Jenže… ale to už je jedno.“

Oldřich z Chlumu rozpačitě přešlápl. Nevěděl, co má dívce odpovědět. Jako by to postřehla, tiše se zasmála a zvědavě se optala, zda měl s rodiči taky takové trápení, když byl mladší. Zjevně se jí nechtělo rozhovor ukončit.

Oldřich zavrtěl hlavou. Zaváhal, zda se jí má svěřit, ale zdálo se mu, že ji to opravdu zajímá. Tak trochu ji chápal. Začal vyprávět, jak odešel z domova, ještě když byl malý chlapec. Otec ho poslal do magdeburské

klášterní školy a od té doby se stará o sebe sám. Oba rodiče jsou už mrtví.

Světlana se na něj účastně zadívala a řekla, že je jí to líto. Chvilku váhala, ale pak se optala, zda by ji nechtěl vyslechnout. Možná toho ví o vraždě sudího Dobřeje víc, než včera prozradila.

„Tady na nádvoří by to zřejmě nebylo vhodné," uvažoval Oldřich z Chlumu. Pak se nejistě ohlédl ke starému úřednímu paláci a navrhl, že by mohli spolu zajít do kanceláře sudího Dobřeje, pokud se tam nebude bát.

„Koho?" podivila se upřímně. „Ducha mrtvého sudího, nebo vás?"

Oldřich z Chlumu si povzdechl a beze slova zamířil ke vchodu do skriptoria. Ta dívka byla příliš mladá a příliš sebevědomá. Její samostatnost byla zábavná, ale z takových dívek nebyly dobré manželky. Jeho zemřelá žena byla vzdělaná a rovněž sebevědomá, ale současně v sobě měla až dojemnou pokoru a touhu být ochraňována. Hořce si uvědomil, že on to nakonec nedokázal. Ucítil v očích slzy a bezděčně si je setřel. Světlana kráčela naštěstí za ním a nevšimla si toho.

Prošli skriptoriem a vstoupili do chodby. Bylo v ní šero, protože louč na stěně vedle vchodu do kanceláře sudího Dobřeje dohořela a zhasla. Odemkl a vstoupil. Světlanu usadil do pohodlného křesla a sám si sedl na stoličku, kde jindy sedával písař Strachota.

„Včera jsem vám řekla, že se sudí Dobřej ptal, v čem spí urozené dámy," začala Světlana důležitě. „Ale to není všechno. Chtěla jsem samozřejmě vědět, proč ho to zajímá. A víte, co mi odpověděl?"

„Zmínil se o Jidášovi," napadlo Oldřicha z Chlumu.

„Kdo vám to prozradil?" vyhrkla dívka otráveně. „Nebylo by tu něco k pití?"

Vstal a šel se podívat do konvice, která stála na polici u okna. Byla do poloviny plná. Nalil víno jí i sobě a vrátil se ke stolu. Připili si a pak se optal, co ještě sudí Dobřej říkal.

„Vlastně už nic podstatného," pokrčila rameny a svraštila obočí, jak usilovně přemýšlela. „Když jsem mu prozradila, v čem spí urozené dívky, skutečně slovo Jidáš zaznělo. Ale to, co říkal, nedávalo moc smysl. Byl už hodně starý, nemluvil vždycky souvisle. Zavrtěl hlavou a zabručel něco jako ‚kdepak z hradeb'. Ale obávám se, že to už se našeho rozhovoru netýkalo. V tu chvíli jako by mě přestal vnímat, otočil se a bez pozdravu odešel. To je všechno."

„Jen tak mimochodem, mohu se optat, v čem spí podle vás urozené dívky?"

„Včera jsem vám nabízela, abyste se přišel přesvědčit," opáčila. Už ho zase provokovala.

„Předpokládám, že sudí Dobřej to nemusel zjišťovat osobně. Udělejte mi stejnou službu. Co jste mu řekla?"

Světlana se trochu začervenala a pak špitla, že v letních nocích, jaké jsou teď, uléhají tak, jak chodívala pramáti Eva v Ráji.

Oldřich z Chlumu přikývl. Jeho žena přicházela do lože vždy v dlouhé plátěné košili. Nevychovali ji ovšem v rodině velmože na královském dvoře, ale v prostém venkovském dvorci. Jemu se to tak líbilo mnohem více. Rychle zahnal vzpomínky, které se mu pořád i proti jeho vůli vracely. Pak se zeptal, zda náhodou od otce neslyšela, že by sudímu Dobřejovi půjčil nebo snad dal nějaké peníze.

„Od otce ne," odpověděla významně. Zdálo se, že změnu v rozhovoru vítá. „Ale slyšela jsem matku, jak na otce křičí. Zlobila se, že půjčuje peníze bez jejího vědomí. Začala vypočítávat, jak vysoké věno přinesla, takže snad má právo rozhodovat o jejich majetku stejně

jako můj otec. To bylo její oblíbené. Pořád by se hádala a vždycky si našla nějaký důvod. Přitom otec bez jejího vědomí neudělá skoro nic. Opravdu netuším, proč by sudímu půjčoval bez matčina vědomí. Jo, a ještě se matka zlobila, že teď už nám ty peníze nikdo nevrátí, když je Dobřej mrtvý.“

„Takže se pohádali až po vraždě?“

„Nevyprávím to snad dost jasně? A teď se zase budu ptát já. Kdybyste měl zámožnou manželku, nechal byste ji mluvit do svých věcí?“

Než stačil královský prokurátor odpovědět, otevřely se dveře a do komnaty vrazil panoš Ota. Na prahu se zarazil, nejprve si zkušeně Světlanu prohlédl a pak se významně optal, zda by raději neměl přijít později.

Dcera purkrabího vstala a rozmrzele řekla: „O vás se říká, pane z Chlumu, že jste zábavný muž, i když jsem zatím neměla příležitost to posoudit. O vašem panošovi všichni tvrdí, že je drzý. O tom mne bohužel přesvědčil hned, jak jsme se potkali.“

„Pokud dovolíte, urozená panno, neměla byste soudit jen podle lidských řečí,“ obrátil se na ni Ota provokativně. „Také o mně říkají, že jsem neodolatelný svůdce.“

Světlana našpulila uraženě rty a rozběhla se ke dveřím. Panoš Ota ustoupil stranou a hluboce se uklonil. Dívka vyběhla ven a dveřmi za sebou ostentativně práskla.

„To jsi přehnal, Oto,“ napomenul panoše Oldřich z Chlumu.

„Odpusťte, můj pane, ale chtěl jsem vás vysvobodit. Až na chodbu bylo slyšet její vyptávání, jak byste se k ní v manželství choval.“

„O tom jsme přece nemluvili.“

„Neřekla to sice přesně tak, ale právě o tom byla řeč,“ nesouhlasil panoš Ota. „Mám za ní běžet a omluvit se?“

„Ne, nikam nechoď!“ trochu rozmrzele poručil Oldřich z Chlumu. „Raději mi pověz, cos zjistil.“

IX. KAPITOLA

Panoš Ota se uvelebil v křesle, v němž před chvílí seděla Světlana. Protože svou číši nedopila, dolil ji a žíznivě do dna vypil sám. Přitom podotkl, že v takovém vedru by se snad ani nemělo vyšetřovat. Pak stručně vyprávěl, jak v příkopu objevil pobudu v nových měšťanských šatech. A že ten oděv koupil za peníze, které získal prodejem stříbrné pochvy dýky. Tu našel pod oknem starého úředního paláce ráno po vraždě.

„A věřte nebo ne," pokračoval Ota a chtěl si dolít, ale konvice byla prázdná. Rozmrzele ji vrátil na stůl a pokračoval: „Ty peníze dal tomu pobudovi jakýsi Křišťan."

Oldřich z Chlumu se usmál. „V jedné věci bych starému dobrému Aristotelovi přece jen věřil. Pokud je nějakých náhod příliš, není to náhoda, ale záměr. Proč by se měl ten, který si říká Křišťan, tomu pobudovi vůbec představovat? Při podobných obchodech přece na jménu nezáleží."

„Také mě napadlo, že by možná nebylo od věci zjistit, kdo je doopravdy muž, který se vydává za Křišťana. Ten pobuda ho přece viděl a pozná ho. Zavřel jsem ho zatím do hradního vězení, aby nám nezmizel," dodal Ota a snažil se tvářit skromně, ale moc mu to nešlo.

„Výtečný nápad! Co strážní u brány?"

„Dobřejova synovce většina vojáků z hradní posádky dobře zná. Je to veselý kumpán, a když ho náhodou potkají v šenku dole ve městě, často za ně

zaplatí džbánek nebo dva. Tedy, pokud má zrovna peníze. Živí se jako profesionální hráč a to je hodně nejisté živobytí. Jednou se vyhrává, jindy prohrává.

I když to člověk s kostkami umí a občas trochu štěstí pomůže, vždycky lze narazit na někoho šikovnějšího. Věřím strážným u brány, ti by Křišťana nepřehlédli.“

„Podle stráže ve skriptoriu navštívil Křišťan pozdě večer svého strýce. Když odcházel, sudí Dobřej ještě žil. Ovšem Křišťan se tam mohl nepozorovaně vrátit. Vím, že je to nepravděpodobné, ale musíme prozkoumat všechny možnosti.“

„Voják u brány si vzpomíná, že když Křišťan odcházel, právě zvon odbíjel klekání. Synovec sudího prý na něj rozverně křikl, že pospíchá, aby mu nezavřeli městské brány. Smál se, že si musí na Starém Městě pražském ještě něco zařídit.“

„Nevšiml si, jestli Křišťan něco neodnáší?“

„V rukách prý nenesl nic. Měl sice plášť, ovšem pod něj by nic velkého neschoval.“

„Ale několik váčků s penězi ano,“ uvažoval nahlas Oldřich z Chlumu. „Podle písaře Strachoty ležely na stole sudího Dobřeje večer před vraždou. Ale ráno už tam nebyly. Pokud je Křišťan profesionální hráč, mohly by být peníze důvodem k vraždě, nemyslíš?“

„Stejně tak je ale mohl ukrást voják, který vraždu objevil,“ hájil Křišťana panoš Ota. „Našel mrtvé tělo a na stole uviděl váčky se stříbrňáky. Řekl si, nač by byly mrtvému? Odnesl je, schoval a teprve pak vraždu ohlásil. Podobný případ jste přece jednou vyšetřoval.“

„Hájíš Křišťana?“

„Znám několik profesionálních hráčů,“ bránil svůj názor panoš Ota. „Jsou to lotři, ale jen málokdo z nich by pro peníze vraždil. Uvažují jinak. Pokud potřebují peníze, raději si půjčí a doufají, že vyhrají.“

„A když je prohrají?“

„Tak si zase půjčí a hrají dál. Jim jde často víc o to, aby mohli hrát, než aby měli peníze na utrácení, jestli mi rozumíte.“

„Jistě,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Na obranu toho tvého Křišťana nutno dodat, že vrah ukradl také listiny. Ty by ho těžko zajímaly. Mohl by je sice sebrat, aby zmátl vyšetřování, ale co ta satanská dýka a kresby krví na zdi?“

„Nebylo by lepší, aby nám o své návštěvě Křišťan pověděl sám?“ navrhl panoš Ota. „Vrátím se do města a najdu ho. Před lety jsem ho na královském dvoře několikrát potkal. Určitě se nezměnil tolik, abych ho nepoznal. Přivedu ho a můj pobuda nám poví, zda je to ten rytíř, který hledal v příkopu pod palácem stříbrnou pochvu.“

„Myslíš opravdu, že Křišťana najdeš?“

„Pokud je nevinný, nebude se skrývat. Pak nebude těžké najít ho. Pokud se ale schoval, o důvod víc ho podezřívat. A není to můj Křišťan!“ dodal s důrazem v hlase Ota.

Sotva panoš opustil kancelář, objevil se ve dveřích písař Strachota. „Čekal jsem na chodbě,“ řekl na vysvětlenou. „Snažil jsem se zjistit víc o tom ztraceném spisu.“

„Posaď se a povídej.“

„Do křesla?“ vyděsil se písař upřímně. Oldřich z Chlumu si teprve teď uvědomil, že stále sedí na nízké stoličce, kterou si vybral, když hostil Světlanu. Vstal, obešel stůl a vrátil se na místo sudího. Dobromyslně se písaře zeptal, zda to bude takhle lepší.

„Věci mají mít svůj řád. V celém křesťanském světě, ale v úřadě zvlášť!“ souhlasil Strachota spokojeně. Usadil se na stoličku a začal vysvětlovat, že

mužů, kteří tu sloužili před dvaceti lety, už na hradě moc nenajdou. A z mladších si nikdo nevzpomíná, že by se v jejich přítomnosti sudí Dobřej zmínil o případu, kterému dal značku Jidáš. „Už jsem myslel, že vás zklamu," pokračoval a stěží skrýval pýchu, „ale pak jsem se dozvěděl, že starý Přibík dosud žije. Abyste rozuměl, on byl písařem sudího Dobřeje přede mnou. Sloužil mu dobrých pětadvacet let. Případ s Jidášem se musel stát v době, kdy tu pracoval."

„Mluvil jsi s tím Přibíkem?"

„Myslel jsem, že byste ho mohl vyslechnout osobně. Žije ve špitále dole na Menším Městě pražském. Je už hodně starý a někdy je s ním těžké hovořit. Ale prý má i jasné chvilky. Tak jsem si myslel, že vám by třeba řekl víc."

„Udělal jsi to dobře. Vyrazíme hned," rozhodl Oldřich z Chlumu.

Písař Strachota vstal a vytáhl z kapsy svého pláště malou krabičku upletenou z loubku. Ukázal na ni a vysvětloval: „V ní je sušené ovoce. Poradili mi, abych ho koupil. Prý ho má starý Přibík neobyčejně rád."

I když se blížilo poledne a horko vrcholilo, přehodil si Oldřich z Chlumu přes ramena plášť. Doma by si ho na sebe nevzal, ale pochopil, že život na Pražském hradě má svá pravidla, která bylo nutno dodržovat bez ohledu na počasí.

Na chodbě vládlo šero, dohořelou louč dosud nikdo nevyměnil. Dveře do komnaty vyšehradského probošta byly otevřené. Když procházeli kolem, objevil se na prahu sám probošt. Zastavil je a rukou Oldřicha z Chlumu vyzval, aby vstoupil.

„Počkej na mě venku," nařídil královský prokurátor písaři a vešel. Zvědavě se rozhlédl. Byli sami. Zdvořile podotkl: „Říkal jste, že ji používáte jen výjimečně."

„Jistě,“ přikývl důstojně Wilibald Odo. „Ale stala se přece výjimečná událost.“

Usadili se do křesel.

Vyšehradský probošt zbožně sepjal ruce, ale ve tváři neměl ani stín pokory. Chvilku přemýšlel a pak se přísně zeptal: „Jak jste to udělal?“

„Nepovažuji se za hloupého člověka,“ odpověděl pevně Oldřich z Chlumu. „Proto mi odpusťte, ale raději bych náš rozhovor začal znovu a jinak. Vůbec netuším, oč vám jde.“

„Přece o to, čím jsme posledně náš rozhovor skončili,“ opáčil chladně vyšehradský probošt. „Snažíte se zakrýt zjevnou pravdu. Proč nepřipustíte, že se tu objevil ďábel?“

„Protože jsem královský vyšetřovatel. Co chcete slyšet víc?“

„Tak co jste slíbil ostatním členům královské rady? Než jste se tu objevil, všichni viděli to, co je zjevné. Ale najednou jsou jejich oči slepé. Nikdo z členů královské rady nechce uznat, co se v tomhle paláci doopravdy stalo. Že je mezi námi ďábel. To vy překrucujete pravdu!“ vykřikl zlostně prelát a ukázal na Oldřicha rukou se vztyčeným prstem, jako by ho obviňoval před soudem.

„Pouze vyšetřuji,“ upozornil Oldřich klidně a vstal. „Pokud máte výhrady, sdělte je našemu milostivému králi. Jemu přece oba věrně sloužíme.“

„To jistě,“ výhrůžně připustil vyšehradský probošt. „Existuje ovšem ještě vyšší autorita!“

„Bůh?“ nadhodil Oldřich z Chlumu a zbožně se pokřižoval. Téměř jistě věděl, co prelát odpoví. Nezklamal ho. Zavrtěl hlavou a odsekl: „Papež!“

Oldřich pokrčil neurčitě rameny, jako by mu nepříslušelo jakkoli to komentovat. Ale neodešel.

Zůstal stát u stolu a čekal, protože dobře tušil, že to není konec.

Vyšehradský probošt chvilku mlčel a pak s křivým úsměvem oznámil: „Ostatně už brzy se vše vyjasní. Hned po ranní mši odjel posel. Ne do Říma, pane královský prokurátore. Papežský inkvizitor právě dlí v Míšni. Věřím, že tu bude za dva až tři dny. Požádám krále jménem našeho vznešeného biskupa, aby do té doby zastavil vyšetřování a počkal na nejvyšší církevní autoritu. My se zatím budeme pokorně modlit a doufat, že ďábel neudeří znovu. Nebo snad už víte, kdo to udělal? A jak?“

„To zatím ne,“ odpověděl nevzrušeně Oldřich z Chlumu. „Ale narazil jsem na jakýsi dávný případ, který může s vraždou sudího Dobřeje souviset. Neříká vám něco případ označený jako Jidáš?“

Vyšehradský probošt se pokřižoval a zděšeně vykřikl: „Bože, kéž se tu zkušený inkvizitor objeví co nejdříve!“

Malostranský špitál, spravovaný řádem benediktinů, se nacházel za hradbami na svahu Petřína. Bylo to solidní stavení s vlastním hospodářským dvorem. Uvnitř kamenné budovy s vysokou šindelovou střechou se nacházel rozlehlý klenutý sál s lůžky. Špitál založil král Václav I. pro přestárlé služebníky Pražského hradu.

Oldřicha z Chlumu a písaře Strachotu uvítal mladý mnich v kutně. Laskavě je vyslechl a pak oba doprovodil. Přibík ležel skoro až na konci sálu. Mnich k jeho lůžku přinesl dřevěnou stoličku, požehnal jim a vzdálil se. Z vědra, které stálo na podlaze u vchodu, nalil do otlučeného hnědého džbánu vodu a začal obcházet lůžka s nemocnými. Kdo chtěl, tomu dal pít.

Přibík byl vychrtlý muž, na pohled sešlý věkem. Měl propadlé tváře a vyhaslý pohled. Ležel na boku přikrytý vetchou přikrývkou a spal. Sotva se však Oldřich z Chlumu posadil, zvedl víčka a chvíli si ho prohlížel, jako by se snažil uvědomit si, co se děje. Strachota zavolal mnicha a ten dal Přibíkovi napít. Stařec těžce polkl a chraptivě se optal, co tu dělají. Měli přece přijít až zítra.

Královský prokurátor se tázavě podíval na písaře Strachotu, ale ten nechápavě pokrčil rameny. Mladý mnich začal vysvětlovat, že stařec většinou neví, co mluví. Žije svým minulým životem a jen vzácně někoho pozná.

Oldřich z Chlumu uchopil starce za ruku. Byla studená a pod pergamenově nažloutlou kůží cítil jeho kosti. Začal mu vyprávět o sobě, aby upoutal jeho pozornost. Teprve po chvíli přešel k životu na královském dvoře. Když měl dojem, že postřehl ve starcově pohledu zájem, řekl: „Ostatně, vy jste tam přece žil také. Vzpomeňte si, pane Přibíku. Býval jste písařem sudího Dobřeje."

Stařec chvíli přemýšlel a pak nechápavě zavrtěl hlavou: „Já… ne… nikdy…"

Strachota stál tiše za zády Oldřicha z Chlumu, ale už to nevydržel. Naklonil se blíž ke starci, aby mu dobře viděl do obličeje. „Podívej se na mě! Já ten úřad převzal po tobě. Byl jsi písařem!" Ale stařec nereagoval. Nakonec ho Strachota chytil za rameno a zatřásl jím, aby si vynutil pozornost.

„To nemá cenu," zarazil ho okamžitě královský prokurátor. „Vyndej sušené ovoce."

Strachota provinile přikývl, jako by si teprve teď vzpomněl. Vytáhl krabičku a nasypal do dlaně trochu křížal. Stařec okamžitě oživl. Roztáhl bezzubá ústa a

hlasitě mlaskl. „Dobré… ovoce dobré!“ řekl a dokonce se pokusil posadit. Natáhl prosebně ruku.

Ale Strachota ucukl a ovoce začal vracet do krabičky. Přísně starci oznámil: „Ano, dobré ovoce. Ale je jenom pro písaře!“

Přibík zklamaně ztichl. Ruce složil do klína a svraštil prořídlé obočí. Očima těkal kolem sebe a přemýšlel. Najednou překvapeně vyhrkl: „Ale já přece jsem písař! Sloužím sudímu Dobřejovi… Dáš mi to ovoce?“

Strachota krabičku zase otevřel a Oldřich z Chlumu podal starci hrst křížal. Přibík si skoro všechny nacpal do úst a bezzubými dásněmi šťastně žvýkal. Obličej měl mnohem živější, ale pohled jako by měl upřený někam mimo čas. Ty dva u lůžka téměř nevnímal.

Královský prokurátor ho chvíli nechal jeho vzpomínkám. Teprve pak se optal, co znamená značka Jidáš.

Přibík zvedl překvapeně hlavu a plnými ústy začal vysvětlovat: „Jidáš přece zradil Krista. A kvůli tomu se oběsil před jeruzalémskými hradbami.“

Oldřich podal starci pár dalších kousků. „Sudí Dobřej tak označil jeden spis. Proč?“

Stařičký písař si ovoce váhavě vzal. Bylo zřejmé, že vzpomíná. Chvíli mu to sice trvalo, ale pak váhavě oznámil: „Skočila přece z hradeb.“

Oldřichovi z Chlumu se okamžitě vybavil nedávný rozhovor se Světlanou. Něco podobného podle ní poznamenal i sudí Dobřej poté, co mu prozradila, v čem spí urozené dámy. Usmál se na starce a ujasňoval si: „Skočila… Byla to tedy nějaká žena?“

Z písaře Přibíka jako by spadla stařecká nemohoucnost. Zvedl prst a přísně mu zahrozil: „Ne nějaká, mladíku. Byla urozená!“

„Vzpomněl byste si na její jméno?“

„Copak je důležité? Byla krásná. Jako pramáti Eva," zasněně vzpomínal stařičký písař. Přestal odpovídat a nepřítomně se usmíval. Pak si začal tiše prozpěvovat. Melodii beze slov. Znovu se u nich objevil mnich. Džbán, který nesl, byl prázdný. Upravil starci polštář a pomohl mu lehnout si. „Nechte ho být, chudáka starého. Jak začne zpívat, už vám nic nepoví."

Oldřich z Chlumu se ještě chvíli díval do propadlé tváře stařičkého muže. Mnoho lidí umíralo mladých, ale pokud dal někomu Bůh dlouhý život, určitě to žádné štěstí nebylo. Přibík zřejmě zůstal na světě sám, proto skončil ve špitále. Oldřicha napadlo, že ho čeká stejný osud. Neměl ženu ani děti. Až bude nemohoucí stařec, dovolí král, aby dožil své dny v tomto špitále? Prudce vstal, div neporazil stolici, na níž seděl. Písaři Strachotovi vzal z ruky loubkovou krabičku se zbytkem sušeného ovoce a položil ji na starcovo lůžko.

Potom se rázně odvrátil a odcházel uličkou mezi lůžky. V tu chvíli se Přibík opřel o předloktí a vztyčil se. Nesmírně rozhořčeně za ním křikl: „Eva zradila Adama, Jidáš Krista a ona svého manžela. Bože, odpusť všem!" Vzápětí se zhroutil zpět a okamžitě usnul.

Mladý benediktin Oldřicha z Chlumu u východu dohnal. Zastavil ho a rozmáchlým gestem ukázal kolem sebe: „Vidíte tu bídu, urozený pane? Přispějte na naše chudé…"

Oldřich odvázal od opasku měšec, otevřel ho a bez počítání tnu nasypal do dlaně hrst stříbrňáků.

U stolu mezi masivními sloupy v purkrabském paláci hostil Vilém z Landštejna nejvyššího komořího a hofmistra. Před nimi stály misky se sladkostmi a tři číše s jiskřivým uherským vínem.

„Právě teď musíme stát věrně při sobě," vykládal Bohuš ze Švamberka. „Vyšehradský probošt poslal pro papežského inkvizitora."

„Může tu nadělat spoustu zla," dodal s obavami hofmistr. „V Sasku nechal upálit několik stovek lidí. A proč? Prý obcují s ďáblem."

„A nevaroval jsem vás?" zabručel purkrabí.

„Varoval, nevaroval," téměř ho nenechal domluvit nejvyšší komoří. „Stejně se nedalo nic dělat. Satanské znaky, černý kocour… Copak se dal odmítnout exorcista? To by nás mohli obvinit z kacířství."

„Král byl od začátku proti tomu, zatahovat do případu církev. A jeho by z kacířství nikdo obvinit nemohl," připomněl hofmistr Jindřich z Plavna. „Chyba byla hned na začátku. Je nejvyšší čas udělat tomu rázný konec!"

„Ale jak?" rozhodil bezmocně rukama purkrabí. „Když se kámen řítí dolů po svahu, jak ho chcete zastavit?"

„Musíme shodit jiný kámen, který bude rychlejší," zasmál se nejvyšší komoří a upil. Přikývl na znamení, že víno mu chutná, ale hned rozvíjel dál svůj plán: „Musíme odsoudit vraha dřív, než inkvizitor přijede. A vrah se musí pochopitelně přiznat!"

„A vy víte, kdo to udělal?" ironicky se optal Vilém z Landštejna.

„To samozřejmě nevím. Ale copak je tak těžké nějakého vraha najít?" zle se zasmál nejvyšší komoří. „Pokud já vím, těsně před vraždou navštívil sudího Dobřeje jeho synovec. Jak by se vám líbil?"

„Proč zrovna on?" protestoval nakvašeně purkrabí.

„Hodně jsme o tom s panem komořím přemýšleli," přidal se hofmistr. „Napadlo nás, že Křišťan je logicky nejvhodnějším podezřelým. Navíc je to lotr, to jistě

víte. Stejně by jednou skončil na šibenici. Teď to bude alespoň pro dobrou věc.“

Vilém z Landštejna si to celé rychle představoval. Pak se zatvářil přísně a pokáral je: „Chcete po mně, abych lhal?“

„Co myslíte, že udělá papežský inkvizitor? Upálí ne jednoho, ale spoustu lidí. Vinných i nevinných,“ přesvědčoval ho nejvyšší komoří. „Sám dobře víte, že může ohrozit i nás. Nebo spíše především nás.“

„Tomu rozumím,“ souhlasil po chvilce uvažování Vilém z Landštejna. „Mám ale podmínku. Vraha musí usvědčit Oldřich z Chlumu!“

„Ale přesně to přece nechceme,“ rozzlobil se Jindřich z Plavna. „Už jste zapomněl, co mu náš vznešený král slíbil?“

„Nezapomněl,“ opáčil nevzrušeně purkrabí. „Já si totiž myslím, že bude mnohem lepším sudím než Hynek Berka z Dubé. Jsem ochotný nést společně s vámi v duši hřích. Ale ne dva! Pověsit Křišťana je pro dobro země. Ale zbavit se Oldřicha z Chlumu pro dobro země není.“

Nejvyšší komoří váhal. Ani on nehoroval pro Hynka Berku z Dubé. V tuhle chvíli mu bylo srdečně jedno, kdo bude zemským sudím. Hlavně aby se zbavil papežského inkvizitora. Uměl si živě představit, co král udělá, až se tu objeví. Panovník neměl církev v lásce nikdy. Pokud by se tu objevil inkvizitor, dalo se čekat, že bude zuřit. A kdo jeho hněv odnese vždycky první? On, komoří. Podíval se na hofmistra a s váháním upozornil, že to je ovšem také řešení a snad by mohli požadavku pana purkrabího vyhovět.

Chvíli se dohadovali, než ustoupil i hofmistr Jindřich z Plavna. Nakonec slíbil, že se smíří s tím, aby Oldřich z Chlumu získal slávu odhalením vraha sudího Dobřeje, ovšem pod podmínkou, že Křišťan bude viset.

Všichni tři si spokojeně připili.

„Teď se ještě musíme domluvit, jak to celé uděláme,“ věcně připomněl nejvyšší komoří.

X. KAPITOLA

Panoš Ota obešel několik šenků na Starém Městě pražském, kde se hrávaly kostky o peníze. Hazardní hry byly sice zakázané, ale šenkýři rádi přimhouřili oči. Hráči hodně pili a ti, kteří vyhrávali, jim nechávali tučné spropitné. Pokud se objevil rychtář s pacholky, hráči přísahali, že hrají jen pro zábavu a ne o peníze. A to přece zakázané nebylo.

Jenže Křišťana nikde nenašel. V několika šencích mu sice hráči potvrdili, že tam chodívá a dobře ho znají, ale už nejméně týden ho neviděli. Vypadalo to, jako by se Křišťan doopravdy ukryl. A pokud to byla pravda, pak jeho svědomí nemohlo být čisté. Nakonec panoš Ota zamířil k Juditinu mostu. Vešel do šenku U Císaře Fridricha a posadil se ke stolu. Okamžitě se u něj objevila Ester.

„Přišel jsi nějak brzo. To po mně tolik toužíš?“ vyptávala se rozmarně. Sklonila se a smetla drobky z desky stolu, přitom se o něj vyzývavě opřela.

„Necítím nohy, od rána jsem se nezastavil,“ odpověděl a pleskl ji přes boky. „Maž pro pivo! Mám žízeň, že bych padl.“

Ohrnula uraženě ret a odběhla. Bylo už po obědě a šenk byl téměř prázdný. Nabrala z kádě pivo a okamžitě byla zpátky. Postavila džbán na stůl a starostlivě se zeptala, proč má tak mizernou náladu.

Panoš Ota se nejprve zhluboka napil. Na zpocené kůži ještě cítil sluneční žár, ale uvnitř těla se mu rozlila konejšivá chladivá hořkost. Usmál se na černovlasou

sklepnici, objal ji kolem pasu a přitáhl k sobě. Sedla si k němu ochotně. Nechtěl vypadat jako hulvát, a proto polohlasně řekl, že s ní je mu hned lépe. Podal jí svůj džbán.

Ester se s chutí napila a napomenula ho, aby si nevymýšlel. Ráda by věděla, co se doopravdy stalo.

„Křišťan mě trápí," povzdechl si panoš Ota. „Pořád o jeho jméno zakopávám. Musím ho najít. Je to hráč a pohybuje se po Staroměstských šencích. Oběhal jsem skoro celé město, ale nikde není. Prý ho už týden nikdo neviděl, pokud nepočítám tebe. Tady byl dokonce dvakrát."

„Ráda bych ti pomohla," podotkla. Ota si všiml, že když se Ester tváří vážně a přemýšlí, sluší jí to ještě víc. To ale platilo o většině dívek. Pokud se nakrucovaly a snažily se být svůdné, vypadaly jako hezké, ale prázdné džbánky. Teprve když se přestaly pitvořit, dalo se poznat, zda se v těch džbáncích ukrývá lahodný mok, nebo kyselý patok. Skutečný ženský půvab býval ukrytý uvnitř.

„O čem přemýšlíš?" vytrhla ho ze snění.

„Raději se ani neptej," mávl rozmrzele rukou.

„Umím si to představit," opáčila mazlivě a pokusila se ho pod stolem pohladit.

Chvilka okouzlení byla pryč. Rozmrzele její ruku odstrčil, že teď má jinou práci. Zaraženě se na něj podívala, ale neřekla nic.

Chvíli mlčeli, ale Ester se nedokázala mračit dlouho. Pohodila vzdorně hlavou a polohlasně se zasmála. Sama se vrátila k jeho starostem. „Musíš být opatrný. Za tu spoustu let, cos mě nechal samotnou, se Praha změnila."

„Byly to jen dva roky," bránil se vehementně.

„Stačily… Dříve se tu žilo svobodněji. Nevěděl jsi, kde Praha vlastně začíná a kde končí. Tu a tam stál dům

nebo dvorec a mezi nimi byla spousta místa. Každý si dělal, co chtěl. Pak se začaly stavět městské hradby. Všichni, kdo se považovali za důležité, se za ně okamžitě odstěhovali. Stali se z nich měšťané a zhloupli. To máš stejné jako s milováním. Jakmile si žena navlékne snubní prsten, už to s ní není takové jako předtím. Hradby kolem města jsou jako snubní prsten. Spoutají tě a je konec. Já bych se svobody nevzdala nikdy.“

„To zní povzbudivě,“ usmál se. „Ani já se nechci ženit. Ale jak mi to pomůže při pátrání?“

„Lotři, jako jsi ty nebo ten tvůj Křišťan, se musejí ve městě skrývat mnohem důmyslněji. Měšťané jsou posedlí pořádkem a spravedlností. Jenže pouze na ulicích. Místo toho by si měli udělat pořádek doma,“ pokračovala nenávistně. Otu její pohrdavý tón překvapil. Bylo zřejmé, že Ester ublížili, ale nebyl čas po tom pátrat.

Sklepnice pokračovala: „V šenku dneska hrají kostky jen malé ryby. Pro skutečné hráče vznikly tajné úkryty. Z ulice je ovšem nepoznáš. Musíš vědět, na které dveře zabušit. Pokud máš peníze, můžeš si dovolit všechno. I kdyby tě rychtář pronásledoval, nenajde tě. Jednu podobnou komnatu jsem viděla. Vcházelo se do ní tajnými dveřmi. To jsou věci, viď?“

„To jsou,“ souhlasil. „Znáš někoho, kdo by mne mohl na pár takových míst zavést?“

„Každé řemeslo má své zásady. Když přijdeš k ševci, musíš mít jistotu, že ti ušije boty. Když se někdo opije v šenku, chce mít jistotu, že sklepnice bude mlčet. Jsi teď královský úředník… Víš, co by se mi mohlo stát, pokud by se proslechlo, že jsem mluvila?“

Panoš Ota přikývl a pohladil Ester po vlasech. Ale neřekl nic.

„Ty se zlobíš?“ optala se znepokojeně.

„Ne," zavrtěl hlavou. „Jen přemýšlím, jestli neznám ještě nějakou jinou sklepnici, která by mi důvěřovala víc. Ale musí samozřejmě vypadat pěkně. To zase patří k mému řemeslu, víš?"

Ester ho pod stolem kopla. Podařilo se jí trefit ho do lýtka, až sykl bolestí. Rozhlédla se, a když zjistila, že si jich nikdo nevšímá, rychle mu pošeptala několik adres. Pak vstala a zamířila k ohništi, aby dala na rožeň péct maso. Večer tu bude jako obvykle plno.

Z malostranského špitálu to bylo na Pražský hrad blíže Úvozem a pak do prudkého svahu k Zadní bráně. Oldřich z Chlumu nepospíchal. Ani ne tak kvůli úmornému vedru, jako spíše proto, že si chtěl srovnat myšlenky. Po rozhovoru se stařičkým písařem Přibíkem už nepochyboval, že právě kvůli listině se značkou Jidáš sudí Dobřej zemřel.

Dýka se satanskými znaky měla jen odvést pozornost. Bylo to ovšem dětinské a hloupé. Naletět mohl jen někdo, kdo se nevyznal v teologických předpisech nebo kdo je chtěl vidět pouze církevníma očima. Jako třeba vyšehradský probošt a biskupův exorcista. Královský prokurátor v tu chvíli zaváhal, protože nápad se satanskými znaky vlastně nebyl tak hloupý, jak se na první pohled zdálo. Ten, kdo ho vymyslel, věděl dobře, jak to na královském dvoře chodí. Bylo tak snadné spoléhat na hloupost a nadutost vysokých prelátů. Kdyby král nesvěřil případ Oldřichovi z Chlumu, záměr by vrahovi s největší pravděpodobností vyšel. A nebylo by třeba ani zvát inkvizitora.

To samozřejmě znamenalo, že zločinec si vraždu předem pečlivě připravil. Dýku se satanskými znaky nemívá člověk schovanou v truhlici. Vrah ji musel nechat v nějaké dílně vyrobit. S ní i pochvu, která mu

vypadla z okna. Sudí Dobřej se možná bránil, z posledních sil se vrhl na útočníka a vyrazil mu ji z ruky… Tak nějak to muselo být.

O tom, proč nechal vrah vyrobit s dýkou i pochvu, se dalo jen spekulovat. Podle toho, jak ji hned po vraždě hledal, se však dalo soudit, že měla v původním plánu nějaké místo. Nejspíše ji vrah chtěl podstrčit někomu, koho by exorcista usvědčil ze spojení s ďáblem a upálil ho. Tenhle plán teď pochopitelně ztratil smysl.

Ovšem tady vrah udělal chybu. Tulák, který pochvu satanské dýky našel, viděl jeho tvář. Vrah se sice představil jako Křišťan, ale to na věci nic neměnilo. Oldřich z Chlumu ani na okamžik nepochyboval, že se představil jménem synovce sudího Dobřeje schválně, aby zmátl případné vyšetřování. To znamenalo, že se onen neznámý pohyboval v blízkosti své oběti.

Když už jednou Křišťanovo jméno použil, rozehrál o něco později hru, aby se s tím jménem Oldřich z Chlumu setkával co nejčastěji. Vrah totiž záhy pochopil, že mu plán s ďáblem nevyjde. Proto začal budovat jinou konstrukci. Chtěl svalit vinu na synovce zavražděného sudího. Proto ta dětinská hra s jeho panošem, že si Křišťan najal pobudu, aby Otu sledoval. A kdo ví, s čím se ještě setkají.

Oldřich se spokojeně usmál. To všechno mohl neznámý naplánovat, ale nemohl tušit, že jeho panoš vypátrá tuláka, který pochvu našel. Ten tulák byl teď klíčovým svědkem, který mohl zpochybnit Křišťanovu vinu. Pravda byla, že svědectví pobudů se na královském dvoře žádná váha nepřikládala, ale pořád bylo lepší mít v ruce něco než nic. Kromě toho bylo třeba vzít v úvahu, že mezi zemskými úředníky panovala značná rivalita. Pokud by se některý z nich dostal do potíží, většina členů královské rady by se

ochotně postavila proti němu. Tak to na královském dvoře chodilo.

„Usmíváte se, urozený pane," konstatoval písař Strachota spokojeně. „Znamená to, že vám výslech písaře Přibíka pomohl? Už víte, kdo je vrah?"

„To ještě ne," opáčil Oldřich z Chlumu. Zastavil, aby si oddechl, a dlaní si setřel pot z čela. Byli právě v nejstrmější části stezky, takže další věta byla naprosto logická. Vesele dodal: „Tak rychle královská spravedlnost kráčet neumí."

„V téhle zákrutě odpočívají všichni," přisvědčil zdvořile Strachota.

„Ale Přibík mi opravdu pomohl. Pokud to půjde dobře, už brzy to skončí. Mám totiž překvapení schované v rukávu."

Písař se zatvářil radostně a překotně vykládal: „Čím dříve najdete vraha, tím dříve se budeme moci vrátit ke spisům. Na vyřízení jich tam čeká spousta."

„Ty umíš člověka potěšit," pochválil ho s neskrývanou ironií Oldřich z Chlumu a pokračoval v chůzi.

Obešli nízké keře. Cesta vedla po štěrkovitém svahu a byla zpevněná plochými kameny. Odtud se otvíral nádherný výhled na Vltavu až k Vyšehradu. Královskému prokurátorovi se zdálo, že na obzoru objevil uzounký šedavý pruh. Pak si všiml slabých poryvů větru. Počasí se měnilo. Krajina čekala na déšť jako na smilování.

Vystoupali na širokou planinu před Pražským hradem. Šíji ostrohu přetínal příkop a kamenná hradba zpevněná věžemi. V té nejmohutnější byla brána. Přešli po mostě a ocitli se v klenutém průjezdu.

„Máte pro mne nějaké úkoly?" optal se zdvořile písař Strachota.

„Měl bych," souhlasil Oldřich z Chlumu. „Nejde mi z hlavy listina se značkou Jidáš. Co o ní vlastně víme? Že se týkala ženy, která snad nějakým způsobem zradila svého manžela. Je možné, že zemřela pádem z hradeb nebo její tělo u hradeb našli. Mohla to být nešťastná náhoda, ale také si mohla sáhnout na život. Nebo jí na život sáhl někdo jiný. To bude tvůj úkol. Zkus zjistit, co to bylo za ženu!"

„To snad nebude takový problém. Byla urozená, vzpomínáte, jak přísně vás Přibík opravil? Šlechtičen, které zemřely tragicky, nebude mnoho. Spíše umírají při porodech nebo stářím. Netvrdím, že se tady ví o všech, ale o většině určitě. Alespoň z těch nejvýznamnějších rodů."

„Stačí hledat ženy, které zemřely zhruba před dvaceti lety. A ještě něco. Ta žena byla vdaná, neboť nějak zradila manžela.

Mohla mu být nevěrná, ale mohla také vydat hrad nepříteli. Večer mi povíš, cos zjistil."

„Mohu si vzít k ruce písaře pana hofmistra?"

„Roberta? Toho věčně ustrašeného tlouštíka?"

„Má skvělou paměť. Úřad jeho pána se zabývá záležitostmi urozených rodů. Samozřejmě mu nepovím, proč mne to zajímá. Jsem si jistý, že mi vyhoví."

„Učíš se rychle," souhlasil Oldřich z Chlumu. Rychle se rozloučil a pak se vydal uličkou mezi katedrálou a budovou svatovítské kapituly k hradbám za Jiřským klášterem. Tady se krčilo hradní vězení a katovna. Biřic seděl před vchodem, měl pohodlně natažené nohy a dřímal. Vypadal neobyčejně spokojeně.

„Chci mluvit s tím novým vězněm," nařídil Oldřich z Chlumu. Pro jistotu ještě podotkl, že ho sem ráno přivedl jeho panoš Ota.

„Neznám vás," váhal biřic. „Nemůžu dovnitř pustit každého, kdo projde kolem."

„Mám pověření od našeho vznešeného krále… Jenže ty stejně neumíš číst."

Biřic pokrčil rameny, ale dveře neotevřel. Usilovně přemýšlel. Podle výrazu jeho tváře však bylo zřejmé, že nelze očekávat, že by na něco přišel. Oldřich z Chlumu samozřejmě věděl, že nejjednodušší možností by bylo přivést purkrabího, který by mu vstup zjednal, ale nechtěl na svého vězně upozorňovat. Ta situace se zdála bezvýchodná.

V dálce zahřmělo. Z okna v patře kláštera se vyklonila stará žena, aby zavřela okenice. Oldřich z Chlumu se rozmrzele ohlédl. Vzápětí začal mávat a křičet, aby na sebe upozornil. Jeptiška se chtěla rozhořčeně ohradit, ale pak si to rozmyslela. Rychle se pokřižovala a přísně řekla: „To tě na severu naučili pokřikovat na nevěsty Kristovy?"

„Ctihodná abatyše, potvrďte prosím tomuhle biřicovi, že jsem královský prokurátor Oldřich z Chlumu."

„Já nerada zasahuji do světského života," opáčila abatyše ctnostně. „Ale pokud se potom u mě zastavíš a řekneš stárnoucí ženě, co je nového, udělám výjimku."

„Zrovna jsem vás šel navštívit," lhal Oldřich z Chlumu.

Biřic jejich rozhovor sledoval mlčky a přitom se občas podíval vzhůru. Obloha se rychle zatáhla šedými mraky.

„Poslyš, synu," křikla abatyše z okna kláštera. Biřic dál zaujatě pozoroval oblohu, protože je neposlouchal. Stará žena zmizela, ale vzápětí se v okně objevila znovu. Zvedla ruku a hodila po biřicovi kus dřeva, který sebrala u krbu. Trefila se do jeho přilby. Kovově to zazvonilo a biřic se lekl. „Co… co je?" vyhrkl.

„Pusť ho dál,“ křikla na něj přísně a zahrozila mu. Protože spadly první kapky deště, rychle zavřela okenice.

„No jo,“ zabručel biřic a otevřel vchod do vězení. „Je to ta poslední kobka na konci chodby.“

„Konečně prší,“ řekl spokojeně Vilém z Landštejna a nařídil služebníkovi, aby zavřel okenice. Jeho žena seděla s číší ovocné šťávy v ruce a přísně si ho měřila.

„Tak jak jsi pořídil?“ optala se přísně.

„Lépe to dopadnout nemohlo,“ usmíval se purkrabí a nařídil služebníkovi, aby je nechal samotné. „Z vraždy sudího Dobřeje bude obžalován jeho synovec. Nejvyšší komoří i hofmistr souhlasí, aby obvinění vznesl Oldřich z Chlumu.“

„Cože tak najednou změnili názor?“

„Bojí se papežského inkvizitora. Ten, co má přijet z Míšně, má tu nejhorší pověst. Kam přijde, hoří hranice. Prý má zálusk hlavně na zámožné kacíře… Rozumíš? Košile je jim teď bližší než kabát.“

„Takže Oldřich z Chlumu se stane zemským sudím? A se souhlasem celé královské rady?“

„Nu, celé možná ne, ale většiny ano. Král své slovo určitě splní.“

„A kdo přišel na nápad, že by byl ideálním manželem pro naši Světlanu?“

„Ty,“ potvrdil purkrabí. „Jenom aby nechtěl příliš vysoké věno.“

„To se mi snad jenom zdá! Pokud by sis pamatoval, o čem spolu hovoříme, nemohl bys prohlásit takovou hloupost,“ rozzlobila se Kunigunda zhrzeně. „Proč se vůbec snažím? Oldřicha z Chlumu jsem vybrala právě proto, že není bohatý. Nemůže očekávat příliš velké věno. Tím pádem zůstanou panství celá našim synům, Světlana se bude muset spokojit s výbavou a penězi.

Pět set kop stříbrňáků bude stačit. Kdyby se o Světlanu ucházel někdo zámožný, bude chtít mnohem vyšší věno. A navíc, k čemu by nám byl zámožný zeť? Oldřich dostane málo, ale až se stane zemským sudím, bude nám víc než prospěšný. A Světlanu uživí dobře. No?“

„Jistě, vymyslela jsi to skvěle!“ chválil ji překotně, aby odčinil svou roztržitost. To, co říkala, pochopitelně věděl, neboť o tom opravdu mluvili. Jenže měl starosti, a proto se mu ten rozhovor nevybavil tak rychle, jak jeho žena očekávala.

„Proč se mračíš?“ optala se Kunigunda. Pochopila, že tu je ještě něco, co přidělává jejímu manželovi vrásky.

„Jde o to, že Oldřich z Chlumu má pověst až chorobně čestného rytíře… Víš, čeho se bojím? Že nebude chtít Křišťana obvinit, pokud si bude myslet, že to neudělal.“

„A proč bys mu měl vykládat, jak to bylo doopravdy? To neumíš sehnat pár důvěryhodných svědků?“

„Umím. Ale sám se do toho nepustím! Kdyby to nakonec nevyšlo, ještě by toho ostatní členové královské rady využili proti mně. Dovedou otočit na denáru!“

„Máš pravdu,“ souhlasila Kunigunda. „Těm lotrům se nedá věřit. Když už chcete Křišťana dostat na šibenici, musíte se na tom podílet společnou rukou. Světlana bude mít radost. Myslím, že se jí Oldřich líbí. Viděl jsi, jak na něj byla včera drzá?“

„Chovala se hrozně,“ souhlasil purkrabí. „Nedivil bych se, kdyby ji nechtěl.“

„Právě naopak. To neznáš muže,“ nesouhlasila pobaveně jeho manželka. „Ale Světlaně o Křišťanovi neříkej nic!“

„To by mě ani ve snu nenapadlo,“ nasupil se Vilém z Landštejna. „Je to přece tvá dcera.“

XI. KAPITOLA

Panoš Ota obcházel tajná hráčská doupata na Starém Městě pražském. Většinou byla ukrytá v domech, kde se nenacházely výčepy. Tak byla méně nápadná. První doupě zřídil ctihodný řezník a hrálo se v komoře, kde boural maso. Odporně to tam páchlo a od tří mužů podivného zevnějšku se Ota nedozvěděl vůbec nic. Křišťanů znali několik, ale ani jeden nebyl synovec sudího Dobřeje. Druhé hráčské doupě se ukrývalo za lékárnou poblíž Havelského trhu. Na první pohled vypadalo lépe než předchozí a také hráči byli podle oděvu zámožnější.

„Hledáš Křišťana?“ optal se jeden z hráčů, sotva panoš Ota vyslovil jeho jméno. „Myslíš toho od zemského sudího?“

„Přesně toho,“ souhlasil Ota. Měl předem připraveno, co řekne, protože nepředpokládal, že by se s ním hráči bavili jenom tak. A nemýlil se. Muž řekl svým druhům, ať toho na chvíli nechají. Odvedl Otu za polici se sušenými bylinami a pak se ostře optal, proč Křišťana hledá. Ruku přitom nenápadně položil na svou dýku.

„Hráli jsme spolu… a dluží mi pár stříbrňáků. Zrovna teď by se mi strašně hodily,“ odpověděl Ota klidně.

„Tak to budeš mít možná štěstí,“ zasmál se přátelsky hráč, ale stále byl ostražitý. „Slyšel jsem, že nedávno vyplatil všechny svoje dluhy. Kolik jsi nad ním vyhrál?“

„Bůh mi přál," opáčil panoš Ota o poznání chladněji. Věděl, že se musí tvářit nepřístupně, mají-li ho považovat za profesionálního hráče. V tomhle světě se zásadně o výhrách nehovořilo.

Muž přikývl a přemýšlel. Pak se jakoby mimochodem optal, kdo vlastně je, že ho nezná. A taky kde hraje, že ho dosud nepotkal.

„Jsem tu jen krátce. Zkouším štěstí. Uvidíme, jestli mi bude Bůh přát i v budoucnu," opáčil lhostejně Ota. Pak o poznání ostřeji dodal: „Jenom ztrácíme čas. Řekneš mi, kde ho najdu, nebo mám jít dál?"

Hráče zřejmě přesvědčil, protože teprve teď pustil jílec své dýky a přikývl. Důvěrně pošeptal: „Až se příště potkáme a budu něco potřebovat, dlužíš mi službu, to si pamatuj! V posledních dnech hrává na předměstí. Nejčastěji u jircháře Míky. A taky prý u hrobníka Michala. Buď sbohem!" Pak se bez pozdravu otočil a vrátil se ke stolku.

Tahle jména panoš Ota od Ester neslyšel. Nejspíše proto, že černovlasá sklepnice znala jen herny uvnitř městských hradeb. To, že se Křišťan pohyboval před hradbami, mohlo mít pro jejich vyšetřování svůj význam. Dohled rychtáře nad dodržováním zákonů na předměstích býval vždycky liknavý. Proto se tam ukrývali lidé, kteří neměli zcela čisté svědomí. Čeho se mohl Křišťan bát? A zajímavá byla i druhá zpráva, kterou se v lékárně Ota dozvěděl. V posledních dnech měl Křišťan peníze, protože poplatil své dluhy. Vyhrál je, nebo to byly peníze, které se ztratily z kanceláře jeho strýce?

Z Havelského trhu zamířil k bráně za kostelem svatého Martina. Tudy to bylo na vltavské nábřeží nejblíže. Mezi nízkými domky pokračoval k Vyšehradu. Na břehu řeky se nacházely dílny těch řemeslníků, které měšťané nechtěli ve svém sousedství.

Ať proto, že se obávali požáru, nebo proto, že jejich řemeslo považovali za nečisté. To byl především úděl jirchářů. Kádě s louhem k máčení kůží páchly tak odporně, že se v blízkosti jirchářských dílen nechtěli usadit ani ti nejchudší. Panoš Ota se musel chvíli vyptávat, než našel usedlost jirchářе Míky. Stála na břehu Botiče u cesty do Podskalí.

Hráči se u jirchářе nijak neskrývali. Seděli ve světnici a halasili, že to bylo slyšet až za plot. Sotva se jich však panoš Ota zeptal na synovce sudího Dobřeje, bavit se přestali. Hromotluk s obličejem podobným zmuchlanému hadru, kterého ostatní oslovovali jako Křiváka, vstal a výhružně se optal, proč ho to zajímá. Ota zopakoval svou historku o dluhu.

Křivák se významně podíval na zbylé hráče u stolu. Odložili kostky a pomalu se vztyčili. Panoš Ota pochopil, že nemá nač čekat. Tasil meč a vrhl se ke dveřím. Otevřel je a chtěl zmizet, ale na prahu stál jirchář s velikým dřevěným kopistem, kterým se míchal v kádích louh. Ota se po něm ohnal mečem. Ale jirchář necouvl. Nastavil kopist, jako by chtěl zápasit. Jenže dřevo se rozletělo na třísky. Teprve teď uskočil a panoš Ota se kolem něj vyřítil na dvůr. Křivák ho se svými druhy nepronásledoval. Všichni jen vyběhli z domu, hrozili a křičeli, aby se zkusil ještě jednou objevit, že mu polámou všechny hnáty.

Ota ukryl meč a otráveně se vydal od Botiče do kopce, kde byl hřbitov a u něho další herna. Obloha se pomalu zatáhla a v dálce zahřmělo. Bylo dusno, že se téměř nedalo dýchat. Stoupal po kamenité cestě a dostal krutou žízeň. Rozhlížel se, zda neuvidí hospodu. Asi v polovině kopce zahlédl celkem slušně vypadající stavení. Nad jeho vchodem se houpal zelený věnec na znamení, že se zde čepuje pivo. Bez váhání vstoupil.

Uvnitř seděla pestrá společnost, jako ve většině předměstských hospod. Vedle dveří odpočíval venkovan, který vezl do města zeleninu. Proti němu se na lavici rozvaloval kupec, podle řeči z jihu. U vedlejšího stolu se hádali dva tovaryši s kejklířem o holku, která otráveně čekala, jak to dopadne. Další dvě holky seděly u třetího stolu a popíjely pivo. Nudily se, protože práce jim obvykle začínala až po setmění. Panoš Ota si sedl k poslednímu volnému stolu vedle nich. Ušmudlaný zrzavý šenkýř před něj postavil bez ptaní pivo a hned si ho nechal zaplatit. Holky zkušeně ocenily panoše Otu a především jeho měšec. Vstaly a přesedly si k němu.

„Chceš si užít?“ optala se mladší, ještě celkem zachovalá tmavovláska. Její družka byla starší, obtloustlá a ve tváři měla vepsané všechny své hříchy. Nebyly zrovna nejčistší a určitě nepoužívaly parfémy. Mluvily hrubě a panoš Ota pochopil, že patří k nejnižší kategorii předměstských nevěstek. Pohrdavě se jim říkalo haldecké, protože zákazníky vodily do Podskalí mezi hromady dřeva, které tam skládali voraři. Jindy by je nesmlouvavě vyhnal, takových holek se štítil. Jenže ho napadlo, že když se mu nedaří najít Křišťana, třeba by se mohl dozvědět víc o Křivákovi a jeho druzích.

„Dneska už jsem si užil, že skoro nemůžu chodit,“ odpověděl a vulgárním gestem naznačil, co má na mysli. „Ale jestli chcete, zaplatím vám pálenku.“

Holky nadšeně souhlasily, protože věděly, že jim pak šenkýř za to dá nějaký měďák. A navíc doufaly, že toho zámožně vypadajícího mladíka stejně uloví. Proč by jinak za ně platil?

Venku se zvedl silný vítr a za chvíli se strhla průtrž mračen. Panoš Ota ukázal k oknu a poznamenal, že teď by stejně neměly kam jít. To holky uznaly. Spokojeně

si zavdaly, a aby se Otovi odvděčily, přitiskly se k němu každá z jedné strany. Rázně je zahnal.

„Pijte, kolik snesete. Ale za to chci něco vědět," řekl bez obalu. Věděl, že je zbytečné jakékoli taktizování. Pokud tyhle holky něco věděly, určitě mu to prozradí. Za stříbrňák nebo láhev kořalky by prodaly i svou matku.

Ta starší stihla vypít rychle dva pohárky za sebou. Spokojeně škytla a optala se, co by to mělo být. Panoš Ota začal vysvětlovat, že by potřeboval vědět víc o chlapovi, kterému se říká Křivák. Všiml si, jak se holky na sebe významně podívaly. Ta starší zavrtěla hlavou a mazlivě mu začala vykládat, že tak hezký muž, jako je on, by se neměl zahazovat s tím šeredou. Křivák je podle ní nejen ohavný, ale je i lotr.

„Jde o velké peníze," opáčil klidně panoš Ota a položil ruku na jílec meče. To holkám imponovalo. Ta mladší se k němu důvěrně přitiskla a polohlasně ho varovala, že Křiváka se všichni bojí, protože mu přejí páni. Říká se, že za ním dokonce stojí někdo na královském dvoře. Jednou ho chtěl rychtář postavit na pranýř, ale Křivák dostal milost.

„Umíš si představit, jak si ten chlap odporná dovoluje?" žalovala její starší družka. „Věřil bys, že nám dokonce ani nezaplatil?" Ota postřehl, že zatímco ta starší vykládala, jaký je Křivák lotr, ta mladší se zkušeně dotkla jeho váčku a pak se ho pokusila nenápadně odvázat. Ota ji popadl za ruku a výhružně zasyčel: „Tak to by snad stačilo, ne? Nebo na tom pranýři skončíte vy dvě. Věřte mi, že bych to uměl zařídit. Já mám na královském dvoře přáno určitě víc než ten váš Křivák."

Holky hned zkrotly. Ani se neomlouvaly. Chápaly to tak, že jen dělají svou práci. Když zjistily, že z jeho peněz nebudou nic mít, snažily se alespoň vypít co

nejvíc pálenky. Navíc se ukázalo, že kromě nářků, jaký je Křivák lotr, o něm nevěděly vůbec nic.

Liják slábl. Stále hřmělo, ale nebe se rychle vyčistilo a skrze mraky nesměle vysvitlo slunce. Nad Vyšehradem se rozklenula duha. Panoš Ota už chtěl otráveně odejít, když ho napadlo, že se pro jistotu zeptá ještě na Křišťana. Jednou se na něj muselo usmát štěstí.

Starší nevěstka byla už dost opilá. Položila hlavu na stůl a usnula. Její mladší družka na tom byla lépe, i když se i jí trochu pletl jazyk.

„Říkáš Křišťan?“ opakovala, aby pochopila, co se po ní vlastně chce. „Víš, že já ho náhodou znám?“

„To je fajn. Právě na něj se ptám.“

„Jo, znám,“ přikývla svéhlavě a škytla. „Heleď, dej mi stříbrňák.“

K jejímu obrovskému překvapení panoš Ota rozvázal měšec a minci vylovil. Pevně ji ale svíral v dlani. „Dám ti ho, ale nejdřív chci vědět, kde toho Křišťana najdu.“

„To je jednoduché,“ opáčila vychytrale. „V šenku U Zlaté žáby. Na druhé straně kopce, pod Vítkovem.“

„To ti tak budu věřit,“ zasmál se panoš Ota. „Jestli ten stříbrňák chceš, půjdeš se mnou a dostaneš ho jen v případě, že v tom šenku doopravdy bude.“

„Aby tě kozel sežral,“ zaklela zlostně. „Nikam nejdu.“

„Tak nic nedostaneš.“

Holka se chtěla napít, ale panoš Ota jí číšku s pálenkou vzal. „Jestliže si chceš něco vydělat, tak přestaneš chlastat. Dostaneš stříbrňáky dva, ale odvedeš mě ke Křišťanovi!“

„Když já nevím, jestli tam ještě bude,“ fňukala a chtěla si číši s pálenkou vzít zpátky. Ale panoš Ota jí napít nedal. Zaplatil a skoro násilím ji odtáhl z šenku. Holka se začala hádat, že nikam nepůjde, ale nakonec

rezignovala. Věděla, že se jí stejně nikdo nezastane. Ota se s ní navíc nemazlil. Hostům v šenku bylo úplně jedno, co se s ní děje, protože hádky s opilými nevěstkami tu byly na denním pořádku. Kromě toho visel Otovi u opasku meč a to byl pádný důvod, aby nikoho bláhově nenapadlo plést se mu do jeho záležitostí.

Holka venku několikrát klopýtla, a kdyby ji panoš Ota nezachytil, upadla by. Ale vzduch jí trochu vyčistil hlavu. Chytla panoše Otu za ruku a začala mu lichotit, jak moc po něm touží a jestli by nechtěl zajít někam za křoví, že by mohla na chvíli zvednout svou suknici. Panoš Ota si jejího opilého blábolení nevšímal. Nakonec sama zamířila do kopce. Na keřích podél cesty se ještě leskly kapky deště. Přísně se optal, kam ho vede.

„Ke staré Dobešce," řekla a škytla. „Pronajímá dvě komnaty. Hlavně na tajné schůzky, ale dá se tam i přespat. Věříš, že si mě tam jeden zákazník už dvakrát vzal? Tam ti je to pěkné…"

„Byla jsi tam s Křišťanem?"

„Ne! S jedním saským kupcem… Ale Křišťan tam občas spává."

„Jak to víš?"

„Zahlédla jsem ho tam. A pak…," holka zaváhala a mávla rukou, že to vlastně není důležité. Ale panoš Ota ji popadl za ruku a vší silou stiskl, až zkřivila tvář bolestí.

„Jau… co ještě?"

„Jak je to s tím Křišťanem?"

„Zaslechla jsem, že se o něm baví. Říkali, že spává právě tam," pofňukávala a znovu zakopla. „Točí se mi hlava."

„Kdo se o něm bavil?"

„Křivák," odsekla a chtěla se mu vytrhnout. Oznámila, že se jí chce spát.

Ota ji několikrát pleskl po tváři, aby se vzbudila. Nesmlouvavě ji donutil, aby ho dovedla až k domu oné vdovy. Teprve tam jí zaplatil. Holka si peníze ukryla do prázdného váčku, který měla schovaný pod suknicí. Pak si sedla pod strom na kámen a skoro hned usnula.

Panoš Ota se dovnitř nehrnul. Pokud se tu někde Křišťan doopravdy pohyboval, nesměl jednat zbrkle. Bylo totiž zjevné, že Dobřejův synovec nemá svědomí čisté, jinak by se neukrýval v takové špeluňce. Protože Ota si na rozdíl od černovlasé nevěstky vůbec nemyslel, že by dům staré Dobešky byl výstavný či krásný.

Od uvězněného tuláka se Oldřich z Chlumu nedozvěděl víc než panoš Ota.

Vlastně ani nepředpokládal, že by uspěl. Jediné, co ho doopravdy zajímalo, byl popis onoho Křišťana, který dal tulákovi peníze za stříbrnou pochvu se satanskými znaky. Ale pobuda nebyl příliš sdílný. Teprve když mu nechal přinést k jídlu zelnou placku, rozhovořil se.

„Řekl bych, že vypadal trochu jako vy," začal tulák a přitom spokojeně přežvykoval kusy placky. „Byl to skutečný rytíř. Vysoký, široká ramena, kudrnaté tmavé vlasy. Ale na rozdíl od vás měl větší hlavu, špičatý nos a tady nahoře mu chyběl zub. Už mě pustíte?"

„Kam bys chodil? Podívej, jak se venku rozpršelo," zamítl jeho návrh Oldřich z Chlumu přátelsky. „Zařídím, aby tě lépe krmili."

Když opustil vězení, přetáhl si přes hlavu plášť, aby se chránil před deštěm. Rychle utíkal podél hradeb k Jiřskému klášteru. Ve fortně seděla stará jeptiška a

zašívala košili. Když jí řekl, že by rád hovořil s matkou představenou, přikývla a dodala, že o něm ví, aby počkal, že sestru abatyši hned přivede.

Oldřich z Chlumu se pohodlně usadil na lavici v auditoriu vedle fortny. Nečekal dlouho. V malých dvířkách, která vedla do prostorů klauzury, určené jen pro jeptišky, se objevila stařičká abatyše Ludmila. Požehnala mu, pak ho objala a políbila na obě tváře. Ludmila byla kmotrou Oldřichovy zemřelé manželky. Obě pocházely ze západních Cech a jejich rody byly vzdáleně spřízněné. Konejšivě dodala, aby pro svou ženu netruchlil, protože jistě skončila v nebi. Prožívá teď radost věčnou.

„Děkuji, ctihodná abatyše," uklonil se jí. „Ale nemohu se radovat z toho, že má žena zemřela tak mladá. A naše dítě rovněž."

„Ani nevíš, jak ti rozumím," přikývla vážně a vyzvala ho, aby se posadil na lavici. I když zde měla honosné křeslo, sedla si vedle něj. „Příliš se rozhlížíš po světě pozemském, místo abys vzhlížel k nebi, Oldřichu. Neodsuzuji tě, jsi mladý. Až budeš mít šedivou hlavu jako já, pochopíš, že smrt není tak strašná a čeká nás všechny. Ale jen poctivým křesťanům může být útěchou, že smrt je vlastně začátkem života blaženějšího… Nudím tě, viď?"

„Vůbec ne, ctihodná abatyše," zavrtěl roztržitě hlavou. „Ale zrovna dneska nemám náladu na teologické disputace. Nebo lépe řečeno, bojím se jich. Do Prahy brzy dorazí papežský inkvizitor."

„Tak je to pravda," povzdechla si abatyše a pokřižovala se. „Pověz mi víc!"

Oldřich z Chlumu v rychlosti shrnul, co věděl o vraždě sudího Dobřeje. Když skončil, optal se, zda neví víc, protože Dobřej byl nesmírně zbožný, a proto se s ním musela potkávat.

„Jsem jeptiška,“ připomněla věcně. „Duchovní potřebě křesťanů slouží preláti z kapituly, ne my, nevěsty Kristovy. Ovšem přiznávám, znala jsem ho. Byl to uzavřený muž… Řekla bych, že ho po smrti manželky trápily stejné pochybnosti, jako právě teď tebe. Ale v tuhle chvíli je už s ní a jistě prožívá… Ne, počkej, nejsem ještě tak stará, aby se mi pletly myšlenky. O tom jsem mluvit nechtěla. Ale pokusím se zjistit, jestli bratři z kapituly nevědí o Dobřejovi víc než já.“

„Proč byste mi pomáhala, ctihodná abatyše?“

„Měla jsem ráda tvou ženu. A mám ráda i tebe. Navíc si nemyslím, že lze ďábla porazit upalováním lidí. Proto udělám všechno, aby papežský inkvizitor odjel co nejrychleji. A teď mi konečně pověz, co je nového v severních Čechách! Nemusíš pospíchat, podívej, jaký se venku spustil liják!“

XII. KAPITOLA

Panoš Ota si našel skvělý úkryt u nedaleké pekařské dílny. Zpovzdálí nerušeně sledoval vchod do domu vdovy Dobešky. Ale kromě ženy v drahých šatech, která měla šlojířem zahalenou tvář, a mladíka s loutnou zavěšenou na zádech se k domu nikdo cizí nepřiblížil. Cítil, že mu v žaludku kručí hlady. Na okamžik zaběhl k pekařovi a koupil si tři nadívané placky. Nebyly levné, protože pekař se zapřísahal, že jsou plněné zaječím masem s jalovcem. Ale Ota by přísahal, že to je obyčejné hovězí, které několik dní leželo v octu s kořením. Jenže měl takový hlad, že mu to bylo celkem jedno. Ještě na dvoře před pekařskou dílnou se s chutí do placky zakousl. Pospíchal zpátky před vrata.

Stihl to na poslední chvíli. Z domu právě vyšel jakýsi mladík. Měl na sobě prosté krátké nohavice a spravovanou halenu z hrubého nebarveného plátna. Byl drobnější postavy, ale v ramenou byl silný. I z dálky bylo zřejmé, že má svalnaté paže i lýtka. Jeho protáhlý obličej vypadal téměř dětsky, i když mladík byl ve skutečnosti mnohem starší než Ota. Světlé vlasy měl stočené do vlnitých kadeří, které mu podle německé módy splývaly na ramena. Podobně si vlasy upravovala většina svobodných rytířů na královském dvoře, včetně panoše Oty. Mladík se na prahu domu ostražitě rozhlédl. Pak přeběhl dvůr a zamířil do rohu k plotu, kde byla jáma na odpadky. U ní spustil nohavice a vykonal svou potřebu. Pak se otočil, a jako by se bál,

utíkal zpátky do domu. Panoš Ota ho poznal hned. Byl to synovec zavražděného sudího Dobřeje.

Tak a mám ho. Ale je pěkně vyděšený, uvědomil si panoš Ota. Rychle uvažoval, co by bylo nejlepší. Bez vyptávání ho zajmout a uvěznit na Pražském hradě byla zřejmě hloupost. Co kdyby tím Křišťana ohrozil, protože nikde nebylo řečeno, že je vrah. Ukrývat se přece mohl z jiného důvodu a jakákoli neopatrnost by ho mohla ohrozit. Ovšem na druhou stranu byl klíčem k dalšímu pátrání. Byl poslední, kdo viděl sudího Dobřeje živého. A kromě toho si zřejmě odnesl jeho peníze. Měl tedy co vysvětlovat.

Panoš Ota se nakonec rozhodl, že nejlepší bude, aby se Křišťan skrýval dál. Ovšem nejdřív si s ním musel promluvit. Kdysi se sice několikrát potkali, ale Křišťan se už určitě na Otu nepamatoval. Nebyl tedy důvod předpokládat, že mu bude věřit. Z toho, co zatím o Křišťanovi věděl, bylo jasné, že s ním po dobrém nepořídí nic. Navíc musel vše zařídit tak, aby na něj zbytečně neupozornil. Pobaveně ho napadlo, co by mu poradil moudrý Aristoteles.

Zamířil k dřevěnému kříži, který u cesty vztyčil zbožný křesťan. Kolem se povalovala polena a třísky. Pekař tu zřejmě štípal dříví. Usadil se na prohnilém špalku, pomalu žvýkal placky a přemýšlel.

Stále se mu vybavoval Aristotelův spis. Podle poučky dávného filozofa o logice se mu Křišťana podaří chytit nebo mu uteče. Třetí možnost neexistovala. Co by na to asi řekl jeho pán Oldřich z Chlumu? Zasmál by se, že poučení filozofů jsou dobrá nejvýše pro preláty, ale oni by se měli obracet k jiným autorům. Jenže k jakým? Chvíli uvažoval, ale všichni mu připadali příliš moudří a vznešení. Pak ho napadl Ezop. Jeho bajky se vyprávěly dokonce i v šenku.

Věřil na vnuknutí, a protože ho nic lepšího nenapadlo, začal jednotlivé bajky probírat. Nakonec se dostal k příběhu, v němž se liška zabydlí v zajícově noře. Zajíc neví, co si počít. Zkouší všechno, až sáhne ke lsti. Přiběhne za liškou a křičí, že si noru vybral medvěd a jde sem. Jeho kamarádka veverka zatím u vchodu tluče do země klackem, aby to vypadalo jako dunění medvědích tlap. Ota vstal a ze šatů smetl drobky.

Došel k vratům a nenápadně nahlížel do dvora. Dům měl okna jen na dvou stranách a všechna byla po dešti uzavřená okenicemi. Ohlédl se ke stromu, kde nechal opilou nevěstku. Zády se opírala o kmen stromu a spala. Přešel cestu a zatřásl s ní.

Otevřela oči a škytla. Chvíli jí trvalo, než poznala, co se děje. „To jsi pořád ty?“ podivila se potěšeně. Rukou si rychle upravovala rozcuchané vlasy.

„Chceš si vydělat ještě jeden stříbrňák?“ optal se Ota a před nos jí nastrčil lesklou minci, kterou pevně držel mezi prsty.

„Tak sis to přece jenom rozmyslel? Můžeme tady, jestli chceš…“

„Ne! Mám pro tebe jinou práci. Musíš okamžitě varovat Křišťana. Právě tu prošli dva biřici a zaslechl jsem, že ho chtějí uvěznit.“

„Proč?“

„Copak vím… Hlavně utíkej, ať stihne zmizet.“

Nevěstka vstala, ale škobrtla a musela se opřít o strom, aby neupadla. Vzala si od Oty stříbrňák a nejistým krokem přešla cestu k domu staré Dobešky.

Ota počkal, dokud nezmizí uvnitř. Pak se rozběhl za ní a ukryl se ve dvoře těsně u zdi stavení, ale tak, aby viděl na všechna okna. Jak předpokládal, jedna okenice v prvním patře se otevřela. Přes kamenné ostění se přehouply nohy a přímo před Otu seskočil Křišťan s

koženým vakem v ruce. Dopadl pružně do trávy a skulil se na záda.

Ota s mečem v ruce ho donutil, aby zůstal ležet. Představil se mu a řekl, aby nedělal hlouposti, protože si s ním chce jen promluvit.

„Až jindy! Jdou po mně biřici!“ Nezdálo se, že by měl Křišťan strach.

„Biřice jsem si vymyslel. Ber tenhle žert jako pozvání k přátelskému rozhovoru,“ ušklíbl se Ota, ale meč stále držel výhrůžně u jeho hrdla.

„Skutečně vtipné! Co chceš?“

„Zřejmě se před někým skrýváš.“

„To je snad má věc,“ ohradil se ostře Křišťan a pokusil se odtáhnout dál od hrotu meče.

„Vadí ti, že jo? Pokud odpřisáhneš, že neutečeš, meč schovám.“

„Mám na vybranou?“

„Aristoteles tvrdí, že jsou vždycky dvě možnosti. Ale v tomhle případě nemá pravdu, protože na vybranou nemáš.“

„Neuteču. Kam půjdeme?“

„Co kdybychom zůstali tady? Je to bezpečnější,“ navrhl Ota a meč ukryl do pochvy.

Nejvyšší komoří zbožně sepjal ruce a poklekl před oltářem. Počkal, až mu vyšehradský probošt požehná, a pak políbil jeho prsten.

„Co vás za mnou přivádí, pane ze Švamberka?“ optal se Wilibald Odo. Snažil se, aby jeho hlas zněl pokorně, jak se na syna církve slušelo, ale nedokázal zakrýt dychtivou zvědavost. Byl zkušený a pochopil, že nejvyšší komoří se nepřišel do chrámu jen vyzpovídat. Už se dozvěděl o tajné schůzce v paláci purkrabího a teď jen čekal, kdo mu o ní přijde povědět. Tak to na královském dvoře chodilo. Žádné spojenectví

nevydrželo déle než za práh komnaty, kde se sjednalo. Spíše však očekával, že ho vyhledá hofmistr. Měli k sobě blízko a na zasedání královské rady stáli většinou při sobě. To oni přišli s nápadem, aby úřad zemského sudího získal Hynek Berka z Dubé.

„Stala se taková mrzutá věc," šel přímo k věci nejvyšší komoří. „Můj syn Michal obtěžkal na Moravě jednu urozenou pannu. Neomlouvám jeho chování. Spáchal těžký hřích, neboť cizoložil. Ale církev může přece v podobných záležitostech dát kajícnému hříšníkovi odpuštění."

„To jistě může," souhlasil vyšehradský probošt. „Jde ovšem o to, zda chcete dispens, aby si tu dívku mohl ve vší počestnosti vzít, nebo aby si ji brát nemusel."

„A je v tom rozdíl?"

„V tom prvém případě není hřích neodpustitelný, neboť přijetím svátosti oltářní se vše napraví. Ovšem v tom druhém případě… abych hovořil jasněji. Dispens pro případ, že by si tu dívku nechtěl vzít za manželku, je mnohem dražší."

„Může být cena za dispens i pomoc inkvizitorovi?" navrhl klidně nejvyšší komoří a vstal. Spolu s proboštem zamířili k jedné z chrámových lavic, kam se usadili.

„Pomáhat inkvizitorovi je povinností každého křesťana. Odmítnutí je naopak smrtelným hříchem. Kdo nechce čistit křesťanské pole od plevelu, může být upálen jako kacíř," řekl výhružně vyšehradský probošt.

Bohuš ze Švamberka pokrčil klidně rameny, ale mlčel. Dobře věděl, že se probošt podobnými výhrůžkami ohání rád a často, ale že je to jinak pragmatický muž a ví, co je obchod. Čekal na rozumnou nabídku.

Vyšehradský probošt se zamračil a zbožně sepjal ruce. Pokyvoval hlavou, jako by chtěl naznačit, že lituje poklesků druhých. Smířlivě navrhl: „Svatá matka církev vždy dokáže ocenit pomoc svých věrných synů. Na druhou stranu ovšem uvažte, kolik stojí boj proti nevěřícím. Pokud inkvizitorovi pomůžete, mohu slíbit, že za dispens nebudeme chtít více než padesát kop stříbrňáků. To je myslím rozumná cena za takový velký hřích.“

„Jistě, to je,“ souhlasil spokojeně Bohuš ze Švamberka. Pak ve stručnosti pověděl, o čem se u purkrabího jednalo. Vyšehradský probošt soustředěně poslouchal. Když nejvyšší komoří skončil, chvíli přemýšlel. Pak klidně řekl: „Není to tak zlé.

Možná nám to dokonce pomůže. Především musíte zjistit, jaká svědectví chce purkrabí použít proti Křišťanovi.“

„Neměli bychom Křišťana varovat?“ navrhl nejvyšší komoří. „Pokud by se ukryl, k soudu nedojde. Oldřich z Chlumu tím pádem krále zklame a sudím se stane pán z Dubé.“

„To není dobrý nápad,“ zavrtěl důstojně hlavou vyšehradský probošt. Nejvyšší komoří se zachmuřil. Nic nesnášel tolik jako poučování. Wilibald Odo rozvážně pokračoval: „Pokud Křišťan zmizí, věřím, že purkrabí najde obratem ruky jiného vraha. Toho pak společně s Oldřichem z Chlumu předloží králi. Ne! Jistější bude, když je necháme, aby Křišťana obvinili. Vy zatím zjistíte, co si proti němu vymysleli, a papežský inkvizitor pak jejich žalobu smete ze stolu. Víte, jak to bude působivé? Přímo před králem osvobodí obviněného Křišťana, neboť církev je milosrdná a spravedlivá. A vzápětí inkvizitor odhalí skutečného vraha, jehož posedl ďábel.“

„A kdo to bude?“ váhal ještě Bohuš ze Švamberka.

„Jak to mám vědět?“ usmál se vyšehradský probošt. „To přece musí inkvizitor nejdřív zjistit. Ale ujišťuji vás, že vy můžete být klidný. V regulích pro konání inkvizičního tribunálu výslovně stojí, že ten, kdo inkvizitorovi pomáhá, nemůže být obviněn ze spojení s ďáblem. Rozumíme si?“

„Ano, rozumíme,“ souhlasil spokojeně nejvyšší komoří.

Sotva ustal liják, opustil Oldřich z Chlumu Jiřský klášter. Kapky deště se rychle vsákly do země. Vysvitlo slunce a za pár minut to vypadalo, jako by vůbec nepršelo. Původně se chtěl vydat do starého úředního paláce, ale sotva prošel kolem vchodu do baziliky svatého Jiří, zastavil ho služebník purkrabího Viléma z. Landštejna. Řekl, že pán ho prosí, aby za ním hned přišel.

Purkrabí seděl u stolu ve velkém sále svého paláce. To bylo jeho oblíbené místo, kde uděloval slyšení. „Vítejte, Oldřichu,“ začal důvěrně. Ukázal na křeslo a sám nalil do dvou číší bílé víno.

„Stalo se něco?“ optal se znepokojeně královský prokurátor. Napadlo ho, že si Světlana stěžovala na neuctivé chování jeho panoše Oty.

„Stalo,“ přikývl důležitě purkrabí a zvedl číši, aby si připili. „Mám skvělé zprávy. Potěší našeho milostivého panovníka a doufám, že i vás. Myslím, že se mi podařilo objasnit vraždu sudího Dobřeje!“

„Pokud je to pravda, máte můj mimořádný obdiv,“ přikývl Oldřich z Chlumu opatrně. Ale nedala se přehlédnout jistá rezervovanost.

„Není nad to, pokud si vyšetřovatel všechna svědectví několikrát neověří,“ začal Vilém z Landštejna. Hovořil s pýchou, jako by poučoval

nezkušeného mladíka. Oldřich z Chlumu ho znal řadu let a už tenhle tón ho varoval. Něco tady nehrálo.

Purkrabí zatím pokračoval. Vyprávěl, jak znovu vyslechl všechny vojáky, kteří tu noc drželi na hradě stráž. Přitom zjistil v jejich výpovědích nesrovnalosti. Strážný, který ve skriptoriu hlídal vchod ke kancelářím, měl tu noc bolesti břicha. Několikrát si musel odskočit, aby si ulevil. Nikdy to nebylo na dlouho dobu, a proto se o tom nezmínil. Ale k tomu, aby se vrah dostal nenápadně dovnitř a pak zase ven, to samozřejmě stačilo. Našel také podkoního, který má dojem, že ještě po zavření bran zahlédl na nádvoří Křišťana. Pokud k tomu přidají fakt, že se z kanceláře sudího Dobřeje ztratily peníze, je případ celkem jasný. Křišťan má dluhy a byl poslední, kdo viděl Dobřeje živého. Purkrabí svůj výčet uzavřel tím, že poslal do města služebníky, aby Křišťana našli a přivedli. Kat už mu rozváže jazyk.

„Zvláštní, že si na to strážný vzpomněl tak pozdě. A podkoní rovněž," vrtěl nedůvěřivě hlavou Oldřich z Chlumu. „Mé dosavadní zkušenosti říkají, že důvěryhodnost svědectví se po několika dnech snižuje. Naproti tomu já mám svědka, který Křišťana viděl odcházet z hradu. Ale nikdo si nevšiml, že by se vracel. Copak by unikl pozornosti strážných u brány?"

„Není důvod zpochybňovat mé odhalení," namítl přátelsky Vilém z Landštejna a dolil číše. „Já tentokrát uznání našeho vznešeného krále oželím. Všechnu slávu přenechám vám. Téměř celá královská rada se postaví za vás. Stanete se zemským sudím, Oldřichu. Ovšem mám podmínku."

Oldřich z Chlumu se napil, aby získal čas. Úvahu o Křišťanově vině nemohl totiž s jistotou odmítnout. Na svědomitost hradních stráží se opravdu nedalo spolehnout. Nemohl ani vyloučit, že by se Křišťan

dostal nepozorovaně zpátky na hrad. Jenže byla by neuvěřitelná náhoda, aby se nesvědomitě chovali tu noc všichni strážní na hradě.

Na celé věci ho však trápila ještě jedna věc. Uměl si totiž představit, jakou podmínku bude mít pán z Landštejna. Oldřich byl vdovec teprve několik měsíců a slušelo by se, aby držel smutek nejméně jeden rok. Nebyl to ale dostatečně pádný argument, aby Světlanu odmítl. Navíc se mu nabízela skvělá příležitost znovu povýšit. Mohl se stát jedním z nejvýznamnějších členů královského dvora. Přesto neměl z té představy žádnou radost. Raději se vrátil k případu.

Celá úvaha totiž vycházela z nejistého podezření, že Křišťan je vrah. Jenže tak jasné to nebylo. To, co purkrabí zjistil, nevysvětlovalo řadu podstatných detailů. Proč si vrah nechal zhotovit dýku se satanskými znaky? Proč odnesl spis se značkou Jidáš a také poznámky k zemskému zákoníku? Pokud strážný v noci doopravdy skriptorium na chvíli opustil, vysvětlovalo by to způsob, jak se vrah do kanceláře sudího Dobřeje dostal. Ale vůbec to nedokazovalo, že vrahem je Křišťan. Mohl tam vniknout kdokoli.

Oldřicha z Chlumu napadala spousta otázek, které bylo nutné objasnit. Potřeboval čas a volné ruce. Jenže ukvapené jednaní purkrabího mohlo celé vyšetřování zmařit. Pokud by však i něm začal Oldřich otevřeně pochybovat, byla by to urážka. Nejen jeho úřadu, ale celé rodiny. Nešlo jen o Křišťana, ale také o Světlanu. Oldřichovi nezbývalo nic jiného než alespoň na chvíli s Vilémem z Landštejna souhlasit, dokud se celý případ nevyjasní.

Zvedl číši a purkrabímu připil na jeho úspěch. Trochu licoměrně dodal, že má opravdu radost. Prosí ho však, aby směl Křišťana vyslechnout sám, jakmile ho biřicové přivedou.

„Nechte to raději na katovi," bodře mu poradil purkrabí a důvěrně ho objal kolem ramen. „Teď budete mít jiné starosti."

„Máte pravdu, to nejspíše budu," souhlasil královský prokurátor. Doufal, že panoš Ota najde Křišťana dřív než služebníci purkrabího. Pokud se to povede, Křišťan musí okamžitě zmizet z Prahy. I za cenu, že na hradě začne vyšetřovat papežská inkvizice a na Oldřichovu hlavu dopadne nelibost krále Přemysla II. Otakara.

„A ještě něco," pokračoval nadmíru spokojeně purkrabí. „Zůstanete bydlet v mém paláci. Můžete si sem vzít i svého panoše. Bude spát s ostatními služebníky v čeledníku."

XIII. KAPITOLA

Na té straně dvora, kam Křišťan z okna vyskočil, se rozkládala malá zahrádka. Pár pečlivě udržovaných záhonků s nízkými plůtky a tři zakrslé jabloně. Pod jednu z nich se posadili na zem těsně k plotu. Křišťan si utrhl jablko, ale když se do něj zakousl, zkřivil tvář a hodil ho přes plot. Otráveně poznamenal, že je kyselé.

„Tak spusť," vybídl ho panoš Ota. Byl stále ve střehu, protože Křišťanovi nedůvěřoval.

„Pokud se opravdu pohybuješ na královském dvoře, víš, jak to chodí," začal hubený mladík trochu nervózně. Zády se opřel o plot a ruce složil do klína. Trochu se mu třásly. „Jde o mého strýce. Zavraždili ho zrovna ten večer, kdy jsem ho navštívil. Myslíš, že obviní někoho z královského dvora? Ne, chtějí to svést na mě."

„Kdo ti to řekl?"

„Jeden známý. Dělá drobné službičky jednomu mocnému úředníkovi z královského dvora. Je to sice lotr, ale…"

„Větší než ty?" jízlivě se zasmál panoš Ota.

„Já lotr nejsem," ublíženě se ohradil Křišťan. „Jenom při hře občas trochu pomáhám štěstí. Ale nikoho jsem nikdy neokradl. A taky nezabil. Zato Křivák…"

Ota mu překvapeně skočil do řeči, zda je tím známým, který ho varoval, opravdu Křivák.

„Ty ho znáš?“ divil se Křišťan. „Tak musíš vědět, že já mu nesahám ve špatnostech ani po kotníky. Křivák snad ani neumí s poctivými kostkami hrát, okradl a zmlátil už spoustu lidí a odpřisáhnout na svou duši, že nikoho nezamordoval, bych se neodvážil. Právě tenhle Křivák mě varoval. Měl to přímo z královského dvora.“

„Od koho?“

„To nechtěl prozradit. Ale jeho známý má určitě co do činění přímo s královskou radou, protože od něj Křivák vždycky věděl, co dělá můj strýc. Abys rozuměl, Dobřej byl taky členem královské rady. No a to je všechno. Už skoro týden tady hniju.“

„Nějak tomu nerozumím,“ protestoval nedůvěřivě Ota. To, co Křišťan řekl, dávalo totiž smysl jen zčásti. Navrhl, aby to probrali ještě jednou a důkladněji.

„Jak chceš. Času mám na rozdávání.“

„Večer před vraždou jsi tedy navštívil svého strýce. Proč?“

„Copak nejsem jeho synovec?“ pokrčil Křišťan lhostejně rameny. Ale Ota postřehl v jeho hlase ostražitost. I méně zkušený vyšetřovatel by pochopil, že Křišťan něco tají. Bylo jasné, že s mírností se Ota nikam nedostane. Křišťan žil až příliš dlouho na hranici zákona a pravdu proto říkal strašně nerad. Takové lidi bylo nutno nejdříve vystrašit, aby měli pocit, že povědět pravdu znamená menší zlo.

Ota výhružně vybuchl. Tasil dýku, šermoval jí Křišťanovi před obličejem a křičel, že jestli si z něj bude dělat legraci, promluví si s ním kat. A ten se nebude vyptávat zdaleka tak přátelsky. Hlasitě se zlobil sám na sebe, že mu chtěl pomoci. Jenže teď vidí, že pomáhat lotrům je hloupost, protože ti to nikdy neocení a stejně jenom lžou. Nechá ho vyslechnout rychtářem, protože kvůli lotrovi nebude sám riskovat.

„Počkej," mírnil ho Křišťan zaraženě. „Nerozumíš žertu?"

„Vražda tvého strýce ti připadá jako žert?"

„Já ho nezabil!"

„Tak proč mi lžeš?"

„Nelžu…," bránil se Křišťan. „Doopravdy jsem strýce čas od času navštěvoval, abychom si popovídali. Co je na tom špatného?"

„Jenže tentokrát sis nešel jenom popovídat. A varuji tě naposled! Buď mi všechno po pravdě povíš, a pak ti snad, opakuji snad, pomůžu. Pokud mne ovšem přesvědčíš, že nejsi vrah. Jinak tě čeká šibenice!" pokračoval stále ještě výhružně panoš Ota. Nezdálo se mu však, že by Křišťanovi nahnal příliš strachu.

„Byl jsem si pro peníze. Podle toho, jak tady zuříš, o tom stejně víš. Tak proč kolem toho dělat takový rámus?"

„Protože právě kvůli těm penězům jsi ho mohl zavraždit. Máš přece dluhy. Ale Dobřej ti nechtěl půjčit, takže sis peníze vzal násilím."

„Nesmysl!" mávl Křišťan klidně rukou. „Ty peníze byly moje. To já mu je na jaře půjčil. Potřeboval je pro svatovítskou kapitulu. Chtěl věnovat oltář církvi, ale neměl dost a já měl zrovna tehdy štěstí ve hře. Jenže v létě se mi nedařilo, proto jsem ho požádal, aby mi je vrátil… Totiž, původně mi je chtěl vrátit až po žních. Má velké panství a z úrody a platů od poddaných by většinu dluhu bez problémů splatil. Jenže já potřeboval stříbrňáky rychle. Tak si strýc někde vypůjčil. Stačí?"

„Jak dokážeš, že je to pravda?"

Křišťan rozvázal kožený vak, který si přinesl s sebou, a chvíli se v něm přehraboval. Potom vytáhl pergamenovou listinu a podal ji Otovi s poznámkou, aby se přesvědčil, pokud umí číst. Panoš Ota ji rozbalil a rychle přelétl pohledem. Byl to dlužní úpis, který na

jaře sepsal sudí Dobřej. Potvrzoval v něm, že si od svého synovce vypůjčil čtyřicet kop denárů. Křišťan ho ironicky pozoroval a pak dodal na vysvětlenou, že on žádný úpis nechtěl, ale jeho strýc byl strašně pečlivý a listinu raději vyhotovil. Prý se nikdy neví, k čemu to může být dobré.

„Měl pravdu," souhlasil Ota, listinu svinul a vrátil. „Ty peníze byly ve váčcích s erbem pána z Landštejna. Kde jsou teď?"

„Pryč, měl jsem přece dluhy. Prázdné váčky jsem nechal nahoře v truhlici."

„Dobře, a co bylo dál, když sis ty peníze od strýce vzal?"

„Ještě jsem musel vyslechnout kázání, že křesťané žijí jinak a zbožněji než já. Vychoval mě a vůbec nepochybuji, že se o mne strachoval. Tedy abych byl přesný, bál se o mou hříšnou duši. Pak jsme se rozloučili a já odešel. Utíkal jsem, abych to stihl do Prahy dřív, než zavřou městské brány."

„Tos tolik pospíchal poplatit své dluhy?"

„Měl jsem na Starém Městě pražském jakési řízení. A nechtěl jsem ho zmeškat," opáčil klidně Křišťan, listinu uložil do vaku a ten pečlivě zavázal provazem.

„Předpokládám, že v nějaké herně. A že jsi zrovna jako na smůlu hrál s muži, které neznáš, takže ti nemohou potvrdit, žes tam s nimi doopravdy byl," ušklíbl se panoš Ota stejně jízlivě, jako se před chvílí tvářil Křišťan. Svou nedůvěru ale hrál, neboť si už vyzkoušel, že jinak se nedozví vůbec nic.

„To je snad moje věc!"

„Jak se to vezme. Když na Pražském hradě zavírali brány, tvůj strýc ještě žil. To potvrdil strážný ve skriptoriu. Pokud by se ti tedy podařilo najít svědka, žes byl po uzavření bran doopravdy na Starém Městě

pražském, nemůže tě nikdo obviňovat z vraždy. A nemusíš se dál schovávat.“

„To zní logicky,“ souhlasil Křišťan. Nejevil ale žádnou touhu pokračovat ve své obhajobě. Teď už Ota vyletěl doopravdy. Rozzlobil se, že nebude ztrácet čas kvůli někomu, kdo neumí nic jiného než házet kostkami. A ještě se tváří jako chytrost sama.

„Umím toho víc,“ opáčil uraženě. Ota si udiveně všiml, že Křišťanův jemný, skoro chlapecký obličej vypadá v tu chvíli stejně, jako když chce dítě brečet kvůli nespravedlnosti dospělých. Protože ale tušil, co je Křišťan zač, pochopil také, že právě tenhle nevinný obličej je jeho největší zbraní. Jenže si neuměl představit, jak by mu mohl být prospěšný při hazardních hrách. Hráči byli tvrdí chlapi a něco takového je přece nemohlo dojmout. Pak se Otovi mihlo hlavou neurčité podezření, které okamžitě nabylo konkrétní podoby. Křišťan měl vlasy upravené stejně pečlivě jako on. Copak si musel vydělávat jen hrou v kostky?

Ota pokračoval v jízlivém tónu: „Tak ty toho umíš víc? Předpokládám, že to oceňují zvláště ženy. Abych byl přesný, starší a bohaté ženy.“

„Každý se živí, jak umí,“ pokrčil Křišťan smířlivě rameny. „Je to jistější než kostky. Pokud tě ovšem nechytne manžel. Nebo rychtář… Ale jak se na tebe dívám, musíš mít stejné problémy jako já.“

„Chceš mě opravdu naštvat? Já si vybírám jenom mladá a hezká děvčata. A nevadí mi, když jsou chudá. Ale i kdyby měla některá plnou truhlici zlaťáků, za nic na světě bych si je nevzal.“

„Živí tě královský prokurátor. To je pak snadné mít zásady. Kdyby mě někdo živil, asi bych si taky víc vybíral,“ posmutněle opáčil Křišťan. Otovi se hlavou mihlo podezření, že tohle je snad první opravdu

upřímně míněný povzdech za celou dobu, co spolu hovořili. Ale úplně jistý si nebyl. Bylo možné, že sám Křišťan už neuměl rozlišit, kdy si vymýšlí a kdy mluví pravdu. Byl jako kejklíř, který na jarmarcích hrává žertovné hry, jenže sám už neví, kdy je ještě na jevišti a kdy už z něj sestoupil dolů. Křišťan měl dvě tváře, jednu drzou a druhou lítostivou, a ty měnil podle potřeby.

„Takže abychom se vrátili k vraždě tvého strýce. Tu noc jsi byl se ženskou," navrhl panoš Ota věcně. „Předpokládám, že mi neřekneš její jméno. Ale i kdybys mi ho náhodou prozradil, ona to stejně nepotvrdí, takže takovéhle svědectví je na houby."

„Tak vidíš, že nevíš všechno," zasmál se Křišťan. Ota zaregistroval, že si znovu nasadil masku drzouna. Samolibě pokračoval: „Pokud bude potřeba, někdo mi to dosvědčí. Její manžel. Tu noc jsem měl totiž smůlu, ale jak to tak nakonec vypadá, možná to bylo štěstí. Je to zámožný kožešník. Jako každý měšťan má povinnost čas od času držet v noci stráž na hradbách. Jakmile je v noci z domu, chodívám za jeho manželkou. Jenže ten večer mě zahlédl, jak vcházím bránou do města. Asi už nás podezíral. Když pak byl v noci klid, na chvíli si odskočil domů. Našel nás, co ti mám povídat? Vyskočil jsem oknem a utekl."

„Jak starou má manželku?"

„Není to tak hrozné… Má syna asi tak v tvém věku, ale ona sama vypadá mladší, než ve skutečnosti je. S takovými ženskými je to ovšem těžké. Pokud je ženská ošklivá a ví to, je ochotná dát víc. Jenže ty ostatní, co nejsou zrovna šeredné, si namlouvají, že se chlapům líbí a dělají to i pro jejich potěšení. od těch často nedostaneš ani měďák." Křišťan si zlostně odplivl.

„Ještě to jméno," připomněl panoš Ota.

„Kožešník Václav od Modré hvězdy. Je to v uličce za Židovským městem. Jeho žena se jmenuje Rosa. Jako ta černovlasá nevěstka, kterou jsi za mnou poslal, abys mě dostal z domu. To bylo chytré…“

„Děkuji,“ uklonil se s hranou zdvořilostí Ota. Neměl důvod Křišťanovi nevěřit. On vraždit nemohl. Pro jistotu se ještě zeptal, co dělal pak, když utekl od kožešníkovy manželky.

„Celkem nic,“ pokrčil rameny. „Vyspal jsem se v šenku U Bílého holuba ve stodole a ráno jsem zmizel z města. Pokud by to náhodou chtěl kožešník ohlásit rychtářovi, ještě bych skončil na pranýři. To v lepším případě. Měšťané jsou na počestnost svých manželek strašně hákliví. Ale stejně je neuhlídají… No a hned pak jsem potkal Křiváka a ten mne varoval, že se po mně shánějí na Pražském hradě. Obvinili mě ze strýcovy vraždy.“

„On výslovně řekl, že tě obvinili? Ne podezírají?“

„Myslím, že to tak řekl. Ale on v tom umí chodit. Poradil mi, abych nevystrkoval nos, dokud se to neuklidní. Od té doby hniju tady.“

„Opravdu jsi tenhle dům ani na chvíli neopustil?“

„Opravdu ne,“ potvrdil Křišťan. „Ale má to i svoje výhody. Už dlouho jsem si od ženských tak krásně neodpočinul jako tady.“

„Vtipné. Cos chtěl dělat pak, až se to, jak říkal Křivák, přežene?“

„Jak to mám vědět?“ povzdechl si rozmrzele Křišťan. „Teď je důležité, aby mě nechytili.“

„Čeho se bojíš? Vždyť přece můžeš snadno dokázat, žes strýce nezavraždil!“

„Na to se nikdo nebude ptát. Věř mi! Jakmile tě jednou zavřou, je s tebou konec. Svědkové nikoho nezajímají. Kat z tebe vytluče přiznání a pak tě slavnostně popraví. Kněz ti dá poslední útěchu, soudce

bude žvanit o spravedlnosti, dav bude šílet nadšením a skutečný zločinec unikne potrestání. Tak to přece na královském dvoře chodí. To nevíš?“

„Můj pán to změní!“

„Jsi blázen,“ zívl hubený mladík a vstal. „Mohu se vrátit k sobě nahoru? Mám tam nedojedenou kaši.“

„Půjdu s tebou.“

„Proč?“ ostře se ohradil. Vzápětí se usmál a pobaveně upozornil, že té kaše už moc nezbývá a stejně bude studená. Navíc se o jídlo zásadně nedělí.

„Chtěl bych vidět ty prázdné váčky s erbem růže,“ vysvětloval panoš Ota. „Pokud tě má můj pán zachránit, musíme mít úplnou jistotu, žes mluvil pravdu.“

„Ty ale umíš člověka otrávit,“ bručel Křišťan. Zvedl kožený vak a líně zamířil ke vchodu. Panoš Ota kráčel dva kroky za ním s rukou na jílci meče. Pokud budou váčky v Křišťanově komnatě skutečně prázdné, dalo by se mu zřejmě alespoň v tom základním věřit. Ota si v duchu opakoval jeho výpověď a tady objevil malý rozpor. Kdy vlastně Křišťan dluhy zaplatil, když se hned ráno po vraždě ukryl tady a pak už nevystrčil nos? Alespoň podle něj.

Vešli do síně, která byla zavalená podivným haraburdím. Po rozvrzaném dřevěném schodišti vystoupili do patra. Tady se nacházely jen dvě místnosti. Křišťan jedny dveře otevřel, ale zůstal stát na schodech a čekal. Za dveřmi na opačné straně zaslechl panoš Ota milostné vzdechy. Křišťan, jako by četl jeho myšlenky, ironicky poznamenal, že si sem také vodíval ženy. Vlastně proto tenhle dům zná a ví, že ho stará Dobeška neprozradí.

Křišťanova komnata nebyla velká, ale celkem slušně zařízená. Téměř polovinu zabíralo široké lůžko s nebesy. U okna stálo křeslo a malý stolek. Na něm byl

džbán se dvěma hnědými keramickými číšemi a dřevěnou miskou s nedojedenou prosnou kaší. U protější stěny byla truhlice a na stěně nad ní věšák. Křišťan se nemínil zdržovat zbytečnými řečmi. Otevřel truhlici a na lůžko hodil osm prázdných kožených váčků. Na všech byl pestrými barvami vymalovaný erb Viléma z Landštejna.

„Spokojen?“ optal se a šel si sednout k oknu. Uchopil misku s kaší a dal se hladově do jídla.

„Celkem ano,“ přikývl Ota a zavřel dveře. „Zbývá už jen drobnost. Jak jsi vlastně své dluhy zaplatil?“

„Jak? Prostě jsem vysázel peníze na stůl. Tak se to snad dělá, ne?“

„Ano. Ale jen v případě, že se nemusíš schovávat,“ namítl pochybovačně panoš Ota a sedl si na okraj lůžka.

„Myslíš, žes mě konečně nachytal, co? Že jsem musel tenhle dům opustit, viď? Tak poslouchej! Dvacet kop jsem dlužil staré Dobešce. Tři jsem jí přidal za to, že mne tu na nějakou dobu ukryje. A pro zbylých sedm si sem přišel jeden chlap z Vršovic. Stačí?“

„To je dohromady jenom třicet kop. Jenže od strýce jsi jich dostal čtyřicet a tvrdil jsi, že nemáš nic.“

„Jen hlupák krákorá jako vrána, že má peníze,“ ušklíbl se Křišťan. Najednou zpozorněl. Vzápětí zaslechl hluk i panoš Ota.

Po schodech se k nim nahoru hnalo několik lidí. Podle dupotu to byli muži a nejspíše biřici.

„Tys mě zradil!“ zařval Křišťan a najednou držel v ruce dýku. Než ale stačil zaútočit, panoš Ota jeho ruku zkroutil a zbraň mu vzal. Byl nejen vycvičený rytíř, ale také zkušený hospodský rváč. Dříve než vstoupil do služeb Oldřicha z Chlumu, nebyl o moc lepší než Křišťan. Druhou rukou bleskurychle zastrčil závoru dveří.

„Pitomče,“ dodal Ota a ztišil hlas. „Oknem snad utéct umíš, ne? Tak maž!“

„A ty?“ Na dveře začaly dopadat rány. Dřevo zapraskalo, jak se ti venku snažili dveře vylomit.

„Nechám se zajmout místo tebe. Potřebuješ přece nějaký čas, abys mohl zmizet, ne? Vzkaž mi po sklepnici z šenku U Císaře Fridricha, kde tě najdu.“

„Já tu kaši snad nikdy nedojím!“ poznamenal Křišťan jízlivě a vyhoupl se na kamenné ostění. Kývl s úsměvem na Otu: „Máš to u mě.“ Odrazil se a seskočil do zahrady. Skoro současně praskla dřevěná závora a dveře povolily. Do komnaty se vřítili tři biřicové v pláštích s erbem českého krále.

XIV. KAPITOLA

I když Oldřich z Chlumu dělal, co mohl, do kanceláře zavražděného sudího Dobřeje se dostal až těsně před soumrakem. Písař Strachota stál s brkem v ruce u pulpitu a psal. Na horním okraji svého písařského pultu měl upevněné dvě hořící svíce, jinak komnata tonula v šeru. Když královský prokurátor vstoupil, odložil brk a začal vysvětlovat, že připravuje poznámky k jakémusi případu, který tu leží už déle než půl roku. Uchopil jednu svíci a od jejího plamene zapálil tlusté voskovice ve svícnu u soudcova stolu.

Oldřich z Chlumu se posadil do křesla a Strachotovi ukázal na stoličku. Písař se už nebránil. Složil ruce do klína a zdvořile čekal. Oldřich si dlaní uhladil vousy na bradě a pak se zeptal, zda písař zjistil jména šlechtičen, které zemřely za podezřelých okolností.

Přikývl na znamení, že úkol splnil. „Z období, které nás zajímá, to znamená zhruba před dvaceti lety, jsem zatím našel pět jmen. Jak jsem předpokládal, velmi mi pomohl písař Robert. U hofmistra se totiž zapisují dědické záležitosti nejvlivnějších šlechtických rodů. Ale i tak to dalo spoustu práce a nemyslím si, že bychom dokázali najít víc.“

Vstal a z víka truhlice sebral několik listin. Vrátil se ke stolu a položil je před královského prokurátora. Ukázal na ně svým špičatým prstem a dodal, že tady vše zapsal. Písaře zjevně potěšilo, když ho Oldřich z Chlumu pochválil a pak požádal, ať mu o svém pátrání poví nejdřív sám.

„První z těch mrtvých je Hurta z Přestánovic… před osmnácti lety ji našli na honu. Asi spadla z koně a zlomila si vaz. Na podzim téhož roku objevili v příkopu velízského hradu Jitku z Bytíze. Byla zavražděná. Jejího vraha ovšem vypátrali a popravili.“

„Jak zemřela?“ zarazil ho Oldřich z Chlumu. „Spadla z hradeb? Nebo její mrtvé tělo z hradeb shodili?“

Písař Strachota pokrčil rozpačitě rameny. „Takové podrobnosti se dají těžko zjistit. Úřední zápisy jsou příliš stručné. Obvykle obsahují jen jméno, datum a někdy poznámku, co se stalo. Ale písař Robert prý někde zaslechl, že tu Jitku zabil ve zlosti její švagr. Snad přímo tam, co ji našli. Víc nevím. Zdeňka z Frýdberka zemřela před dvaceti lety v Bílině. Byla to druhá manželka našeho maršálka. Ten se několik měsíců po její smrti potřetí oženil. Vzal si mladší ženu. A ještě velice zámožnou,“ vykládal se špatně skrývaným důrazem písař Strachota.

„To je zajímavé,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Jak zemřela paní Zdeňka?“

„Prý trpěla nějakou divnou nemocí. Jednoho dne ulehla a do týdne byla mrtvá. Ale říká se také, že byla otrávena.“

„Jenže zemřela nejspíše na lůžku.“

Písař Strachota okamžitě oponoval: „Měla prý tak hrozné bolesti, že těsně před smrtí vyběhla téměř šílená z paláce a skonala někde venku. Víc ovšem nikdo tady v úřadě neví. A pana maršálka jsem se netroufl ptát na podrobnosti. Udělal jsem chybu?“

„Nejsem si jistý, zda bych si troufl zeptat se ho já sám,“ zavrtěl smířlivě hlavou Oldřich z Chlumu. „Leda by to bylo naprosto nezbytné. Co tam máš dál?“

„Poslední dvě urozené ženy zemřely před pětadvaceti lety. Přesně v prvním roce vlády našeho

krále Václava I. blahé paměti. Milada z Hrádku spadla nešťastnou náhodou z hradeb.“

„Spadla z hradeb!“ opakoval významně Oldřich z Chlumu. „To by mohlo být ono! Starý písař Přibík přece tvrdil, že spis se značkou Jidáš se týkal ženy, která skočila z hradeb…“

„Jistě. Jenže Miladin manžel je dávno mrtvý a žádní blízcí příbuzní nežijí. Kdo by se dneska mohl o její smrt zajímat? A ještě poslední případ. Babička našeho komořího, věřte nebo ne, zemřela podobně. Také pádem z hradeb. Jmenovala se Cecílie ze Švamberka. Možná to ale nebyla nešťastná náhoda. Říká se, že si vzala život sama. Těsně předtím totiž dostala zprávu, že její manžel zahynul na křížovém tažení do Svaté země. V tom roce zahynula v Jeruzalémě spousta českých rytířů. Velice svého manžela milovala. V té době ovšem nebylo našemu nejvyššímu komořímu ještě ani patnáct let.“

Oldřich z Chlumu přemýšlel. Dlaní si dál soustředěně hladil vousy na bradě. Jeho zemřelá žena mu tenhle bezděčný pohyb často vyčítala. Na okamžik ho znovu zaplavil smutek. Nést si vlastní vzpomínky bylo prokletí. Rozmrzele si vybavil rozhovor s purkrabím. A také jeho dceru Světlanu.

„Stalo se něco?“ vytrhl ho z chmurných úvah písař Strachota. Polekaně dodal: „Asi jsem vám příliš nepomohl… Mračíte se.“

„To nemá s vyšetřováním nic společného. Odvedl jsi výtečnou práci. Když o tvých závěrech přemýšlím, mám dojem, že se případ se značkou Jidáš mohl týkat kterékoli z těch pěti smrtí. Co vlastně o té ztracené listině víme? Zachycuje nějaké neobvyklé úmrtí. Snad pádem z hradeb. Písař Přibík nám však prozradil ještě něco… Tedy, pokud mu můžeme věřit. Ale má to logiku. Řekl, že šlo o zradu. Je velmi starý a pamatuje

si jen střípky událostí ze svého mládí. Ale určitě se mu v hlavě vynořil skutečný důvod, proč tu listinu sudí Dobřej označil Jidášovým jménem.“

„Diskutoval jsem o tom s písařem Robertem. Pochopitelně pouze v obecné rovině, podrobnosti vašeho vyšetřování nezná. Řekl zajímavou myšlenku. Kdo koho v tom příběhu zradil? Mrtvá šlechtična svého manžela, nebo manžel ji?“

„Chtělo by to znát další podrobnosti. I když vím, jak je to těžké, zkus o těch mrtvých zjistit víc. Písař Robert není hloupý. Klíčem bude opravdu spíše to, o jakou zradu vlastně šlo, než způsob, jak ta žena přišla o život. Dvacet let je dlouhá doba. Spadla, skočila, nebo ji někdo shodil z hradeb? Byla nemocná, nebo ji otrávili? Věříš, že jsem vůbec netušil, kolik urozených žen zemřelo podivnou smrtí?“

„Ve skutečnosti jich zemřelo ještě mnohem víc. Ale způsob jejich smrti se nedá spojit s hradbami. Takže ty nás nezajímají.“

„Pro jistotu však jejich jména sepiš,“ poručil Oldřich z Chlumu po chvilce uvažování. „Kdo ví, jak je to s těmi hradbami? Kromě nich je tu totiž ještě jiná podivná okolnost. Sudího Dobřeje zajímalo, v čem spí urozené dámy. A to by ukazovalo spíše na smrt v ložnici.“

Rozumělo se samo sebou, že Oldřich z Chlumu bude večeřet spolu s rodinou Viléma z Landštejna. Když se vrátil do purkrabského paláce, seděli již všichni u stolu. Zatímco paní Kunigunda se mateřsky usmívala, Světlana se mračila ještě o něco víc než předešlého večera. Sotva se posadil, přisunul k němu Vilém z Landštejna stříbrný podnos, na kterém leželo několik prázdných kožených váčků s jeho erbem.

„Našel jste ho?“ optal se bez nadšení královský prokurátor, protože hlavou se mu okamžitě mihlo, co to znamená.

„A vy jste o tom pochyboval?“ podivil se purkrabí. „Křišťan je ve vězení. Právě si ho bere do práce kat. Myslím, že jeho přiznání přinese dřív, než se najíme.“

„Byl bych rád u výslechu,“ oznámil rezolutně Oldřich z Chlumu a odsunul křeslo od stolu. Ale purkrabího manželka ho naléhavě uchopila za ruku. Vlídně ho pokárala, aby se učil mravům královského dvora. Rytíře zdobí trpělivost a dvorné vystupování. Zvláště pokud se má stát zemským sudím. Nebo snad chce, aby si jejich dcera myslela, že je neotesanec z venkova?

Oldřich z Chlumu obrátil pohled ke Světlaně. Její rozmrzelý výraz mu dával naději, že řekne něco, co by mu umožnilo odejít. Ale k jeho zklamání jen pokrčila rameny a s obrovským přemáháním prohlásila, že v jeho přítomnosti je jí hezky a ať zůstane. I když se chová tak, jak se chová.

„Tak vidíte, že mám pravdu,“ prohlásila spokojeně manželka purkrabího a pokynula služebníkům, aby začali nosit na stůl.

„Ty váčky, to je důkaz,“ vykládal purkrabí. „V nich jsem půjčil stříbrňáky sudímu Dobřejovi… Ani nevím, jestli jsem se vám o tom už zmínil…“

„Zatím zřejmě nebyl čas,“ odpověděl odměřeně Oldřich z Chlumu a nenápadně se podíval na Světlanu. Všiml si, že jí po rtech přelétl pobavený úsměv.

„To nevadí. Tyhle váčky se našly v komnatě, kde se Křišťan ukrýval… Bohužel, byly už prázdné,“ dodal Vilém z Landštejna lítostivě.

„To je opravdu škoda,“ souhlasil Oldřich z Chlumu vážným hlasem. „Ty peníze vám zřejmě už nikdo nevrátí… Opravdu škoda.“ Podíval se na Světlanu. Ta

se skvěle bavila a dokonce na něj spiklenecky mrkla. Byla zřejmě nejen tvrdohlavá, ale hlavně náladová, jako většina dívek ze zámožných šlechtických rodů. Ty, které nebyly tvrdohlavé a náladové, byly většinou nezajímavé a hloupé. I Oldřichova zemřelá žena byla tvrdohlavá. Neubránil se povzdechu.

Purkrabí se domníval, že truchlivý výraz, který se mihl ve tváři královského prokurátora, patří jeho ztraceným penězům. Začal ho chvatně ujišťovat, že on si takovou ztrátu může dovolit. I když z ní nejásá a není zvyklý zbytečně rozhazovat, nakonec ta ztráta bude přece jen k něčemu dobrá. Oldřich z Chlumu se stane zemským sudím a možná bude s jeho rodinou sedávat každý večer. A to za pár kop stříbrňáků určitě stojí.

Kunigunda jedla mlčky a Oldřich z Chlumu by přísahal, že svého manžela považuje za mluvku. Kdyby to bylo na ní, zařídila by to určitě stejně, ale přitom by netratili peníze.

Světlana si otřela rty do ubrousku z jemného plátna a odložila nedojedený kus masa na misku. Nevinně se otce zeptala: „Proč by měl pán z Chlumu s námi sedávat i v budoucnu? On se k nám snad přestěhuje?“

„Ale Světlano…,“ zakřikla ji ostře matka. I když se purkrabí se svými plány netajil, bylo mimořádně neslušné, aby svobodná dívka hovořila na veřejnosti o svých zásnubách, dokud snoubenec nepožádá rodiče o její ruku a nedomluví podmínky sňatku. A to Oldřich z Chlumu neudělal.

„Já o tom nezačala,“ protestovala Světlana a rukou si začala rozmarně upravovat vlasy. Ve světle svící vypadaly jako zralá sláma. Chtěla říct ještě něco, ale prudce se otevřely dveře a do sálu vrazil písař purkrabího. Byl zpocený a zadýchaný. S úklonou se omluvil, že ruší svého pána při večeři.

„Už se přiznal?“ vyhrkl nedočkavě Vilém z Landštejna. Pak se obrátil na ostatní u stolu a vysvětloval, že poslal do hradního vězení svého písaře, aby zapsal Křišťanův výslech.

„On nemůže. Totiž…,“ koktal písař zmateně.

„Co totiž?“ zařval zlostně purkrabí. Jeho písař se přikrčil, jako by očekával ránu, ale přesto si stál na svém: „Vyslýchat ho nemá smysl. Ten vězeň není Křišťan. Toho znám. Je to nějaký cizí rytíř. Tvrdí, že je panošem pána z Chlumu.“

Světlana se bláznivě rozesmála. Oldřich beze slova vyskočil a zamířil ke dveřím. Purkrabí na něj křikl, aby chvíli počkal, že půjde také. Ještě se písaře optal, kde je vězeň teď.

„Zpátky ve vězení. Kat už odešel…“

Sotva zmizeli, řekla rozesmátá Světlana matce: „Tak se mi zdá, že se zásnubami nebude nic!“

„To se ještě uvidí,“ opáčila Kunigunda nazlobeně. „Takhle to dopadne, když něco nechám na Vilémovi. Ale nechápu, proč ty z toho máš takovou radost? Říkala jsi, že se ti Oldřich líbí.“

„Teď už ne,“ ohrnula dívka lhostejně ret a natáhla ruku k misce pro zbytek masa.

Oldřich z Chlumu spolu s purkrabím a jeho písařem pospíchali uličkou mezi katedrálou a budovou svatovítské kapituly k hradbám za Jiřským klášterem, kde se krčilo hradní vězení a katovna. Biřic seděl jako obvykle před vchodem, měl pohodlně natažené nohy a dřímal. Vypadal neobyčejně spokojeně.

„Kde je ten nový vězeň?“ volal na něj už z dálky Oldřich z Chlumu. Biřic pootevřel víčka a chtěl něco nepřívětivého odseknout, ale na poslední chvíli si všiml purkrabího. Vyskočil a uctivě je doprovodil do páchnoucí vězeňské chodby. Ukázal na první dveře,

zvedl závoru a otevřel je. Panoš Ota seděl na zemi ve špinavé slámě, na tváři měl krvavý šrám, krev měl i na ruce. Byl zválený a špinavý, halenu měl na několika místech potrhanou a chyběl mu opasek s mečem i plášť.

„Chvála Bohu!“ pokřižoval se panoš Ota a vstal. „Už jsem myslel, že skončím na šibenici.“

„Zasloužil by sis to!“ zlobil se Vilém z Landštejna. „Proč jsi něco neřekl dřív?“

„Myslíte, že mě někdo poslouchal?“ bránil se Ota. „Ty tupé hlavy se jen smály, že na takovou hloupost mi neskočí.“

„Jak ses vůbec do vězení dostal?“ divil se stále rozmrzelý purkrabí.

„Vypátral jsem úkryt synovce zavražděného sudího. Jenže zrovna tam nebyl, někam si odskočil. Ale bylo jasné, že se vrátí, nechal tam přece své věci. Tak jsem na něj čekal, abych ho zajal a přivedl k výslechu. Jenže najednou dovnitř vrazili královští vojáci, spoutali mě a odvedli. Veškeré moje pátrání přišlo tím pádem vniveč. Snažil jsem se jim vysvětlit, že se to Křišťan dozví a určitě někam zmizí. Ale kdepak!“ žaloval panoš Ota.

„Zapomněl ještě něco dodat. Při tom svém vysvětlování zlomil jednomu chlapovi ruku a druhému přerazil nos,“ hlásil pobouřeně biřic. „Ani před královskou zástavou neměl tenhle lotr úctu.“

„To není pravda,“ hádal se Ota. „Žádnou zástavu neměli. Jenom erby na pláštích. Ale ty mohli ukrást. Já znám zemské právo. Pokud nemají zástavu, nechrání je královský majestát. Navíc jsem jim úplně jasně vysvětlil, o co jde. Přesto se na mě vrhli. Tak co jsem si měl myslet? Že to jsou nějací lotři, kteří se převlékli, aby zmařili moje vyšetřování. Proto jsem…“

„Ticho!“ zařval purkrabí rudý zlostí. „Kde je Křišťan?“

„Jak to mám vědět? Ale předpokládám, že už ho lidé varovali. Přesně, jak jsem to vašim vojákům vysvětloval. Pochybuji, že je ještě v Praze. Určitě práskl do bot. A kde ho teď budeme hledat?“

„Pojď se mnou. Dám ti najíst a povíš mi, jak se to vlastně stalo,“ řekl Oldřich z Chlumu. Obrátil se na biřice a nařídil, aby Otovi vrátil meč a plášť. Spolu s potlučeným panošem zamířili k hradnímu šenku. Tentokrát Vilém z Landštejna nejevil nejmenší touhu pozvat je do svého paláce. Nakvašeně zmizel v šeru.

XV. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu si nejprve vyslechl, co se jeho panoš Ota dozvěděl od Křišťana. Pak spolu ještě dlouho po uzavření hradních bran debatovali. Zkoušeli najít nějaký řád ve střípcích událostí, které zatím zjistili. Vyšetřovat na královském dvoře bylo nejen obtížné, ale především ošemetné.

Ráno vstal královský prokurátor hodně brzo. Nenápadně se vytratil z purkrabského paláce a zamířil k hradbám. Po dřevěném vratkém žebříku vystoupil na ochoz a zamířil k cimbuří. Opřel se o hradbu a potěšeně vnímal, jak ho kamenné kvádry chladí do rukou. V honosné komnatě purkrabského paláce měl stísněný pocit, že se dusí. Už se těšil na svůj domov, na rozhled po zalesněné krajině z vrcholu kopce, na němž stál královský správní hrad. Po včerejší bouřce se nebe vyčistilo a bylo téměř bez mraků. Slunce pomalu stoupalo nad obzor a jeho zlatavé paprsky jiskřily na hladině Vltavy, která vypadala jako roztavený kov, když ho hutníci vypouštějí po odpichu z pece. Uvnitř pásu tmavých hradeb za řekou se probouzeli lidé. Vítr k Oldřichovi přivál vzdálené hlasy dobytka, skřípění studničních okovů a smích děveček. Uměl si představit rozespalou nerudnost probouzejících se spáčů. Staré Město pražské začínalo nový den. Křesťané se myli a chvatně oblékali, aby stihli ranní mši. Aby vroucími modlitbami a zbožným zpěvem velebili Boha a víru ve spravedlnost a štěstí.

Ani nevěděl proč, vybavila se mu dávno zasutá myšlenka z jakéhosi rukopisu, který mu prošel rukama v době jeho magdeburských studií. Už zapomněl, kdo byl autorem toho kodexu, ale citát si pamatoval přesně: „Svobodný je pouze ten, kdo se o svobodu rozdělí s ostatními křesťany. Kdo však svobodu spoutá jako svůj majetek, ten hřeší.“ Jistě, autor měl na mysli svobodu slova božího, jenže jaký byl rozdíl mezi slovy víry a lidskou spravedlností?

Oldřich z Chlumu neměl rád jasnovidce a věštce, protože nevěřil na vnuknutí. Přesto se mu občas stávalo, že se jeho hlavou začaly honit myšlenky, které musel zanedlouho doopravdy řešit. Často cítil přítomnost zla dříve, než ke zločinu došlo. Jenže tady už se zločin stal. To, co se mu honilo hlavou, to nebyl nepříjemný pocit z blízkosti zla, ale něco mnohem horšího, co ho skličovalo ještě víc. Byla to obava o dobro.

Oldřich se otočil a po žebříku rychle sestoupil dolů na hradní nádvoří. Věděl, že od smrti své ženy je přecitlivělý. Připadal si zranitelnější a život se mu zdál prázdný.

Když se Oldřich z Chlumu vrátil do purkrabského paláce, bylo již služebnictvo vzhůru a v plné práci. Sedl si ke stolu ve velkém sále a nechal si nalít trochu horké medoviny. Byla sladkohořká, stejně jako jeho nálada. Ještě než číšku dopil, objevila se Světlana. Na sobě měla šaty z modrého brokátu vyšívaného stříbrem. Světlé vlasy si vyčesala do vrkoče zdobeného šňůrou perel. Voněla drahým kyperským parfémem, oči si nalíčila nesmělými tmavými linkami a velice jí to slušelo.

Oldřich vstal a dvorně jí přidržel křeslo, aby se mohla posadit. Spokojeně se usmála a řekla: „Víte, co se mi nelíbí?“

„Budeme se hned ráno hádat?“ opáčil rozmrzele a přivolal služebníka, aby jí nalil také trochu medoviny.

„Ne, nemluvím o vás,“ zasmála se provokativně. „Mně se nelíbí, když mi někdo něco vnucuje. Nebo někoho. Umím si představit, že se mi dvoříte, protože se vám líbím. Ale nesnáším, máte-li se mi dvořit jen proto, že si má matka spočítala, jaké výhody by to přineslo našemu rodu. Nezlobím se na vás a chci, abyste věděl, že jsem na vaší straně. Nemusíte se obávat, s vámi k oltáři nepůjdu. Ale pokud byste potřeboval pomoc při vyšetřování, zvláště proti mým rodičům, počítejte se mnou.“

„Odpusťte, panno Světlano, ale proč rodiče nenávidíte?“

„To jsem neřekla,“ ohradila se přísně. „Jsou moji rodiče a já je ctím. Ale mám také svůj život. O rodová panství se postarají moji bratři. Co na mně záleží? Nikdy nebudu mít vliv jako moje matka. A tak bych alespoň chtěla někoho, kdo by mě měl rád.“

„Ať se vám to podaří,“ opáčil prostě a připil jí. V dceři purkrabího se dalo těžko vyznat. Každý den dělala něco jiného a něco jiného říkala. Byla však ještě příliš mladá a nejspíše všem svým náladám a nápadům věřila.

Chvíli seděli mlčky. Pak se otevřely dveře a do sálu hlučně vrazil Vilém z Landštejna. Ještě než došel ke stolu, nadšeně oznamoval: „Máme Křišťana! Tentokrát toho pravého. Osobně jsem byl ve vězení zkontrolovat, zda je to opravdu on. Předložil jsem mu všechny důkazy, aby se rozmyslel, zda se chce přiznat dobrovolně. Po snídani mne můžete do vězení doprovodit, abyste se přesvědčil. Do té doby se musí

Křišťan rozhodnout. Ale abychom neztráceli čas, už jsem poslal pro kata. Pokud bude zatvrzelý, začneme okamžitě s torturou.“

„Takže pán z Chlumu se přece jen stane zemským sudím?“ optala se bezvýrazným hlasem Světlana. Vypadala zklamaně.

„Tys o tom pochybovala?“ podivil se její otec. Posadil se ke stolu a přitáhl si plnou mísu smažených kuřecích křidýlek, zalitých smetanovou omáčkou. „Co řeknu, to taky udělám. Což platí nejen o panu královském prokurátorovi!“

„Nechci se k tomu vracet,“ odsekla nazlobeně.

Oldřich z Chlumu si ulomil kus placky se sýrem a obrátil se na purkrabího: „Včera jsme společně hledali, jaký mohl být motiv k vraždě sudího Dobřeje. Ale nedospěli jsme k žádnému závěru. Řekněme, že se Křišťan na mučidlech přizná. Nelze samozřejmě pochybovat, že kat z něj dostane, co budete chtít. Včera jsem si ještě nebyl jistý, ale dnes tvrdím s plnou odpovědností svého úřadu, že Křišťan svého strýce nezabil. Na tom nezmění nic ani jeho případné přiznání na mučidlech. Můj panoš totiž přinesl nezvratné svědectví, že Křišťan vraždit nemohl.“

„Zločincovo přiznání nemůžete přece zpochybňovat, pane královský prokurátore. To byste pak mohl popřít veškerou křesťanskou spravedlnost. Znáte zemský zákon! Pokud podrobíte tortuře nevinného člověka, Bůh mu dá sílu, aby necítil bolest. Nevinný se nepřizná k něčemu, co nespáchal. Přizná se jen zločinec, neboť ten bolest cítí. A dokonce nesmírně silnou, protože ho Bůh ztrestá za jeho hříchy,“ rozkládal Vilém z Landštejna a na okamžik přestal jíst, jako by mu přestalo chutnat. „Já vám nerozumím, pane z Chlumu. Král nařídil, abyste vypátral vraha. Ve své

dobrotě vám navíc přislíbil skvělou odměnu. Konečně máme vraha ve vězení. Co ještě chcete?“

Oldřich z Chlumu se chtěl ohradit, že chce především pravdu. Jenže raději mlčel. Pochopil, že jakákoli slova jsou nejen zbytečná, ale dokonce mohou hledání pravdy ublížit. Vzpomněl si na velitele své družiny Diviše, který jednou s vážnou tváří vysvětloval, že nechápavému vojákovi je lepší nakopat pozadí než ztrácet slova. A případně přidat pár pohlavků. Přesně to by teď purkrabí potřeboval.

„Proč se usmíváte?“ vytrhla ho ze zamyšlení Světlana. Zvědavě si ho prohlížela. Vilém z Landštejna hltavě dojídal kuřecí křídla a plackou vytíral z mísy zbytek omáčky. Oldřich se k ní naklonil a polohlasně odpověděl, že jí by to asi veselé nepřipadalo.

„Tak vidíte, že my dva bychom si vůbec nerozuměli,“ odsekla popuzeně. „Nechte laskavě na mně, abych si vybrala, co považuji za veselé a co ne. Jste jako moji rodiče. Taky byste chtěl za mě myslet.“

„Pane královský prokurátore, je čas,“ řekl purkrabí a vstal. Ubrouskem si otřel mastné ruce a zamířil ke dveřím. Oldřich z Chlumu odsunul křeslo a zdvořile se Světlaně na rozloučenou uklonil. Přitom tiše upozornil, že zjevně by to s ní ani on nevyhrál, protože mezek je proti ní poslušňoučký beránek. Neřekl to ve zlém, jen ji chtěl trochu pozlobil, protože postřehl, že podobný styl hovoru jí vyhovuje podstatně lépe než dvorné lichocení. Než se Světlana stačila ohradit, zmizel v patách za jejím otcem.

Na hradním nádvoří vládl živý ruch. Museli se proplétat mezi služebnictvem a povozy plnými zásob, které sváželi kupci ze širokého okolí. Chystala se okázalá slavnost k prvnímu výročí vlády Přemysla II. Otakara. Vilém z Landštejna Oldřichovi domlouval, aby byl rozumný a ve vězení to raději nechal na něm,

protože teď je nutné co nejrychleji dostat z Křišťana přiznání. A v tom má on, purkrabí, mnohem více zkušeností.

„Proč ale tak pospícháte s jeho potrestáním?“ divil se Oldřich z Chlumu a na poslední chvíli se pokusil uskočit před kuchařem, který se hnal kolem a ohlížel se k bráně. Kuchař si ho sice všiml, ale už nestačil uhnout. Bokem narazil do královského prokurátora, uklouzl a spadl do hromady prachu. Oldřich z Chlumu na něj ukázal, a aniž by si nadávajícího kuchaře všímal, poznamenal k purkrabímu: „Vidíte, jak to dopadne, když je někdo zbrklý!“

„Nejde o zbrklost,“ odsekl nakvašeně Vilém z Landštejna. Očekával nadšený obdiv, ale místo toho se musel zpovídat jako žák, který provádí něco zakázaného. „Dobře víte, že zítra má přijet z Míšně papežský inkvizitor. Král jistě ocení, pokud do té doby vraha usvědčíme, odsoudíme a popravíme. To jsem vám přece několikrát zdůrazňoval. Už chápete, proč je třeba pospíchat? Zítra ráno musí být po všem. Pak můžeme očekávat královu vděčnost.“

„Jistě, to je přece logické,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. Ani tentokrát nezachytil purkrabí v jeho hlase patřičné nadšení. Ale královský prokurátor mluvil smířlivě, což ho alespoň trochu uklidnilo. U Jiřského kláštera na ně čekal hofmistr Jindřich z Plavna. Hned jak se pozdravili, prohlásil, že si přišel poslechnout Křišťanovo doznání. Měl sudího Dobřeje rád a už se těší, až bude ten lotr viset.

Doma by Oldřich z Chlumu nedovolil, aby tortuře přihlížel pro svou zábavu kdokoli, kdo tam neměl co dělat. Jenže na Pražském hradě rozhodoval purkrabí.

V podzemí pod hradním vězením se nacházela ponurá sklepní kobka, v níž byla mučírna. Páchlo to tu plísní a krví. Na stěnách visely rozličné mučicí nástroje

a proti vchodu se nacházela otevřená výheň. Katův pacholek rozpaloval v ohni kleště a cejch. Klenutou kobku mizerně osvětlovalo několik čadících loučí, pouze u písařova pulpitu hořely voskovice. Písař purkrabského úřadu nožem seřezával špičky husích brků. Vedle něho stál zavalitý kat. Na sobě měl krátké kožené nohavice a pod rozepnutou kazajkou bez rukávů chlupatou hruď a veliké břicho. Právě vyprávěl písařovi jakýsi necudný vtip, kterému se oba s chutí smáli.

„Přiveďte Křišťana," nařídil purkrabí a spolu se svým doprovodem zamířil k prosté lavici u stěny za pulpitem. Kat se jim uklonil a přeběhl na opačnou stranu kobky k ohni. Zkontroloval kleště i cejch a pak vyťal svému pacholkovi pohlavek. Rozčiloval se, že železo ještě není dostatečně rozžhavené.

Téměř současně se ve dveřích objevil Křišťan. Ruce měl spoutané provazem. Za ním se klátil biřic, který na vše ve vězení dohlížel. Jako obvykle zíval. Křišťan byl bledý, a když vstoupil, téměř se mu podlomily nohy.

Kat si pro něj došel a hrubě jím smýkl doprostřed kobky. Tam Křišťana posadil na nízkou stoličku a provaz, kterým měl spoutané ruce, uvázal k háku u stropu. Potom sejmul ze stěny palečnici, strčil ji bledému mladíkovi před oči a začal vysvětlovat, kam mu ji nasadí a jak ho to bude bolet, až začne přitahovat šrouby. To byl obvyklý rituál, kterým tortura začínala. Na Křišťanově čele vyrazil pot. Chvěl se po celém těle a těžce dýchal. Když kat výklad skončil, vrátil palečnici na místo a přinesl španělskou botu. Přiložil ji Křišťanovi na lýtko a téměř s láskou popisoval, co se s ní dělá a jakou bolest tím způsobí.

„Dost!" zařval Křišťan. Kdyby ho kat nezachytil, zřítil by se ze stoličky na zem. Byl na kraji mdlob.

„Přiznáváš se?" zaburácel Vilém z Landštejna. „Zabil jsi svého strýce Dobřeje?"

„Proč bych to dělal?“ rozplakal se Křišťan. Purkrabí pokrčil netrpělivě rameny a vyzval kata, aby pokračoval.

Katův pacholek přinesl železné kleště. Jejich čelisti byly rozžhavené do ruda. Kat je strčil Křišťanovi před obličej a nadšeně vykládal, že jimi bude trhat z jeho těla kousky masa. Pak se jimi lehce dotkl mladíkova předloktí. Křišťan zařval bolestí. Vzápětí se s očima plnýma slz obrátil na purkrabího: „Když se přiznám, nebudete mě mučit?“

„Proč bychom ti působili utrpení, pokud to není nutné? Jsme přece křesťané. Zabil jsi ho?“ optal se laskavě Vilém z Landštejna. Přitom se významně podíval na hofmistra.

Než ale stačil obviněný mladík promluvit, vyskočil Oldřich z Chlumu. Začal ho důrazně nabádat, aby si všechno pečlivě rozmyslel. „Nebuď zbabělec a ochraňuj svou duši! Tys to přece neudělal!“

Křišťan se na něj zvědavě obrátil. V jeho pohledu se mihla naděje a také zoufalá touha žít. Těžce polkl, sklopil oči ke špinavé podlaze a provinile řekl: „Já bych mučení nevydržel. Bojím se… Moc se bojím. Rychlá smrt je lepší.“

„Sedněte si, pane z Chlumu,“ ostře ho napomenul purkrabí. „Pro klid svého svědomí jste udělal opravdu všechno, co jste mohl. Ale copak nevidíte, že je vrah? Bůh, který vidí do duší nás všech, trápí zločincovo tělo tak úporně, že se často přizná dřív, než k tortuře vůbec dojde. Podle všech právních autorit je právě to neklamné znamení jeho nepopiratelné viny.“

Pak se chladně zadíval na Křišťana a autoritativně pokračoval: „Doznáváš, že jsi v noci nepozorovaně vnikl do úředního paláce, dýkou jsi zavraždil svého strýce, vzal mu váčky se stříbrňáky a ráno jsi hrad rovněž nepozorovaně opustil?“

„Doznávám," řekl Křišťan z posledních sil a pak omdlel.

Purkrabí se obrátil na písaře a nařídil, aby vše řádně zapsal. Pak přátelsky poplácal Oldřicha z Chlumu po rameni. „Tak, to bychom měli! Teď spolu půjdeme ke králi. Myslím, že našeho panovníka potěšíme!"

Hofmistr se nabídl, že je doprovodí, ale purkrabí to ostře odmítl. „To by bylo velice nezdvořilé vůči ostatním členům královské rady. Pokud se však chcete slyšení opravdu zúčastnit, najděte pana maršálka a vyšehradského probošta. Pak přijďte za námi. Nejvyšší komoří tam samozřejmě bude, takže můžeme celou nepříjemnou záležitost urychlit. Královská rada hned na místě potvrdí rozsudek."

S pohrdáním ukázal na omdlelého mladíka a biřicovi nařídil, aby ho dopravil zpátky do vězení. Jakmile tam bude, aby přivedl nějakého preláta ze svatovítské kapituly, který ho vyzpovídá. Je nutné rychle připravit Křišťanovu duši na smrt. Ještě jednou se rozhlédl, aby si ověřil, že nic důležitého nezapomněl, a pak se spokojeně vydal po schodech ven ze sklepem. Hofmistr a Oldřich pospíchali za ním.

Všichni tři kráčeli pomalu k Jiřskému klášteru a dohadovali se, jak to bude vypadat na slyšení u krále. Ale ještě než dorazili ke vchodu do chrámu, vyběhl z hradního vězení biřic a zoufale křičel, aby se vrátili. Purkrabí se otočil a rozmrzele se ptal, co ještě chce.

„Je mrtvý!" zoufale lomil rukama biřic.

Víc říkat nemusel. Všichni tři se otočili a utíkali zpátky.

„Křišťan zemřel?" řval téměř nepříčetně Vilém z Landštejna.

„Ne," koktal zadýchaně zmatený biřic. „Křišťan žije. Jenom omdlel. Mrtvý je ten druhý."

„Jaký druhý?"

„No přece ten tulák v nových šatech!“

„Myslí mého vězně,“ přerušil ho Oldřich z Chlumu. „Ale to nemá s vraždou sudího Dobřeje nic společného! Podívám se, co se stalo. Sežeňte zatím ostatní členy královské rady. Přijdu za vámi rovnou do královského paláce.“

„Jak myslíte,“ přikývl bez zájmu purkrabí. Pak houkl na biřice: „Máš ve vězení pěkný pořádek! Zasloužil bys výprask. Od téhle chvíle nesmíš ke Křišťanovi pustit živou duši. Jedinou výjimkou je kněz. Jestli se dozvím, že u něj někdo byl, přijdeš o hlavu!“ Odmlčel se a po kratinkém zaváhání důrazně dodal: „Pamatuj, že to platí bez rozdílu úplně pro všechny. I pro pana královského prokurátora!“ Pak se otočil, a jako by se nic nestalo, zamířil v družném rozhovoru s hofmistrem Jindřichem z Plavna ke katedrále.

Biřic zatím doprovázel Oldřicha z Chlumu do zadní vězeňské kobky. Sotva zvedl závoru a otevřel dveře, zavanul k nim odporný puch. Tulák ležel zkroucený v křečích na podlaze, měl zaťaté ruce, vypoulené oči a kolem úst zbytky zvratků. Podle zápachu se v předsmrtných křečích zřejmě i pokálel.

Oldřich z Chlumu vstoupil do kobky a rychle si mrtvého prohlížel. Člověk ani nemusel studovat medicínu, aby poznal, že vězně někdo otrávil. Sáhl mu na zápěstí. Tělo bylo ještě vlažné. Tulák musel zemřít teprve před chvílí.

Nedalo se dělat vůbec nic. Už chtěl odejít, když si všiml, že mrtvý cosi svírá v levé ruce. Násilím mu roztáhl prsty a vytáhl zlomek koláčku s povidly. Ukázal ho biřicovi a přísně se zeptal, kdo ho vězňovi dal.

„Koláče vězňům nedáváme,“ krčil nechápavě rameny biřic. „Já mu ho nedal a nikdo u něj nebyl. Vězňové dneska ještě nedostali jídlo. Podle nařízení totiž dostávají najíst až po tortuře.

Čekali jsme, jak to dopadne s Křišťanem. Přece sem z kuchyně nebudou chodit dvakrát!“

Oldřich z Chlumu se chvíli rozhlížel. Pak zamířil k okénku cely. Nebylo sice velké, ale dost na to, aby jím vrah protáhl dlaň s koláčky.

XVI. KAPITOLA

Královský prokurátor kráčel podél zdí Jiřského kláštera a uvažoval. Uvězněný tulák musel zemřít proto, že viděl vraha. Ale tím vrahem nemohl být Křišťan. Už proto, že se na něj nehodil popis rytíře, kterému tulák prodal pochvu stříbrné dýky se satanskými znaky. Jenže proč ho onen neznámý nezabil dřív? Vždyť byl tulák ve vězení dost dlouho na to, aby si vrah našel příležitost. Na co čekal? Jediné, co královského prokurátora napadlo, byla nejasná spojitost mezi vraždou tuláka a uvězněním Křišťana.

Výpověď uvězněného tuláka mohla do jisté míry zpochybnit tvrzení o Křišťanově vině. Že k vražedné zbrani patřila i stříbrná pochva, zůstávalo zatím Oldřichovým tajemstvím. Pokud by se tulák o jejím nálezu zmínil, bylo pravděpodobné, že se Křišťanova poprava odloží do doby, než bude chycen ten druhý. To se samozřejmě nehodilo purkrabímu a zřejmě ani mnoha jiným vlivným lidem. Jenže to všechno byly jen spekulace. Jisté bylo jen to, že tulák se stal pro skutečného vraha obtížným, a proto zemřel.

Oldřich z Chlumu si vyčítal, že bylo naivní domnívat se, že uvěznění tuláka utají. Na královském dvoře se totiž nedalo utajit vůbec nic.

Divná však byla jiná věc. Vrah dokázal jednat okamžitě po Křišťanově uvěznění a o tom nevěděl skoro nikdo. Jistě však o něm věděl Vilém z Landštejna. Oldřich z Chlumu si vzpomněl, jak purkrabí během snídaně rozšafně vykládal, že byl právě

ve vězení, aby si ověřil, zda mají v kobce skutečného Křišťana. Vykládal by o tom, pokud by při té příležitosti otrávil tuláka? Jenže odpověď nebyla jednoznačná.

Přes svou bodrou rozšafnost byl Vilém z Landštejna rytíř, jehož nebylo radno podceňovat. Už léta zastával úřad purkrabího a to znamenalo, že se uměl pohybovat ve světě intrik. Sám je úspěšně spřádal. Co jiného bylo jeho úsilí, aby Oldřich z Chlumu získal úřad zemského sudího a oženil se s jeho dcerou? I za cenu, že se na šibenici bude houpat nevinný člověk. V téhle křečovité snaze vyhovět králi nebyl ovšem purkrabí sám. Oldřich dobře věděl, že se členové královské rady tajně scházejí a domlouvají, jak v celém ošemetném případu postupovat, neboť vrhal špatné světlo především na ně. Purkrabí tím pádem vůbec nemusel být iniciátorem spiknutí proti nevinnému Křišťanovi. Proto nemusel být důvod podezřívat ho z vraždy. Nebo lépe řečeno, nebyl důvod podezírat jen jeho.

Oldřich zvedl hlavu, aby se pokusil odhadnout, jak to bude s počasím. Přitom si všiml, že okenice u abatyše Ludmily jsou už otevřené. Měl by sice spěchat na slyšení ke králi, ale určitě stálo za to, zastavit se nejdřív u ní. Věděl, jak je stará řeholnice zvědavá. Ze svého okna měla hradní vězení s katovnou jako na dlani. Zamířil do otevřených vrat kláštera. Ve fortně seděla stejná jeptiška jako minule a Oldřich by přísahal, že zašívá stále stejnou halenu.

„To jsi zase ty?“ podivila se. Aniž se zeptala, proč přišel, poslala ho rovnou do auditoria. Pak odběhla pro abatyši Ludmilu. Oldřich z Chlumu si byl jistý, že v tom není roztržitost. Fortnýřka měla zřejmě přesné instrukce. Posadil se na lavici a čekal. Abatyše se objevila skoro hned. Požehnala mu a zdánlivě bez logiky dodala: „Modlím se za jeho duši.“

„Mluvíte o tom mrtvém vězni?“ optal se překvapeně Oldřich z Chlumu.

„Jistě. I hříšník je tvor boží.“

„Jak víte, že zemřel?“

„Když jste s purkrabím odcházeli, křičel za vámi biřic tak hlasitě, že se to nedalo přeslechnout,“ opáčila stará řeholnice hořce. Složila ruce do klína a vyčkávala.

Oldřich chápavě přikývl a vysvětlil jí, jak byl uvězněný tulák otráven.

Pokřižovala se a tiše řekla: „Ach proto… Obávala jsem se, že to tak nějak bude.“

„Viděla jste někoho?“

„Když jsem ráno otevírala okenice, zahlédla jsem rytíře, jak něco podává okénkem do vězení. Protože je na světě více špatnosti než milosrdenství, hned mne napadlo, že v tom bude něco zlého. Modlila jsem se…“

Oldřich z Chlumu se tvářil nespokojeně. Abatyše ho klidně pozorovala a pak se hořce zeptala: „A co jsem mohla dělat jiného? Utíkat do vězení, jestli tam náhodou někdo nepřinesl otrávené jídlo? Chránit život pozemský by měli lidé jako ty. Já se mohu pouze obracet k Bohu a prosit ho o pomoc.“

„Prosit nestačí! Křesťan by měl jednat. Copak Kristus nezachránil zkaženou ženu, když ji chtěli farizejové ukamenovat?“

„Znáš dílo pohanského filozofa Platona?“ opáčila posmutnělá abatyše. „Pokud ne, jeho opis máme v klášterní bibliotéce. Přečti si ho. Je neobyčejně zajímavé, protože se v mnohém blíží myšlenkám vzdělaných křesťanských teologů, kteří vyznávají nominalismus.“

„Znám ten spis,“ přikývl Oldřich z Chlumu a povzbudivě se na starou abatyši usmál. „Zřejmě míníte Platonovo podobenství o člověku, který je zavřený v jeskyni a vidí míhat se na stěně jen odrazy toho, co se

děje venku. Z těch stínů se pokouší pochopit, o co doopravdy jde. I vy jste viděla jenom stín. Jsme na tom stejně, ctihodná abatyše. Kolik stínů já už v životě viděl, ale neporozuměl jsem jim. Jaký to všechno má vůbec smysl?“

„Na mnicha máš v sobě příliš pragmatismu, na rytíře zase moc přemýšlíš. Nemáš to v životě lehké,“ uvažovala abatyše, jako by ho chtěla konejšit. „Já si vybrala kříž, a to je má cesta. Ty zase meč. Tak podle toho jednej! Nesuď mne, starou ženu, že jsem se na stará kolena nechopila meče a neutíkala bojovat se zlem. Mohu se jen modlit. Ale ty meč máš! Buď rád. Modlit se je těžší.“

Oldřich z Chlumu sklopil oči. Vybavil se mu pohled na střechy Starého Města pražského, který v něm vyvolal takový zmatek. Tedy hlavně představa lidí, kteří pod těmi střechami žili. Chtěl vstát a zahanbeně odejít, ale abatyše ho rázně zarazila, že mu musí ještě něco povědět.

Královský prokurátor na okamžik zaváhal. Závan čehosi, co ho před chvíli zaplavilo a co obsahovalo bytí i zmar současně, zmizel. Bezděčně sevřel jílec meče. Cítil chladivou sílu ocele. Dával mu stejnou jistotu jako evangelium knězi. Abatyše neměla tak docela pravdu. Nemohl by být prelátem, protože by se nedokázal odevzdaně modlit, pokud by se domníval, že se někdo snaží pouhých pár kroků od něj zavraždit jiného člověka. Poprava Křišťana nebyla nic jiného než vražda.

„Viděla jsem vraha, zapomněl jsi?“ připomněla abatyše Ludmila a pokřižovala se. „Je to rytíř. Nevím, jak se jmenuje, ale žije tady na královském dvoře. Je mladší než ty, hřmotný a širokolící. Patří k lidem, kteří v chrámu klečí s tváří sklopenou k podlaze, ale nemyslí ani na Boha, ani na ostatní křesťany, ale jen na sebe.

Patří k družině nějakého velmože, ale netuším kterého. Žiju tu zavřená a jen občas zahlédnu oknem nějaký stín.“

Vstala, požehnala mu a zmizela v nízkých dvířkách do klauzury.

Panoš Ota vstal záhy. Spát v čeledníku purkrabského paláce s desítkou jiných služebníků nebylo zrovna pohodlné. Doma si zvykl na svou komnatu. Byla sice malá, v zimě studená, ale měl tam svůj klid. Rychle se upravil a běžel do města za sklepnicí Ester. Zametala podlahu v šenku U Císaře Fridricha a vypadala nevyspale. Provinile se začal omlouvat, že nemohl včera přijít. Otráveně mávla rukou a nijak to nekomentovala. To panoše Otu rozladilo.

„Jestli už nemám chodit, tak to řekni rovnou,“ bručel a Ester v jeho hlase postřehla žárlivost. Nechala práce a svádivě se protáhla. Přitom ho upozornila, že je koneckonců jedno, na čem se spolu domluví, protože to vždycky dopadne jinak.

„Sloužím královskému prokurátorovi. Nezlob se, ale má služba je přece jen zodpovědnější než dělat sklepnici,“ odsekl nakvašeně. „Já si nemohu odběhnout, kdy se mi zachce.“

„Já snad můžu?“ zaječela, a než stačil Ota uskočit, přetáhla ho koštětem přes záda. Pak se bláznivě rozesmála, že slavného rytíře přemohla obyčejná sklepnice. Jízlivě upozornila, že kdyby měla v ruce meč, bylo by po něm.

„Pokud bys ty nosila meč, nebude v Praze naživu jediný mládenec,“ opáčil s hranou vážností. „Ty bys totiž jednoho po druhém pobila, pokud by ti nechtěli vyhovět.“

„Ty lotře,“ zaječela a znovu se po něm ohnala koštětem. Ale panoš Ota byl připraven. Bleskurychle tasil a nastavil svůj meč. Ozvalo se zapraskání a koště se zlomilo.

„Tys tomu dal! Šenkýř mě roztrhne,“ začala naříkat. Její bojovnost byla ta tam.

„To jako rytíř nedovolím! Co kdybych zašli na tržiště? Koupím nové koště a přitom tě někde v podloubí pomiluji, abys neřekla, že tě zanedbávám…“

„V podloubí?“ ohrnula nespokojeně ret. „Mám lepší nápad. Půjdeme ke mně. Tam mi chutná milování víc.“

„A koště?“

„Nahoře mám náhradní… Ale to zlomené zaplatíš!“

„Ovšem pod jednou podmínkou. Potřebuji, abys pro mě něco zjistila.“

„O tvém tajemném Křišťanovi?“

„Ne, toho jsem už našel. Tentokrát mě zajímá manželka jistého kožešníka z domu U Modré hvězdy. Jmenuje se Rosa.“

„Jo, tu znám. Pěkná mrcha! Tak tebe zajímá, jo? Co všechno si musí chudá holka nechat od svého milence líbit!“

„Mluv chvíli vážně! Tu noc, kdy došlo k vraždě sudího Dobřeje, s ní prý spal ten můj Křišťan. Vypadá jako kluk a člověk by ho skoro litoval, kdyby to nebyl takový lotr. Její manžel je přistihl a Křišťan musel utéct. Dokážeš zjistit, jestli je to pravda?“

„Za zlomené koště se platí stříbrňáky a za důvěrné informace… však víš. Tak už pojď!“

„Potřebuji to vědět co nejdřív,“ bránil se, i když nepříliš rozhodně.

„Stihneme obojí,“ zasmála se a zamířila ke schodům. V tu chvíli se otevřela dvířka vedle kádě s pivem a vešel podmračený šenkýř. Všiml si zlomeného koštěte a na sklepnici se zlostně rozkřikl: „Chceš

zmalovat zadek? To je tenhle měsíc už druhé… dneska nedostaneš jíst!“

„Druhé?“ opáčil panoš Ota tiše a významně se po ní podíval. Ester měla co dělat, aby se hlasitě nerozesmála. Nepatrně vysunula špičku jazyka a olízla si rty. Přitom stejně tiše pošeptala, že není přece jediný, kdo nosí meč.

„Co si to tam šeptáte?“ rozzlobil se šenkýř.

„To koště jsem zlomil já. Omylem,“ uklidňoval ho panoš Ota. „Samozřejmě ho zaplatím. Ester za nic nemůže.“

„To ten minule tvrdil taky. A nezaplatil nic,“ rozčiloval se šenkýř. Došel k Otovi a vzal si stříbrňák. Pak zase zmizel ve dvířkách do kuchyně.

„Že chodíš i s jinými chlapy, to by mi tak nevadilo. Ale že si od nich taky necháváš přerazit koště, to mě fakt štve,“ oznámil Ota a tvářil se uraženě.

„To si šenkýř vymyslel… Aby z tebe dostal nějaké peníze, rozumíš? Je to lotr. Ale ty jsi větší. Proto tě mám ráda,“ řekla mazlivě, objala ho a přitom ho rozpustile štípla.

Nakonec Ota stříbrňáku za přeražené koště nelitoval. Navíc ho Ester nechala, aby se v její komůrce dospal. Když před obědem odcházel, věděl už, že Křišťan mluvil pravdu. Ester celkem snadno zjistila, že skoro celou noc opravdu strávil s manželkou kožešníka od Modré hvězdy.

Když se Oldřich z Chlumu dostavil na slyšení ke králi Přemyslu II. Otakarovi, všech pět členů královské rady už na něj čekalo. Rytíři stáli v předsálí a tiše se radili. Ve tváři vyšehradského probošta se zračilo pobouření.

„Král už nás očekává,“ oznámil nejvyšší komoří a jako první zamířil do trůnního sálu. Purkrabí se

naklonil k Oldřichovi z Chlumu a tiše ho upozorňoval: „Nechte to prosím na mně. Dobře to dopadne… Ale pokud budete mít nějaké pochybnosti, nechte si je pro sebe! Nikoho nebudou zajímat. A především našeho milostivého panovníka ne!“

Vstoupili do sálu a společně poklekli před trůnem.

Přemysl II. Otakar je uvítal vlídně. Prohlásil, že vyjadřuje spokojenost s celou královskou radou. Pak se s úsměvem obrátil na Oldřicha z Chlumu. S královskou důstojností oznámil, že hned, jak bude vrah potrestán, splní svůj slib. Domnívá se, že z Oldřicha bude výtečný zemský sudí.

„Děkuji za vznešenou přízeň, můj pane,“ prohlásil Oldřich z Chlumu uctivě. „Ale nebylo by lepší s popravou ještě chvíli počkat? Pár drobností totiž zůstává v celém případu nejasných.“

„Pán z Chlumu je přespříliš pečlivý. Podstatné je, že se Křišťan přiznal,“ skočil mu do řeči Vilém z Landštejna.

„Jistě by bylo možné některé nepodstatné detaily doplnit. Ale co to na celé věci změní?“ přidal se k němu hofmistr Jindřich z Plavna.

„Nepodstatné detaily mohou být někdy velice podstatné,“ namítl ihned nejvyšší komoří a očima naznačil vyšehradskému proboštovi, že stojí na straně církve.

Wilibald Odo přikývl a důstojně upozornil: „Zítra přijede do Prahy zkušený papežský inkvizitor. Vaši královskou Milost jsem již zpravil o jeho cestě. Podle názoru církve by bylo správné počkat s rozsudkem, než dojde k závěru inkvizice.“

„Papež je opravdu laskavý, že do našeho království posílá muže tak zkušeného,“ podotkl jízlivě Přemysl II: Otakar. Přísně se rozhlédl po klečících velmožích. „Ale my jsme názoru, že naše spravedlnost je víc než

dostatečná. Náš purkrabí radí pověsit Křišťana hned ráno, pán z Chlumu by chtěl počkat. Co si o těchto dvou návrzích myslíte?“

Členové královské rady znali svého krále a hovořili proto krátce a velice opatrně. Z jejich odpovědí vyplynulo, že za purkrabím stojí hofmistr a také maršálek. Vyšehradský probošt a nejvyšší komoří neustále opakovali, že v žádném případě nezastávají pochybnosti Oldřicha z Chlumu, ale radí počkat na zkušeného inkvizitora.

Král seděl na trůnu, rukou si podepíral bradu a mrzutě je poslouchal. Pak netrpělivě vyskočil a rozkřikl se: „Mysleli jsme, že naše rada je jednotná. Že vám leží na mysli především naše zájmy. Teď se dozvídáme, že některým z vás leží na srdci spíše zájmy papežovy! A mysleli jsme také, že naše rada je jednotná v tom, abychom ráno Křišťana pověsili. Nerozumíme ani váhání pána z Chlumu! Nemíníme však zbytečně ztrácet čas. Poslechněte vůli svého krále! Ráno za úsvitu bude Křišťan viset. Na hladký průběh popravy dohlédne hofmistr Jindřich z Plavna. Až do Prahy dorazí inkvizitor, Wilibald Odo mu jako náš kancléř poděkuje za námahu a zařídí, aby ještě téhož dne opustil náš královský dvůr.“

Vznešeným gestem naznačil, že slyšení je skončeno. Oldřich z Chlumu si všiml, že se na něj král ani jednou nepodíval.

Alespoň pro tuhle chvíli ztratil jeho přízeň. To ho však netrápilo tolik jako obava, aby z panovníkovy vůle nezemřel někdo, kdo je nevinný. Věděl, že král je také jen člověk. Mohl být rozmrzelý, netrpělivý, mohl udělat i špatné rozhodnutí. Ale proto měl své služebníky, aby nedopustili zneuctění posvátnosti jeho královského majestátu. Jenže to vše teď zklamalo.

Královská rada pomalu kráčela k východu ze sálu. Oldřich z Chlumu si uvědomil, že stojí na rozcestí. Proto se mu už od rána honily hlavou všechny ty divné vzpomínky a myšlenky. Musel se rozhodnout. Až dosud byl přesvědčený, že rytíř musí bezvýhradně plnit vůli svého panovníka a kdykoli pro něj položit i život. Jenže v poslední době si stále bolestněji uvědomoval, že jako soudce má povinnost mnohem vyšší, a to povinnost k pravdě. A také ke všem lidem Českého království. Musel si vybrat. Panovník, nebo spravedlnost?

Tohle dilema bylo pro něj nové. Na onu mučivou chvíli rozhodnutí, než opustil trůnní sál, nikdy později nezapomněl. To ovšem ještě netušil, kolikrát bude muset tohle dilema v budoucnu řešit. Když procházel kolem vojáků s královskými zástavami, věděl už, co zvolí.

Po cestě přes nádvoří musel Oldřich z Chlumu poslouchat výtky Viléma z Landštejna. Ale nezabýval se jimi. Trápilo ho, jaké kroky má podniknout, aby ze všeho vyvázl se zdravou kůží. Vybral si cestu spravedlnosti, ale to ještě neznamenalo, že je ochotný k mučednické smrti jako první křesťané. Byl soudce, ne světec.

„Posloucháte mě vůbec?“ rozzlobil se purkrabí.

„Ale jistě,“ souhlasil rychle. „Slibuji, až do zítřka, než Křišťana popravíte, neřeknu už ani slovo na jeho obhajobu.“

„Myslíte to vážně?“ přikývl usmířeně Vilém z Landštejna. „Víte, co mi dalo práce, než jsem to celé dohodl? Já si vážím vašich pohnutek, opravdu! Ale rozumný muž musí poznat, kdy by měl začít hledět především na vlastní zájmy. Dělá to každý. Bez toho by se křesťanská společnost rozpadla. Myslíte, že křesťanstvo spojuje milosrdenství? Omyl! Spojuje ho

sobectví. Jen na úkor jiných můžete zbohatnout nebo povýšit. Ale omlouvá vás, že jste ještě mladý. Tak pojďte.“

Sotva vešli do paláce, přitočila se k nim Kunigunda a zvědavě se ptala, jak to u krále dopadlo.

„Dobře! Objevily se sice drobné potíže, ale myslím, že už jsme je překonali,“ odpověděl rozšafně Vilém z Landštejna. Pak se obrátil na Oldřicha s dotazem, zda si myslí totéž.

„Jistě, už je to za námi,“ odpověděl smírně.

Kunigunda k němu přistoupila, mateřsky ho objala a políbila na tvář. „Tak vítejte do naší rodiny!“

XVII. KAPITOLA

Protože do oběda zbývala ještě spousta času, omluvil se Oldřich z Chlumu rodině purkrabího, že zatím vyřídí pár záležitostí. V pohledu Viléma z Landštejna postřehl nedůvěru, a proto mu vysvětlil, že zajde do kanceláře, aby zjistil, co je nového. Na zpáteční cestě by se rád pomodlil v katedrále, protože musí uklidnit vlastní svědomí.

„Tak dobrá. Já si zatím ještě jednou promluvím s naším vznešeným panovníkem," slíbil Vilém z Landštejna. „Pokusím se ho trochu uchlácholit. Neobávejte se, pane Oldřichu, nakonec to dopadne dobře. I přes vaši prostořekost. Pokud králi vyhovíme, rychle na vaši neobratnost zapomene. Král umí být velkorysý, pokud se respektují jeho přání."

Oldřich z Chlumu se vděčně usmál a rychle zmizel. Purkrabímu samozřejmě neřekl celou pravdu.

Písaře Strachotu zastihl v kanceláři. Stál se zkormouceným výrazem u pulpitu a psal. Když vstoupil, písař s ulehčením odložil brk a zdvořile se uklonil.

Oldřich z Chlumu se uvelebil v křesle a zvědavě se optal, zda zjistil něco nového o oněch pěti mrtvých šlechtičnách. Strachota přikývl, sáhl do hromady listin na truhlici, vylovil jeden pergamen a rozvinul ho před Oldřichem. Přitom pyšně upozornil, že sepsal vše podstatné. Jak se totiž při dalším vyptávání dozvěděl, všechny zemřelé ženy měly nějakým způsobem blízko k členům královské rady.

„Sepsal jsem to v bodech," pokračoval a hubeným prstem ukázal na první jméno. „Hurtu z Přestánovic našli se zlomeným vazem na honu. Předpokládá se, že spadla z koně. Ale představte si, byla jednou z kmoter dcery našeho purkrabího Světlany. V příkopu velízského hradu našli Jitku z Bytíze. Jejího vraha dopadli a popravili. Ovšem bratr téhle šlechtičny je dnes kanovníkem vyšehradské kapituly. Říká se, že je pravou rukou probošta Wilibalda Oda. O smrti manželky našeho maršálka Ojíře z Frýdberka se šuška, že mohla zemřít jedem. Milada z Hrádku spadla nešťastnou náhodou z hradeb. Stalo se to na panství, které tehdy sousedilo s panstvím našeho hofmistra Jindřicha z Plavna. Poslední mrtvá byla babičkou nejvyššího komořího. Cecílie ze Švamberka zemřela v témže roce jako paní Milada. A úplně stejně – pádem z hradeb. Nejspíše si sáhla na život. Jak vidíte, všech pět žen mělo něco společného s členy královské rady. A všechny zemřely buď u hradeb, nebo poblíž nich."

Oldřich z Chlumu studoval listinu a nevypadal nadšeně. Písař Strachota trpělivě čekal. Konečně odložil pergamen a ustaraně poznamenal, že bude potřeba spousta času, než všech pět případů prověří. Udělat se to musí, i když se ukázalo, že listina se značkou Jidáš se smrtí zemského sudího nesouvisí. Dobřejův synovec Křišťan se totiž před chvílí k vraždě svého strýce přiznal. Zítra ráno ho oběsí a tím případ skončil.

„Nikdy bych tomu nevěřil…," poznamenal tiše písař. Vzápětí se zatvářil provinile, protože se neslušelo, aby se odvážil pochybovat. „Tak Křišťan… A nevzal nakonec ten pergamen se značkou Jidáš on?"

„Určitě ne. Vzal jen peníze. Ale my budeme hledat ten spis dál. I když to dá asi spoustu práce," nevzrušeně vysvětloval Oldřich z Chlumu.

Písař Strachota přikývl a ještě jednou sáhl do hromady listin na truhlici. Vytáhl dva jiné pergameny a se slavnostním výrazem je položil vedle svého seznamu. „Věřím, urozený pane, že vám další pátrání trochu usnadním. Dvě úmrtí lze zřejmě nechat stranou. Téměř jistě se jich ten ztracený spis netýkal."

„Co to je?"

„Podařilo se mi najít zápis o smrti Jitky z Bytíze. Je to výslech jejího vraha a zpráva o konání popravy. Ten pergamen označil sudí Dobřej značkou Náhrdelník. Abyste rozuměl, vrah uloupil Jitce z Bytíze nádherný klenot s rubíny. Díky němu vraha našli a usvědčili. Ta druhá listina uzavírá případ smrti paní Cecílie ze Švamberka. Jak vidíte, nese značku Heloisa. Asi proto, že Heloisa milovala Abélarda stejně věrně, jako paní Cecílie svého manžela. Náš zemřelý sudí by nikdy neoznačil jeden případ dvěma značkami. I kdyby šlo o dvě různé listiny. Znamená to, že tahle dvě úmrtí můžete vyloučit."

Oldřich z Chlumu přikývl a Strachotu pochválil. Sepjal ruce, jako by uvažoval. Další krok však měl už dávno rozmyšlený, stejně jako prohlášení, které učinil před chvílí, že spis se značnou Jidáš s vraždou nesouvisí.

Písaři Strachotovi nařídil, aby připravil glejt pro jeho panoše k cestě na sever Českého království. S důrazem na každé slovo mu uděloval přesné pokyny: „Odjede hned po obědě. Nezapomeň tuhle skutečnost na pergamen poznamenat. Ota se pokusí zjistit víc o smrti zemřelých šlechtičen. A existenci glejtu zanes do listáře!"

Písař Strachota vytáhl prázdný pergamen, namočil do inkoustu brk a rozmáchlými tahy začal psát. Aniž se na Oldřicha z Chlumu podíval, váhavě se zeptal: „Odpusťte, ale pokud je vrahem Křišťan a zítra ho

popraví, jaký má smysl pátrat po nějaké ztracené listině?“

„Třeba měl spoluviníka, kterého kryje,“ vysvětlil s převahou Oldřich z Chlumu. „A kromě toho, na zdi byly satanské znaky a spis nesl označení Jidáš. Co když s tím mají opravdu něco společného síly zla?“

„Jistě, to mne nenapadlo,“ souhlasil pokorně písař Strachota. Rychle dopsal listinu, otiskl na ni pečeť zemského soudce a s úklonou počkal, až královský prokurátor odejde. Sotva se za ním zavřely dveře, trochu překvapeně zavrtěl hlavou. Protože měl svého nového pána za chytrého člověka, nevěřil příliš tomu, co se právě dozvěděl.

Oldřich z Chlumu zamířil přes nádvoří ke katedrále, ale nevstoupil do chrámu. Pokračoval dál uličkou k Jiřskému klášteru. Stará jeptiška ve fortně se ho už ani nevyptávala. Rovnou ho usadila v auditoriu a šla pro abatyši Ludmilu. Tentokrát to ale představené benediktinských jeptišek trvalo déle.

„Byla jsem na mši,“ vysvětlovala trochu zadýchaně. Požehnala mu a zvědavě se optala, co je nového. Pak mu žertovně zahrozila: „Nějak se ti v našem klášteře zalíbilo. Ale dej si pozor, jsme komunita zbožných řeholnic.“

„Přesto bude muset do klauzury vstoupit muž,“ odpověděl sice tiše, ale důrazně.

„Víš, že to je nemožné! Klauzura je prostor uzavřený všem laikům. Dokonce ani bratři preláti tam nesmějí. Tam se mohou pohybovat jen řeholnice!“ protestovala abatyše Ludmila. Chvíli mlčela a pak se optala: „Proč?“

„Takže tu možnost připouštíte, ctihodná abatyše?“

„To jsem neřekla… Jen mě zajímá, co tě trápí, synu,“ opáčila pokorně. Bylo ale zřejmé, že je stále zvědavější.

Oldřich z Chlumu ještě chvíli váhal. Musel jí o svém plánu povědět, pokud se měl povést. Bylo mu ale jasné, že se tím zcela vydává do jejích rukou. Doufal, že toho abatyše nezneužije. Po včerejším rozhovoru získal dojem, že může staré řeholnici věřit. A to i přes zásadu, které se jinak držel, a potvrzovala se mu na každém kroku: Nikomu raději nevěř! Ve skutečnosti se však rozhodl, už když do kláštera mířil. Pevně se zahleděl do očí lemovaných vráskami, ale abatyše pohledem neuhnula.

Oldřich zvedl ruce a obrátil je dlaněmi vzhůru jako kněz, který prosí Pána. „Jsem veliký hříšník," oznámil tiše a pak abatyši vysvětlil svůj pán. Pozorně poslouchala, ani jednou ho nepřerušila. Když skončil, odpověděla stejně tiše: „Kdo z křesťanů není hříšník, můj synu? I řeholnice může zhřešit. Dokonce i abatyše. Věřím, že Bůh nám oběma promine, jestliže porušíme v dobré víře nedotknutelnost klauzury. I když je to skoro totéž jako spáchat smrtelný hřích. Žádný člověk by neměl svévolně jednat proti řádu křesťanského světa. Ale třeba je právě porušení řádu Jeho záměr, neboť On je spravedlivý a my plníme jen Jeho vůli. Pomohu Křišťanovi."

S panošem Otou se Oldřich z Chlumu setkal těsně před polednem na hradbách na stejném místě, odkud ráno sledoval, jak se Staré Město pražské probouzí. Tady byl klid a nemohly je slyšet žádné nepovolané uši. Předal Otovi glejt a také seznam zemřelých šlechtičen, který zhotovil písař Strachota.

„Víte, co mi nejde na rozum?" optal se Ota, když si glejt přečetl. „Jak je možné, že ráno tak snadno chytili Křišťana? Když jsem ho včera nechal utéct, musel přece vědět, že po něm půjdou, až se zjistí omyl. Je to

lotr a umí se mezi lotry pohybovat. Kam ten trouba vlastně šel, že ho biřici tak rychle našli?“

„Bude ho to stát hlavu,“ povzdechl si Oldřich z Chlumu. „Za chyby se platí.“

„Křišťan přece svého strýce nezabil! V noci byl s kožešníkovou manželkou. Jsou na to svědci. Vědí to členové královské rady?“

„Důkazy je nezajímají. Chtějí zločince co nejrychleji pověsit. Dříve, než do Prahy dorazí papežský inkvizitor. I když jejich obavám ne zcela rozumím, chápu je. Stejně tak chápu našeho milostivého panovníka. Rozsudek nad Křišťanem potvrdil.“

„To přece nebude trest, ale vražda!“

„Vzpomínáš, milý Oto, jak jsme nedávno debatovali o tom, co je křesťanské svědomí a spravedlnost? Když tulák zabije nějakého člověka z hladu, je to vražda. Když panovník pobije kvůli kořisti tisíc lidí, kteří mají tu smůlu, že slouží jinému panovníkovi, je to hrdinský skutek. Král má právo brát život jiným. Zvláště pokud trestá poddané své vlastní země.“

„Ale musí mít důvod!“

„V případě Křišťana ho má. Významní velmožové ho přece prohlásili vrahem. I kdyby pochyboval, proč by se kvůli bezvýznamnému člověku stavěl proti vlastní radě?“

„Protože je král! Panovník přece nemá vynášet jen tak nějaké rozsudky. Má hájit spravedlnost,“ rozčiloval se panoš Ota.

„Ani v bibli takové krále nenajdeš. Spravedlivé je vždycky to, co dělá ten nejmocnější. Panovníkovo svědomí ale zůstane čisté. Spousta služebníků si ochotně ušpiní ruce za něj. Král může vládnout, aniž by se vyptával, pokud se mu to nehodí. Nezajímal se o důkazy ani v případě Křišťana.“

„Nevymluvíte mně, že to bude vražda!“

Oldřich z Chlumu se zvláštním způsobem usmál a pak se skoro otcovsky zahleděl do tváře svého panoše. „Nechci ti nic vymlouvat, milý Oto. Já s tebou naopak souhlasím. Byla by to vražda. Ovšem jen v případě, že se bude konat poprava.“

Panoš Ota se zarazil. Znal svého pána a věděl, jak úzkostlivě dodržuje zemské zákony. A jak je vděčný českému králi za to, že mu přes odpor velmožů svěřil správu severních Čech. Pro Oldřicha to byla nesmírná pocta a vydělal na ní i jeho panoš. Přesto si byl Ota jistý, že poslední větu nevyřkl bezmyšlenkovitě. Uměl si ji naprosto přesně vyložit. Jeho pán plánoval Křišťanův útěk. Bylo by to sice logické, ale současně naprosto nepředstavitelné. Znamenalo by to totiž jediné – Oldřich z Chlumu se chystal postavit proti českému králi.

Jako když váhající člověk vstupuje na tenký led, optal se Ota opatrně: „Poprava se ovšem nemůže konat jen v jediném případě. A to, že by Křišťan v noci uprchl.“

„Jistě,“ souhlasil královský prokurátor. „To je jediná možnost, jak mu zachránit život. A současně získat čas, abychom odhalili skutečného vraha.“

„Co mám udělat?“

Oldřich z Chlumu se usmál a objal Otu kolem ramen: „Splnění některých úkolů nemůže žádný pán po svém panošovi žádat. Nejvýše ho může poprosit. Jde totiž o nebezpečnou záležitost, a pokud se nepovede, může nás oba zničit. Ale to ti asi vysvětlovat nemusím.“

„Vždycky jsem vám věřil,“ odpověděl Ota prostě. Neměl rád chvástavé řeči, jaké tak rádi pronášeli rytíři před turnajem nebo před bitvou. Nenáviděl jejich okázalý patos. Pokud se rozhodli položit život pro

dobrou věc, proč o tom mluvit? Jenže většina rytířů neriskovala životy kvůli vlastnímu svědomí, nýbrž aby získali obdiv okolí. Drsněji, než měl v úmyslu, se optal: „Takže mám zařídit, aby Křišťan v noci uprchl?“

Oldřich z Chlumu ho pustil a trochu rozpačitě souhlasil: „Asi nejsem ten správný královský poddaný, ale přesně to jsem chtěl naznačit.“

„Proto je v glejtu napsáno, že mám ještě dneska po obědě opustit Prahu,“ pochopil panoš Ota. „Až se to stane, nesmí mít nikdo podezření, že v tom mám prsty já.“

„Přesně tak. Hrad opustíš bránou v Černé věži a strážným ukážeš svůj glejt. Asi ho nebudou chtít vidět, protože tě znají. Ale tentokrát na tom trvej. Pak se nenápadně zastav v našem šenku za Odranou bránou a zaplať šenkýři i na příští týden. Řekni mu, že zítra ráno přivede jedna sklepnice tvého pána. Někde se porval a musí se pár dní léčit. Proto nebude vůbec vycházet. A že ho bude ta sklepnice sama ošetřovat, ať tvého pána nikdo neruší.“

„Nebude mi sice věřit, ale určitě se nebude starat, jak je to doopravdy, pokud mu dobře zaplatím,“ souhlasil panoš Ota. „Budu dávat pozor, aby mne k Odrané bráně nikdo nesledoval.“

„Buď opatrný, i když si nemyslím, že by to někdo zkoušel. Vrah si myslí, že vyhrál, a nebude zbytečně riskovat. A teď další věc. Myslíš, že nám tvá Ester pomůže?“

„Určitě. Ovšem budu jí muset taky zaplatit. Jenže se obávám, že to nespraví stříbrňáky. S vaším souhlasem se však pro dobrou věc obětuji. Jsem ještě mladý a snad něco vydržím…“

„Oto, to mám už zase posvěcovat tvé milostné pletky? Tvůj předek musel být had z Ráje. Ale budiž!

Pokud to dobře dopadne, už nikdy ti nebudu vyčítat tvoje sklepnice, platí?“

„V tak velkou odměnu jsem ani nedoufal,“ zasmál se panoš Ota. Vypadal šťastně, až to Oldřicha překvapilo. Proto ho začal popichovat, zda je příčinou jeho dobré nálady ta dívka z šenku. Ale panoš ho překvapil. Zavrtěl hlavou a zvážněl: „Jsem rád, že jste se rozhodl tak, jak jste se rozhodl. Těžko by se mi u vás sloužilo, pokud bych si myslel, že je vám úřad zemského sudího víc, než…“ Rozpačitě mávl rukou a dodal, že nemá cenu ztrácet čas a co má udělat potom.

„Pak co nejrychleji opustíš Staré Město pražské. Nejraději bránou za Židovským městem. Při odjezdu se pohádáš se strážným, nebo se popereš, jak chceš. Ale v každém případě si strážní musejí pamatovat, žes kolem nich projel. Přebrodíš řeku, pojedeš asi hodinu směrem na Mělník a pak se ubytuješ v nějakém zájezdním hostinci. Raději větším, kde je hodně pocestných. Po soumraku zmizíš a na koni se vrátíš sem do Prahy. Koně necháš v příkopu za Opyší a pěšky budeš pokračovat podél hradeb k Jiřskému klášteru. S abatyší jsem všechno dohodl. Jakmile Křišťana vysvobodíš, pošleš ho k Odrané bráně, ať se tam ukryje. Ty se vrátíš do svého zájezdního hostince. Za svítání, až se otevřou brány, odvede Ester Křišťana do šenku U Zlatého kola. Tam se ukryje a počká, dokud nenajdeme skutečného vraha. Pak pro něj pošleme.“

„Co mám udělat pak?“

„Ráno zaplatíš, jako bys v šenku spal celou noc. Co nejrychleji budeš pokračovat do severních Čech. Objedeš tahle dvě panství a zkusíš se něco dozvědět.“

„Proč jen Hrádek a Bílinu? Podle seznamu zemřelo urozených žen pět.“

Oldřich z Chlumu začal trochu chvatně vysvětlovat, proč se ztracený spis nemohl týkat jiných případů. Dva

objasnily nalezené zápisy a třetí smrt se pokusí vyšetřit on sám, protože šlo o kmotru Světlany. Navíc se to stalo na panství, které leží poblíž Landštejna skoro až u zemské hranice s rakouskými zeměmi. Jet tam by znamenalo ztratit další týden.

„Odpusťte mi mou zvědavost, ale ze zrady našeho krále mohou obvinit i vás! Lépe řečeno vás spíše než mě."

„Neboj se, milý Oto, opatřím si důvěryhodného svědka. Nikdo nebude moci zpochybnit, že jsem v noci ani na krok neopustil palác purkrabího…" Oldřich z Chlumu se na chvíli odmlčel. Jindy by jeho panoš neopomněl tohle sdělení komentovat nějakým žertem. Teď mlčel a soustředěně poslouchal. Aby ho uklidnil, Oldřich pokračoval: „Budou mne sice vyslýchat, ale zůstanu mimo podezření. Tys byl přece v noci pryč a já budu mít svědka. Navíc počítám, že se objeví inkvizitor. Pak budou mít naši velmožové a možná i král jiné starosti."

„Neměli bychom papežského inkvizitora trochu zaměstnat? Co kdybych ve vězení na stěnu namaloval stejné satanské znaky, jaké se našly v kanceláři sudího Dobřeje?" navrhl panoš Ota uličnicky.

„Ať tě to ani nenapadne!" vybuchl přísně Oldřich z Chlumu. „Stačí, že si s hranicí zahrává vrah. A teď už běž… Bůh tě opatruj!"

„Vás taky, můj pane," uklonil se Ota a schoval pečlivě glejt. Pak rychle slezl po vratkém žebříku z ochozu dolů na nádvoří. Oldřich z Chlumu ještě chvíli zůstal a sledoval ho, jak mizí ve stájích, aby si osedlal koně.

XVIII. KAPITOLA

Byl příjemný letní večer. Včerejší bouřka přece jen trochu zmírnila zničující vedra a vál svěží vánek. Na potemnělém nebi sinavě zářil měsíční kotouč, protože se blížil úplněk. Když skončila večeře, požádal Oldřich z Chlumu purkrabího, zda by se mohl se Světlanou ještě chvíli projít. Kunigunda vrhla na svého manžela spokojený pohled a pak i za něho důstojně souhlasila. Zato Světlana vypadala rozmrzele. Pokrčila lhostejně rameny a oznámila, že se jí nikam nechce.

„Půjdeš!“ nařídil jí přísně otec. Pak se rozhlédl kolem stolu a slavnostně oznámil, že jim musí sdělit ještě něco, co si schovával až na konec večeře. Jeho žena se usmála, protože věděla, o co jde. Vilém z Landštejna nechal dolít do pohárů víno a pokračoval: „Odpoledne mne ještě jednou přijal náš vznešený král. Tentokrát měl dobrou náladu, a tak to bylo hodně neformální slyšení. Chování pana Oldřicha jsem se snažil omlouvat tím, že mladí rytíři často podléhají krásným veršům hrdinských eposů a zapomínají, že existuje reálný svět, kde nejvyšší ctí je věrnost panovníkovi. A víte, co na to Přemysl řekl? Zasmál se, že on byl v mládí stejný. Pak vzpomínal, jak povstal proti svému otci českému králi. Abych to neprotahoval! Panu Oldřichovi odpustil a slíbil, že ho příští týden jmenuje zemským sudím… Tak, děti, připijme si a pak se jděte projít.“

Oldřich z Chlumu formálně Vilémovi z Landštejna poděkoval a v doprovodu Světlany odešel. Zamířili k

malé brance vedle budovy svatovítské kapituly, jíž opustili nádvoří. Po úzké stezce sestupovali do lesa, který hrad odděloval od vesnic Dejvice a Bubeneč. Oba mlčeli. Teprve když se ocitli pod rozložitými korunami buků a dubů, Světlana se zastavila. Měla pohled sklopený k zemi a smutně podotkla, že už dlouho se necítila tak trapně. Rodiče s ní jednají, jako by byla nevěstka na prodej.

„Nesuďte je," konejšil ji Oldřich z Chlumu. „Chtějí pro vás jen to nejlepší. Jak zní páté přikázání? Cti otce svého i matku svou… Dali vám život a mají tedy právo o vás rozhodovat."

„Závidím vám, že nemáte rodiče," vybuchla pobouřeně. „S mými bratry jednají jinak. Ti by je hnali, kdyby s nimi takhle okatě kupčili."

„Jsou přece rytíři…"

„No a? Já jsem zase urozená panna!" skočila mu Světlana do řeči.

„No právě."

„Jenže to je nespravedlivé!" rozčilovala se pobouřeně. Pomalu pokračovali, až se ocitli na široké kupecké cestě, která vedla k vltavskému brodu.

„Svět nepředěláme. Jen občas můžeme nějakou drobnou křivdu zmírnit. Ale to je všechno!"

„Měl jste být kněz a ne prokurátor. Jenom proto, že se stanete zemským sudím, vás milovat nebudu!"

„To už jste říkala," připomněl Oldřich z Chlumu. Po kupecké cestě se loudali dolů k řece. V šeru se na její hladině odrážela světla rybářských člunů, které pospíchaly do přístavu. Přes městské hradby k nim doléhal tlumený hlas zvonů, svolávajících na nešpory. V zákrutě cesty zahlédli mladíka, který nenasytně objímal mladinkou dívku. Oba měli prosté šaty z nebarveného plátna. Pak ji popadl za ruku a táhl hlouběji do lesa. Dívka se chvíli bránila, ale pak se

rozběhla za ním. Byl večer jako stvořený pro milence. Oldřich se neubránil vzpomínce na zemřelou manželku. Staženým hlasem trochu drsně oznámil: „Ani já po vás netoužím.“

V jeho hlase zaznělo cosi, co Světlanu zneklidnilo. Zastavila se a překvapeně si prohlížela jeho obličej skrytý v šeru. Pak se nejistě optala, na co myslí.

„Na to, že s láskou se opravdu obchodovat nedá,“ opáčil dojatě a odvrátil tvář. Cítil v očích slzy. Zvedl ruku a rychle je setřel. Teď si je nemohl dovolit. Čekala ho nejdůležitější část plánu.

„Vzpomínáte na svou ženu?“ optala se Světlana s účastí v hlase. „Jaká byla?“

„To je dlouhé povídání,“ odpověděl vážně. Nic z toho, o čem do téhle chvíle hovořili, si předem nepřipravoval. A přesto se dostal přesně tam, kam chtěl. Jako by mu jeho žena i po své smrti pomáhala.

„Mám času dost,“ smlouvala Světlana. Bylo zřejmé, že ji tohle téma doopravdy zaujalo. Příliš často se zaobírala jen sama sebou, ale teď byla zvědavá na jiné.

„Vraťme se! Vezmeme si džbánek vína a zajdeme do vaší komnaty. Budu vám vyprávět… Mohl bych zůstat až do rána?“

„Co si to dovolujete!“ rozkřikla se uraženě. Cítila znovu ponížení z chystaných zásnub. Jako by už byla jeho majetkem.

„Nevykládejte si to prosím špatně, Světlano! Chci si jenom povídat. Je mi totiž strašně smutno. Ráno popraví Křišťana. Díky tomu získám výnosný úřad. A přitom vím, že není vrah. Jenže proti tomu nedokážu nic udělat. Stejně jako otec neposlouchá vás, neposlouchal ani mě. Nevydržel bych být dneska v noci sám.“

Dívka se rychle uklidnila. Přemýšlela jen okamžik a uchopila ho za ruku. Měla hebkou horkou dlaň. S

něžnou účastí dodala: „Je to vlastně dobrý nápad… I když se asi vůbec nevyspím.“

„Pokud budete ospalá, klidně si můžete zdřímnout. Jen mne prosím nechte u sebe. Sednu si někam do kouta, abych nerušil…“

„To není tak jednoduché,“ bránila se. I když se tvářila vážně, v očích se jí mihl pobavený úsměv. „Už jste zapomněl?“

„Na co?“

„Přece na to, v čem spí urozené dámy! Zvláště za podobně horké letní noci.“

„Mohu vám prozradit tajemství?“ odpověděl a snažil se vypadat pobaveně stejně jako ona. Ale musel se přetvařovat silou vůle, protože nedokázal tak snadno zahnat bolestivé vzpomínky. Jenže jinak to nešlo. „Víte, v čem spí urození rytíři?“

„Neměla jsem příležitost to zkoumat,“ opáčila ctnostně, ale bylo jasné, že jeho narážku pochopila a dobře se baví.

„Stejně jako urozené dámy. Tedy v ničem. Ale mohu udělat výjimku. Pokud bych u vás usnul, slibuji, že si svůj oděv nebudu svlékat.“

„Dobře,“ přikývla se vznešenou grácií. „I já tedy udělám výjimku… Opravdu je Křišťan nevinný?“

„Budeme mít spoustu času. Všechno vám povím, Světlano.“

Otočili se, a protože se rychle stmívalo, zamířili zpátky na Pražský hrad.

Lidé už spali a noční ticho občas rušil jen křaplavý hlas sýčka. Protože svítil měsíc, nepůsobil jeho hlas tak zlověstně jako v temných nocích. K hradbám Pražského hradu se plížil panoš Ota. Koně uvázal na bezpečném místě u cesty a dál šel pěšky. Měl na sobě černý plášť a meč si obalil kusem látky, pokud by o něco zavadil.

Opatrně našlapoval, aby nezlomil větve, kterých ležela v loňském listí spousta. Občas zvedl hlavu a podíval se na temnou siluetu hradeb, paláců a věží na návrší před sebou. Kromě mihotajících se světýlek ve střílnách rohových věží svítilo do tmy jediné okno. Abatyše Ludmila na něj čekala.

Když konečně dorazil pod zeď Jiřského kláštera, třikrát rychle za sebou zahoukal jako sova. Vysoko nad ním se v okně objevila temná silueta hlavy. Ota zahoukal počtvrté. Abatyše zmizela, ale vzápětí se objevila znovu a hodila dolů provaz. Bylo to silné konopné lano, na němž byly uzly, aby se dalo lépe šplhat. Bylo přesně takové, jaké používali rytíři při dobývání hradů. Abatyše ho uvázala a Ota za lano několikrát vší silou zatáhl, aby zkusil, zda opravdu drží. Okno bylo nejméně třicet sáhů vysoko a Ota si nechtěl zlomit vaz. Když si ověřil, že je vše v pořádku, plivl si do dlaní a začal šplhat. Měl v podobných věcech cvik a za chvilku zmizel v okně. Lano za sebou vytáhl a abatyše zavřela okenice.

„Převlékni se," nařídila a podala mu hnědý řádový hábit. Druhý byl sbalený v uzlíku. Přitom ho stále přísně sledovala. Panoš Ota se bezradně rozhlédl. Kobka byla malá a prostě zařízená. Nízké dřevěné lůžko, klekátko a na stěně nad ním kříž, nevelká truhlice, trojnohá stolička. Nebylo kam se ukrýt. Dostal na sebe zlost. Po staletí žily v těchto zdech jen zbožné řeholnice, ale i když se přesvědčoval, že to je hloupost, ostýchal se svléknout. Pak ho napadla spásná myšlenka a abatyši navrhl, zda by se zatím nešla přesvědčit, zda je cesta kolem fortny volná.

„Je volná," odpověděla přísně. „A pospěš si. Jsem z tebe trochu nervózní. Poslední muž, který do naší klauzury vnikl, byl, pokud vím, jeden cizí voják za

knížete Břetislava blahé paměti. Nabodli ho na kůl a jeho mrtvolu hodili psům.“

„A to se tu ani nesvlékal,“ uniklo Otovi bezděčně z úst. Teprve teď abatyše pochopila jeho rozpaky. Suše se zasmála a otočila se. Počkala, až bude hotový. Teprve pak se obrátila, a když si ho prohlédla, jen těžko se bránila smíchu. „Počkej, upravím tě. Tohle sis oblékl obráceně… A tohle patří sem.“

„Omluvám se, ctihodná abatyše,“ vysvětloval pokorně panoš Ota, jemuž zatím otrnulo, „ale já jsem zvyklý ženské šaty spíše svlékat než oblékat.“ Abatyše neřekla nic, rychle zvedla ruku, a než se překvapený Ota vzpamatoval, dostal pohlavek. Nebolel, byl spíše symbolický. Abatyše dokončila úpravy jeho oblečení a pak mu požehnala. Sebral uzlík s druhým hábitem a společně opustili celu. Jak představená kláštera slíbila, fortna u vchodu byla prázdná. Sama odsunula závoru a počkala, až se škvírou v pootevřených vratech protáhne ven. „Počkám na vás,“ slíbila tiše a vrata opatrně zavřela.

Ota se plížil podél zdi kláštera k hradbě. Opatrně našlapoval, aby nezakopl o dolní okraj svého řádového roucha, a divil se, jak v tom mohou jeptišky vydržet celý den. Ukrytý pod dřevěným ochozem se dostal k hradnímu vězení. Před vchodem seděl na rozviklané lavici biřic s pohodlně nataženýma nohama a dřímal. Ota si vyhrnul okraj hábitu, protože pod ním ukrýval meč. Tiše tasil a bleskurychle přiskočil ke spícímu strážnému. Udeřil ho do spánku, ale opatrně, aby mu příliš neublížil. Biřic hekl a svalil se na zem. Ota ho obratně spoutal, do úst mu vrazil roubík a pak ho vtáhl do chodby.

Věděl, že Křišťan, stejně jako odsouzenci před ním, čeká na svou popravu hned v první kobce. Byla to dávná tradice. Odtud to měl na popraviště nejblíže. Tiše

odsunul závoru a otevřel dveře. Křišťan klečel s rukama zbožně sepjatýma a modlil se. I když zaslechl skřípání pantů, ani se neohlédl. Jen zabručel, kdo ho otravuje.

„Se divím, že tě to tu ještě baví," řekl Ota jazykem staroměstské spodiny.

Křišťan vyskočil, jako by ho někdo bodl. Otu poznal hned. Ve tváři měl přesto výraz beznaděje. Člověk by řekl, že za jediný den zestárl o spoustu let. Chvějícím se hlasem začal prosit: „Zachráníš mě?"

„Pod podmínkou, že vstoupíš do kláštera," opáčil panoš Ota a hodil mu uzlík. „Rychle se převlékni."

„Ale… to je hábit jeptišky."

„Lepší je být jeptiškou než viset na šibenici, nemyslíš?"

Křišťan pokrčil nechápavě rameny a při oblékání si pro sebe bručel, jestli se Ota náhodou nezbláznil.

„Pokud by mi zůstala špetka zdravého rozumu, nebudu tě vysvobozovat," opáčil šeptem Ota a vyhlédl na nádvoří. Všude byl klid. Rukou mu pokynul, aby ho následoval. Stejnou cestou se vrátili do kláštera. Abatyše na ně podle svého slibu čekala u vrat. V její cele svlékli řeholní hábit a po laně se spustili do hradního příkopu.

Teprve tam si mohli trochu vydechnout. A také se odvážili mluvit hlasitěji. Panoš Ota věděl, že nemají moc času, ale přesto si neodpustil trochu žertování: „Já se nechal kvůli tobě zavřít do vězení a trpěl jsem. Bili mě, mučili, nedali mi najíst, mrzl jsem…"

„Tos všechno stihl za jednu hodinu?" jízlivě ho přerušil Křišťan. „Biřic říkal, že si pro tebe hned přiběhl tvůj pán s purkrabím. Ani sis prý vězení pořádně neužil."

„Ale zavřený jsem byl. A úplně zbytečně, protože ty ses nechal skoro hned chytit! Myslel jsem, že jsi chytřejší.“

„Zradili mě,“ opáčil Křišťan rozmrzele. Rychle kráčeli po cestě mezi stromy dolů k řece. „Když si pro mě přišli poprvé, vyskočil jsem oknem, jak víš. Pak jsem utíkal po cestě do Podskalí. Napadlo mě, že se poradím s Křivákem… Jenže sotva mě ten křivohubý lotr zahlédl, nařídil kumpánům, aby mne chytli. Zavřel mě do nějaké odporné komory a ráno si pro mě přišli královští vojáci. To je všechno.“

„To bylo opravdu chytré, že jsi běžel pro radu zrovna ke Křivákovi,“ ušklíbl se panoš Ota. „Copak ty nevíš, že slouží někomu z královského dvora?“

„Myslel jsem, že to jsou pomluvy. Předtím mi Křivák vždycky pomohl.“

„Nu, alespoň jsi dokázal, že to pomluvy nejsou,“ zasmál se shovívavě Ota. Pak Křišťanovi nařídil, aby ho pořádně poslouchal, protože teď jde o všechno. Jestli něco zkazí, bude doopravdy viset. Pak mu vysvětlil celý plán. Za svítání ho Ester vyzvedne u brány, odvede do šenku a tam zůstane.

„Kdo se o mě bude starat?“ optal se Křišťan. Mluvil jako rozmazlené dítě.

„Přece Ester. Bude ti denně nosit jídlo a pití. Ale jestli se jí dotkneš, bylo by pro tebe lepší dostat se zpátky do rukou kata. V mých by ti totiž bylo hůř.“

„Takže přece jen se tam nebudu nudit,“ zasmál se Křišťan samolibě. „Tobě se ta holka líbí? To jsem tedy zvědavý, jaký máš vkus. Ale slíbit ti nemůžu nic. Když jsi s hezkou holkou, znáš to, ne?“

Nestačil domluvit. Panoš Ota ho popadl pod krkem a zmáčkl. Křišťan se pokusil uvolnit, ale byl o hlavu menší a Ota byl zkušený rváč. Teprve když už se doopravdy dusil, Ota ho pustil.

„Tohle byla malá lekce," upozornil přísně. „Nejde mi vůbec o Ester. Ale nechal ses chytit tak hloupě, že bys měl být skromnější. Kde bereš tolik samolibosti? A pokud říkám, že jsi samolibý, nechci tě rovnou označit za pitomce. I když by to bylo asi přesnější. Takže to ještě jednou zopakuji. Jestli ze své komnaty jenom vystrčíš nos, doopravdy tě uškrtím. Žádné kostky, žádné děvky, žádný chlast. A ještě drobnost. Z vězení jsi utekl sám. Nikdy jsme se neviděli!"

Křišťan pokrčil rameny a mlčel. Ale protože byla tma, nedalo se poznat, jak se při tom tváří.

Došli na malou mýtinu, kde panoš Ota nechal svého koně. Vyšvihl se do sedla a podotkl, že ke staroměstské bráně snad už dokáže dojít sám. Chtěl se rozjet, ale rozmyslel si to a Křišťana se optal, jestli náhodou ještě na něco nezapomněl.

„Myslím, že ne," opáčil hubený mladík bez váhání.

„Co třeba poděkovat, že jsem ti zachránil krk?"

„Uvažoval jsem o tom," opáčil klidně Křišťan. „Jenže pořád mi není jasné, proč jsi kvůli mně riskoval. Určitě mám ale pravdu, že to nebylo z křesťanského milosrdenství. Budu za to muset zaplatit. Jako za všechno v životě. Poděkuji, ale až budu vědět, co za to chceš."

„Lotr jsi a jako lotr uvažuješ," mávl panoš Ota znechuceně rukou, povolil koni otěže a zmizel ve tmě. Křišťan si odplivl a pomalu se loudal k brodu. Usilovně uvažoval. Musel se rychle rozhodnout. Nejlepší by bylo zmizet. Měl několik známých v Plzni. A také v Tachově. Kdo by ho tam hledal? Jenže třeba by to byla chyba. Během útěku Otu provokoval, aby se něco dozvěděl, ale moudrý z jeho odpovědí nebyl. Jistě šlo o nějakou vysokou hru, to bylo jasné. Mohl by znova skončit ve vězení, ale jisté to nebylo. Zdálo se, že Otův pán chce očistit jeho jméno, a v takovém případě by se

Křišťan mohl ucházet o dědictví po svém strýci. To určitě stálo za riziko. Zamířil ke staroměstské bráně, kde se měl setkat se sklepnicí Ester. To byl další důvod, proč se rozhodl zůstat. Byl zvědavý, jak vypadá.

XIX. KAPITOLA

Ráno se u snídaně objevil Oldřich z Chlumu společně s dcerou purkrabího. Strávili příjemnou noc. Když Světlana odložila svou trucovitou nevychovanost, byla to milá a vnímavá dívka. Dlouho si povídali o všem možném a smáli se každé hlouposti. Nakonec Světlana usnula s hlavou v jeho klíně. Oldřich z Chlumu se na ni tiše díval a přemýšlel. Bylo příjemné dotýkat se opět ženy. Přesto si byl jistý, že po ní ve skutečnosti netouží. V každé ženě, kterou by objímal, by stále viděl svou zemřelou Blanku. Věděl, že potřebuje čas, aby dokázal zapomenout.

Sotva se objevili, Vilém z Landštejna vyskočil hněvivě z křesla a křičel, jak si mohl Oldřich něco takového dovolit.

„O co jde?“ optala se rozesmátá Světlana. Největší důvěrností, ke které mezi nimi došlo, byl kratinký polibek na tvář. Přesto byla šťastná. Konečně ji začal Oldřich z Chlumu doopravdy zajímat. Jasně si uvědomovala, že je mnohem silnější než ona, a snad proto by byla ochotná poslouchat ho. Až ji mrazilo při té představě. Podobný pocit dosud nezažila. O to víc byla teď ochotná vzdorovat svým rodičům. Připravovala se, co všechno otci řekne. Ale Vilém z Landštejna ji nerudně okřikl, aby mlčela, že jí se neptá.

„Tak dobrá! O co jde?“ opakoval stejnou otázku Oldřich z Chlumu a nenápadně na Světlanu mrkl jako spiklenec.

„Vy se ptáte? V noci zmizel Křišťan z vězení. Vy jste s jeho popravou nesouhlasil, mělo mi dojít hned včera, že se o něco pokusíte. Když mi tu zprávu nad ránem přinesli, běžel jsem pro vás. Ale vaše komnata byla prázdná. Ani lůžko jste nerozesílal!

Měl jste zřejmě jiné starosti než spát. V noci jste omráčil biřice a potom jste odvedl Křišťana z hradu! Myslel jste si, že se na to nepřijde?“

„Nevím, o čem to mluvíte,“ odpověděl nevzrušeně Oldřich z Chlumu. „Nesouhlasil jsem s popravou. Dobře víte, že jsem získal svědectví o Křišťanově nevině. Jsem ale věrný služebník svého krále. Nikomu jsem v útěku z vězení nepomáhal. Jsem královský prokurátor a ne lupič!“

„Tak kde jste byl v noci?“ třásl se zlostí purkrabí a měl ruku výhružně položenou na jílci meče.

„Nechtěl bych o tom hovořit,“ pokrčil Oldřich z Chlumu mírně rameny.

„Jak myslíte! V tom případě vám musím sdělit, na čem jsme se ráno usnesli s ostatními členy královské rady. Nikdo se za vás u krále nepřimluví a skončíte mečem kata. Ale ještě předtím se ke svým hanebným zločinům přiznáte. Buď dobrovolně, nebo na mučidlech. Ptám se naposledy. Kde je Křišťan?“

„Promiň, můj vzácný otče,“ přerušila ho Světlana. „Ale myslím, že je v tvém zájmu, abys Oldřicha hájil. Já vím, kde dnes v noci byl!“

„Tím lépe. Alespoň ho snáze usvědčíme,“ vybuchl zlostně purkrabí. Pak se na okamžik zarazil a nechápavě se optal, proč by ho měl ještě hájit.

„Proč?“ usmála se Světlana a uchopila Oldřicha důvěrně za ruku. „Protože s Křišťanovým útěkem nemá nic společného. Celou noc strávil v mé komnatě!“

„Ve tvé…,“ zalapal po dechu Vilém z Landštejna. To už bylo na něj příliš. Udělal to, co každý rytíř, když

si neví rady. Tasil meč. Oldřich z Chlumu udělal totéž. Vzápětí se ostří jejich mečů srazila. Téměř současně se otevřely dveře a vstoupila Kunigunda.

Nejdříve polekaně vykřikla, ale vzápětí pánovitě poručila, ať zbraně ukryjí a někdo rozumný jí vysvětlí, o co tady jde. Slova se ujala Světlana a pověděla jí o podezření svého otce. Kunigunda pochopila rychle. Obrátila se na svého manžela a začala ho peskovat: „Zbláznil ses, Viléme? Nic lepšího se přece nemohlo stát! Když už to zašlo tak daleko, věřím, že pan Oldřich je čestný rytíř a bude souhlasit se zásnubami. Protože pouze v tom případě může Světlana veřejně dosvědčit, že nepomohl Křišťanovi v útěku, aniž by ztratila čest. Ale nepochybuji, že on to udělá rád."

Poprvé po dlouhé době Světlana své matce neodporovala, dokonce se jí v obličeji mihl náznak vděčnosti. Zato purkrabí ještě váhal. Chvíli přemýšlel, protože tak jednoduché to být nemohlo. Měl stále pochybnosti. Pak své ženě začal vysvětlovat, že by se neměli ukvapit. Pokud Křišťanovi nepomohl Oldřich z Chlumu, mohl to udělat jeho panoš. Ani ten v noci nebyl na svém lůžku.

„Včera po obědě opustil Prahu. Dostal glejt k cestě do severních Čech a všechno je řádně zapsáno v kanceláři. Račte se přesvědčit," uklonil se královský prokurátor zdvořile, i když tón jeho hlasu nezněl přátelsky.

„Jistě, zjistím si to," odpověděl stejně chladně Vilém z Landštejna a bez pozdravu odešel.

„To ho přejde," mírnila napětí Kunigunda. „Teď se v klidu najezte. Já dobře vím, jak po takové noci chutná. Pak se poradíme, jak to udělat se zásnubami."

Světlana ho uchopila majetnicky za ruku a vedla ke stolu. Oldřich dostal na sebe zlost. Vše do poslední podrobnosti pečlivě naplánoval, ale tahle milostná

zápletka ho nenapadla. Vždyť se Světlana od začátku tvářila, že jí je lhostejný. Najednou to bylo jinak. V duchu si spílal, proč nebyl opatrnější. Jenže teď už se couvnout nedalo. Hrál o svou hlavu.

Purkrabí Vilém z Landštejna byl důkladný muž. Do nejmenších podrobností si ověřil každý krok Oldřicha z Chlumu i jeho panoše. Teprve pak se uklidnil a dokonce si začal pohvizdovat.

Po obědě se vydal na zasedání královské rady, jehož se výjimečně zúčastnil i sám panovník. Když hofmistr Jindřich z Plavna obvinil na základě ranní schůzky velmožů Oldřicha z Chlumu, že znemožnil vykonat popravu, skoro s potěšením přednesl purkrabí svou zprávu. Řekl, že dal ještě jednou prověřit všechny nejasnosti a ví tedy víc než ráno. Oldřich z Chlumu se v noci ani na krok nehnul z purkrabského paláce. Jeho panoš opustil hrad už včera, jak potvrzují strážní u brány v Černé věži. Všimli si ho i biřicové na Starém Městě pražském. Protože dostal glejt k cestě na sever, poslal za ním několik královských vojáků. Jeden z nich se před chvílí vrátil. Vypátral, že panoš Ota přenocoval v šenku na cestě do Mělníka.

„Vzpomínáte si, co jsem tvrdil už ráno, urození pánové? Od začátku jsem pochyboval, že by královský prokurátor pomáhal Křišťanovi v útěku," ozval se vyšehradský probošt. „Znovu tu byl ďábel! To má přece logiku. Křišťan posedlý ďáblem zavraždí svého strýce a ďábel mu proto pomůže uprchnout."

„Nemůžete přece všechny zločiny svádět jen na ďábla! Všichni se shodujeme, že Křišťan zavraždil sudího Dobřeje," protestoval hofmistr Jindřich z Plavna, který odpovídal králi za Křišťanovu popravu. Proto také vše, co se právě dělo, byla především jeho starost. „Nejdříve musíme chytit Křišťana. Do té doby

je zbytečné dělat jakékoli závěry. Pak nám sám poví, jak to bylo.“

„Zapomínáte, urozený pane hofmistře, že pro Křišťanovo zmizení nemáme žádné rozumné vysvětlení,“ upozornil nejvyšší komoří. Purkrabí i maršálek se na něj překvapeně obrátili. Až dosud si mysleli, že stojí na jejich straně. Jenže teď se zjevně postavil za vyšehradského probošta, a tedy na stranu církve.

„Říkáte nesmysly!“ ujal se znovu slova hofmistr. „Copak by ďábel musel bičice omráčit úderem do hlavy? To by ho spíše očaroval nebo něco podobného. Pokud přijmeme hypotézu, že Křišťanovi pomohl z vězení člověk a nikoli ďábel, pak to musel být Oldřich z Chlumu! Je dost chytrý na to, abychom mu nemohli nic dokázat.“

„Naprosto nesouhlasím!“ vybuchl rozzlobeně Vilém z Landštejna. „Neopustil můj palác. Jeho panoš v Praze vůbec nebyl. Ani já si nemyslím, že by to měl na svědomí ďábel. Ale nemá to na svědomí ani Oldřich z Chlumu. Nechápu, co proti němu máte.“

„Pouze se snažím používat rozum,“ odsekl hofmistr Jindřich z Plavna. „Od začátku jste ho hájil. A tak mě napadlo, zda lze vůbec věřit tomu, že váš palác neopustil? Ráno jste přece tvrdil něco jiného!“

Protože purkrabí zesinal zlostí a bylo zřejmé, že se chystá ostrá hádka, zasáhl Ojíř z Frýdberka. Zapřísahal členy královské rady, aby se navzájem neobviňovali. Copak chtějí všechno zkazit? Když už si dali tu práci, aby Křišťana dostali na šibenici, měli by stát při sobě. Dál se nedostal, protože zasáhl král. Pánovitým gestem maršálka zarazil a přísně se ho optal, co mínil tím, že si dali práci.

„Chtěl jsem jen naznačit, co nám dalo práce usvědčit vraha," zakoktal se Ojíř z Frýdberka. Byl rytíř ze staré školy a neuměl lhát.

Přemysl II. Otakar přikývl. Obočí měl přísně stažené a mlčky si měřil přítomné velmože. Teprve po chvíli se ujal slova: „Pokud si vzpomínáme, ještě než jsme vynesli rozsudek, právě Oldřich z Chlumu se zmínil o svědectvích, která vašim obviněním odporují. K naší škodě jsme tomu nevěnovali dostatečnou pozornost. Jak je to s Křišťanovou vinou doopravdy?"

„Máme nezvratné důkazy, že Křišťan vraždu spáchal. A není jich málo," začal vypočítávat hofmistr. „Peníze zavražděného Dobřeje se u něj našly. A máme i jeho přiznání. Proto byl jako vrah odsouzen zcela podle zemského práva. Na tom pán z Chlumu nezmění nic!"

„Opravdu? Pokud by byla Křišťanova vina průkazná, jak tvrdíte, proč jste potom tolik pospíchali s popravou?" namítl probošt Wilibald Odo. „Napadá mne jediné vysvětlení. Vaše svědomí není čisté a obáváte se papežského inkvizitora."

„To by snad stačilo," rozkřikl se Ojíř z Frýdberka a sáhl po meči. Nejvyšší komoří ho chytil za ruku a začal mu domlouvat, aby si uvědomil, že je přítomen královský majestát. Maršálek procedil mezi zuby jakousi kletbu a váhavě se posadil. Zle si přitom vyšehradského probošta měřil, aby bylo zřejmé, že si podobné urážky nenechá líbit.

Král velmože mlčky sledoval a ve tváři se mu nepohnul jediný sval. Teprve když u stolu zavládl klid, ujal se slova. Nekřičel, přesto všichni pochopili, že stačí jediná nerozvážnost a budou padat hlavy. „Hned jak se našlo tělo nebohého sudího Dobřeje, věděli jsme, že budete intrikovat, místo abyste hledali spravedlnost. Proto jsme sem pozvali Oldřicha z Chlumu. Přejeme si ho vyslechnout, aby nám pověděl, co si myslí o vraždě

sudího Dobřeje on. Vám nařizujeme chytit a přivést Křišťana. Pane purkrabí, jak mohl zmizet nepozorovaně z hradu, když ho střeží vojáci? Svěřili jsme vám úřad purkrabího, aby bylo na našem dvoře bezpečno!“

„Třeba se tu pořád někde ukrývá,“ bránil se Vilém z Landštejna. „Právě teď prohledávají moji služebníci každý kout. Ale pokud z hradu opravdu unikl, pak to není má vina. Někdo mu musel pomáhat. Někdo mocný a vlivný!“

„Oldřich z Chlumu!“ vykřikl hofmistr. Současně s ním řekl chmurně vyšehradský probošt: „Ďábel!“

„Nu, je jistě dobře, že je naše královská rada tak moudrá,“ jízlivě se ušklíbl Přemysl II. Otakar. „Ale varuji vás! Budu trestat. Bez milosti, ať už nás zradil kdokoli z vás.“

Otevřely se dveře a do sálu vstoupil herold. S úklonou oznámil: „Vznešený králi, nerad zasahuji do jednání, ale právě dorazil papežský inkvizitor Luigi Forlandus.“

Hned po snídani se Oldřich z Chlumu vytratil z purkrabského paláce. Kunigundě a Světlaně oznámil, že má neodkladné povinnosti a o zásnubách si mohou promluvit později. Nesmějí zapomínat, že Křišťanovým útěkem je ohroženo i jeho jmenování zemským sudím. Ale pokud by našel Dobřejova vraha dřív než papežský inkvizitor, bude mu král vděčný, což není k zahození. To obě uznaly.

Nejdříve zařídil, aby se u hradního vězení shromáždili panoši všech členů královské rady. Abatyše Ludmila si je nenápadně oknem ze své klášterní cely prohlédla, ale v žádném nepoznala mladého rytíře, který přinesl tulákovi otrávené koláčky.

Pak ukázal mistrovi královské zbroje dýku se satanskými znaky, jestli by mu nemohl poradit, který ze

staroměstských zbrojířů ji asi tak vyrobil. Ale zbrojmistr váhal. Řekl, že to je těžká věc, protože dýka není udělaná pečlivě. Pokud by to záviselo na něm, mistra, který odvedl tak hanebné dílo, by nechal potrestat. Takovou práci mohl odvést kdokoli, dokonce i tovaryš. Proto nemůže sloužit. Urozený pán z Chlumu by se měl zkusit optat přímo starších mistrů ve městě. Jedním dechem ale mistr královské zbroje vyjádřil pochybnost, že by se někdo přiznal či dokonce svědčil proti jinému členovi řemeslnického bratrstva.

Před polednem Oldřich z Chlumu navštívil paní Kunigundu. Když služebná ohlásila, že s ní chce soukromě hovořit, okamžitě ho ve své komnatě přijala. Vyšla mu vstříc s otevřenou náručí a potěšeně se ptala, zda chce projednat zásnuby. Zdvořile se jí omluvil, že musí myslet především na vyšetřování, neboť na hrad právě dorazil papežský inkvizitor. Manželka purkrabího se zbožně pokřižovala, ale nevypadala vyděšeně, spíše byla rozmrzelá. Usadila ho do křesla, sama mu nalila do číšky medovinu a optala se, co pro něj může udělat.

„Jde mi o Hurtu z Přestánovic. Byla kmotrou vaší Světlany.“

„Jak to souvisí se smrtí sudího Dobřeje?“ optala se opatrně.

„Zdá se, že důvodem jeho vraždy byla násilná smrt nějaké šlechtičny. Proto se ptám na všechna podivná úmrtí. Paní Hurta přece zemřela za podivných okolností.“

„Ano, ale před dvaceti lety!“ opáčila stále ještě nedůvěřivě. „Koho by zajímalo, co se stalo tak dávno? Paní Hurta měla prostě smůlu, zlomila si vaz.“

„Jistě, to se říká. Ale bylo to tak doopravdy?“

„Byla jsem u toho. Stalo se to zhruba rok po narození Světlany. Ten hon pořádal můj manžel. Pod Hurtou se splašil kůň a i s ní se zřítil ze skály. Oba byli

na místě mrtví. Viděla to spousta lidí. Pár jich ještě žije. Chcete jména?“

„Ne, děkuji,“ uklonil se dvorně Oldřich z Chlumu. „Vaše slovo mi stačí.“

Kunigunda se už nadechovala, aby se vrátila k zásnubám, když tu se otevřely dveře a do místnosti vstoupil Vilém z Landštejna. „Říkali mi, že vás tu najdu, pane královský prokurátore. Můžeme si spolu promluvit?“

„Zrovna jsem chtěla…,“ začala Kunigunda, ale umlčel ji rázným gestem. „To počká!“

Oldřicha odvedl do sálu v přízemí a společně se usadili ke stolu. Služebník jim nalil víno ředěné vodou. Bylo dusno, venku se zřejmě schylovalo k další bouřce.

„Budu s vámi hovořit otevřeně,“ začal purkrabí přátelsky. „Stejně už patříte tak trochu do rodiny. Křišťanův útěk z vězení pořádně zamíchal kartami. Každý by ho rád využil ve svůj prospěch. A všechno se točí kolem vás. Největšího zastánce máte, světe, div se, v církvi. Vyšehradský probošt hájí vaši nevinu, aby prosadil svou myšlenku, že na hradě řádí ďábel. Na jeho stranu se přidal i nejvyšší komoří. To je pro mne osobně nemilé překvapení. Naopak velice hlasitě vás obviňuje hofmistr Jindřich z Plavna. To je velice ošemetné.“

„Proč?“

„K tomu se ještě dostanu. Já a zemský maršálek stojíme zcela za vámi. Tak to dnes vypadalo na královské radě. Zítra to může být samozřejmě úplně jinak. Vše by se vyřešilo, pokud bychom co nejrychleji chytili Křišťana a pověsili ho. Ale ještě lepší by bylo, kdyby ho zabili při zatýkání! Viděl jste ho při tortuře. Je to zbabělec a kdo ví, co by ještě vyprávěl, až ho zase chytneme.“

„Proč mne hofmistr tak vehementně obviňuje?“

„Možná si myslí, že za Křišťanovým útěkem stojíme my oba.“

„To je přece hloupost!“

„Jistě,“ souhlasil Vilém z Landštejna. „Ale teď k tomu podstatnému. Víte, proč je tak ošemetné, je-li nejvyšší komoří na straně církve a hofmistr proti vám? Jde o to, že právě my tři jsme chtěli vyhovět králi a zabránit, aby se na hradě roztahoval papežský inkvizitor. Bylo nutné co nejrychleji vraždu sudího Dobřeje objasnit a uzavřít. Za každou cenu, jestli mi rozumíte!“

„Obávám se, že ano.“

„Pak nás jistě nebudete odsuzovat, že jsme některá svědectví upravili. Křišťan si stejně nic jiného než šibenici nezaslouží. Já ho znám, věřte mi. To mně se podařilo v královské radě prosadit, aby panovníkova vděčnost připadla vám. A aby vás král jmenoval zemským sudím. Dělal jsem to tak trochu i pro vás, to přece víte!“

„Byl jsem při vynesení rozsudku,“ opáčil ne zrovna přátelsky Oldřich z Chlumu. „Takže doznáváte, že jste chtěli Křišťana oběsit zcela proti právu?“

„Proč proti právu?“ rozzlobil se purkrabí. „Slyšel jste přece jeho přiznání. A bylo dobrovolné. Kat na něj vůbec nevztáhl ruku. On zřejmě svého strýce doopravdy zavraždil. Ta upravená svědectví proti němu, to byla jen malá lest. Copak vy při vyšetřování nepoužíváte různé úskoky, abyste přiměl zločince k doznání?“

Oldřich z Chlumu neodpověděl. To ale purkrabího popudilo ještě víc. Chvatně ještě jednou zopakoval své důvody. Když skončil, dodal: „Ale ať už to bylo, jak chtělo, vše jsme udělali v dobré víře, že pomůžeme Českému království. Pokud byste teď před naším

králem zpochybnil Křišťanovu vinu, mohlo by to mít pro některé členy královské rady nedozírné následky. A věřte mi, to by vám ostatní nikdy nezapomněli!“

„Proč bych měl králi žalovat?“

„Protože si vás dnes předvolá,“ vysvětloval rozmrzele Vilém z Landštejna. „Chce ještě jednou slyšet, jak to vlastně bylo s Dobřejovou vraždou. Chce to slyšet jen od vás! Abyste rozuměl, Ojíř z Frýdberka je už starý a podřekl se.“

„Před chvílí jste tvrdil, že svědectví proti Křišťanovi jste upravoval spolu s hofmistrem a nejvyšším komořím jen vy. Jak se o nich dozvěděl pan maršálek?“

Purkrabí nešťastně zavrtěl hlavou: „To já nevím. Ale je možné, že toho chce někdo využít. Proti mně nebo proti někomu jinému v královské radě. Jistě pochopíte, že až na vyšehradského probošta jsme my ostatní chtěli zabránit, aby se tu roztahoval papežský inkvizitor. Ale budu upřímný. Šlo ještě o něco jiného. O to, kdo se stane zemským sudím. A já prosadil vás! Mohlo mě napadnout, že se to ostatní pokusí nějakou intrikou zhatit. Víte, co si myslím? Že Křišťanovi pomohl z vězení někdo z nich! Chtějí zničit nejen vás, ale i mě. Proto teď musíme stát věrně při sobě!“

Purkrabí zatleskal a nařídil přivést svou manželku a dceru. Kuchař začal podávat na stůl.

XX. KAPITOLA

Inkvizitor Luigi Forlandus byl muž středního věku, vysoký a kostnatý, s nepříjemným pronikavým pohledem. Na sobě měl režné roucho kajícníka s velikým křížem, namalovaným na zádech rudou barvou. Králi s uctivou úklonou odevzdal papežův list, v němž ho Inocenc IV. jmenoval nejvyšším inkvizitorem v římském císařství na sever od Alp. Inkvizice byla zřízena na ochranu víry teprve nedávno. Jenže záhy se z ní místo služby křesťanství stal bič na kacíře. A ještě častěji na neposlušné křesťany. Přemysl II. Otakar věděl, že některá říšská knížata využívala služeb inkvizitora k prosazování vlastních zájmů. Český panovník s takovými praktikami nesouhlasil. Podle jeho nejhlubšího přesvědčení měl rytíř své nepřátele porážet čestně na kolbišti. Schovávat se za kněžský ornát považoval za zbabělost nehodnou panovníka.

Nemohl ale přítomnost inkvizitora ignorovat. Papež dal Luigimu Forlandovi značné pravomoci, a i když byl Inocenc IV. už stařec nad hrobem, nebylo radno ho dráždit. O tom se ostatně přesvědčil i sám císař, jehož dal papež pro neposlušnost do klatby. Stopy ďábla byly na Pražském hradě nezpochybnitelné, proto musel král souhlasit, aby se inkvizitor ujal své práce. Ale neopomněl výslovně upozornit, že jeho prokurátor Oldřich z Chlumu své vyšetřování nezastaví, dokud se nepodaří polapit uprchlého Křišťana. Inkvizitor okamžitě protestoval, ale král nemínil ustoupit. Nakonec se Luigi Forlandus podrobil a úkol přijal.

Ještě téhož dne večer si Oldřicha z Chlumu pozval do své kanceláře vyšehradský probošt. Inkvizitor tam už čekal. Seděl v křesle a z keramického poháru upíjel obyčejnou vodu. Wilibald Odo jim rozmáchlým gestem požehnal, aby jejich rozhovor přinesl co nejvíce užitku křesťanské církvi, a opustil je.

Inkvizitor si přísně královského prokurátora prohlížel, ale přesto se pokusil o laskavý úsměv. „Tak to jsi ty, synu? Představoval jsem si tě staršího. Prý se výtečně vyznáš v obojím právu, římském i kanonickém. Jistě proto souhlasíš, že spravedlnost je jen jedna."

„Jistě, spravedlnost boží," potvrdil Oldřich z Chlumu. Věděl, že musí být velice opatrný. Hovořit s inkvizitorem bylo něco úplně jiného než polemizovat s biskupovým exorcistou. Na královském dvoře se vyprávělo, kolik hranic už inkvizitor v německých zemích zažehl.

„A jediným zástupcem božím na zemi je Svatý otec v Římě," prohlásil autoritativně Luigi Forlandus. Vyzývavě pohlédl na Oldřicha, ale ten se zbožně pokřižoval a mlčel. Inkvizitor upil z poháru vodu, chvíli uvažoval a pak laskavě pokračoval: „Jemu sloužím. A předpokládám, že mu chceš sloužit i ty."

„Zatím jsem služebník českého krále."

„Inkvizice bude v Českém království potřebovat oddaného a schopného pomocníka. Bratr vyšehradský probošt tvrdí, že ty jsi velice zdatný. Nejen jako vyšetřovatel, ale jsi také mimořádně učený. Dokonce se prý odvážíš diskutovat o teologii." Teď již nezněl inkvizitorův hlas laskavě. Tajila se v něm nevyslovená výhrůžka. Přesto se hubený prelát stále usmíval.

„Něčeho takového bych se nikdy neodvážil," pokorně se bránil Oldřich z Chlumu. „Je však pravda, že jsem citoval spisy, které pojednávají o duchovních

naukách. Ale nikdy bych se neodvážil zpochybňovat cokoli, co učí svatá matka církev.“

„Jistě, jistě,“ laskavě přikyvoval inkvizitor. „Nemůžeš ale popřít, že ses postavil proti biskupovu exorcistovi!“

„Nejsem si toho vůbec vědom,“ vykřikl s hraným úlekem královský prokurátor. „Já se mu naopak snažil podle svých sil co nejvíce pomoci. Náš vznešený král mne pověřil vyšetřením vraždy sudího Dobřeje. Mne, bezvýznamného správce severních Čech. Když jsem přijel do Prahy, pokoušel jsem se nejprve zjistit, co se doopravdy stalo. A tehdy jsem se potkal s bratrem dominikánem, který zastává úřad exorcisty. Hovořili jsme o oněch satanských znameních a já se ho pokusil navést k tomu, aby prostudoval spis Herma Trismegista. To je dílo, které křesťanská církev uznává, jak jistě víte, ctihodný bratře inkvizitore. I když nejde o spis teologický, ale věnovaný alchymii. A právě tento spis mne přivedl k domněnce, že vraždu spáchala ruka člověka, který jen ze zlé vůle zanechal na místě zločinu stopy ďábla, aby zakryl vlastní hříchy.“

„Máš snad pravomoc k tomu, abys posuzoval dílo ďábla?“

„Mám pověření vyšetřovat. Náš vznešený král mne při mém hledání pravdy nijak neomezil.“

„Řekl jsem už, že inkvizice by v Českém království potřebovala schopného pomocníka,“ změnil znovu tón v laskavý Luigi Forlandus. „Být inkvizitorem je bolestné, protože člověk musí hledat mezi svými bližními nikoli to dobré, ale jen to špatné. A věř mi, pokud spravedlivě hledáš, najdeš kacířství na každém kroku! Útěchou v bolesti, kterou nosí inkvizitor v srdci, je snad jen to, že za své konání získává podíl z majetku kacířů. Ty se vyznáš v obojím právu a navíc v teologii. Hodil by ses za inkvizitora výtečně. Mohl bych tě

oficiálně jmenovat svým pomocníkem. Až bych opustil České království, požádal bych Svatého otce v Římě, aby tě ustanovil inkvizitorem. Mé chabé síly na tak velké území nestačí. Ovdověl jsi, můžeš tedy přijmout kněžské svěcení.“

„Budu dělat pokorně vše, co je z úradku božího,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Náš vznešený král mne pověřil, abych vypátral vraha sudího Dobřeje. Jakmile tento úkol dokončím, můžeme si o vaší neobyčejně laskavé nabídce pohovořit znovu.“

„Při svém rozhodování nezapomeň ještě na něco! Inkvizitor nemůže být obviněn z kacířství, protože jeho kroky řídí boží prozřetelnost. Ale upálil jsem již několik soudců, kteří se domnívali, že mohou pohrdat Bohem,“ výhružně připomněl Luigi Forlandus.

„Děkuji za poučení, bratře inkvizitore. A proč jste mne vlastně zavolal?“

„Musím si pohovořit se všemi lidmi, kteří se pohybují v místech, kde ďábel zanechal své odporné stopy. Dříve, než někoho obviním a usvědčím. Bůh s tebou!“

Všude panovala nervozita. Přispěl k ní i svatovítský děkan, který v katedrále při večerním kázání obsáhle hovořil o kacířství a ďáblovi. A o tom, jak laskavé a moudré bylo rozhodnutí Svatého otce zřídit inkviziční tribunál. Vybraní preláti, známí svou výmluvností, pobíhali po královském dvoře a velebili Boha za to, že přisluhovači ďábla budou co nejdříve upáleni.

Protože král Přemysl II. Otakar vedl odpoledne jednání s korutanskými pány, přijal Oldřicha z Chlumu až za soumraku. Už z výrazu jeho tváře bylo zřejmé, že je unavený a naštvaný. Nejprve vyhnal ze sálu všechny služebníky a také nejvyššího komořího. Sotva osaměli,

netrpělivě se rozkřikl, že chce znát pravdu. Jak to bylo doopravdy s Křišťanem?

Oldřich z Chlumu se na rozhovor připravil. V žádném případě se nemínil řídit radami Viléma z Landštejna. Pokrčil rameny, jako by se předem omlouval. „Můj panoš zjistil, že večer, ještě než byl sudí Dobřej zavražděn, opustil jeho synovec Pražský hrad. A s naprostou jistotou se na hrad už nevrátil. Strávil totiž noc s manželkou jednoho staroměstského kožešníka. Ten je dokonce přistihl ve svém loži. Mohu přivést hned několik svědků. Křišťan je nevinný, neboť je prokázáno, že sudího Dobřeje zavraždili až po uzavření hradních bran."

„Purkrabí s hofmistrem tvrdí něco jiného," rozkřikl se král a zlostně udeřil dlaní do opěradla trůnu. „Komu máme věřit?"

„Stejně jako by vás oni přesvědčovali, že jedině jim, tvrdím totéž i já, můj králi!"

Přemysl II. Otakar se jen na kratičký okamžik zamyslel a pak se hlasitě rozesmál. Bylo všeobecně známo, jak umí být náladový. Pobaveně sestoupil z trůnu a zamířil na své oblíbené místo u okna. Rukou Oldřicha vybídl, aby ho následoval. Posadili se proti sobě. To bylo vyznamenání, kterého se dostávalo jen nemnohým.

Král teď hovořil klidně a soustředěně: „Pokud bychom měli věřit tobě, pak je samozřejmě logické ptát se, kdo sudího Dobřeje zabil doopravdy, když ne Křišťan."

„Pomineme-li ďábla, můj vznešený králi, pak nám zbývá jen někdo z členů vaší rady."

Král klidně přikývl, ale neřekl nic.

Oldřich opatrně pokračoval: „Důvod vraždy je zatím nejasný, ale zřejmě nešlo o peníze, jak se vám snaží ostatní namluvit. Vypadá to nejspíše na pomstu.“

„Na pomstu? Neznali jsme hodnějšího muže, než byl sudí Dobřej.“

„Je to jen má domněnka. Ale má reálný základ. Z kanceláře sudího Dobřeje se ztratila listina stará asi dvacet let. Týkala se smrti jedné šlechtičny. Netuším bohužel její jméno. Ale až na něj přijdu, vraha odhalím.“

„Z kanceláře sudího Dobřeje se přece ztratily peníze. A váčky měl u sebe Křišťan. Proč bychom neměli věřit naší královské radě? Jednou jsi nám ty sám řekl, že se vraždí téměř výlučně kvůli majetku.“

„Existují výjimky, můj pane. Nešlo přece o žádnou závratnou částku. Pro tu by ho zabil lupič v lese, ale na hradě? Navíc se zločinec na vraždu připravoval. Nezapomeňte, můj králi, že nechal zhotovit dýku se satanskými znaky. Ta přece musela také něco stát. Kdyby mu šlo o peníze, zabije ho obyčejným nožem. Pro tak směšnou částku, jaká se ztratila, by žádný velmož neriskoval.“

„Zmizely i nějaké právní listiny, pokud víme.“

„Tahle věc je pro mne největší záhadou. Původně jsem myslel, že sudího Dobřeje zavraždili právě kvůli nim. Jenže to nevysvětluje, proč zmizela i listina označená jako Jidáš.“

„Jidáš? Příhodné označení. A kdo ten Jidáš je?“

„Jak jsem řekl, někdo z členů královské rady.“

„Moudrý král nikdy nevěří svým velmožům,“ poznamenal Přemysl II. Otakar a významně se zadíval na svého prokurátora. Okamžitě ale pokračoval: „Proto nás hned na začátku zajímalo, kde byli tu noc členové naší rady. A dozvěděli jsme se, že všichni mohou přivést tucet důvěryhodných svědků, kteří je viděli.

Takže žádný z nich Dobřeje zabít nemohl. Vlastně proto jsme poslali pro tebe.“

„Ten, kdo vraždu zosnoval, nezabil sudího vlastní rukou. Má pomocníka. Je to mladý urostlý rytíř, který se pohybuje po královském dvoře. Bylo to zřejmě tak, že se ukryl v kanceláři svého pána. Měl klíč a mohl zamknout dveře. Strážný zjistil, že kanceláře jsou jako obvykle zamčené, a domníval se, že úřední palác je prázdný. Když odešel do skriptoria, rytíř odemkl, vyšel ven a zavraždil sudího Dobřeje. Pak se vrátil a zase zamkl. Ráno v nastalém zmatku bez problémů zmizel a klíč vrátil svému pánovi. Ale mohl mít i druhý.“

„Pouhá spekulace! Purkrabí tvrdí, že strážný si ze skriptoria na chvíli odskočil. Do paláce mohl vniknout kdokoli. Nejen Křišťan.“

„To pán z Landštejna tvrdil pouze proto, aby vysvětlil, jak se Křišťan dostal nepozorovaně dovnitř. Ale není to pravda! Palác v noci hlídají dva vojáci. Jeden ve skriptoriu a druhý venku. Pokud by si jeden odskočil, musel by vraha vidět ten druhý. Byla by neuvěřitelná náhoda, aby si současně museli odskočit oba. Ne, dovnitř se nepozorovaně nemohl dostat nikdo. Z toho vyplývá, pokud odmítneme ďábla, že vrah se musel ukrývat uvnitř.“

„Příliš se spoléháš na logiku! Ale dokázat, že vraždil pomocník některého z členů královské rady, nemůžeš,“ namítl král. Hovořil pozorně a se zaujetím. I když nahlas o logice pochyboval, ve skutečnosti ji miloval.

„Sudí Dobřej nezemřel hned. Zřejmě se svým vrahem zápasil. Přitom mu vyrazil z ruky pochvu dýky, která se našla vražená v jeho těle. Na té pochvě byly stejné satanské znaky. Vypadla z okna a skončila v hradním příkopu. Tam ji našel jakýsi tulák a vrahovi ji prodal zpět. Toho tuláka jsem vypátral a uvěznil. Viděl

vraha a mohl by později svědčit. Jenže to bylo na samotném začátku pátrání, kdy jsem si ještě nebyl jistý, zda má v té vraždě prsty někdo z královské rady. Na královském dvoře se bohužel nic neutají. Vrah se o mém věznu dozvěděl a poslal onoho rytíře, aby svědka otrávil. Udělal to pomocí koláčků, které mu podstrčil okénkem přímo do jeho cely.“

„Takže žádného svědka nemáš? Jen svou logiku!“

Oldřich z Chlumu měl svědka. Ale nechtěl abatyši Ludmilu prozradit, aby ji neohrozil. Raději svému králi zalhal.

Král přikývl, a jako by zločin vyšetřoval sám, uvažoval: „Řekněme, že dokážeš vysvětlit, kde se vrah před vraždou ukryl. Proč ale namaloval v kanceláři satanské znaky? A proč tam pohodil mrtvého kocoura? Pokud bychom neznali vyšehradského probošta tak dlouho, skoro bychom si mysleli, že to udělal on, aby v našem království otevřel dveře papežské inkvizici.“

„Satanské znaky na svědomí nemá! Ten, kdo je namaloval, se v teologických spisech příliš nevyznal. Pocházejí totiž z jistého spisu o alchymii a znamenají zlo obecně a ne ďábla.“

„Řekl jsi to vyšehradskému proboštovi?“

„I exorcistovi… Jenže právo rozpoznat ďábla mají pouze preláti. Názor obyčejného prokurátora církev nezajímá.“

Přemysl II. Otakar přisvědčil ne zrovna laskavě. Všichni věděli o jeho sporech s pražským biskupem. Chvíli přemýšlel a pak se trochu rozmrzele optal, zda kromě spekulací ví vůbec něco jistě.

„Ztratila se listina se značkou Jidáš. Zatím hledám odpověď na to, čeho se týkala. To je klíč k vrahovi,“ odpověděl uctivě Oldřich z Chlumu. Poznal, že krále dobrá nálada opustila.

Panovník upil z číše a pak změnil téma. Stroze se optal, kdo podle něj pomohl Křišťanovi uprchnout z vězení.

„Nepřemýšlel jsem o tom," omlouval se Oldřich z Chlumu opatrně. „Jestliže vycházím ze svědectví staroměstského kožešníka a jeho manželky, nebyl Křišťan tím vrahem, kterého hledám. Proto mne jeho útěk tak dalece nezajímal."

„Ale nás ano! Odsoudili jsme ho přece k smrti."

„Ukázalo se, že je nevinný."

„Nevinný by byl pouze v případě, že bychom mu dali před popravou milost! To snad jako náš prokurátor víš!"

„Jistě, můj pane," odpověděl Oldřich z Chlumu a pokorně sklonil hlavu. „Třeba to byla vůle boží…"

„Ještě ty s tím začínej! Stačí, že nás odpoledne o vůli boží poučoval ten protivný papežský inkvizitor. Co myslíš, že udělá?"

„Nejdřív se pokusí získat pro svou věc jednoho nebo dva vlivné velmože. Pak si opatří svědky. Donutí je, aby vypovídali přesně to, co si on bude přát. Ani je nemusí podplácet. Stačí, když je vyděsí hrozbou mučení nebo pekla. A nakonec obviní někoho vlivného a zámožného. Tipoval bych na purkrabího, hofmistra anebo maršálka."

„A proč by nemohl obvinit mého komořího?"

„Protože na dopoledním zasedání vaší rady podporoval vyšehradského probošta. Bohuš ze Švamberka ví, na kterou stranu se postavit."

„Aby se jednou nespletl!" výhružně si pro sebe zabručel panovník. Pak se ostře podíval na Oldřicha z Chlumu a optal se:

„A co ty? Ty nemáš s Křišťanovým útěkem nic společného?"

„Modlil jsem se, aby unikl šibenici," vyhnul se Oldřich odpovědi.

„Jsi tedy proti svému králi?"

„Právě naopak, můj pane. Udělal bych všechno, aby na lesku vašeho majestátu neulpěla ani skvrna bezpráví. Král se stejně jako Bůh nesmí mýlit. Pokud by však něco takového hrozilo, je povinností všech jeho věrných tomu zabránit."

Přemysl II. Otakar se mračil ještě víc. Podotkl, že není jeho povinností diskutovat se svými služebníky, co je to královský majestát. Na chvíli se odmlčel a pak dodal: „Zapomínáš, že slovo krále je zákon. A vůbec nezáleží na tom, co naši poddaní považují za spravedlivé a co ne. Bůh stvořil krále, aby vládl, a poddané, aby poslouchali. Postavit se proti králi je zrada! Ale když už jsi použil srovnání královského majestátu s Bohem, které nám zní trochu jako kacířství, pověz, je někdo z křesťanů schopen Boha pochopit? Jistě, že není. A proto není v moci žádného křesťana soudit boží záměry. Musí ho jen bezvýhradně poslouchat! Křesťané Boha a poddaní svého krále."

„Papežský inkvizitor by z vás měl radost," pronesl smutně Oldřich z Chlumu.

Král se na okamžik zarazil, ale pak se srdečně rozesmál. „Jsi drzý! Vraha jsi sice nechytil, ale alespoň jsi nás pobavil. Slyšení je skončeno."

Když Oldřich z Chlumu odcházel, král ho bez úsměvu a zamyšleně sledoval.

XXI. KAPITOLA

I když toho panoš Ota po návratu z Prahy mnoho nenaspal, ráno vstal hned za úsvitu. Ve stoje zhltl placku se sýrem, napil se vlažného mléka, osedlal koně a vyrazil. Během dne koně dvakrát vyměnil, a tak se mu podařilo dorazit do Bíliny těsně po soumraku. Vůbec necítil tělo, když seskočil na dvoře předměstského šenku. Věděl, že tady dostane nocleh snáze, na rozdíl od města, kde mohly být zájezdní hostince plné.

Šenk byl čistý a voněl pečeným masem. Objednal si kus kýty na rozmarýnu a unaveně dosedl na lavici. Hned se k němu přitočila snědá sklepnice se džbánkem piva, a když ho stavěla na stůl, optala se, zda nemá zájem strávit s ní noc. V její řeči byl znát cizí přízvuk.

„Holka, kdybys věděla, co všechno mám za sebou," zasmál se přátelsky. „Už se těším, až se svalím a usnu."

„Tohle se ti nelíbí?" lákala ho. Přitom se k němu přitiskla, aby se přesvědčil o pružnosti jejího těla. Byla sice trochu při těle, ale mladá a hříšná. Protože ji panoš Ota výslovně neodehnal, nechtěla se tak snadno vzdát. Měla s nesmělými zákazníky zkušenosti. Věděla, že se většinou potřebují jen trochu rozpálit.

Šenk byl téměř prázdný, bylo pozdě večer. Většina hostů už odešla, zbyly po nich jen skvrny rozlitého piva na stole, okousané kosti a drobky na podlaze. Snědé sklepnici končila za chvíli služba a hostinec se měl zavírat, protože bylo po večerní mši. Tak to nařídil rychtář. Měla by sice uklidit, ale to mohla udělat ráno. Teď měla důležitější práci. Nabízela se jí možnost

vydělat si pár stříbrňáků. Potřebovala novou suknici a za týden bude jarmark. Peníze by se hodily. Trochu se upravila a sedla si vedle Oty.

„Podívej, holka, já na tebe fakt nemám náladu," protestoval rozmrzele a odsedí si. Ale sklepnice se k němu okamžitě zase přisunula. Objala ho a pokusila se ho políbit. Ota ji rázně, i když ohleduplně odstrčil: „To nevíš, že zemské zákony zakazují cizoložení?"

„Přece by pán nebyl tak zlý, aby žaloval," zasmála se rozmarně a rozvázala tkanice u výstřihu své haleny. „Nechci cizoložit, chci si jen vydělat pár denárů. Co má holka dělat, když je chudá?"

„Chudá holka si může vydělat i jinak. Nemusí hned přepadat nebohé a unavené mladíky," opáčil panoš Ota a znovu důrazně zabránil dalšímu pokusu obejmout ho.

„A můžete mi říct jak?"

„Potřebuji mluvit s někým, kdo byl u toho, když umírala druhá manželka pana Ojíře z Frýdberka. Sežeň někoho takového a dostaneš stříbrňák."

„Zbláznil jste se, to muselo být strašně dávno. Možná jsem ještě ani nebyla na světě… Kdo by se na to pamatoval?"

„Chceš stříbrňák? Tak se snaž!"

„Proč vás to zajímá?"

Ota nechtěl každému na potkání vykládat, že slouží správci severních Čech a je tu z pověření krále. Prostí lidé se královských úřadů báli. Tahle sklepnice mu navíc připadala příliš vlezlá, a to neměl rád. Lhostejně pokrčil rameny a opáčil, že je ochotný zaplatit. To jí musí stačit.

Sklepnice dychtivě rozevřela svou halenu a naposledy se pokusila prodat to, co považovala za mnohem jistější výdělek. Panoš Ota zívl a vstal. „Promiň, ale únavou už ani nevidím." Zlostně ho

sledovala, pak se upravila, došla k peci pro koště a začala uklízet.

Než šel Ota spát, zapřel dveře komnaty truhlicí. Nechtěl, aby ho sklepnice v noci rušila marnými pokusy svést ho. Nešlo o morálku, ale potřeboval se vyspat. Čekaly ho dva dlouhé dny, protože chtěl co nejrychleji splnit úkol a vrátit se do Prahy. Dobře věděl, že jeho pán hraje o čas a také o krk. Ale sklepnice se už neobjevila.

Teprve když svítalo, zaslechl hluk a vzápětí skřípání dřeva, jak se kdosi vší silou dobýval dovnitř. Vyskočil z lůžka a tasil meč. Téměř současně vrazili do místnosti dva městští biřici s kopími a vousatý zamračený muž v drátěné košili a s mečem v ruce. Jemu přes rameno nakukovala do místnosti z šera chodby snědá sklepnice. Všichni se zarazili na prahu.

Zamračený muž v drátěné košili se představil jako bílinský rychtář. Nařídil Otovi, aby odložil zbraň a neprotivil se mu, protože přichází ve jménu práva.

„Co jsem udělal?“ optal se pobaveně panoš a sklonil špičku meče k podlaze. Biřicové ho nenásledovali. Stále na něj výhružně mířili hroty svých kopí.

„Je to on,“ potvrzovala polohlasně sklepnice. „Ten, co se vyptával na našeho urozeného pána.“

„Nevymýšlej si,“ napomenul ji Ota. „Vyptával jsem se jen na jeho zemřelou manželku.“

„Jakým právem?“ Bylo zřejmé, že rychtář se stále nerozhodl, co dál. Rukou zarazil biřice, kteří se chtěli na Otu vrhnout a spoutat ho. Jindy to tak dělávali. Řídili se známou pravdou, že s lotrem se má hovořit, teprve až má na rukou pouta.

„Umíte číst, rychtáři?“ optal se panoš věcně a sáhl pod hromadu šatů, které měl složené na stolici vedle lůžka. Vylovil pergamen s pečetí zemského sudího a

rozbalil ho. Rychtář listinu rychle přelétl pohledem a vzápětí ukryl svůj meč. Teprve teď biřicové sklonili hroty kopí k podlaze.

„Proč jste k nám přijel, urozený pane?“ optal se o poznání zdvořileji bílinský rychtář a nepatrně se uklonil. Pak ukázal opovržlivě prstem za sebe: „Mám snad věřit téhle hloupé holce? Prý se vyptáváte na smrt urozené paní Zdeňky z Frýdberka.

Vzhledem k tomu, že to je už dvacet let, musí být pravý důvod vaší návštěvy jiný. A já ho chci znát.“

„Věřte tomu nebo ne, ale ta hloupá holka má pravdu. Víte o někom, kdo by mi mohl něco povědět?“

„Nu, jak myslíte… Pojďte se mnou na rychtu. Má žena paní Zdeňce sloužila,“ navrhl zdvořile rychtář. Zamířil i s biřici na chodbu a dodal, že počkají dole v šenku, až se urozený pán oblékne. Sotva zmizeli, vklouzla do komnaty sklepnice. Měla nataženou dlaň, že jí Ota dluží stříbrňák. Copak nepřivedla někoho, kdo mu může povědět víc o smrti jejich paní?

„Teda holka, potkal jsem už spoustu děvek, ale žádná mne dosud neudala. Jsi první. A ještě máš tolik drzosti, že za to chceš peníze?“

„Já vás neudala,“ lhala bez uzardění a pokusila se ho obejmout a políbit. To byl zřejmě její obvyklý úvod k jednání. „Kdybyste mi včera řekl, jak je to s vámi doopravdy, přišel by jen rychtář. Sám a v dobrém. Nebo by si vás pozval na rychtu. Takhle se nesmíte divit, že si vzal doprovod. Heleďte, mám dole práci, zaplaťte!“

„Milá holka, ani mě nenapadne,“ zavrtěl panoš Ota rezolutně hlavou a plácl ji plochou stranou meče přes zadnici, až bolestí vykřikla.

„Já své peníze dostanu, to si pište!“ rozzlobila se. Její hezká tvář se zkřivila nenávistí. Otočila se a rychle odběhla.

Původně si panoš Ota myslel, že ho chce bílinský rychtář nalákat k sobě domů především proto, aby se pokusil zjistit, o co tu doopravdy jde. Ale k jeho překvapení to bylo přesně tak, jak sliboval. Rychtářova žena byla o poznání starší než její manžel. Dříve musela být velice hezká, ale věk si vzal nemilosrdně svou daň. Teď to byla drobná shrbená stařena s řídkými šedivými vlasy. Jen oči věk poznamenat nedokázal. Byly veliké a na slunci jiskřily, jako by je ulili z kovu. Otu si prohlížely s klidnou moudrostí vyrovnaného stáří.

„Tebe zajímá smrt paní Zdeňky?“ řekla s údivem, když rychtář hosta představil. „Po tolika letech… Co bys chtěl vědět?“

„Na královském dvoře se o její smrti objevily různé zvěsti,“ nadhodil panoš Ota neurčitě.

„Ó jé,“ spráskla ruce. „Tady se také pořád objevují různé zvěsti o královském dvoře. Mám už šedivé vlasy, zasloužím si snad poctivou hru, nemyslíš?“

„Tak dobře,“ rozhodl se rychle. „Zemřela paní Zdeňka z boží vůle, nebo jí někdo s odchodem z pozemského světa pomohl?“

„Už rozumím. Hlupáci tehdy roztrušovali pomluvy, že ji někdo otrávil… Ale já vím, že měla déle než rok bolesti. Jenže nebyla zvyklá stěžovat si. Neřekla to ani svému manželovi. Poslední měsíce si brala nějaké byliny, aby tu bolest zmírnila. Znáš jed, na který se umírá rok?“

„Věřte mi, že znám… Když rozdrtíte na prach kámen, ze kterého se taví olovo, a ten prášek přidáváte do jídla, umírá člověk někdy ještě déle… Olovnaté kameny se těží nedaleko odtud v horách, pokud vím.“

„Co je to za hloupost?“ rozzlobila se.

„Neslyšela jste někdy o případu se značkou Jidáš?“

„Znáš evangelia, mladíku?“

Panoš Ota si povzdechl. Rychtářova manželka byla chytrá, a i když hovořila ochotně, neměla v úmyslu říci toho příliš. Ale Ota se nemínil tak snadno vzdát. Jako by její ironii nepostřehl, pokračoval: „Jak vycházel pan Ojíř z Frýdberka se svou manželkou? Prý se záhy po její smrti znovu oženil?“

„Ani tady nenajdeš nic špatného. Paní Zdeňka chřadla… jako by před očima odcházela z tohoto světa. Přesto se snažila plnit svědomitě své manželské povinnosti. Pan Ojíř pravidelně její lože navštěvoval. Ale jednou se mi paní Zdeňka svěřila, že spolu spí už jen cudně jako bratr se sestrou… Chápeš, on ji miloval!“

„Znamená to, že přijal dobrovolně celibát? Byl to přece muž v plné síle.“

„Pan Ojíř byl především rytíř. Víš vůbec, mladíku, že pan Ojíř pořádal v Českém království vůbec první rytířský turnaj?“

„Jak to souvisí se smrtí jeho ženy?“

Stařena se na kratičký okamžik zasnila. Panoš Ota pochopil. Vsadil by se, že o tom, jak cudně užívá pan Ojíř svého lože s manželkou, jí vyprávěl on, ne paní Zdeňka. Rychtářova manželka váhavě pokračovala: „Pan Ojíř měl spoustu síly, kterou nevybíjel jen v boji s mečem v ruce. Netvrdím, že by jeho náručí neprošla ještě jiná žena. Ale to dělá mnoho mužů, i když stále milují svou manželku. Tělo si žádá své, to přece není hřích. Jsem si zcela jistá, že jiné ženě lásku nevyznával. Miloval jen paní Zdeňku. Jeho srdce jí patřilo až do smrti, věř staré ženě!“

„Věřím. Zřejmě o tom víš své.“

„Vím,“ odpověděla pevně. Její krásné oči měly neproniknutelný výraz.

Panoš Ota se na ni chvíli mlčky díval. Věděl, že o skutečných citech pana Ojíře z ní víc nedostane. Raději se zeptal, zda paní Zdeňka zemřela na lůžku.

„Je to už dávno," zaváhala rychtářova manželka a rukou si bezděčně upravovala šedivé vlasy. Zdálo se, že je vděčná za změnu v hovoru. „Pokud si vzpomínám, tehdy ráno se zhroutila na nádvoří v bolestech. Odnesli jsme ji do ložnice. Přišel k ní kaplan a dal jí poslední pomazání. Ale paní Zdeňka prosila, že nechce umřít pod střechou. Nechala se vynést na hradby, aby viděla do krajiny. Před polednem zemřela… Její manžel byl v té době na tažení s králem Václavem I. Vrátil se asi měsíc po její smrti. Tak to bylo!"

Panoš Ota přikývl. Některé drobnosti příběhu sice odpovídaly tomu, co mělo být v listině se značkou Jidáš, ale ne všechny. Zvláště pokud nebyl Ojíř z Frýdberka v době smrti své manželky v Bílině. To ho sice podezření nezbavovalo, ale přece jen bylo vysoce nepravděpodobné, že by si k podobnému zločinu sjednal pomocníka. Ovšem lidská špatnost neznala hranice, jak trpce říkával jeho pán Oldřich z Chlumu.

Ale byla tu ještě jedna okolnost, kterou bylo nutno zvážit. Podle rychtářovy manželky pan Ojíř svou manželku miloval. Možná miloval ještě rychtářovu ženu a zřejmě i další. Ota sám nejlépe věděl, že to nemusí nic znamenat. Ale věděl také, jak umí přetvářka lásku zahubit. Proč zavražděný sudí označil ztracenou listinu jménem učedníka, který Krista zradil? Pokud bylo v celém podivném případě něco jasné, pak to, že na počátku všeho byla zrada. Jenže kdo a koho zradil, to byla stále záhada. Rozhovor s manželkou bílinského rychtáře ho k řešení nijak nepřiblížil.

Nechtěl zanedbat vůbec nic. Celé dopoledne věnoval pátrání. Měl glejt a mohl se volně pohybovat po celém městě. Navštívil i bílinský hrad. Správce byl

mladý muž a pomoci mu neuměl. Ale byl ochotný a přivedl stařičkého komořího, který zesnulou paní Zdeňku znal. Byl to vetchý stařík bez zubů a měl problém vybavit si podrobnosti. I když se mu události pletly, zhruba potvrdil výpověď rychtářovy manželky. Když padlo její jméno, s obdivem vzpomínal, jak krásná to byla žena.

Panoš Ota se naobědval ve městě a pak zamířil na předměstí. V šenku zaplatil, sbalil si věci do koženého vaku a vydal se do maštale, aby osedlal koně. Zvíře bylo odpočaté, a když ho uvidělo, spokojeně zařehtalo. Přehodil mu přes hřbet houni a přes ni položil sedlo. Právě když spínal koni podpínky pod břichem, zaslechl za sebou podivné zaskřípění. Díky svým instinktům bojovníka reagoval okamžitě. Uskočil do strany a na místo, kde právě stál, dopadl konec dřevěného kyje.

Panoš Ota zaklel, protože meč měl přivázaný na opačné straně sedla. U pasu mu visela jen prázdná pochva. Naštěstí měl u sebe dýku. Tasil ji a do levé ruky popadl dřevěné vidle, které stály u žlabu se senem. Pak se otočil. Před ním stáli tři snědí muži s černými kudrnatými vlasy. Tvář jednoho z nich, skoro ještě chlapce, neklamně svědčila, že je bratrem sklepnice, kterou včera odmítl. Rozzuřeně se jich optal, zda chtějí přijít o hrdlo.

„Něco dlužíš naší sestře," řekl nejstarší z nich, obtloustlý chlap středního věku. Mluvil s výrazným cizím přízvukem. „Dej nám svůj váček se stříbrňáky a můžeš odjet. Jinak…," upozornil výhružně a prstem si přejel po hrdle.

„To je opravdu šlechetná nabídka," ušklíbl se panoš Ota. Pak bleskurychle zvedl vidle a hodil je jako kopí na obtloustlého muže. Zasáhl ho přesně. Dva hroty vidlí mu projely hluboko do břicha. Jeho špinavá halena se okamžitě zbarvila rudě. Muž začal křičet, svalil se na

podlahu a svíjel se bolestí. Tloukl kolem sebe a snažil se vytrhnout vidle z těla. Jeho bratři si ho nevšímali, oba se vrhli na Otu. Jeden měl v ruce kyj, druhý třímal veliký nůž a dřevěnou hůl. Panoš Ota měl jen dýku. Jenže na jeho straně stála vojenská zkušenost.

Naznačil výpad, pak se vrhl na zem a kotrmelcem se překulil pod břichem koně na druhou stranu. Tam u sedla visel jeho meč. Rychle ho tasil, koně oběhl a zaútočil. Jednoho protivníka kopl do břicha a omráčil, druhému, který útočil jako zběsilý, rozpoltil mečem hlavu.

Odvázal koně, který ržál strachem, a vyvedl ho na dvůr. Hluk z maštale vylákal hosty ze šenku. Na dvoře se objevil i šenkýř a snědá sklepnice. Panoš Ota stále držel v ruce meč se zkrvavenou čepelí. Otřel ji o trávu a zasunul do pochvy. Pak ztichlému hloučku oznámil, že lotry, kteří se ho pokoušeli zavraždit, najdou v maštali. Ať zavolají rychtáře, a pokud by byly jakékoli pochybnosti, najdou ho na Pražském hradě. Pak se vyšvihl na hřbet koně. Hlouček bojácně ustoupil, nikdo se ho nepokusil zadržet. Když míjel sklepnici, všiml si, že jí po tvářích tečou veliké slzy.

Ač nechtěl, přitáhl koni otěže a zastavil. Sáhl k opasku, otevřel měšec a bez počítání jí hodil hrst stříbrňáků. Patami popohnal koně a vyrazil tryskem k otevřeným vratům, jako by ho honil nepřítel. Křesťanský svět byl plný zloby a těžko mohl být klidný. Odmítl nevěstku, ta na něj nejdříve žalovala rychtáři a pak poštvala své bratry, aby ho zabili. Jen proto, že jí nedal stříbrňák. Copak mělo cenu kvůli takovým lidem nasazovat krk a hledat spravedlnost?

Cválal letní prosluněnou krajinou a mizerná nálada ho pomalu opouštěla. Ale pachuť hořkosti zůstala. Uložila se ke všemu tomu špatnému, co už ve svém

životě zažil a co se ukládalo v jeho duši jako vrstva bahna.

XXII. KAPITOLA

Večerní šero pomalu zahalilo celou pražskou kotlinu. Za hradbami Starého Města pražského se rozsvěcovala světla voskovic a lamp v oknech měšťanských domů. Živo bylo i na Pražském hradě. Z věže katedrály zněl naléhavě hlas zvonu, který svolával na nešporní mši, celebrovanou za účasti papežského inkvizitora. Zasvěcení ale věděli, že Přemysl II. Otakar se jí nezúčastní. Když ho přišel pražský biskup na mši pozvat, odpověděl chladně, že on Luigiho Forlanda nepozval a jedna mše, které se účastnil ráno, jistě ke spáse jeho duše postačí. O to usilovněji běhali teď kanovníci svatovítské kapituly po hradě a svolávali věřící, neboť se dalo předpokládat, že krále bude následovat většina velmožů a pravděpodobně i jejich služebníků.

Ani Oldřich z Chlumu nehodlal mši navštívit. Rychle kráčel k hradní bráně. Chtěl se dostat do Starého Města pražského dříve, než se budou zavírat městské brány. Na mši nehodlali jít ani vrazi sudího Dobřeje. Dva muži seděli v nevelké komnatě domu, kde byli ubytovaní významní členové královského dvora a urození hosté.

„To, že Křišťan utekl, je obrovská smůla," povzdechl si velmož a mračil se. „Vsadil bych se, že v tom má prsty Oldřich z Chlumu!"

„Není konečně čas zbavit se ho?" optal se ho syn a zle se usmál.

„Hlupáku," utrhl se na něj otec. „Jen krále utvrdíme v podezření, že v tom má prsty někdo z jeho rady!"

„Ale jen v případě, že by zemřel na hradě," nedal si rozmluvit plán mladý rytíř. „Jenže co kdyby ho zabili v hádce dole ve městě? Nebo ho v noci přepadli na ulici a oloupili? Křivák to zařídí. My u toho nebudeme. Co by nám mohl náš král vyčítat?"

„To nezní špatně…," přikývl velmož spokojeně a chvíli si vše s přivřenýma očima představoval. Pak souhlasil, že to tak udělají. Vzápětí přísně dodal s významně vztyčeným prstem: „Ale je ti jasné, že Křivák potom bude vědět zbytečně moc?"

„Osobně mu podříznu krk, jakmile bude Oldřich z Chlumu mrtvý," slíbil jeho syn s úsměvem. „To mi vrásky nedělá. Ale je tady inkvizitor!"

„Stalo se," povzdechl si velmož rozmrzele. Vzápětí se jízlivě usmál: „Když už nemáme po ruce Křišťana, předhodíme mu písaře Strachotu. Myslím, že se bude jako kacíř na hranici vyjímat moc pěkně. Postavu na to má…"

„S tím já nechci mít nic společného!" vykřikl jeho syn a zbožně se pokřižoval. „Já se inkvizice bojím."

„Někdy pochybuji, zda jsi vůbec z mé krve," chladně ho zarazil otec. „Ostatně u nemanželských panchartů, jako jsi ty, je proč pochybovat… Kdo ví, s kým tvá matka ještě spala! Postarej se o Oldřicha a Křiváka, já zařídím inkvizitora."

„Vyrazím do města raději hned," odsekl uraženě mladík. I když jím lomcovala zlost, svému otci si odporovat netroufl. Znal ho a věděl, čeho je schopen.

Oldřich z Chlumu kráčel dolů k Vltavě. Z rozhovoru s králem neměl dobrý pocit. Nechtěl svému panovníkovi lhát, ale na druhou stranu dobře věděl, že mu nesmí povědět pravdu. Vážil si Přemysla II.

Otakara, a kdykoli se rozcházeli v dobrém, měl radost, že může tak skvělému králi sloužit. Ale dnes to bylo jiné. Jediné, čím mohl tuhle nepříjemnou záležitost ukončit, bylo dopadení vraha sudího Dobřeje. Jenže bylo toho tak málo, co mohl momentálně udělat. Musel spíše doufat, že jeho panoš narazí v severních Čechách na stopu, která jim prozradí, co obsahuje ztracená listina se značkou Jidáš. Ta totiž vedla přímo k vrahovi.

I když to hlavní teď záviselo na Otovi, on sám nemusel nečinně sedět s rukama v klíně. Mistr královské zbroje pochyboval, že by se některý ze staroměstských mistrů přiznal ke zhotovení stříbrné dýky a pochvy se satanskými znaky. Přesto se mohl pokusit najít ho. Druhá věc, která ho zajímala, byl důvod, proč Křivák vydal Křišťana královské spravedlnosti. Pokud jeden lotr zradil druhého, pak k tomu musel mít zatraceně dobrý důvod. Ota zjistil, že Křivák má na Pražském hradě mocného příznivce. Tahle stopa vypadala neobyčejně nadějně. Ovšem jak přinutit protřelého lumpa, jakým nesporně Křivák byl, aby řekl pravdu? Jedině snad s pomocí kata. Jenže z čeho by Křiváka obvinil?

Oldřich z Chlumu proběhl mezi výstavnými budovami malostranských klášterů a dvorců a po Juditině mostu přešel na staroměstskou stranu. Zájezdní hostinec U Císaře Fridricha našel snadno. Když vstoupil do šenku, zvědavě se rozhlédl. Ale Otovu černovlasou sklepnici nenašel. Hosty obsluhovala postarší žena s umaštěnými světlými vlasy spletenými do copů. Zamířil k ní a optal se, kde najde Ester.

Žena si ho zkoumavě prohlédla od hlavy až k patě a neuctivě poznamenala, že ona není žádná kuplířka. Oldřich z Chlumu téměř zrudl, protože to znělo urážlivě. Chladně položil ruku na jílec meče a o poznání hlasitěji upozornil, že je královský prokurátor a

pokud nedostane uspokojivou odpověď, promluví si s ní jinde a jinak.

„Když myslíte," odpověděla zaraženě. „Já jen vím, že Ester požádala šenkýře, aby jí dal týden volna. Prý má nějakou důležitou práci. Proto jsem tady… Abyste rozuměl, urozený pane, šenkýř je můj bratranec." Teď hovořila nejen uctivě, ale také se snahou vyhovět.

„Ale já vím," ozvala se zrzavá výstředně nalíčená holka.

I když byla oblečená do slušných měšťanských šatů, bylo její řemeslo na první pohled patrné. Světlovlasá sklepnice toho okamžitě využila. Oldřichovi z Chlumu se omluvila, že už ji zřejmě nebude potřebovat, a zmizela.

„Co víš?" optal se nedůvěřivě královský prokurátor.

„Vím, kde najdeš Esterku," slibovala zrzavá holka. „Přátelíme se. Dovedu tě k ní."

Oldřich z Chlumu po krátkém váhání souhlasil a společně opustili šenk. Proplétali se temnými a křivolakými uličkami směrem k Židovskému městu. V téhle čtvrti žili především chudší řemeslníci, zámožní patricijové měli své výstavné domy kolem rynku.

„Jak se jmenuješ?" optal se jí. Polichoceně se zasmála a řekla, že jí může říkat Zrzka. Když postřehla jeho nedůvěru, začala vysvětlovat, že na skutečném jméně nezáleží, protože všichni ji znají jen jako Zrzku. Pokud by ji chtěl někdy v budoucnu vyhledat, podle jména by se mu to asi nepovedlo. Odbočili do úzké uličky, která kysele páchla jirchářským louhem a plísní. Zrzka vešla do přízemního domku, křesadlem zapálila napůl vyhořelou voskovici a pak pečlivě zavřela dveře. Byli v poměrně čisté komůrce s masivní pecí, širokým lůžkem, velikou truhlicí a stolem se dvěma křesly. V rohu stála dřevěná plenta pomalovaná necudnými

kresbami a za ní se ukrývala dřevěná káď, v níž se bylo možné vykoupat.

Zrzka ze sebe okamžitě shodila oděv. Pak se s pohupováním v bocích vydala k zaraženému Oldřichovi. „Ester přijde později… Můžeme si čekání zpříjemnit. Bude tě to stát jen dvacet denárů. Za to snad stojím, ne?“ vykládala a rukou si přejela po nahém těle.

Oldřich z Chlumu si odepnul z ramen plášť a přehodil ho přes ni. Pak se ostře zeptal: „Ty si opravdu myslíš, že jsem hlupák? Ester sem nepřijde a možná ji ani neznáš. Zasloužila bys postavit na pranýř!“

„A proč?“ rozzlobila se Zrzka. „To, co chceš od Ester, ti dám taky. A mnohem líp!“

„Já se nechci milovat! Jen jsem se chtěl Ester na něco důležitého zeptat!“

„Zeptat?“ opáčila zaraženě. Neušlo jí, že na plášti je erb českého krále. Vrátila se ke dveřím, kde ležely na podlaze její šaty, a rychle si navlékla suknici. Horní polovinu těla nechala odhalenou. I když už byl večer, bylo stále dusno a horko. Pokusila se o svůdný tón: „Když to budu vědět, dáš mi pět denárů?“

„Vědět to nebudeš,“ zavrtěl rezolutně hlavou. Rychle uvažoval, jak se z téhle ošemetné situace dostat. Nebyl jako jeho panoš a v severních Čechách by se mu nic takového stát nemohlo. V duchu si spílal, že se dal tak snadno nachytat. Mělo ho napadnout, že v Praze je to jiné než doma.

„Jenže já těch pět denárů potřebuji,“ řekla prosebně a naléhavě ho chytila za ruku. „Za každého hosta, kterého si přivedu, musím zaplatit pět stříbrňáků. I když mi dá košem jako ty. Ovšem to se stává chvála Bohu zřídka. Udělám ti pomyšlení…“

„Posaď se, promluvíme si,“ navrhl zdrženlivě a jemně ji odstrčil. Své křeslo odsunul trochu stranou, aby neseděli tak důvěrně blízko. Byl z jejích

odhalených ňader trochu rozpačitý. Zrzka ho trochu potměšile sledovala a pak si navlékla i halenu.

„Děkuji," vyhrkl bezděčně, což vyvolalo její veselý smích.

„Obvykle mi muži děkují, když se svlékám. Jsi první, který to udělal obráceně." Zvědavě si ho prohlížela a pak se zájmem vyhrkla: „Ty se asi raději miluješ s muži, viď?"

„A dost!" rozzlobil se Oldřich z Chlumu a udeřil pěstí do stolu, až dřevo zapraskalo. Zrzka se rychle přikrčila, jako by očekávala výprask. Její řemeslo nebylo snadné. Oldřich varovně dodal: „Už ani slovo o milování! Pátrám po jednom vrahovi!"

„Ester ho zná?"

„To těžko," pokračoval trochu proti své vůli. Ale pořád to bylo lepší než poslouchat řeči o milování. Vlastně měl vstát a odejít. Jenže venku už byla noc a jediné, co mohl udělat, bylo najít si v nějakém šenku nocleh. Doma by to žádný problém nebyl, ale tady v Praze si najednou nebyl jistý, co by ho mohlo ještě potkat. Podobné věci totiž vždycky zařizoval jeho panoš, který se mezi prostými lidmi pohyboval se suverénní jistotou. Zrzka byla sice nevěstka, ale nezdála se být zlá. Na chvíli se odmlčel a pak se optal, zda by neměla trochu vína, protože je horko.

„Mám," odpověděla provokativně. „Ale obvykle ho podávám až potom. Udělám tedy výjimku." Došla k výklenku, který byl v masivní kamenné zdi vedle okna. Vytáhla džbán se dvěma prostými pohárky, naplnila je a mlčky se napili.

„Vlastně jsem se chtěl Ester zeptat na dvě věci," začal Oldřich z Chlumu. „Neznáš jistého Křiváka? Pohybuje se spíše na předměstí a je to zřejmě pěkný lotr."

Dívka jen zavrtěla hlavou. Vypadala soustředěně a přestala se usmívat.

„Co se dá dělat. Ta druhá věc je složitější," pokračoval královský prokurátor pomalu. Kladl důraz na každé slovo, aby mu dobře rozuměla. Sáhl pod plášť a na stůl položil stříbrnou dýku se satanskými znaky. „Tuhle zbraň i s pochvou zhotovil nějaký pasíř tady na Starém Městě pražském. Já bych potřeboval vědět, kdo to byl. Ale hlavně, kdo si ji objednal."

Zrzka dýku uchopila a zvědavě si ji prohlížela. Poznamenala, že je hezky zdobená, a vrátila ji na stůl. Pak našpulila rty a optala se, proč s tím chce jít za Ester. Ona by mu mohla pomoci určitě lépe.

„Zase si vymýšlíš," zabručel Oldřich z Chlumu rozmrzele. „Stříbrňáky ti dám, abys kvůli mně neměla škodu. Ale už mi prosím nelži… Proč chci jít za Ester? Protože tu nikoho jiného neznám."

„Kdybys znal, věděl bys, že pasíři mají své bratrstvo. V čele stojí mistr Ernst z Wolfsburgu. A že já jsem jeho nemanželská dcera. Co se divíš? Do kláštera se mi nechce, věno mi žádné nedá, ale nějak se živit musím," řekla Zrzka a vzdorovitě pohodila hlavou. „Je to mnohem lepší než dělat někde službu. Otec mi zakázal, abych za ním chodila. Do jeho domu smím jen na Štědrý den a na Velikonoce, protože je křesťanské občas odpouštět hříšníkům… Do Vánoc je sice daleko, ale mohla bych zkusit zajít za ním výjimečně i jindy."

„Pokud si zase nevymýšlíš, posílá mi tě do cesty sám Bůh…," nadchl se Oldřich z Chlumu. Víc povědět nestačil, protože se kdosi pokusil otevřít dveře. Ale nepovedlo se mu to, protože byly zevnitř zajištěné závorou. Vzápětí do nich kdosi začal rázně bušit pěstmi a ozvalo se: „Tady je staroměstské právo… kontrola počestného spaní. Okamžitě otevři!"

„Pojď,“ řekla tiše Zrzka, vyskočila a běžela k truhlici. Byla uzavřená masivním zámkem. Stiskla cosi a odklopila se boční deska. „Rychle…“

„Co to je?“

„Neptej se, pro Boha, a zalez tam,“ prosila ho se sepjatýma rukama. V očích měla naléhavý výraz.

„Neděláme přece nic proti zákonu, jen si povídáme,“ váhal ještě Oldřich z Chlumu. Uvažoval, zda to není nějaký trik, jak z něj dostat další peníze.

„Prosím, jinak skončím na pranýři,“ naléhala Zrzka. Popadla ho za ruku a táhla k truhlici. Protože cítil její napětí a strach, poslechl. Zalezl do úzkého otvoru, kde si připadal jako v rakvi. Bylo tam místo právě tak pro tělo. Těsně nad obličejem měl dřevěnou desku. Pochopil, že truhlice má dvojité dno. Zrzka tajný vchod zaklapla a obklopila ho tma. Napínal uši, co se bude dít.

Uslyšel dupání několika párů nohou, rámus a rozzlobený mužský hlas: „Kde ho máš, ty děvko?“

„Jsem tu sama, rychtáři, copak nevidíte?“

„Jsou tu dvě číše!“

„Můj host už odešel. Lůžko je ustlané a mám na sobě šaty, ne?“

„Otevři tu truhlici!“

„Nemám klíč,“ opáčila Zrzka klidně.

Vzápětí Oldřich z Chlumu ucítil otřesy a zaslechl rány. Pochopil, že některý z biřiců utrhl zámek. Pak se k němu doneslo tlumené skřípání pantů a prudký úder, jak biřic víko truhlice přirazil zpátky. To vše doprovázely hrubé kletby.

„Jednou tě chytnu… A pak ti spočítám všechno,“ uslyšel hluboký hlas, který zřejmě patřil staroměstskému rychtáři. Následoval dupot a prásknutí dveří. Vzápětí se rozhostilo ticho. Téměř okamžitě se odklopila bočnice. Do úzkého prostoru proniklo světlo.

„Tak pojď," řekla Zrzka a pomohla mu vysoukat se ven.

„Co to bylo?"

„Rychtář má spadeno na mého otce. O něco se pohádali, ani nevím, oč šlo. Od té doby se mě snaží nachytat. Kdyby mne postavil na pranýř, zesměšní i mého otce. Proto vodím své zákazníky nejraději sem. Tohle je totiž Kuppidova komnata. Je sice dražší, ale jak jsi viděl, zcela bezpečná." Pak zvedla víko truhlice. Byla až po okraj plná složených oděvů. Vesele se rozesmála.

„Kuppidova komnata? O tom jsem nikdy neslyšel."

„Tak na to zase rychle zapomeň. Na Starém Městě pražském je jich spousta. V každé podobné komnatě najdeš úkryt. Nějak se musíme bránit, ne? Ty městské hradby nám byl čert dlužný. Dřív bylo rychtářům jedno, kdo s kým spí. Ale teď ne. Měšťané se naparují, že uvnitř hradeb nebudou trpět hříchy. A víš, kdo za mnou chodí nejčastěji?"

„Umím si to spočítat… Je mi líto, že jsem ti přidělal starosti."

„Jsi milý," řekla a mateřsky ho políbila na tvář. „Škoda, že dáváš přednost mužům… Ale nějak se ti odvděčit musím. Hned ráno zajdu za otcem s tou dýkou, chceš?"

Královský prokurátor přikývl a opatrně se optal, zda těch dvacet denárů, které po něm chtěla, se platí za jedno pomilování, nebo za celou noc.

„Proč se ptáš?" zarazila se.

„Nemám kde spát. Když ti zaplatím, můžu tu zůstat do rána?"

„Proč ne. Ale jen se mnou. Tohle není zájezdní šenk. Cizí by tu netrpěli. Lůžko je přece dost široké pro oba. Teda… pokud ti nebude vadit spát vedle mě. Znala jsem jednoho trubadúra, který byl na tom podobně jako

ty. Ten se dokonce otřásl odporem, jako by se popálil o oheň, jenom když jsem se ho dotkla.“

„Tak strašné to se mnou není,“ bránil se pokrytecky Oldřich z Chlumu. „Ale přesto bych byl rád, aby ses mě v noci nedotýkala.“

„Taky se ráda vyspím v klidu,“ zasmála se, pak shodila šaty a zamířila ke kádi, aby se vykoupala. Chovala se nenuceně, jako by byla v komnatě se svou sestrou. Oldřich z Chlumu si ji nenápadně prohlédl a napadlo ho, že to bude v krátké době už druhá noc, kterou stráví se ženou v cudnosti. Se Světlanou to bylo snadné. Ted musel sebrat veškerou svou vůli.

„Pojď sem,“ ozvalo se za plentou. „Umyješ mi záda?“

I když se Oldřich z Chlumu vždy snažil dodržovat zemské právo a ctít křesťanskou morálku, byl současně muž v plné síle. Představa neoblečené Zrzky ho nesmírně lákala. Nikdy neschvaloval eskapády svého panoše. Stiskl ruce, jakoby se modlil, a s přemáháním odpověděl: „Promiň, ale chápeš, jak nepříjemné by mi to bylo?“

XXIII. KAPITOLA

V posledních dnech chodíval Oldřich z Chlumu spát pozdě a vstával velice záhy. Tu noc, kdy jeho panoš Ota pomohl k útěku Křišťanovi, nespal skoro vůbec. Proto se opravdu těšil, až si lehne. Rychle se vykoupal v kádi za plentou. Celý den panovalo dusné horko a smýt pot a prach z těla bylo velice příjemné.

Když vylezl z vody, zaváhal. Neměl nic, do čeho by se mohl převléknout, jen šaty, ve kterých přišel. Spodní košile potřebovala provětrat a spát v prošívanici byla hloupost. Rozhodl se rychle. Když mohly spát nahé urozené dámy, proč by nemohl i rytíř? Vyšel zpoza plenty, sfoukl svíci na stole a tmou se šátral k lůžku.

„Tady… sem!“ uslyšel Zrzku. „Teda ty jsi kus chlapa… Ach jo!“

Oldřich z Chlumu si lehl. Zrzka splnila svůj slib. Zůstala ležet schoulená na opačné straně lůžka, aby mu nepřekážela. Přesto o ni ve tmě lehce zavadil. Zjistil, že má na sobě totéž, co urozené dámy, tedy nic. Začal znovu o své neobvyklé situaci přemýšlet. Zrovna ve chvíli, kdy se konečně dobral k rozhodnutí, že se vlastně chová neobyčejně hloupě, a rozhodl se, že ji obejme a políbí, ucítil, že mu někdo třese ramenem. Otevřel oči. Byl den a u lůžka stála Zrzka. Na sobě měla svoje měšťanské šaty, byla už učesaná a křiklavě nalíčená.

„Je dávno po ranní mši,“ smála se vesele. „Co se ti zdálo, že ses tak usmíval?“

„Tomu bys nevěřila," odpověděl ledabyle a odhodil přikrývku. Teprve pak si uvědomil, že je nahý. Zrzka mu podala košili a s uznáním se dotkla jeho svalnatých ramen. Pak mu se šelmovským výrazem řekla, že i jí se zdálo něco, čemu asi nebude věřit. Zdálo se jí o něm.

Oldřich z Chlumu se rychle oblékl. Když si připínal k pasu meč, přiznal se, že i jemu se zdálo o ní. Pak na stůl vysázel dvacet stříbrňáků.

„Jsi opravdu milý," zasmála se potěšeně a peníze shrábla do malého koženého váčku. „Škoda, že se ti to jenom zdálo… Půjdeme?"

Vyšli ven a zamířili k rynku. Dům pasíře Ernsta z Wolfsburgu byl na rohu ulice, která pokračovala k Odrané bráně. Vchod byl hned naproti kašně. Kolem pospíchalo plno lidí a Oldřichovi z Chlumu se na okamžik zastesklo po klidu jeho domova.

„Počkám tu na tebe," oznámil Zrzce a podal jí stříbrnou dýku se satanskými znaky. Pokrčila lhostejně rameny, jako by chtěla říci, že to je jeho věc. Prošla davem a vstoupila do otevřených vrat, nad kterými visela z plechu udělaná veliká přilba na znamení, že v domě je pasířská dílna.

Oldřich z Chlumu zamířil ke kašně. Napil se, protože bylo horké dusno. Počasí se proti předchozím dnům ani o chlup nezměnilo. Voda však byla nádherně chladná. Posadil se na jeden z kamenných sloupků, které lemovaly okraj kašny. Pár kroků od něj dvě mladičké služebné nabíraly do věder vodu. Proti jasnému nebi se rýsovaly oblé profily jejich štíhlých těl. Zálibně se na ně zadíval. Jedna z nich si ho všimla a zlostně se rozkřikla, aby se bál Boha. Pak si začala druhé opovržlivě stěžovat, že by měla městská rada takovou oplzlost přísně trestat.

„Já si to myslím také," uslyšel vedle sebe tichý a nesmírně pobavený hlas pasířovy dcery. Vůbec si

nevšiml, kdy opustila otcův dům. Pak se zrzavá nevěstka obrátila k dívkám u kašny a rozkřikla se, aby toho rytíře neobtěžovaly svými necudnostmi. Služebné zrudly studem a chtěly se ohradit, ale když pochopily, koho mají před sebou, popadly vědra s vodou a utekly.

Zrzka ale hned zvážněla. Řekla Oldřichovi: „Musíš se mnou. Otec tě chce vidět. Nevěří, že by mě vydíral královský prokurátor…“

„Jak vydíral?“ zabručel rozmrzele a vstal.

„Chceš vědět, kdo tu dýku vyrobil? Chceš! Tak musíš mého otce přitlačit ke zdi. Jinak ti přece s ničím nepomůže, to dá rozum, ne? Řekla jsem mu, žes mě přistihl při krádeži a že mě necháš oběsit, pokud ti nepomůže.“

„Zbláznila ses? Co když to ohlásí? Pak nás oběsí oba!“

„Neohlásí… Víš, on mě má ve skutečnosti celkem rád. Tak už pojď!“

Oldřich z Chlumu ji neochotně následoval. Hlavou se mu honily pochybnosti. Ne o Zrzce, té věřil, ale o správnosti toho, co právě dělá. Ač nechtěl, vybavila se mu slova jeho panoše: „Mezi prostými lidmi platí jiné zákony než na královském dvoře, můj pane. Pokud chcete vyslýchat měšťany, tovaryše a šenkýře, zapomeňte na rychtáře a zemský soud. Představte si, že jste jedním z nich. Jenom když budete myslet jako oni, něco se dozvíte.“

K tomu obvykle Oldřich z Chlumu dodával, že Ota dokáže jako prostí lidé nejen myslet, ale také ochotně hřešit. Jeho pomocník se však výtkami nikdy nenechal zviklat. Většinou se zasmál, že to patří k věci. A jak se zdálo, měl pravdu.

Oldřich z Chlumu kráčel za Zrzkou a v duchu musel připustit, že až dosud nevěděl o lidech ve městě skoro nic. Viděl jen střechy domů z návrší, na němž stál

Pražský hrad. Jindy podobné pátrání nechával na Otovi, protože si myslel, že to je ta lehčí část úkolu. Teď se skoro po hlavě vrhl mezi lidi, kteří žili na hranici zákona, a za jedinou noc porušil hned několik zemských ustanovení. A za chvilku poruší další.

Měl k tomu jako zástupce spravedlnosti vůbec právo? Pokud by o té věci diskutoval s učenými juristy, odpověď by byla jednoznačně záporná. Ale během oněch dvou let, kdy působil jako prokurátor, už pochopil, že spravedlnost nemůže hájit jen na základě strohých vět zákoníku, ale musí se také ptát svého svědomí. Bylo příliš jednoduché všechny kolem sebe odsuzovat, ale mnohem těžší bylo lidem rozumět a případně i odpouštět.

Vstoupili do klenutého mázhauzu. Tady bylo příjemné chladno a skrze masivní kamenné zdi sem nedoléhalo téměř nic z hluku na rynku. V křesle u stolu, na němž bylo vyloženo několik drátěných košilí, seděl mohutný rudolící muž se zrzavými vlasy. Měl veliké břicho obepnuté nádherným stříbrným pásem a na ruce několik prstenů.

Oldřich z Chlumu došel s hrdě vztyčenou hlavou až k němu a přísně se mu zahleděl do očí. Ernst z Wolfsburgu mlčel, ale pohledem neuhnul. V očích měl číhavou vychytralost, Oldřich však postřehl také stín obav. Zrzka zřejmě nelhala.

„Špatně jsi vychoval svou dceru," začal Oldřich z Chlumu přísně. „Ale soudit tě bude Bůh, proto tu nejsem. Pokud budu někoho soudit já, bude to…," zarazil se, protože si uvědomil, že nezná dívčino skutečné jméno. Jenže teď už to napravit nemohl. Stáhl přísně obočí a pokračoval: „Pokud budu někoho soudit, bude to Zrzka. Je spravedlivé trestat, ale křesťanské je také odpouštět. Ovšem abych mohl hřích prominout, musím mít důvod."

„Pokud mé nemanželské dceři říkáte Zrzka, i to musí mít svůj důvod," ujal se okamžitě slova představený pasířského bratrstva a přitom si dal záležet, aby slovo nemanželská znělo co nejdůrazněji. „Je hanebná cizoložnice a Zrzka si nechá říkat jen od těch, kteří s ní ten ohavný hřích sdílejí… Divím se, že právě to není důvod, abyste přimhouřil oči nad tím, z čeho ji obviňujete!"

„Tak dost!" rozkřikl se Oldřich z Chlumu a výhrůžně položil ruku na jílec svého meče. Když potřeboval, uměl vystupovat jako nemilosrdný královský úředník. „Pokud by náš vznešený král nepotřeboval vědět, kdo tuhle stříbrnou dýku zhotovil, už dávno se tvá dcera houpe na šibenici. Aby sis nedělal zbytečné iluze, já o nic neprosím. Nabízím obchod. Obchod kvůli zločinu, který otřásl celým královským dvorem. Jméno pasíře, který dýku zhotovil, za hlavu tvé dcery. Pokud mi ho do zítřka nepřineseš, vydám ji staroměstskému rychtářovi. Pokud vím, s rozkoší ji nechá oběsit!"

Oldřich z Chlumu postřehl uznání ve tváři zrzavé nevěstky. Dávala mu nenápadně na srozuměnou, že to vzal za správný konec.

Ernst z Wolfsburgu klidně přikývl a rychle uvažoval. Nebyl to muž, který by se nechal snadno zatlačit do kouta. Jenže v téhle situaci příliš na vybranou neměl. Přesto se nechtěl vzdát tak snadno. Zatvářil se lhostejně a opáčil, že podobný obchod by mu měl nabídnout někdo, kdo je na královském dvoře postavený dostatečně vysoko, aby mohl jeho slovu věřit. Úkosem sledoval, co jeho host v plášti s erbem českého krále udělá.

Oldřich z Chlumu stiskl rty, jen nepatrně pokynul hlavou na znamení pozdravu, otočil se a beze slova zamířil k vratům mázhauzu. Nespěchal, ale šel rázně,

bez zaváhání. Předpokládal, že tohle je jediná správná odpověď. Jenže Ernst z Wolfsburgu mlčel. Královský prokurátor došel až na práh a právě se chystal vyjít na rynek, když ke svému obrovskému ulehčení za sebou uslyšel: „Vraťte se!“

Zastavil se, ale neotočil. Jen přes rameno pánovitě houkl: „Proč?“

„Je mou povinností, abych pomohl královské spravedlnosti,“ oznámil hlasitě představený pasířského bratrstva. A o něco tišeji dodal: „A také mé dceři… Pokřtili jsme ji jako Annu, pokud vás to zajímá, urozený pane.“

Oldřich z Chlumu se vrátil. Pak už se dohodli rychle.

Panoš Ota měl štěstí, protože už ráno se obloha zatáhla šedavými mraky a začalo drobně poprchávat. Cválat v takovém počasí bylo mnohem příjemnější než se v sedle trápit v dusném parnu pod nebem bez jediného mráčku. Ochladilo se a vyprahlá země dychtivě sála každou kapku vody. Štval koně, co to jen šlo, ale nezdálo se, že by ho unavil. Kůň klusal se vztyčenýma ušima a držel pravidelný pružný krok. Do Hrádku dorazili dříve, než počítal.

Bylo záhy po poledni, a protože Ota místní podhradí dobře znal, bez váhání zamířil do zájezdního hostince U Psa a kočky. Odmítl pomoc místního podomka, o němž věděl, že je lenoch a hlupák. Svého koně sám pečlivě otřel slámou, do žlabu mu nasypal otruby s ovsem a zkontroloval, aby voda na pití nebyla studená. Teprve pak zamířil do šenku, rychle pojedl a vyptal se, co je nového. Hned první zpráva ho potěšila. Panství na jaře zdědil rytíř Otakar z Dlouhopolska. Byli zhruba stejně staří a často se potkávali na královském dvoře v

době, než Ota vstoupil do služeb královského prokurátora.

Otakar z Dlouhopolska byl naštěstí na hradě a přijal ho velice přátelsky. Pozorně vyslechl, proč Ota přijel. Pak nařídil správci, aby sehnal všechny starší poddané, kteří paní Miladu z Hrádku znali a mohli by povědět víc o její smrti.

„Já sám o tom vím velice málo," vykládal Otovi nad číší vína. „Milada byla sice má hodně vzdálená příbuzná, ale je to už dvacet let. Když zemřela, mohly mi tak akorát padat mléčné zuby." Zasmál se svému žertu a dolil si. Panoš Ota odmítl. Čekala ho ještě spousta práce a držel se zásady svého pána, že vypít před soumrakem více než dvě číše je nestřídmé.

„Ovšem Milada z Hrádku zemřela velice mladá. Teď by jí nebylo ještě ani padesát let, tak si to spočítej. Její manžel byl o dobrých třicet let starší. Ale jak už to tak bývá, v křesťanském světě je vždycky neštěstí jednoho člověka štěstím jiného… Abys rozuměl, paní Milada zemřela příliš mladá, než aby porodila dítě. Pokud by nějaké dítě měla, můj strýc by Hrádek nezdědil a pak bych tu neseděl ani já. Říkám ti to po pravdě, jak to je.

Tvůj pán by tě asi nepochválil, pokud bys nepřivezl jména nějakých podezřelých…"

„Počkej, snad nechceš naznačit, že ve smrti paní Milady má prsty někdo z tvých předků? Prý z hradeb skočila sama."

„Jestli skočila sama, to nevím. Ale vím jistě, že můj strýc to udělat nemohl. Jenom žertuji."

„Proč by to nemohl udělat? Jak jsi mi to teď právě podal, znělo to docela přesvědčivě. Měl důvod zbavit se jí."

„Jsi nějak moc důležitý!" zabručel rozmrzele Otakar z Dlouhopolska. Protože mezitím dopil další číši, znovu

si ji naplnil. Podle toho, jak mu občas škobrtal jazyk, panoš Ota odhadoval, že musel vypít několik číší už před polednem, ještě než k němu Ota na hrad přišel.

„Abys tedy věděl všechno přesně," pokračoval Otakar z Dlouhopolska a zvedl prst, aby zdůraznil, co řekne. „Můj strýc byl s manželem paní Milady zrovna na tažení do Svaté země. Vrátili se asi dva měsíce po její smrti. Miladin manžel si měsíc po návratu od Kristova hrobu srazil na koni vaz. Byl opilý. Smrt manželky ho musela pořádně zdrtit. Prý hodně pil. A jen pro upřesnění, ten den, kdy sletěl z koně, byl můj strýc i s mým otcem na dvoře krále Václava I. Jo… abych nezapomněl, ve Svaté zemi byl v době Miladiny smrti i můj otec. Já se totiž narodil asi tři měsíce po jeho odjezdu. No a jak říkám, když paní Milada zemřela a můj otec se vrátil, měl jsem už druhé zuby."

„Já chtěl vědět něco o smrti paní Milady z Hrádku, ale ty mě tu místo toho častuješ historkami o svých druhých zubech," popichoval ho panoš Ota dobromyslně. Otakar z Dlouhopolska se rozesmál, až se zakuckal. Pak mu žertovně zahrozil a znovu si dolil. I když měl již trochu v hlavě, nezdálo se, že by nevěděl, co říká.

„Milý Oto, její smrt možná nebyla tak docela dobrovolná. A nešťastná náhoda už vůbec ne," pokračoval vážně. „Moc o tom nevím, ale můj otec se jednou opil a pak o našem rodě vykládal hrozné věci. Tvrdil, že paní Miladu zavraždili."

„Kdo?"

„To neřekl. Místo toho vyprávěl o jiných příbuzných, které porušily manželskou věrnost. Představ si, jednu mou tetu zazdili zaživa a jinou zabil její manžel, protože ji přistihl přímo při nevěře. Už se na ten rozhovor s otcem přesně nepamatuji, ale mám pocit, že k cizoložnicím počítal i paní Miladu. Nu, a

protože ji nemohl zabít manžel, je logické, že to udělal její milenec, nemyslíš?“

„Dá se to nějak dokázat?“

„Ty jsi opravdu v té kanceláři zhloupl,“ rozesmál se rytíř Otakar a mohutně si zavdal. „Kdyby to šlo, vrah už dávno visí. Ale kdo ví, jestli je na tom vůbec něco pravdy. Můj otec hodně pil a k stáru se už na jeho paměť nedalo spolehnout.“

Panoše Otu napadlo, že jestli bude rytíř Otakar pít jako dosud, čeká ho stejný uděl. Pokud si vzpomínal, v jeho rodě se skoro všichni muži upili nebo se zabili v opilosti. Otevřely se dveře a do komnaty vstoupil správce. Uctivě se uklonil a oznámil, že přivedl všechny starší poddané, jak si urozený pán přál.

„Půjdeš se mnou?“ optal se panoš Ota svého přítele.

Rytíř Otakar tiše říhl a zavrtěl hlavou. Ještě než Ota opustil komnatu, usnul s hlavou opřenou o opěradlo svého křesla.

Vyšli z paláce a zamířili k čeledníku. Uvnitř dřevěného stavení sedělo na lavicích u stěny asi dvacet starých mužů i žen. Podle oděvu to všechno byli chudí výměnkáři, kteří žili buď z vůle svých dětí doma, anebo ve špitálu pro přestárlé.

Panoš Ota je obešel jednoho po druhém a všech se vyptával, zda sloužili v době, kdy byla hradní paní Milada. Ale k jeho zklamání nikdo z nich k hradním služebníkům nepatřil. Už je chtěl zklamaně poslat domů, když jedna ze stařen řekla: „Nikoho nenajdete, urozený pane. Do roka po paní Miladě zemřela její komorná i obě ženy, které se staraly o fraucimor. Byl to úděl.“

„Nebyl,“ ozval se hádavě stařičký hubený muž s hustým bílým vousem. „Já tehdy dělal bičice. A tak vím, že všechny tři někdo zabil. Rychtář o tom nechtěl mluvit, protože mu to hradní pán zakázal. Dokud se prý

vraha nepodaří najít, je zbytečné plašit poddané, tvrdil. Jenže vraha se nikdy najít nepodařilo.“

„Jak ty ženy zemřely?“

„Různě… Komornou někdo přepadl doma a oloupil a ty dvě zabili v lese. Vrah s nimi ale ještě před smrtí vykonal hanebný skutek… Ty dvě byly ještě panny, rozumíte?“

„Ty že byly panny?“ ozvala se hned jiná žena. „Kdo ví, jak to bylo? Ale pro to je vrah zabíjet nemusel, vnucovaly to každému chlapovi samy.“

„Tak dost!“ rozkřikl se správce. „Jestli budete své sousedy pomlouvat, skončíte na pranýři, rozumíte?“

„Jen jsme chtěly pomoci,“ opáčila ctnostně stařena, která začala o vraždách služebnictva hovořit jako první. Pak se obrátila k Otovi a dodala: „Ale měl byste si, urozený pane, promluvit ještě s naší kořenářkou!“

„Neposlouchejte ji,“ skočil jí do řeči stařec s bílým vousem. „Kořenářka je čarodějnice. A navíc je pomatená!“

„Myslí jí to líp než tobě,“ utrhla se na něj stařena. Pak Otovi vysvětlila, že kořenářka paní Miladu léčila. Nepřišla sem, protože je už stará a vůbec neopouští svou chatrč. Bydlí v malém údolí u potoka. Z vesnice to není daleko, ale cesta k ní se špatně hledá.

„Vím, kde to je,“ zarazil ji přísně správce. „Dovedu vás tam, jestli chcete. Ale je to zbytečná ztráta času. Stará Meluzína je pomatená.“

„Zkusme to,“ pokrčil panoš Ota neurčitě rameny. Ostatně stejně nic lepšího po ruce neměl.

XXIV. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu se ještě chvíli zdržel na Starém Městě pražském. Obešel pár pasířských dílen, prohlédl si nabízené zboží a vyptal se na ceny, aby si udělal představu, kolik mohla stříbrná dýka se satanskými znaky stát. Překvapilo ho, jak vše podražilo za ty dva roky, co odešel do severních Čech. Před polednem zamířil zpátky na Pražský hrad. Právě když kráčel po Juditině mostu, začalo poprchávat, a když dorazil na hrad, rozpršelo se a byl rád, že se stihl ukrýt ve starém úředním paláci. Skriptorium zemské kanceláře bylo plné lidí. Vyšehradský probošt stál u dveří a vyháněl všechny, kdo tu neměli co dělat. „Nejsme útulek pro pocestné," rozčiloval se Wilibald Odo. „To mě nezajímá, že venku prší… Rušíte písaře." Sotva ale zahlédl Oldřicha z Chlumu, nechal toho a obrátil se na něj. „Kde jste byl? Všichni vás už od večera hledají… Pojďte do mé komnaty."

Prošli kolem strážného do zadní chodby. Tam byl klid. Usadili se v prelátově uklizené kanceláři. Od poslední Oldřichovy návštěvy se tu nezměnilo nic.

„Už se řešení začíná rýsovat," řekl vyšehradský probošt a pokřižoval se. „Ještě štěstí, že včas dorazil inkvizitor našeho Otce papeže!"

„Chcete naznačit, že někoho podezřívá?"

„Jistě… A proto vás musím varovat! Příliš často se totiž vyskytujete na místech, kde se dějí věci, které nejsou po chuti ani našemu vznešenému králi, ani svaté matce církvi."

„Co máte konkrétně na mysli? Jsem v Praze jen pár dní a nemyslím, že bych něco takového dokázal tak rychle stihnout.

Pouze pátrám, jak mne náš vznešený král pověřil. Snad proto se pohybuji i na místech pochybné pověsti…“

„Tak jsem to nemyslel,“ opáčil unaveně prelát a dvěma prsty si masíroval kořen nosu. Teprve teď si Oldřich z Chlumu všiml, že vyšehradský probošt jako by v obličeji zešedl. Nejspíše celou noc nespal. „Vy jediný jste se postavil proti odsouzení Křišťana. A tu noc, kdy utekl, jste prý byl v paláci purkrabího…“

„Jeho svědectví vám snad nestačí?“

„Raději bych byl, pokud by vše mohl dosvědčit někdo, kdo nestojí na vaší straně… ale budiž. Jsem však zvědavý, kdo vám dosvědčí, co jste dělal dnes v noci. V paláci pana purkrabího jste nebyl, to už jsem si zjistil.“

„Co se stalo?“ optal se důrazně královský prokurátor. Nesnášel, pokud s ním někdo hovořil v hádankách a kolem podstaty obcházel jako kolem horké kaše. V tomhle umění zvláště vynikali církevní preláti.

„Vznešený inkvizitor už včera získal řadu svědectví… Pak mě navštívil, abychom se poradili. Je totiž jisté, že ve spojení s ďáblem byl písař sudího Dobřeje!“

„Strachota? To snad nemyslíte vážně!“

„Neradím vám zpochybňovat inkvizitorovy závěry! Zbývá jen jediná věc. Vyslechnout Strachotu a získat jeho přiznání. Jak zabil sudího Dobřeje a kdo mu při té ohavnosti pomáhal… Jenže písař zmizel. Není podivné, že s ním jste zmizel i vy, pane královský prokurátore?“

Oldřich z Chlumu rychle uvažoval. Uměl si živě představit, jak inkvizitor s proboštem diskutují o Strachotovi. Jenže nejspíše zapomněli, že nejsou v

klášteře, ale v úředním paláci. Písař je pravděpodobně zaslechl. Oba preláti byli příliš samolibí na to, aby se ohlíželi na ostatní. Rádi sdělovali svou moudrost hlasitě. Bylo logické, že Strachota vzal okamžitě nohy na ramena. Věděl, jak to chodí, a spočítal si, že inkvizice odsoudí předem každého, koho podezírá.

Oldřich však nechápal, jak mohl inkvizitor k obvinění Strachoty dojít a co by z toho měl. Strachota byl chudý. Postřehl však proboštovu poznámku, která mohla znít za určitých okolností hrozivě. Že inkvizitor chce vyslechnout Strachotu, aby se dozvěděl, kdo mu pomáhal. Jeho prostřednictvím chtěl obvinit další velmože. Tak to inkvizice obvykle dělávala.

Podíval se nevzrušeně na vyšehradského probošta a řekl: „To je mi líto, že jste si nedokázali Strachotu ohlídat. Ale co se týká mne, večer jsem odešel do města a noc strávil s jistou dívkou. Ovšem ve vší počestnosti, ani jsem se jí nedotkl!“

„Jistě,“ souhlasil jízlivě vyšehradský probošt. „Je ta ctnostná dívka ochotná dosvědčit to před inkvizičním soudem?“

„Mne přece nesoudíte? Nebo snad ano?“

„Jistěže ne,“ usmíval se sladce vyšehradský probošt. „Ale přesto by její svědectví rozptýlilo pochybnosti.“

„Pokud by vznikly, pak její svědectví zvážím. Ale pochybnosti o mé věrnosti církvi jistě nejsou, že?“ odpověděl chladně Oldřich z Chlumu. Uklonil se a odešel.

Sotva zmizel, vydal se vyšehradský probošt za purkrabím, aby mu pověděl o tom, že Oldřich z Chlumu je smilný hříšník, protože noc strávil s jakousi nevěstkou. Nehodí se pro jeho dceru. K proboštovu velikém zklamání ho však Vilém z Landštejna ostře odbyl, aby se staral o své věci. A neopomněl mu vyčíst, že probošt má v Podskalí konkubínu.

Oldřich z Chlumu přemýšlel, kde by se mohl dozvědět něco o důvodech Strachotova obvinění. Kráčel pomalu po hradním nádvoří ke katedrále a téměř si nevšiml zemského maršálka. Ojíř z Frýdberka ho však zastavil, opatrně se rozhlédl a pak se k němu důvěrně naklonil. Tiše řekl: „To se vám povedlo!“

„Co myslíte?“ podivil se Oldřich z Chlumu.

„To s tím Strachotou,“ smál se starý velmož. „Že jste ho církvi vyfoukl před nosem a schoval. Začínáte se mi líbit, hochu!“

„Ale já o Strachotovi nic nevím.“

„To je samozřejmé!“ souhlasil Ojíř z Frýdberka a přátelsky ho poplácal po ramenech. Kývl na pozdrav a pokračoval ke královskému paláci.

Oldřich z Chlumu už v kanceláři vyšehradského probošta tušil, že ptát se ostatních členů královské rady nemá smysl. Tihle mocní velmožové by stejně nic neprozradili. Jednak proto, že si nevěřili navzájem, ale také proto, že v jejich řečech bylo více nadutosti než skutečných znalostí. I když se Ojíř z Frýdberka usmíval, postřehl Oldřich z Chlumu v jeho výrazu obavy. Všichni se báli.

Inkvizice byla příliš mladá, aby s ní měli zkušenost. Papežský inkvizitor zavítal do Českého království vůbec poprvé. Předcházely ho ale hrůzné historky o tom, jakou spoušť ve jménu víry za sebou zanechal mezi urozenými rody v Sasku i Bavorsku. Oldřich z Chlumu však věděl, že si vždy vybíral jen takové oběti, které nebyly v přízni ani církve, ani císaře. Doufal, že on sám je v královské přízni natolik, aby od něho dal inkvizitor ruce pryč. Neuměl ale odhadnout, co si myslí ostatní členové královské rady. Právě proto, že nikdo

nevěřil nikomu, bylo nasnadě, že první, co ostatní velmože napadlo, bylo, že se jich může chtít zbavit sám král právě prostřednictvím inkvizice. Anebo že se několik členů královské rady spojí proti zbylým a s pomocí církve je zničí. Proto ty obavy. Snad poprvé zapochyboval, zda může považovat za štěstí, pokud by se měl stát zemským sudím, a tedy členem královské rady.

Došel až ke vchodu do katedrály, ale nevstoupil dovnitř. To, o čem právě přemýšlel, ho znepokojilo natolik, že si neuměl představit, že by zrovna teď otevřel své srdce a hovořil s Bohem. Zaváhal a pak se bezcílně vydal velikým obloukem k hradbám a Jiřskému klášteru. Zahlédl písaře Roberta. Obtloustlý písař kráčel důstojně a beze spěchu po nádvoří, přesto se mu na čele perlil pot. V ruce nesl svinutou pergamenovou listinu.

„Počkej," křikl na něj Oldřich z Chlumu.

Robert se zastavil a ve tváři se mu na okamžik mihlo pobouření, že s ním někdo jedná tak neuctivě. Pak poznal královského prokurátora. Pokrčil rezignovaně rameny a zůstal stát. Ani ho nenapadlo vyjít mu vstříc. Celým postojem dával najevo, že poslechne, protože musí, ale víc od něj nikdo čekat nemůže.

Oldřich znal písaře Roberta dlouho a věděl, že jiný nebude. S účastí ho začal litovat, že má jistě spoustu práce. Proto ho nemíní zbytečně zdržovat.

„To mám," přikývl důležitě otylý písař a ukázal na pergamen. „Nesu právě zprávu panu hofmistrovi."

„Jde mi o jedinou věc. Netušíš, co je se Strachotou? Ráno jsem přišel do kanceláře a on tam nebyl. Jindy je tak pečlivý… Kde by asi tak mohl být?"

„Vy to nevíte, urozený pane? Utekl!"

„Proč? Co se stalo?“ hrál si na nevědomého Oldřich z Chlumu.

„Možná byste se měl zeptat jinde. Já jsem jen písař,“ zabručel neochotně Robert, ale přesto zůstal a vyčkával.

„Také jsem byl písař,“ důvěrně nadhodil Oldřich z Chlumu a rukou ukázal, že mohou v chůzi pokračovat společně. Přitom podotkl, že je zbytečné stát všem na očích. Sotva Robert souhlasně přikývl, dodal ještě: „A protože jsem byl písař, vím dobře, že písaři vědí obvykle víc než jejich páni. Bez písařů by zemské úřady nemohly existovat.“

„To je pravda,“ souhlasil potěšeně Robert. Ale stále byl ostražitý. Chvíli váhal, než se tiše rozhovořil: „Jak víte, všichni písaři spí společně ve velkém sále v přízemí špitálu ještě s dalšími významnými služebníky. Každý tam máme kromě lůžka i svou vlastní truhlici. V té, co patří Strachotovi, našli prý pergamen se satanskými znaky. A také dalšího mrtvého kocoura. Já u toho nebyl, ale zaslechl jsem to… Možná byste měl vědět, že prý inkvizitora přivedl na jeho stopu někdo z královské rady. Nevím, kdo to byl. Ale vyšehradský probošt určitě ne… Ten do dneška ani nevěděl, kde Strachota spí.“ Písař Robert zaváhal a pak spíše jako mimochodem poznamenal: „Strachota byl velice pečlivý… Určitě jste si všiml, urozený pane, jak vždy rovnal písemnosti na stole.“

Oldřich z Chlumu se na něj překvapeně zadíval. Ale písař Robert okamžitě změnil výraz, hřbetem ruky si otřel čelo a důležitě začal vysvětlovat, že už se zdržel příliš a má spoustu neodkladné práce. To se již blížili ke vchodu do starého úředního paláce. Vešli do skriptoria a tam se rozdělili. Robert zamířil k pulpitům písařů a Oldřich pokračoval do kanceláře zemského sudího. Pečlivě zavřel dveře a sedl si ke stolu. V uších

mu ještě zněla poslední Robertova poznámka o tom, jak Strachota pečlivě rovnal listiny.

Zadíval se na stůl. Blíže k oknu ležela hromada písemností. Byla pečlivě srovnaná, ale zhruba uprostřed vyčníval roh starého pergamenu, který úpravnou symetrii rušil. Pokud by neudělal písař Robert tu podivnou poznámku, možná by si toho Oldřich z Chlumu ani nevšiml. Nadzvedl pergameny a vytáhl ten, který vyčníval. Podíval se na něj a překvapením skoro vykřikl. Na horním okraji listiny svítila červeně značka Jidáš.

S pomocí hrádeckého správce našel panoš Ota snadno chatrč, kde žila kořenářka Meluzína. Bylo to polorozpadlé dřevěné stavení, které se zadní stěnou opíralo o pískovcovou skálu. Kolem rostly trnky a hloží. Cesta ke vchodu však byla široká a vyšlapaná, bylo zřejmé, že za kořenářkou chodí spousta lidí z okolí.

„Počkám na vás venku, urozený pane," řekl správce a odplivl si. „Já na ni zvědavý nejsem. Když jsem u ní byl minule, chytl jsem blechy. Moc se k ní nepřibližujte, jestli vám mohu poradit."

Panoš Ota přikývl a vstoupil. Musel hodně sklonit hlavu, protože dveře byly nízké. Uvnitř bylo šero, místnost osvětlovalo jediné okénko vedle ohniště. To bylo sice vyhaslé, ale mezi zčernalým spáleným dřevem ještě žhnuly oharky. Nad ohništěm visel rezavý kotlík se šedavě zelenkavou kaší, která odporně páchla. Chvíli trvalo, než Otovy oči přivykly šeru a také štiplavému kouři, který se válel u stropu. Zvědavě se rozhlížel, ale nikoho nespatřil. Pak se pohnula hromada dlouho nepraných pokrývek na lůžku a z ní se vynořila hlava se šedými rozcuchanými vlasy.

„Tak tebe zajímá, jak to bylo s paní Miladou," řekla stařena skřehotavě, vymotala se z pokrývek a vstala. Byla hubená a chodila hodně nahrbeně. Měla vychrtlé ruce se špičatými kostnatými prsty, na jejichž koncích byly nehty tak dlouhé, že se podobaly zvířecím spárům.

„Jak to víš?" optal se Ota a posadil se na lavici u dveří. I když všechno kolem vypadalo odpudivě a hrůzostrašně, necítil strach a dokonce se bavil. Bezděčně se mu vybavila dávná anglosaská legenda o kouzelníku Merlinovi a čarodějnici Morganě. Milada by pak byla nejspíše lady Igrein. Byla také nevěrná?

„Já vím všechno," opáčila stařena a začala se bláznivě smát, až se začala dusit a rozkašlala se. Ale bylo to příliš hrané, aby tomu mohl Ota uvěřit. Došlo mu, že si stařena pověst bláznivé vědmy pečlivě pěstuje. Proto zívl, aby zdůraznil, že ho její divadlo neohromilo. S převahou ji pokáral: „Pověděl ti to někdo z vesnice. Nejspíše sem běželi hned, jak jsem se objevil. Má zlatá, já nejsem dnešní. Na tohle ti neskočím."

„S vámi mladými je to těžké," opáčila úplně jiným hlasem. Rukou si upravila rozcuchané vlasy a otevřela malá dvířka, která nebyla od vchodu vidět. Kývla, aby ji následoval.

Zadní komora byla čistě uklizená, dřevěná podlaha pečlivě umytá a všude voněly bylinky. V rohu stál prostý stůl a dvě židle. Posadili se a stařena nalila ze džbánu do dvou hliněných číší kozí mléko. Napila se a pak se optala, co by doopravdy potřeboval vědět.

„Na královském dvoře se stal zločin. Zřejmě nějak souvisí se smrtí paní Milady nebo jiné šlechtičny, to přesně nevím. Ale jisté je, že ta šlechtična kdysi zemřela za podivných okolností. A nějakou roli v tom hrají i hradby. Buď z nich skočila, nebo spadla. Právě

jako urozená paní Milada. Tu přece našli mrtvou v příkopu pod hradbami?“

„U toho jsem nebyla,“ souhlasila stará kořenářka. „Ale doneslo se mi, že prý ji našli nahou. To je první věc, která je na tom celém divná. A druhá, ta je ještě divnější. Proč vlastně zemřela? Říkalo se, že to byla nešťastná náhoda. Ale kdyby se šla projít po hradbách, šla by nahá? A že by si sama chtěla vzít život? Proč? Byla zdravá a čekala na návrat manžela. Ovšem něco tu přece jen bylo…“ Stařena se zarazila, jako by ji v tu chvíli napadlo něco, o čem dosud nikdy nepřemýšlela. Panoš Ota ji rychle povzbuzoval, aby pokračovala.

Kořenářka ale váhala. Dopila mléko a stále se nemohla odhodlat.

„Co se tehdy stalo?“ naléhal panoš Ota, vytáhl z měšce dva stříbrňáky a položil je na stůl.

Stařena namítla, že mu nepomáhá pro peníze, ale proto, že on zastupuje českého krále a toho ona ctí. Je však současně tak chudá, že si nemůže dovolit odmítnout jakýkoli milodar. Peníze svou kostnatou rukou shrábla ze stolu a rozpačitě pokračovala: „Jsem hloupá, ale teprve teď mě něco napadlo. Mělo mi to dojít už tehdy. Asi tak dva týdny před svou smrtí sem paní Milada přišla. Chtěla byliny, které vyhánějí plod z těla… Chápeš, byla těhotná!“

„Chtěla se dítěte zbavit? Pokud pominu, že podle církve je to smrtelný hřích, nedává to přece žádný smysl. Každá vdaná žena chce dát manželovi potomka a dědice. A tuhle povinnost ona ještě nesplnila.“

„Máš pravdu. Za mnou ženy chodí spíše pro byliny, aby rychle a spolehlivě počaly. Není horšího ženského provinění než neplodnost… ale to sem nepatří. V případě paní Milady to totiž bylo úplně jinak. Až teď mi to celé došlo. S kým vůbec mohla počít? Vždyť měla manžela na křížovém tažení. Pan Norbert byl z

domova déle než rok. To dítě, které nosila v lůně, nebylo počato v manželském loži.“

Panoš Ota překvapeně hvízdl. Tohle vypadalo na zajímavou stopu.

Stará kořenářka pokračovala: „Ovšem to by vysvětlovalo, proč by si sama sáhla na život. Bála se ostudy.“

„Tvé byliny jí nepomohly?“

„Přišla za mnou příliš pozdě. Plodu už se zbavit nemohla. Možná nakonec z těch hradeb opravdu skočila sama.“

„Neprozradila ti, kdo byl otcem toho dítěte?“

„Byla hradní paní a já jsem jenom kořenářka,“ pokrčila rameny stařena. „Proč by se mi svěřovala?“

„Pokud měla milence, musel by o něm vědět někdo ze služebnictva,“ uvažoval nahlas panoš Ota. „Urozený člověk bývá jen zřídka sám.“

„Zcela jistě o něm věděla její komorná. A služebnice z fraucimoru zřejmě také. Já nevěřím na náhody. Život mě naučil, že se nic nestane jen z úradku božího. Když o tom teď přemýšlím, asi nebyla náhoda, že všechny její služebné do roka zemřely. Tajemství paní Milady si odnesly s sebou.“

„Měly přece rodiny. Že by nikomu nic neprozradily?“

„Pokud by mluvily, asi bych se něco za ta léta doslechla. Já vím hodně, věř mi! Třeba jim někdo za mlčení zaplatil. Nebo se bály. Jak chceš po dvaceti letech najít pravdu?“

„Jsi vědma. Nemůžeš ji zjistit nějakými kouzly?“

„Nebuď bláhový,“ mávla rukou. „Stačí jenom přemýšlet. Pokud by byl jejím milencem někdo ze služebnictva, asi by se to její manžel dozvěděl. Služebníci vždycky donášejí svému pánovi, aby se zalíbili. Tohle by se neutajilo a Miladin manžel by ho

nejspíše hned po návratu ze Svaté země zabil. Jenže pokud vím, žádný jiný mrtvý na hradě z té doby po ruce není. Takže to musel být někdo cizí. Poddaný? Paní Milada byla hrdá žena. K něčemu takovému by se nesnížila. Takže zbývají urození sousedé. O těch já přehled nemám. Za mnou chodí jen lidé z okolních vesnic. Stačí?“

„Proč o tobě říkají, že jsi bláznivá, když to není pravda?“

„A proč říkají o našem správci, že je moudrý? On se přetvařuje, jak je chytrý, aby si udržel úřad. A já se přetvařuji, že jsem pomatená, abych si udržela život. Víš, jak snadné je obvinit kořenářku z čarodějnictví? Ale koho by zajímala pomatená ženská?“

„Jsi zvláštní. Budu o našem rozhovoru přemýšlet. O smrti paní Milady i o tobě.“

Stará kořenářka vytáhla z truhlice plátěný sáček a odsypala na stůl hromádku jakýchsi pronikavě vonících sušených květů a lístků. Otu vybídla, aby si je vzal. Zvědavě se optal, nač to je dobré.

„Dvě nebo tři snítky spař v horké vodě a před spaním vypij,“ poradila mu a roztáhla ústa do širokého úsměvu. Měla poslední čtyři zuby. „Chrání to před morem a uhranutím… A kromě toho můj lektvar zahání hříšné touhy. Jak tě sleduji, určitě ho oceníš. Budeš pak klidněji spát.“

Panoš Ota jí dal ještě jeden stříbrňák, rozloučil se a rychle odešel. Spolu se správcem zamířili zpět do Hrádku. Po cestě panoš Ota sušené byliny vyhodil.

XXV. KAPITOLA

Listina se značkou Jidáš! Oldřich z Chlumu ji dychtivě vzal do rukou a odnesl k oknu, protože v kanceláři bylo šero. Strachota zmizel a nikdo se nepostaral o to, aby zapálil svíce. Ale stačil kratinký pohled, aby pocítil zklamání. Na pergamenu bylo jen několik v chvatu napsaných vět. Týkaly se případu krádeže u jakéhosi pekaře na předměstí.

„Kvůli tomu že by sudí Dobřej zemřel?“ rozmrzele se ptal sám sebe Oldřich z Chlumu. „A co měl znamenat ten podivný rozhovor s písařem zemského hofmistra před chvílí na nádvoří? A jak to, že právě tahle listina nenápadně vyčnívala z hromady ostatních?“

Znovu ji uchopil a studoval. Sám pergamen byl starý jistě spoustu let. Ale to ještě nic neznamenalo, protože ze starých listin, pokud nebyly potřebné, se seškrábal inkoust a psalo se na ně znovu. Pergamen byl příliš drahý, aby se nepotřebné listiny vyhazovaly.

I tady v kanceláři měli hromadu oškrábaných k novému použití. Inkoust na listině se značkou Jidáš ještě nevybledl, ale podle Oldřichových zkušeností nebylo dvacet let tolik, aby se daly změny rozeznat pouhým okem. Dobře namíchaný duběnkový inkoust začal blednout až po mnoha desítkách let. Na listině ovšem chyběla pečeť.

V tu chvíli mu to celé došlo. Listinu napsal písař Strachota dnes ráno a umístil ji mezi ostatní tak, aby ji Oldřich našel. Nejspíše o ní řekl i svému kolegovi

Robertovi. I když Oldřich neměl o obtloustlém písaři zemského hofmistra valné mínění, Strachota byl zřejmě jiného názoru. A zdálo se, že oprávněně. Oldřich musel ocenit, jak obratně mu Robert Strachotův vzkaz předal, aniž by ho mohla inkvizice obvinit z napomáhání uprchlému kacíři.

Znovu se do listiny začetl. Co mu vlastně chtěl Strachota sdělit? Písař měl určitě jiné starosti než zabývat se vraždou sudího Dobřeje. Značku Jidáš použil proto, aby cosi naznačil. Ať Oldřich z Chlumu uvažoval o obsahu, jak chtěl, napadl ho jediný možný závěr. Strachota mu v listině zašifrovaně radil, aby zašel k onomu pekaři na předměstí.

Listinu pečlivě svinul a ukryl do kapsy na vnitřní straně svého pláště. Pak opustil kancelář.

Na chodbě potkal hofmistra. Jindřich z Plavna právě vsunul klíč do zámku svých dveří, ale neotočil jím. Zvedl hlavu a přísně se optal, co Oldřich hodlá udělat, aby jeho písař stanul co nejdříve před inkvizitorem.

„Proč bych měl něco dělat?“ podivil se upřímně Oldřich z Chlumu. „To není má věc. Náš milostivý král mne pověřil jediným úkolem – najít vraha sudího Dobřeje. A ten se snažím splnit.“

„Každý rytíř odpovídá za své služebníky. Měl byste se té věci ujmout. Zajděte na Staré Město pražské a požádejte o pomoc rychtáře. Podle mne ten lotr Strachota nikde jinde být nemůže. I já dělám, co mohu. Poslal jsem vojáky, aby prohledali okolí, ale nikde ho neobjevili. Pokud se nějaký lotr chce ukrýt, pak vždycky ve městě.“

Oldřich z Chlumu hofmistrův návrh uvítal. Potřeboval se na Staré Město pražské vrátit a teď měl důvod. Zdvořile se uklonil a řekl, že to je výtečný návrh, neboť on se vždycky řídí radami zkušenějších.

„Bez Strachoty se raději ani nevracejte," upozornil Jindřich z Plavna. Spokojeně sledoval, jak Oldřich mizí malými dvířky ve skriptoriu. Pak se ušklíbl a vytáhl klíč ze zámku, aniž dveře odemkl. Přivázal si ho k opasku a rázně se vydal chodbou k východu.

Ještě před soumrakem se panoš Ota vrátil na Hrádek. Požádal správce, zda by mu mohl ukázat komnaty, kde se v časech paní Milady nacházel fraucimor. Chvíli trvalo, než od starších služebníků zjistil, které místnosti v paláci to vlastně byly. Pak tam Otu odvedl a přitom se divil, k čemu je to dobré. Dnes tam žádné ženy nespaly a místnosti byly upravené jako pokoje pro hosty.

Panoš Ota bývalou ložnici paní Milady neprohlížel. Za dvacet let se tu muselo s nábytkem hýbat tolikrát, že nebyla nejmenší naděje cokoli najít. Postavil se k oknu, otevřel okenice a vyhlédl ven. Okno bylo obrácené do nádvoří a výhled z něj vedl k maštalím a ke spodní bráně.

Okenice zase zavřel a požádal svého průvodce, aby ho odvedl nejkratší cestou na hradby.

„To je snadné," uklonil se správce, i když z jeho tváře nesálalo nadšení. Vyšli na chodbu a pokračovali až na její konec. Tam byla malá železem okovaná dvířka. Otevřeli je a panoš Ota vyhlédl ven. Před sebou měl dřevěný ochoz. Správce uctivě vysvětloval, že tahle branka byla kdysi postavena pro hradního pána, aby se co nejrychleji dostal ke svým vojákům, pokud by hrad napadl nepřítel. Ale že se, chvála Bohu, v posledních letech vůbec nepoužívá.

„Tudy se dostala paní Milada na hradby," uvažoval nahlas panoš Ota.

„Jistě,“ souhlasil správce. „Pokud jsem slyšel, našli ji právě pod zdí s tímhle ochozem. Vidíte sám, bylo to smutné, ale nic nevysvětlitelného.“

„Zamyká se ta branka?“

„Ne, ale má závoru. Dá se ovšem otevřít jen z chodby paláce. Jakmile závoru zasunete, vojáci z ochozu se do paláce nedostanou. Ale pokud by hradní pán spěchal do boje, stačí natáhnout ruku a branka je otevřená. Kdysi prý měla zámek, ale jednou se stalo, že se tu objevili nepřátelé a pán nemohl najít klíč. Musel tedy utíkat na hradby přes nádvoří. Od té doby je tu jenom závora. Tak se to mezi lidmi vypráví. Musí to být nejméně padesát let, co tu býval zámek.“

Panoš Ota přikývl a vyšel na hradební ochoz. Nedávno ho zřejmě opravovali a mezi stářím zčernalými trámy svítila bělost čerstvého dřeva. Hradba se velikým obloukem táhla k masivní věži s bránou. Tam ústil na ochoz druhý vchod pro posádku.

„Kde přesně paní Milada skočila?“

„Říkali lidé, že někde tady,“ ukazoval správce na místo, které bylo asi dvacet kroků od palácových dvířek. „Tady je cimbuří nejnižší a dá se přes něj snadno dostat. Na tomhle kvádru prý dokonce našli krev urozené paní.“ Ota si to místo svědomitě prohlížel. Správce se zatím vyklonil přes okraj zdi a ukázal dolů do příkopu. Přímo pod hradbou vyčnívala ostrá hrana skalního ostrohu. Trochu stísněně dodal: „Její tělo leželo u paty skály. Vidíte tu výšku? Musela být hned mrtvá. Věřím, že netrpěla.“

„Mohu si ještě jednou promluvit s tvým pánem?“

„Můžete to zkusit. Ale obávám se, že touhle dobou to bude zbytečná snaha…“

„Proč?“

„Páni z Dlouhopolska mají v rodě dědičnou zálibu ve víně. Mladý pan Otakar není výjimka.“

Správce odvedl Otu po ochozu zpět do paláce. Pečlivě ze sebou zavřel okovaná dvířka a zasunul závoru. Po kamenném schodišti sešli do přízemí a nahlédli do hodovní síně. Otakar z Dlouhopolska seděl v křesle se zvrácenou hlavou, měl rudé tváře a hlasitě chrápal. Na stole před ním ležel převržený pohár a kolem byla trocha rozlitého vína.

Panoš Ota rozmrzele přikývl. Správce mu zdvořile vykládal, aby si z toho nic nedělal. Strádat rozhodně nebude. Ještě než pán usnul, nařídil, aby Otu ubytovali a dali mu pořádně najíst. A výslovně zdůraznil, že mu mají dát také slušně napít. Pokud počká, večeře bude za chvíli. Ale Ota pohostinství odmítl. Řekl, že se raději vyspí v šenku dole v předhradí, protože má ještě nějakou práci. Správce se uklonil a ani náznakem nedal najevo, že by ho chtěl přemlouvat.

Ota zamířil k východu, ale na prahu komnaty se ještě zastavil. Požádal, aby správce poslal za ním do šenku hradního písaře. Potřebuje napsat nějakou listinu.

Panoš Ota měl ukrutný hlad. V poledne oběd odbyl a už se těšil na pořádnou večeři. Zájezdní hostinec v Hrádku ho v tomhle ohledu nezklamal. Kuchyně byla výtečná a víno chutnalo skvěle. Jediné, co mu trochu kalilo potěšení z poklidného večera, bylo to, že v šenku obsluhoval šenkýř se svým synem.

„Jak vůbec můžete existovat bez sklepnice?“ divil se Ota, když šenkýř odnášel ze stolu mísu s kostmi.

„Docela dobře, urozený pane,“ odpověděl uvážlivě šenkýř. „Měli jsme jich tu hned několik. Ta první byla moc hezká. Jenže se věnovala víc necudnostem než práci. Ta druhá už tak pěkná nebyla, ale vypadala pořád ještě dobře. Jenže byla častěji s hosty nahoře než tady v šenku. A zase jsem musel obsluhovat místo ní já. Ta poslední byla ohyzdná. Myslíte, že to bylo lepší? Chlapi po ní přímo šíleli. Tak jsem ji taky vyhnal a teď

mi pomáhá syn. Ale svět je zkažený. Včera se mu nabízel jeden německý kupec.“ Šenkýř si zlostně odplivl na zem a kolébavou chůzí odcházel. Přitom křikl cosi nesrozumitelného na hubeného muže středního věku, který seděl skromně u stolu vedle dveří. Ten okamžitě vstal a zamířil k Otovi. Představil se jako hrádecký písař Břeh z Lomné.

„Prý jste si přál napsat nějakou listinu?“ zeptal se písař úslužně. Posadil se na lavici a z kožené brašny vytáhl hliněnou baňku s inkoustem, několik seříznutých husích brků a kus pergamenu, který položil na stůl a láskyplně uhladil.

„Ne tak docela,“ zarazil ho panoš Ota. „Vlastně jsem chtěl s tebou jen hovořit. Ale někde, kde budeme mít klid. Náš rozhovor nebude úřední. Není to výslech! Budeme si povídat jen jako dva pocestní, kteří se náhodou potkali v šenku.“

Písař Břeh se nespokojeně ošil, položil dlaň na pergamen a opáčil, že mu vůbec nerozumí.

„Kdybych potřeboval napsat listinu, udělám to sám,“ vysvětloval panoš Ota. Objednal džbán vína a dal přinést pohár i pro písaře. „Já psát umím, ale to přece nemusím vašemu správci vykládat. Určitě ses doslechl, že mne zajímá smrt paní Milady.“

Písař přikývl. Napil se, ale dál mlčky vyčkával. Nezdálo se, že by byl vystrašený, spíše působil dojmem opatrného člověka. Měl určitě s cizími lidmi své zkušenosti a ty zřejmě nebyly dobré.

Ota si odevzdaně povzdechl. Obával se, že ho čeká dlouhý rozhovor. Přitom nebylo vůbec jisté, zda se něco užitečného dozví. Jenže písař byl poslední, od koho se mohl tady v Hrádku něco užitečného dozvědět. Břeh z Lomné byl přesně ten typ člověka, s nímž bylo nutné si nejdřív povídat o věcech, které zajímaly jeho.

Teprve pak bylo možné převést řeč na události, o které se zajímal Ota.

Dlouho se hovor točil kolem toho, kde se Ota naučil psát a kam chodil písař Břeh do školy, jak v poslední době podražily pergameny a jestli bude letošní zima stejně studená jako ta loňská. Spoustu času věnovali novému hradnímu pánovi a tomu, jak se za něj na panství žije. Panoš Ota si musel vyslechnout dlouhou přednášku o tom, kolik vesnic k panství patří a jak těžko se od poddaných vybírají platy. Toho využil a požádal písaře, aby mu trochu popsal okolí, protože on je tu cizinec. Moc by ho zajímalo, s kým vlastně hrádecké panství sousedí.

„To je snadné," zasmál se písař Břeh. Prvotní nedůvěra zmizela. „Nahoře v horách jsou jenom lesy a ty patří našemu vznešenému králi. Tam je také zemská hranice. Kolem cesty na Lipou a k Haidě leží panství pánů z Dubé. Na druhé straně patří asi pět vesnic dubským johanitům a zbytek drží Markvart z Vartemberka. Ani jeden soused není zrovna moc příjemný. Naštěstí mají spory spíše mezi sebou a nás nechávají v klidu. Ale před pěti lety jsme s nimi válčili a tehdy vydrancovali všechno kolem. Dokonce spálili i kus Hrádku."

Panoš Ota přikývl. Po rozhovoru s kořenářkou Meluzínou přijal teorii, že tajným milencem paní Milady musel být urozený soused. Byl to rytíř a musel žít hodně blízko. Za krále Václava I. byly nejisté časy a žádný rytíř by bezdůvodně neopouštěl svůj hrad na více dní, i kdyby byla milenka sebekrásnější. Navíc tehdy válčil téměř každý proti každému, proto by žádný rytíř nejezdil přes území svých nepřátel. Podle představ panoše Oty musel milenec paní Milady vlastnit panství, které bezprostředně sousedilo s Hrádkem. Jenže rytíři,

které písař Břeh jmenoval, mu do událostí spojených s vraždou sudího Dobřeje nezapadali.

Snad jedině Hynek Berka z Dubé mohl mít za určitých okolností zájem na Dobřejově smrti, jenže musel vědět, že není vůbec jisté, že se po něm stane zemským sudím. Což se nakonec i potvrdilo. Přemysl II. Otakar povolal do Prahy Oldřicha z Chlumu a ne jeho. Navíc by účast pána z Dubé na vraždě nevysvětlovala satanské znaky a zmizení listiny se značkou Jidáš. Hynek Berka byl sice muž, který kráčel bezohledně za svými cíli, ale současně dbal na čest válečníka a rytíře. Představa, že by spáchal podobný zločin, byla naprosto nesmyslná. A páni z Vartemberka? Ti neměli důvod něco takového spáchat. Navíc se na královském dvoře ani nepohybovali. A že by johanité vraždili a použili dýku se satanskými znaky, to byla také hloupost. I když jinak měli k vyšehradskému proboštovi hodně blízko.

Ota si rozmrzele povzdechl. Zdálo se, že jeho teorie vzaly zasvé. Jenže třeba mu něco uniká. Už se těšil, až bude o svém pátrání podávat zprávu Oldřichovi z Chlumu. Jeho pán dokázal najít i ve zdánlivě bezvýznamné okolnosti klíč, který je pak dovede k vrahovi. Panoš Ota to v tuhle chvíli neuměl.

Vypadal tak rozmrzele, že si toho nemohl písař Břeh nevšimnout. Překvapeně si ho měřil a pak se trochu zaraženě zeptal, co se stalo. Řekl něco špatně?

„To ne," vysvětloval Ota. „Jen to nezapadá do mých představ o smrti paní Milady z Hrádku."

„A co konkrétně?"

„Pokud by paní Milada nezemřela z boží vůle sama, ale někdo ji z hradeb shodil, napadlo mě, že to mohl být někdo z urozených sousedů. Jenže ani jeden na vraha nevypadá."

„Ani nemůže,“ usmál se shovívavě písař Břeh, jakmile pochopil, v čem je problém. „Před dvaceti lety nebyl naším sousedem Hynek Berka z Dubé, ale urozený pán Jindřich z Plavna. Dneska je zemský hofmistr. Pár měsíců po smrti urozené paní Milady vyměnil své panství s pány z Dubé a odstěhoval se.“

„Jindřich z Plavna…,“ opakoval tiše panoš Ota. Teď si vzpomněl, že o něm hovořil i písař Strachota jako o sousedovi Milady z Hrádku. Mohl on zavraždit sudího Dobřeje? Náznaků existovala spousta, ale žádný přímý důkaz. Tím jediným byla pravděpodobně listina se značkou Jidáš. Ale ta zmizela.

„Není vám dobře, urozený pane?“

„Mohlo by mi být lépe,“ ušklíbl se Ota. „Víš, co by mi spravilo náladu? Jedna ztracená listina.“

„O smrti paní Milady?“

„Pravděpodobně… Vím jen, že sudí Dobřej jí dal značku Jidáš. A že ji vrah ukradl. Můj pán se domnívá, že popisuje smrt urozené ženy, která spadla z hradeb. Jako paní Milada.“

„Zvláštní,“ zavrtěl písař Břeh hlavou a dopil svou číši. V očích se mu mihl výraz spokojenosti. „Nedávno nás navštívil nějaký prelát. Představil se jako bratr Ignácius. A ptal se právě na tuhle listinu.“

„Se značkou Jidáš?“

„To je přece značka, kterou ta listina dostala až v Praze. My tolik listin nemáme a nemusíme je označovat, abychom se v nich vyznali. Ten prelát se ptal, zda nemáme nějaké písemnosti, které by se týkaly smrti paní Milady.“

„A máte?“

„Měli jsme. Šlo o zápis, jak bylo nalezeno její tělo. Předpokládám, že to je kopie zprávy, která byla uložená v zemské kanceláři. Pravděpodobně to je onen

pergamen, který sudí Dobřej označil jako Jidáš. I když nechápu proč.“

„Měli? Vy jste pergamen tomu prelátovi dali? Kdo to vůbec byl?“ chrlil ze sebe panoš Ota.

„Jsem jen služebník a musím poslouchat. Bratr Ignácius nabídl našemu pánovi dvě kopy denárů. Otakar z Dlouhopolska by za takové peníze prodal klidně všechny listiny, které jsou na hradě uložené. Listinu jsem tedy bratru Ignáciovi předal. Ale přísahal bych, že to vůbec prelát nebyl. Neuměl totiž latinsky. I když dneska je možné všechno…“

„Takže ta listina je ztracená,“ rozvzteklil se panoš Ota a hněvivě udeřil pěstí do stolu.

„Ne tak docela,“ zarazil ho písař Břeh. Pak ostýchavě pokračoval: „Chtěl bych napsat kroniku. Proto sbírám všechny zajímavé zprávy. Tu listinu, než jsem odevzdal bratru Ignáciovi, jsem si opsal. Ráno odjíždíte? Ještě jednou text opíšu a před snídaní vám ho sem přinesu.“

XXVI. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu vyšel z úředního paláce na nádvoří Pražského hradu a uvažoval, zda se vydá do města hned, nebo se ještě na skok zastaví u purkrabího. Byl příliš dlouho pryč a bylo by slušné alespoň něco mu namluvit. Nechtěl být nezdvořilý, protože purkrabí stál zatím vždy na jeho straně. Mohl-li někomu věřit, byl to nejspíše on. Vehementně Oldřicha prosazoval do úřadu zemského sudího. Nádavkem ho chtěl oženit se svou dcerou Světlanou. Jenže právě ona byla důvodem, proč váhal, zda se má v purkrabském paláci zastavit. Obával se, že kvůli ní by se mohlo vyšetřování jen zkomplikovat.

Než se stačil rozmyslet, přistoupila k němu mladinká novicka v bílém řeholním rouchu. S uzarděním ho požádala, aby ji doprovodil do Jiřského kláštera, protože s ním chce hovořit matka představená.

Abatyše Ludmila ho tentokrát přijala v chrámu. Klečela před oltářem a modlila se. Když k ní došli, požádala Oldřicha, aby si klekl vedle ní a připojil svůj hlas k jejímu. Sotva tak učinil, novicka s ulehčením odběhla. Společnost muže jí byla na první pohled nepříjemná.

„Kdyby nešlo o vážnou věc, nevolala bych tě," řekla tiše stařičká abatyše, ale ruce držela stále sepjaté, jako by se modlila. Oldřich ji napodobil a pohled obrátil k oltáři. Abatyši odpovídal jen na půl úst.

„Dneska jsem byla se všemi sestrami našeho konventu na mši v katedrále. Jindy tam nechodíváme,

ale dnes se konala slavnostní bohoslužba k poctě našeho velikého otce a učitele svatého Benedikta," vysvětlovala klidným, tichým hlasem. „A tam jsem ho zahlédla… Rytíře, který otrávil tvého vězně."

„Jak jste ho předevčírem viděla z okna?"

„Ano, přesně toho. Stál s několika velmoži a o něčem se tiše radili. Jako by je bohoslužba vůbec nezajímala…"

„A co jste udělala?"

„Co jsem mohla dělat?" opáčila překvapeně. „Spolu se sestrami jsme byly v boční kapli, která je vyhrazená pro náš konvent. Od chrámu jsme oddělené dřevěnou mříží. Ani abatyše nemá právo hovořit v chrámu s cizími muži. A pokud chceš náhodou naznačit, že jsem měla toho vraha zadržet, pak se mýlíš…"

„Nechci nic naznačovat, ctihodná matko představená. S kým v chrámu ten rytíř byl? Alespoň jedno jméno prosím!"

„Povím ti jména všech tří velmožů," pokračovala tiše a bezvýrazně. „Všichni jsou členy královské rady, proto je znám. Byl tam zemský maršálek Ojíř z Frýdberka, hofmistr Jindřich z Plavna a nejvyšší komoří Bohuš ze Švamberka. Řekla bych, že všichni tři ho dobře znají. I když jsem je viděla jen zdálky, zdálo se mi, že spolu hovoří velice důvěrně. Víc ti nepovím. Teď se zbožně pokřižuj a se sklopenou hlavou jako kajícník opusť náš chrám."

„Myslíte, že by nás mohl někdo sledovat?"

„Nemyslím, vím to. Ráno tu byl papežský inkvizitor. Jedna z prvních věcí, která ho zajímala, bylo, proč jsi mne v klášteře navštívil."

„Co jste mu odpověděla?"

„Hovořili jsme o tvé zesnulé manželce… Nevěřil mi, to jsem podle jeho hlasu poznala. Buď opatrný! A

pokud to půjde, často se ohlížej, abys věděl, koho máš za sebou.“

Ojíře z Frýdberka Oldřich z Chlumu na Pražském hradě nezastihl. Hned po mši zemský maršálek odjel s několika rytíři pronásledovat lapky, kteří u Čelákovic přepadli povoz s královským stříbrem. Ani s Bohušem ze Švamberka mluvit nemohl, protože byl právě u krále. Hofmistr Jindřich z Plavna se na dotaz, kdo byl onen mladík, s nímž hovořil v katedrále, ironicky usmál a opáčil, že tam postupně hovořil s asi dvaceti mladými rytíři a koho má konkrétně na mysli. Pak důrazně připomněl, že by se měl raději poohlédnout po uprchlém písaři Strachotovi a ne zbytečně otálet na královském dvoře.

Od rána foukal studený vítr a po obloze se honily šedavé mraky, které se postupně trhaly. Když Oldřich z Chlumu sestupoval po Opyši k řece, mezi mraky vysvitlo slunce. Napadlo ho, že kdyby byl pověrčivý, mohl by si to vykládat jako dobré znamení.

Tentokrát nepoužil k cestě na staroměstskou stranu řeky Juditin most. Varování abatyše Ludmily bral vážně a napadlo ho, že na přívozu by bylo mnohem obtížnější ho sledovat, pokud by se o to někdo doopravdy pokoušel. Na přívozu byl sám jen s jakýmsi tulákem, který si všímal spíše jeho váčku se stříbrňáky. Zaplatili po měďáku a loďka odrazila od břehu.

Když dopluli na opačný břeh, převozník Oldřicha z Chlumu zadržel. Počkal, až bude tulák z doslechu, a pak se uctivě optal, zda by urozený pán nechtěl za jeden stříbrňák zavézt někam jinam.

„Proč se ptáš?“ optal se ostře. Na loďce byli sami a Oldřich měl meč. Nebyl tedy důvod obávat se úskoku, přesto se mu převozník nelíbil.

„Převážím už spoustu let," odpověděl stále uctivě převozník. „Ale ještě nikdy jsem nepřevážel chuďase, jako byl ten tulák. Pro tyhle lidi je měďák někdy hotové jmění."

Oldřich z Chlumu se zarazil. V duchu sám sebe pokáral, že stále nedokáže uvažovat jako prostý člověk, ale pořád se dívá na svět očima bohatého rytíře. Tohle by jistě Otovi neuniklo. Rozvázal kožený váček, vytáhl stříbrňák a poručil převozníkovi, aby ho dovezl proti proudu na předměstí pod Vyšehradem. Ten spokojeně minci ukryl a pak bidlem odrazil loďku od břehu.

Převozník se stále držel kousek od staroměstského břehu, kde nebyl proud tak silný. Proto pluli celkem rychle. Oldřich z Chlumu si zatím zvědavě prohlížel městské hradby. Stály dostatečně daleko od řeky, aby voda nepodemlela jejich základy. Před nimi se rozkládaly výstavné usedlosti i chudobné chatrče a také několik mlýnů s velkými dřevěnými koly a širokými náhony. Až do člunu bylo slyšet jejich klapání. U náhonů klečely ženy s vyhrnutými rukávy a praly prádlo. O kus dál přistávalo pět rybářských člunů, na které už čekal na břehu kupec s károu. Okamžitě od rybářů přebíral jejich úlovek. Všude si hrály děti a štěkali psi nejpodivnějších ras. Pohled na život města ho uchvátil tak, že na chvíli zapomněl i na své starosti.

„Mohu přistát tamhle?" optal se zdvořile převozník a ukázal na nové dřevěné molo, k němuž bylo přivázáno několik lodic. Od lávky vedla cesta k nedůvěryhodně vypadajícímu šenku a několika roubeným chatrčím.

Oldřich z Chlumu se jen stěží vyznal na Starém Městě pražském. Předměstí v životě nenavštívil. Na okamžik zaváhal a pak se optal, jestli převozník náhodou neví, kde sídlí pekaři. Převozník to věděl a nabídl, že popluje ještě kousek proti proudu, protože za

zátočinou se rovněž dá pohodlně přistát a odtud je to k usedlostem pekařů mnohem blíž.

Za zátočinou byl břeh porostlý rákosím a byl bažinatý. Ústil zde potok s kamenitými náplavami, od nichž vedla stezka mezi kopřivami k cestě na svahu. Osadu předměstských pekařů našel Oldřich z Chlumu snadno. Usedlost, o níž hovořila Strachotova listina se značkou Jidáš, ležela jako první u cesty. V dílně panovalo ticho a pec byla vyhaslá a vymetená. Pekaři pracovali za tmy a spávali ve dne. Na okamžik zaváhal, ale pak vstoupil nízkými dvířky do domu. V jizbě našel postarší ženu, která vařila kaši. Odložila měchačku, otřela si ruce o suknici a beze spěchu se optala, co si přeje.

„Našel jsem jakousi listinu," začal Oldřich z Chlumu opatrně. Netušil, zda jsou sami. Ve vedlejší komoře se mohly ukrývat nepovolané uši. Dobře věděl, že nemůže hned vyhrknout otázku, co ví o Strachotovi. Klidně, jako by se nic nestalo, vysvětloval, že v té listině se píše, že je někdo vyloupil.

„Ale to už je dávno," opáčila klidně a usmála se. Víc neřekla.

„Přesto bych rád hovořil s někým, kdo se na tu věc pamatuje."

„Mám práci. Ale jděte na dvůr. Nad stájí je seník. Můj bratr tam zrovna opravuje střechu, ten vám poví víc." Pak uchopila měchačku a rychle začala kaši míchat.

Oldřich se vrátil na dvůr. Stáj i seník našel, ale všude bylo ticho. Seník byl vysoko a bez žebříku se do něj nemohl dostat. Žádný žebřík ale neviděl. Chvíli se rozpačitě rozhlížel a pak zapískal. Nic lepší ho nenapadlo. Všiml si, že se nahoře mihla silueta muže. Vzápětí se v otvoru nad stájí objevil žebřík. Muž, který ho spouštěl, ale zůstal stát tak, aby na něj nebylo zdola

vidět. Oldřich nezaváhal, tasil meč a rychle vyšplhal nahoru. Protáhl se úzkým otvorem dovnitř. Chvilku trvalo, než si jeho oči zvykly na šero v podstřeší. Na hromadě sena seděl písař Strachota.

„Já věděl, že budete mému vzkazu rozumět," dodal, ale spokojeně nevypadal. Dokonce se mu trochu třásly ruce.

Oldřich z Chlumu ukryl meč a rovněž se posadil. Snažil se písaře uklidnit, jak nejlépe uměl. Pak ho vybídl, aby mu přesně pověděl, co se vlastně stalo.

„Moc toho není," vysvětloval zničeně písař, jako by se bál, že i tady na seníku by je mohl někdo slyšet. „Ráno, hned jak jsem dorazil do kanceláře, přiběhl za mnou Robert, hofmistrův písař. Jsme přátelé… Okamžitě, jak vstoupil, jsem pochopil, že se děje něco vážného. Pečlivě zavřel a přiložil si prst na ústa. Pak mi do ucha pošeptal, že mne právě jeho pán obvinil ze spojení s ďáblem. Jako důkaz předložil inkvizitorovi jakousi kresbu. Pak mu ještě něco vykládal, ale na to už Robert nečekal. Tiše se vykradl z hofmistrovy kanceláře a běžel mě varovat. Naškrábal jsem ten list a poprosil ho, aby vás na něj nenápadně upozornil. Pak jsem zmizel."

„Jindřich z Plavna mně před chvílí kladl na srdce, abych tě co nejdříve našel a přivedl zpět na královský dvůr. Jinak prý budu za tvůj útěk odpovědný," poznamenal Oldřich z Chlumu. Když postřehl úlek v písařových očích, zasmál se a rukou ho objal kolem ramen: „Z toho si samozřejmě nic nedělám. Raději si nechám useknout ruku, než bych tě zradil. Hofmistr je poslední dobou nějak příliš iniciativní…"

„Jako všichni členové královské rady," pokrčil ustrašeně rameny písař Strachota. „Nějakého obětního beránka musejí inkvizitorovi předhodit. Proč ne mě?

Sudímu Dobřejovi jsem sloužil, jsem tedy první na ráně.“

„Možná, ale příliš logiky v tom nevidím,“ nesouhlasil Oldřich z Chlumu. „Vrah sudího Dobřeje původně vše nastražil tak, aby to vypadalo na řádění ďábla. Budiž! Pak jsem se objevil já a tohle vše jsem zpochybnil. Celá královská rada přišla okamžitě s tím, že Dobřeje zavraždil jeho synovec Křišťan. A když utekl a v Praze se objevil inkvizitor Luigi Forlandus, zničehonic obviní tebe. Mohli přece trvat na původním obvinění. Křišťan je jako obětní beránek mnohem pravděpodobnější. Existují proti němu důkazy a uprchl z vězení. Ne! V tom, že obvinili zničehonic tebe, musí být něco jiného.“

„Papežský inkvizitor je prý netrpělivý a kdo ví, kde je Křišťanovi konec,“ odporoval Strachota. „Luigi Forlandus musí co nejdříve svolat tribunál. Ve skriptoriu se povídá, že může zůstat v Praze jen pět dní. Pak musí odcestovat do Říma.“

„To by mohl být důvod,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. „Ale existuje i jiné vysvětlení. Víš něco, čeho se vrah obává. Takhle by se tě jednoduše zbavil.“

„Všechno jsem vám přece řekl,“ opáčil trochu uraženě písař. „Při Bohu všemohoucím, nezatajil jsem vůbec nic.“

„Já ti věřím. Jenže je možné, že sis všiml něčeho, co nepovažuješ za důležité. Anebo tě ani ve snu nenapadlo, že by to souviselo s vraždou sudího Dobřeje. Ale vrah to ví. Proto ti nesmí dovolit, aby sis na to vzpomněl.“

Strachota pokrčil rameny a svraštil obočí, jak usilovně přemýšlel. Oldřich z Chlumu mlčel a nechal ho.

„Nic!“ rozzlobil se po chvíli Strachota. „Nic se mi nevybavuje.“

„Máš dost času, vzpomínej. Musím si něco vyřídit ve městě. Pak se zase vrátím. Třeba na to zatím přijdeš.“

„Kdybych alespoň věděl, čeho by se to mělo týkat,“ naříkal písař. Pak se tiše optal, jako by se sám za své pochybnosti styděl, zda nejde do města jen proto, aby sem přivedl bičice.

„Copak jsem Jidáš?“ popuzeně odsekl Oldřich z Chlumu. Chvíli bylo ticho, ale pak o něco klidněji dodal: „Pokud něco důležitého víš, musí se to týkat toho večera před vraždou. V tom, jak se vrah dostal do úředního paláce a jak z něj zase zmizel, je totiž klíč k celému případu.“

„Zkusím na to přijít,“ slíbil rozechvěle písař Strachota. Sotva se Oldřich z Chlumu dotkl žebříku, pokorně ho ještě požádal: „Řekněte prosím sestře, že mám hrozný hlad, jestli na mě nezapomněla…“

XXVII. KAPITOLA

Velmož v obličeji rudý zlostí křičel na svého syna: „Jak vám mohl utéct? Nechápeš, co je ve hře?“

„Kdo mohl tušit, že nevystoupí na břeh, ale nechá se odvézt jinam?“

„Řekl jsem to jasně! Oldřich z Chlumu musí ještě dneska zemřít! Jak to uděláš?“

„Křivák si právě teď povídá s převozníkem,“ ušklíbl se mladý rytíř jízlivě. „Předpokládám, že mu ten převozník ještě rád prozradí, kam Oldřicha dovezl. Pak si ho najdeme, spolehni se!“

„Jen aby,“ zabručel o poznání klidněji velmož.

Oldřich z Chlumu kráčel po široké cestě od Vyšehradu ke Starému Městu pražskému. Před ním se rýsovala majestátní silueta hradeb a věží. Měl na sebe trochu zlost. Tím, že ho převozník dovezl po řece až k domkům pekařů na předměstí, ušetřil sice spoustu času, jenže si nemohl vzít koně a teď se musel plahočit po svých. Čas, který tak získal, zase rychle ztratil. Spočítal si, že bude rád, pokud dorazí k městské bráně na polední zvonění. Ale díky převozníkovi ho alespoň nikdo nemohl sledovat.

Za sebou zaslechl dusot kopyt a hrkotání kol. Ohlédl se a uviděl káru, na níž seděl muž v koženém kabátci. Ustoupil z cesty, ale pak ho napadlo, že by toho mohl využít. Když se povoz přiblížil, sepjal ruce, že prosí o svezení. Muž přitáhl otěže a ve tváři měl výraz nelíčeného údivu.

„Svezeš mě do města?“ požádal Oldřich z Chlumu zdvořile.

Na nebi se honily mraky, jako by mělo každou chvíli začít pršet.

„Opravdu si to přejete, urozený pane?“

„Lepší na voze než za vozem.“

„Většina rčení se hezky poslouchá, ale obvykle v nich moc rozumu není,“ filozofoval muž na káře. „Kdybych třeba poslechl radu ‚Kdo chce kam, pomozme mu tam‘, to bych si pěkně zavařil. Abyste rozuměl, já jsem staroměstský kat. A starám se také o šatlavu. Zeptejte se kteréhokoli vězně, kam by chtěl.“

„Já nechci ven ze šatlavy. Mně stačí odvézt do města,“ zasmál se Oldřich z Chlumu. Usadil se vedle muže v kožené kazajce a představil se: „Spravuji severní Čechy. Také mám svého kata. Občas spolu sedáváme u stolu a popíjíme pivo. Já tvým řemeslem neopovrhuji.“

„Pokud vám opravdu mé řemeslo nevadí…,“ pokrčil kat rameny, mlaskl a otěžemi popohnal koně. Chvíli jeli tiše, ale kat nevydržel dlouho mlčet. Kdy se mu naskytne příležitost, aby mohl rozprávět s urozeným člověkem? Naposledy to bylo před loňskými Vánocemi, ale to nebylo ono, protože rytíře přitom natahoval na žebřík a ohněm mu pálil boky.

Začal se vyptávat na severní Čechy. Na to, jak si žije tamní kat a co vlastně dělá správce v Praze. Nedal se zastavit, chrlil otázku za otázkou, ale nehovořil hloupě. Bylo zřejmé, že má jisté vzdělání. Mezi řečí ukázal za sebe a vysvětloval, že na korbě veze od kováře nové nástroje k mučení.

Projeli kolem dvou mlýnů, za nimiž stála valcha s pilou. Cesta se tu stáčela mezi husté křoviny. Staroměstský kat popohnal spřežení a vysvětloval, že tohle je nepříjemné místo. Nedávno popravoval dva

lotry, kteří tu přepadali pocestné. Rozhořčeně vykládal: „Jen si to představte, na dohled od městských hradeb! A přitom by stačilo ty křoviny vykácet a lapkové by se neměli kam schovat.“

„Jenže to bys pak byl bez práce,“ trochu lehkovážně namítl Oldřich z Chlumu.

„Ale nebyl,“ odpověděl kat. Bleskurychle se otočil a z korby vytáhl velikou kovovou tyč. Ta se zřejmě používala na lámání kostí, pokud byl zločinec odsouzen k vpletení do kola. Téměř současně se z křoví vynořili čtyři pobudové. Měli v rukách sekery a kopí, jeden držel masivní dřevěný kyj. Vedl je muž, který byl v obličeji tak ošklivý, že Oldřich z Chlumu ani na okamžik nezapochyboval, že to je onen Křivák, o kterém mu vyprávěl panoš Ota. S ním se chtěl stejně setkat, aby mu položil pár otázek.

„Radím ti dobře, nepleť se mezi nás!“ houkl Křivák na kata. „Toho tady nech a upaluj pryč. Buď rád, že si zachráníš život!“

„Ty jsi Křivák, že je to tak?“ optal se klidně Oldřich z Chlumu a tasil meč. Téměř okamžitě zasvištěl vzduchem kámen, který po něm hodil jeden z pobudů. Ale minul. Kámen přelétl hradbu keřů a se šplouchnutím dopadl do řeky.

Skoro současně se další pobuda ohnal kyjem po staroměstském katovi. Nechtěl ho zasáhnout, jen postrašit, aby vypadl. Kat uhnul a kyj ho minul. „Tak to by stačilo,“ řekl klidně. „Jste banda pitomců, a jestli hned nezmizíte, budete toho litovat!“

Křivák se zle rozesmál a obrátil se na své druhy: „Jsou dva a my čtyři, pokud umím dobře počítat. A jen jeden má zbraň. Tak si to holt odskáčou oba!“

Oldřich chtěl seskočit z vozu na zem, ale kat nepatrně zavrtěl hlavou na znamení, aby ještě chvíli počkal.

„Musím opakovat, že jste banda pitomců. A mám pro to tři závažné důvody," pokračoval sebevědomě. Jeho sebejisté vystupování udělalo na pobudy dojem. „Ten první je, že neumíte počítat. I já mám zbraň!"

Než se stačil Křivák rozesmát, máchl kat svou kovovou tyčí, která dopadla na rameno nejbližšího pobudy. Ten zařval bolestí, pustil kyj a svalil se na zem. Současně s úderem kat pokračoval: „Druhý důvod je, že lotr, který nezná svého kata, si koleduje o pořádný průšvih. Jednou se mi všichni dostanete do rukou a pak vám to spočítám. Nu a ten třetí je, že tamhle v křoví čekají městští biřicové. Myslíte, že se tady bude přepadávat donekonečna?"

„Pryč!" vykřikl Křivák, a aniž se ohlížel na své druhy, vrhl se do nejbližšího křoví. Podle praskotu větviček bylo zřejmé, že utíká k Botiči. Jeho druhové vyrazili za ním.

„Tak, to bychom měli," zasmál se kat a hodil tyč zpátky na korbu. Pak mlaskl na koně a vůz se dal znovu do pohybu.

„Jak víš, že tu čekají staroměstští biřicové?" optal se Oldřich z Chlumu. „Já nikoho nevidím."

„Když už naši měšťané neumějí tyhle křoviny vykácet, měli by sem občas někoho poslat," pokrčil kat rameny. „Zkušený lotr by mi na tuhle hloupost neskočil. Ale tohle nebyli lupiči. Městská spodina!"

„Škoda, že utekli tak rychle. S tím křivohubým bych si rád promluvil."

„Do rána je mám v šatlavě. S takovou tlamou se neschová. Řeknu o přepadení rychtáři. Vsadím se, že je dopadne v nějakém předměstském šenku. Tihle lidé nemají ani špetku rozumu. Myslí si, že když si sednou do hospody, jsou v bezpečí. Proč po vás šli? O peníze zřejmě nešlo, mám pravdu?"

„Vyšetřuji cosi na královském dvoře. Pokud se rychtáři podaří pochytat je, ocenil bych, kdyby o tom zatím pomlčel. Zvláště s Křivákem bych si rád popovídal.“

Kat mlčky kývl. Vyjeli z křovin a před nimi se cesta stáčela kolem valu a příkopu ke staroměstské bráně.

Nevěstka se zrzavými vlasy čekala na Oldřicha z Chlumu v zájezdním hostinci U Císaře Fridricha. Bylo těsně po poledni a šenk byl téměř prázdný, jako ostatně každý den, pokud se ve městě nekonal jarmark, církevní pouť anebo nějaká slavná poprava. Protože nebylo co dělat, nabídla šenkýři, že zatím uklidí. Když Oldřich z Chlumu vstoupil, právě vymetala na dvůr smetí.

„Tobě to ale při práci sluší,“ pozdravil ji potěšeně.

„Pcha,“ ohrnula ret. „Umíte si představit, jak mi to sluší při mé skutečné práci?“

„Nezlob mě! Víš už něco?“

Přikývla, opřela koště o zeď a křikla do kuchyně, že odchází. Uchopila Oldřicha za ruku a odváděla ho na ulici. Chabě se bránil, že se chtěl nejdřív najíst, protože od rána neměl v ústech.

„To počká,“ oznámila nesmlouvavě. „A pak, půjdeme jenom pár kroků.“

Odbočili do úzké křivolaké uličky podél hradeb. Zrzka přitom vykládala, že tohle je nejkratší cesta do ulice s pasířskými dílnami.

„Takže tvůj otec zjistil, kdo vyrobil tu dýku se satanskými znaky?“

„Říkala jsem vám, že mě má rád. Vzkazuje, abyste nezapomněl na své slovo. Tohle je důvěrná informace. On pro vás nic nezjišťoval. Vůbec netuší, o co tu jde. Slova ‚satanské znaky‘ nikdy neslyšel. A v životě vás nepotkal… Je to hned za rohem.“

Křivolaká ulička ústila na malý rynek, který protínala široká ulice od brány. Zrzka se zastavila a nenápadně ukázala na výstavný dům na rohu. Podotkla, že dnes to půjde snadno. Mistr Vojtěch odjel z města, a zda by urozený pán nechtěl, aby se to pokusila zjistit sama. Mrkla na něj a dodala: „Aniž bych podceňovala královské úřady, myslím, že mně jeho tovaryš prozradí víc než vám.“

Oldřich z Chlumu souhlasil a pobaveně ho napadlo, co by tomu asi řekl král, kdyby se dozvěděl, že jeho prokurátorovi pomáhají v pátrání nevěstka a kat.

Sám zamířil ke kašně, a protože bylo dusno, nabral si do dlaní vodu a žíznivě se napil. Opřel se o její okraj a líně pozoroval poloprázdný rynek. Domy kolem byly z kamene a teprve nedávno postavené. Přízemními okny se k němu z kuchyní linuly dráždivé vůně. Cítil, jak mu hladem kručí v žaludku. Z nudy začal počítat, kolik lidí kolem projde.

Když byl u čísla dvacet sedm, vyšla z pasířova domu Zrzka. Udělala pár kroků a ohlédla se. Ve vchodu do dílny se objevil urostlý snědý tovaryš a zamával jí. Přikývla a rozběhla se k Oldřichovi.

„A je to,“ oznámila spokojeně. „Ale bude vás to něco stát.“

„Kolik si ten tovaryš řekl?“

„Nechtěl peníze. Ale já potřebuji dvacet stříbrňáků. Jak víte, tolik stojí jedna noc v mé komůrce. Musela jsem mu slíbit, že ji strávím s ním. Mistr se totiž večer vrátí a v dílně se sejít nemůžeme.“

„To jsem nechtěl…,“ vyhrkl trochu zaraženě. Zrzavá nevěstka se rozesmála. „Co je na tom špatného? Já mám kovářské tovaryše ráda. Bývají pěkně stavění a krásně voní po ohni a železe. Mají drsné ruce a vůbec… Nemám ráda zženštilé chlapy. Mohu se na něco optat?“

Oldřich z Chlumu přikývl. Zrzka se na něj vážně zadívala a pak se zeptala, jací chlapi se líbí jemu. Na okamžik se zarazil a pak ji rozmrzele okřikl, aby už nechala nemravných řečí a pověděla mu, co zjistila. Zrzka se však ohradila, že to od něj není hezké. Tolik se snaží, aby mu pomohla, a nic z toho nemá. Alespoň tohle by jí mohl povědět. Nikdy totiž neměla možnost takhle důvěrně si popovídat s někým, jako je on.

To Oldřicha z Chlumu namíchlo. Div na ni nezačal křičet. Jenže si uvědomil, že pořád neví, co vlastně zjistila. A kromě toho neměl důvod doopravdy se hněvat. Vždyť jí to sám namluvil. Byl čas to skončit.

„Tak poslyš," řekl důrazně. „Před několika měsíci mi zemřela manželka. Odmítl jsem tě nikoli proto, že bych si liboval v sodomském hříchu, který je mi mimochodem odporný, ale proto, že nechci nikoho!"

„Nevymýšlíš si zase?" optala se zaraženě. „Tak tobě ženy nevadí?"

Oldřich z Chlumu přisvědčil, ale vzápětí by si dal za svou ukvapenost pohlavek. Zrzka ho objala a vášnivě políbila. Přesto se z její náruče nevymanil hned. Teprve když se na konci ulice objevil městský biřic, odstrčil ji a varoval, že za tohle by mohli jít na pranýř oba.

„I ty? Já myslela, že jsi královský služebník."

„A ti snad nemusí dodržovat zákony?"

„Většinou ne," opáčila. Když k nim biřic dorazil, objala Oldřicha provokativně znovu. Biřic po nich šlehl pohledem, ale když si všiml na Oldřichově plášti erbu českého krále, pokračoval líně dál, jako by se nic nestalo. Zrzka ho pustila a řekla: „Vidíš, co jsem říkala?"

Oldřich z Chlumu neměl rád, pokud kdokoli zpochybňoval zemskou spravedlnost. Jenže na tohle nebylo co odpovědět. Vytáhl hrst stříbrňáků a podal je

nevěstce. „Abychom to nezamluvili… To máš pro svého tovaryše. A teď mluv!“

Nejdříve peníze ukryla a pak začala vykládat, že dýku si objednal nějaký mladý rytíř. Tovaryš jeho jméno nezná a mistr Vojtěch také ne, protože byl v jejich dílně poprvé. Šlo o důvěrnou věc a rytíř zaplatil mistrovi nejen za práci, ale i za mlčení. To se někdy dělává…

„Takže jsi vlastně nezjistila nic,“ zarazil ji rozmrzele Oldřich z Chlumu.

„Ne tak docela,“ zasmála se Zrzka. „Vím ještě něco. A jen tak mimochodem, toho tovaryše mohu odložit na zítra, pokud byste chtěl…“

„Už jsem jednou řekl, že ne!“

„Kdyby jen jednou,“ povzdechla si. Oldřich z Chlumu měl dojem, že ten povzdech myslí upřímně. Ač nerad, musel si přiznat, že ho to potěšilo.

Zrzka se znovu ujala slova a vykládala, co ještě zjistila: „Ten rytíř, co si objednal stříbrnou dýku a nechtěl prozradit své jméno, je hlupák. Snad si myslel, že lidé okamžitě zapomenou jeho obličej. Včera ho pasířův učedník zahlédl v jednom malostranském zájezdním hostinci. Je to kluk zvědavá, a tak se na něj hned zeptal. Řekli mu, že tam má pronajatou jizbu. Ale jen výjimečně tam přespává a nechává si říkat Jan. Zřejmě se ovšem jmenuje jinak. Stačí?“

„Kde je ten hostinec?“

Zrzka neodpověděla hned. Chytla ho za ruku a zastavila. Špičkou jazyka si olízla rty a upřeně se mu zadívala do očí. Když nenašla odezvu, sklopila hlavu a tiše oznámila, že to je ten šenk v uličce za biskupským palácem.

„Jsi hodná holka. Mohu tě odměnit alespoň dobrým jídlem?“ zasmál se trochu stydlivě Oldřich z Chlumu. „Já osobně umírám hlady.“

Přikývla a rozpustile podotkla, že do večera zbývá spousta času a třeba si to ještě rozmyslí. Pak navrhla, že za rohem je slušný šenk. Není sice nijak zvlášť honosný, ale výtečně se tam vaří a čepují dobré pivo. Navíc pronajímají v podstřeší komůrky, pokud by potřebovali na chvíli soukromí.

XXVIII. KAPITOLA

Sotva Oldřich z Chlumu ve společnosti zrzavé nevěstky dojedl, zvedl se venku vítr a vzápětí přišla prudká bouřka. Jak rychle se přihnala, tak také skončila. Citelně se ochladilo a spustil se déšť.

„Mám nápad," řekla Zrzka a rukou si spokojeně otírala mastná ústa. „Šenkýř má šikovného kluka. Pokud mu dáte pár měďáků, mohl by zaběhnout do Menšího Města pražského a nenápadně zjistit, jestli je ten rytíř, co si říká Jan, zrovna doma."

Oldřich z Chlumu souhlasil. Slíbil chlapci stříbrňák, aby zjistil, jak to vypadá. Pokud by byl rytíř zrovna ve své komůrce, ať tam počká a přijde jim říci, teprve až zmizí.

„A co když nezmizí? Mám tam čekat i v noci?" ujišťoval se chlapec a po očku se toužebně díval na Oldřichovu dlaň, na níž se leskl stříbrňák.

„Neboj se. Doma se prý zdržuje zřídka," uklidňovala ho Zrzka. „Nicméně pokud by tam náhodou byl a nikam neodešel, po klekání se vrať. Peníze dostaneš, neboj se!"

„Doufám ale, že to tak dlouho trvat nebude," vyprovodil ho Oldřich z Chlumu. Jenže se ukázalo, že se mu tohle přání nevyplní. Zrzka objednala konvici vína, a protože se chlapec nevracel, ještě jednu. Většinu ale vypila sama. Oldřich z Chlumu ze své číše upíjel zdrženlivě, i když ho neustále pobízela. Povídali si o životě ve městě a Oldřicha to opravdu zaujalo. Vůbec netušil, co vše se za městskými hradbami děje.

Venku se začalo pomalu smrákat. Z věží staroměstských kostelů se ozvaly zvony oznamující večerní nešpory. Přesně v tu chvíli vrazil do dveří šenkýřův chlapec. Sotva popadal dech, jak utíkal.

„Právě odešel," hlásil s nataženou dlaní. Dostal stříbrňák, spokojeně ho schoval a bez poděkování zmizel.

„Takže se můžeme rozloučit," řekl Oldřich z Chlumu, zaplatil šenkýřovi a vstal od stolu. Zrzka ho pohladila po ruce a tiše se zeptala, jestli se ještě někdy uvidí.

„Jsme v rukách božích," odpověděl, sklonil se a políbil ji na tvář. Chvatně popadl meč a plášť a zmizel. Zrzka dopila víno a potom šenk opustila i ona. Čekala ji povinnost, protože své slovo vždycky splnila. Na snědého pasířského tovaryše se ale původně těšila mnohem víc než teď.

K domku, v němž si pronajímala komůrku a kam vodila své zákazníky, to bylo pár kroků. Posadila se na kraj lůžka, a i když to neměla ve zvyku, přemýšlela o svém životě. Několikrát zaslechla kroky, ale pokaždé její dveře minuly. Venku se už šeřilo.

Nakonec nervózně vstala. Něco se jí nezdálo. Tovaryš už musel mít dávno po službě. Jeho mistr nebyl doma a nebyl tedy důvod, aby se v dílně zdržoval. Ještě chvíli váhala, pak si přehodila přes ramena plášť a vyběhla na ulici.

V mázhauzu honosného domu pasíře Vojtěcha narazila na hospodyni. Optala se, zda by mohla mluvit s tovaryšem. Ale žena zavrtěla hlavou a starostlivě jí začala vykládat, že se stalo hrozné neštěstí. Před chvílí přišel nějaký mladý rytíř a na něco se jejich tovaryše ptal. Pak ho napadl a zmlátil tak, že tovaryše museli uložit na lůžko. Právě je na cestě k nim ranhojič a také

rychtář. Kdo to kdy viděl, přepadat počestné řemeslníky dokonce už i doma?

Její lamentace ale Zrzka neposlouchala. Bez rozloučení vyběhla na rynek a utíkala k Juditinu mostu. Musela Oldřicha z Chlumu varovat.

Teprve k večeru se po deštivém odpoledni vyjasnilo. Oldřich spěchal. Chtěl být na Malém Městě co nejdříve. Ani se nevyhýbal kalužím. V duchu uvažoval, co vlastně podnikne. Nesměl udělat chybu. Rytíř, který si říkal Jan, objednal u pasíře stříbrnou dýku se satanskými znaky. Byl tedy vrah nebo vrahovi pomáhal. Abatyše Ludmila zahlédla mladého rytíře, který otrávil v hradním vězení tuláka proto, že našel pochvu oné dýky. Byla by neuvěřitelná náhoda, aby v tomhle případě existovali dva mladí rytíři. Jan měl na svědomí nejspíše už dvě vraždy.

Pokud však sudí Dobřej zemřel kvůli nějakému dávnému zločinu, o kterém vypovídala ztracená listina se značkou Jidáš, ten dávný zločin Jan spáchat nemohl. Byl příliš mladý. Jisté tedy bylo, že v pozadí zločinů stál někdo starší. S největší pravděpodobností člen královské rady. Jen ti se mohli volně pohybovat ve starém úředním paláci a mohli zařídit, aby se tam Jan v noci ukryl. Oldřich z Chlumu se však obával, že pouhé hypotézy náladového českého krále neuspokojí. Potřeboval důkazy.

Zájezdní hostinec, v němž byl ubytovaný rytíř Jan, našel snadno. Jmenoval se U Šebíře podle biskupa prvního českého krále Vratislava. Došel k vratům a chvíli si solidní dvorec prohlížel. Prostranství před domem nebylo veliké a lemovaly ho nízké hospodářské stavby. Za šenkem se rozkládal rozlehlý sad, který se táhl až k vltavskému břehu. Sám zájezdní hostinec byl starobylý věžovitý dům z kamene. Do přízemního

šenku se vstupovalo z ulice, ale do horních dvou pater vedlo dřevěné schodiště venkem.

Oldřich z Chlumu váhal. Vyptávat se na mladého rytíře k ničemu nebylo, protože jeho skutečný původ nejspíše nikdo neznal. A Janů bylo v Praze víc než šenků a krčem. Jediné, co mělo cenu, bylo prohledat jeho komnatu. Rytíř tam mohl mít listinu se svým skutečným jménem, ale bylo možné, že tam najde i jiné důkazy. Třeba právě stříbrnou pochvu se satanskými znaky. Vrahovi spadla do příkopu a kvůli ní později otrávil tuláka v hradním vězení. Když už tolik riskoval, proč by se pochvy zbavoval? Příjezd papežského inkvizitora do Prahy mohl vrátit do hry kartu s ďáblem. Pak se mohla pochva k vražedné zbrani se satanskými symboly hodit.

Zahlédl podomka, který právě krmil koně v maštali. Zamířil k němu. To už Oldřich z Chlumu věděl, že se dozví víc, pokud si získá jeho důvěru, než když na něj spustí úředně. Chvíli si povídali o koních a také o práci v šenku. Mezi řečí se Oldřich zmínil o svém příteli rytíři Janovi a podomek mu bezelstně vyklopil, že jeho komnata je hned ta první nad schodištěm ze dvora.

Sotva podomek zmizel ve stodole, aby smíchal otruby a řezanku s vodou, vyběhl Oldřich z Chlumu po dřevěném schodišti ke komnatám hostů. Ocitl se v nízké klenuté chodbě s trojími dveřmi po levé straně a oknem na konci. Jak předpokládal, dveře do jizby byly zamčené. Ovšem zámek byl prastarý a velice jednoduchý. Měl jen ozub, kterým se zevnitř zasunovala závora.

Chodba byla prázdná, všichni hosté večeřeli a popíjeli dole v šenku. Oldřich vytáhl dýku a chvíli se zámkem zápasil, než se mu podařilo otevřít. Vklouzl dovnitř, dveře za sebou opatrně zavřel a zajistil závorou.

Komnatu osvětlovalo uzounké okénko, původně to byla nejspíše střílna. Byl už podvečer a příliš světla jím dovnitř neproniklo. Oldřich však nemohl zapálit svíci, protože okénko vedlo na dvůr. Nejdříve začal prohledávat truhlici. Byla poloprázdná. Našel v ní jen pár kusů oděvu, ošlapané škorně, kus látky, který zřejmě sloužil jako ručník, a hliněnou figurku rytíře na koni, která byla původně dětskou hračkou. Proklepal pro jistotu i stěny, ale víc truhlice neukrývala. Pak pečlivě prohlédl lůžko, nadzvedl slamník a prohmatal ho. Bezradně se rozhlížel, protože komnata byla zařízená velice prostě a příliš se v ní ukrýt nedalo. Byl tu stůl, lavice a nízká trojnožka, na které stála mísa a vedle veliký džbán s vodou. Na stěně visela malá police se dvěma číšemi a dalším menším džbánem. To bylo vše. Prohledal ostatní kusy nábytku, pro jistotu se podíval i do džbánů, ale všechno bylo marné. Na první pohled bylo zřejmé, že tady neznámý rytíř přespává opravdu jen zřídka.

Sedl si na lůžko a přemýšlel. Proč by rytíř Jan zamykal, pokud by tu nic neukrýval? Třeba to bylo ze zvyku, ale mohlo to být i jinak. Vše kolem působilo příliš neosobně, aby se tu host mohl cítit jako doma. Jan tu musel mít nějakou skrýš, jinak to nedávalo smysl. Oldřich vstal a jen na zkoušku poklepal na několika místech jílcem meče na kamennou zeď. Pak si všiml, že u truhlice jsou prkna na podlaze odřená. Jako by se po nich něco těžkého často posunovalo tam a zase zpět. Zkusil to. Nedočkavě truhlici odsunul a okamžitě zjistil, že jedno prkno na podlaze je uvolněné. Vytáhl dýku a prkno nadzvedl.

Pod prknem byla opravdu skrýš. Sáhl dovnitř a nahmatal látkový balík. Vytáhl ho a rozvázal cípy sukna. Uvnitř našel těžký váček s penězi, pečlivě zazátkovanou hliněnou lahvičku, malý pergamenový

svitek a stříbrnou pochvu. Uchopil ji, a protože na ni pořádně neviděl, odnesl ji k oknu. Sotva na ni dopadlo světlo, uviděl satanské znaky. Byly stejné jako na vražedné dýce. Pocítil radost a současně ulehčení. Věděl, že teď už nebude těžké vraha usvědčit.

Právě chtěl pochvu ukrýt do kapsy ve svém plášti, když zahlédl na dvoře pohyb. Vraty z ulice vběhl dovnitř mladý rytíř a za ním utíkal Křivák a jeho tři kumpáni, kteří ho přepadli na cestě z Podskalí. Jeden měl rameno ovázané kusem špinavého plátna. Zatímco pobudové zůstali venku, rytíř pospíchal po schodech nahoru ke komnatám.

Oldřich neměl mnoho času. Skrýš už nestačil přikrýt prknem, jen nohou skopl do otvoru v podlaze měšec s penězi. Ale lahvičku a pergamenový svitek ukryl ke stříbrné pochvě do kapsy v plášti. Chvatně posunul truhlici zpět na místo, otevřel dveře a vyběhl na chodbu. Dupot na dřevěném schodišti se blížil. Neměl na vybranou.

Rozběhl se k oknu na konci chodby, které bylo naštěstí širší než v komnatě. Dalo se jím protáhnout, i když to nebylo snadné.

Přesně ve chvíli, kdy už měl polovičku těla venku, objevil se na schodišti rytíř. Oldřich z Chlumu na nic nečekal. Chytil se za okraj kamenného ostění a spustil se dolů. Pak se odrazil a skočil. Dopadl na záhon se zeleninou. Ocitl se v zahradě za šenkem. Zaslechl, jak rytíř volá z okna své komnaty na pobudy, aby utíkali do zahrady a chytli ho.

Oldřich se rozběhl, ale v šeru netušil, kudy by se dalo nejsnáze uniknout. Tasil meč a zamířil ke zdi, která oddělovala zahradu od sousedního dvorce. Jenže když k ní doběhl, pocítil hrozivé mrazení. Zeď byla příliš vysoká a neměla průchod. Dvorec býval dříve zřejmě pevností. Bez žebříku se zeď nedala přelézt.

Rozběhl se podél ní k řece, ale to už slyšel za sebou křik pobudů a dupot jejich nohou. Měli výhodu, v zahradě to znali a věděli, že přes hradbu jim neunikne. Nadběhli mu a odřízli cestu k Vltavě. Byl v pasti. Sám proti čtyřem pobudům by se snad ještě ubránil, ale věděl, že za chvíli dorazí i onen mladý rytíř. A ten byl zřejmě dobrý bojovník.

Křivák a jeho druhové měli sekery a kyje jako ráno. Obstoupili ho v bezpečné vzdálenosti, aby neutekl, ale nezaútočili. Čekali na rytíře Jana, který byl zřejmě jejich pánem.

„Jsem královský úředník. To vás bude stát hlavu!“ rozkřikl se varovně a naznačil výpad. Muž, který stál nejblíže, rychle uskočil. Ale ne tolik, aby Oldřich mohl vzniklou mezerou proklouznout. Byl opravdu v pasti.

V šeru se objevil rytíř, který k nim od domu spěchal s mečem v ruce. Zadýchaně se zastavil a výhružně se Oldřicha optal, kde je ta pochva.

Bylo zbytečné otálet. Oldřich pevněji sevřel meč. Udělat nečekaný výpad představovalo jedinou výhodu, které by mohl v tomhle téměř ztraceném boji dosáhnout. Bylo mu jasné, že musí nejdříve zaútočit na rytíře. Ten pro něj představoval největší nebezpečí. Musel ho překvapit, protože na dlouhý souboj nebyl čas. Bylo však třeba zasáhnout rychle a přesně, než se do boje zapojí Křivák a ti druzí.

„Pojď si pro tu dýku, jestli se nebojíš,“ křikl Oldřich urážlivě. Musel soka vyprovokovat. I to patřilo k vojenskému řemeslu. Cizí rytíř se jízlivě ušklíbl, ale než stačil odpovědět, objevila se na konci zahrady silueta člověka, který k nim utíkal. Rytíř Jan si jí všiml první. Křikl na Křiváka, aby to rychle vyřídil, protože si nemohou dovolit mít svědka.

Než si to Křivák v hlavě srovnal, neznámý se přiblížil. Byla to Zrzka. Byla zadýchaná, až se jí prudce

dmula ňadra. Už z dálky křičela na Oldřicha, aby si dal pozor, že jdou po něm.

„Na to jsi přišla brzo," zasmál se Křivák zle a chytil ji kolem pasu. „Vypadni děvko! A budeš mlčet, nebo si tě najdu, jasné?"

„Zab ji," poručil rytíř Jan a znovu se obrátil na Oldřicha. V tu chvíli Zrzka kopla Křiváka do rozkroku a tasila dýku, kterou měla ukrytou pod halenou. Jako většina staroměstských nevěstek nosila zbraň. Dýku vší silou vrazila Křivákovi do břicha. Ten překvapeně vykřikl, z úst se mu vyvalila krev a zhroutil se do trávy.

„Já ti dám, že jsem děvka," zaječela Zrzka, bleskurychle se sklonila a zvedla jeho sekeru. Zatočila s ní nad hlavou a jednoho z pobudů, kteří stáli překvapeně s otevřenými hubami kousek od ní, srazila na zem. Ale nezasáhla ho přesně a umírající muž ji ještě stačil zranit na ruce.

Křivákův výkřik na okamžik znervózněl rytíře Jana. Ohlédl se přes rameno a toho využil Oldřich z Chlumu k útoku. Rytíř sice výpad na poslední chvíli odrazil, ale Oldřich mu vyrazil meč a ještě ho lehce zranil. Jan na nic nečekal. Jeho dva pomocníci leželi na zemi v krvi a on sám byl zraněný. Navíc hluk sem mohl přilákat hosty z šenku.

Rozběhl se k řece. Oldřich se okamžitě vrhl za ním, ale jeden z pobudů se mu připletl do cesty. Zvedl kyj, jako by chtěl udeřit, i když to bylo spíše v obraně. Oldřich muže srazil mečem, ale protože se musel rozhodnout na poslední chvíli, nevyměřil si výpad přesně a čepel se zaklesla mezi jeho žebra. Oldřich se zbraní chvíli zápasil, než se mu podařilo meč uvolnit. Poslední lotr, byl to ten s obvázaným ramenem, na nic nečekal. Otočil se a pádil za prchajícím rytířem. Oba získali slušný náskok, protože zahradu znali. Zmizeli ve

tmě, ale Oldřich stejně neměl náladu pronásledovat je. Překvapeně se díval na Zrzku.

O suknici si otřela ruce špinavé od krve, skočila mu kolem krku a rozplakala se. Konejšivě ji hladil po vlasech. „Už je to dobré… Asi jsi mi zachránila život! Pojď, musím tě ošetřit.“

Hrádecký písař splnil svůj slib. Ráno přinesl Otovi do zájezdního šenku opis listiny, v níž byla popsána smrt paní Milady. Nebylo tam o mnoho víc, než už věděli. Ale to nebylo zřejmě podstatné. Důležitější byla jiná věc. Jako svědek podepsal listinu Jindřich z Plavna, který byl tu noc hostem na hradě. A byl u těla mrtvé šlechtičny jako jeden z prvních.

Panoš Ota se ani nenasnídal, jen si nechal zabalit pár placek od včerejška, zbytek masa a kus sýra. Osedlal koně a vyrazil. Věděl, že má před sebou dlouhou cestu a do Prahy dorazí při nejlepší vůli zítra. V ruce vezl klíč k vraždě sudího Dobřeje. Pospíchal, protože netušil, co zatím na královském dvoře provádí papežský inkvizitor. A také se obával, co všechno může udělat hofmistr jeho pánovi, aby zahladil stopy. Nechal zavraždit člena královské rady a jistě se nebude zdráhat vraždit dál, pokud bude mít naději, že utají své zločiny.

I když byl Ota se svým pánem v ohrožení od chvíle, kdy do Prahy přijel, teprve když dostal vrah konkrétní podobu, pocítil panoš svíravý strach. Povolil koni otěže a hnal se jako o závod.

XXIX. KAPITOLA

Na Pražský hrad se Oldřich z Chlumu rozhodl vrátit až ráno. V šenku si vypůjčil koně, aby se zbytečně nezdržoval. Byl plný sil a měl výtečnou náladu. Jeho složité a nejisté pátrání v Praze se chýlilo ke konci. Nejel ale rovnou na královský dvůr, zastavil se ještě na předměstí u písaře Strachoty.

„Přemýšlel jsem celou noc, urozený pane," vykládal zkroušeně písař. V obličeji byl popelavý od nevyspání a pod očima měl kruhy. „Jenže jsem opravdu nepřišel na nic, co by vám pomohlo. Napadaly mě jen samé hlouposti."

„Například?" povzbuzoval ho zvědavě Oldřich z Chlumu. Mnoho případů rozřešil právě proto, že se dozvěděl zprávu, která na první pohled vypadala jako hloupost, ale pak se ukázala být klíčovou stopou.

„Purkrabí Vilém z Landštejna se zlobil, že prý nejvyšší komoří zhatil zásnuby jeho dcery Světlany. Ale s kým, to neřekl. Zemského maršálka Ojíře z Frýdberka tajně navštěvovala v jeho kanceláři jakási stará žena. Několik dní před smrtí tam byla zase. Udeřil jsem na ni a přiznala se, že je kořenářka a nosí mu byliny. Také urozeného pana maršálka masíruje, aby ho tolik nebolela záda, když jezdí na koni. Pan hofmistr se chlubil, že si pořídil do kanceláře novou truhlici. A vyšehradský probošt Wilibald Odo mi vykládal, že bude muset odjet do Francie… Hm, samé hlouposti."

Oldřich z Chlumu pokrčil rameny. „Uvidíme… Budu o tom přemýšlet. Pokud ti to ale přidá na klidu,

mám u sebe důkaz, že nemáš s ďáblem nic společného. Než ho však předložím králi, raději zůstaň tady.“

„Není to tu špatné,“ usmál se písař Strachota. Bylo to snad poprvé od chvíle, kdy uprchl z Pražského hradu. Oldřich z Chlumu si všiml oddaného výrazu jeho očí. Přátelsky ho pleskl po zádech a po žebříku slezl na dvůr. Vyskočil do sedla a podél Vltavy se vracel zpět k hradbám Starého Města pražského. Snažil se najít nějaký smysl v tom, co mu právě písař Strachota prozradil. Něco, co by jakoukoli z jeho vzpomínek spojovalo s vraždami. Neuměl by říci, co ho k tomu vede, ale byl si téměř jistý, že Strachota něco důležitého ví. A že se o tom právě zmínil.

Oldřich měl po ruce spoustu svědectví a byl si jistý, že ho dovedou k vrahovi. Hned jak včera ošetřil Zrzku a uložil ji v její komůrce, kde jindy přijímala zákazníky, vyrazil za staroměstským lékárníkem. Předal mu zazátkovanou lahvičku, kterou našel ve skrýši pod podlahou, a požádal ho o dobrozdání. Sám věděl o jedech dost, aby pochopil, co ukrývá. Ale potřeboval důvěryhodné svědectví, které by obstálo před soudem. Světským i inkvizičním.

Lékárník k lahvičce přičichl, pak několik kapek spálil v kovové misce nad kahanem a přikývl. Dodal, že jindy, když si není jistý, podává neznámé substance toulavým psům, aby se poznalo, zda obsahují jed, ale v tomhle případě je to zbytečná ztráta času. Zná tenhle jed. Sedl a rozmáchlým písmem napsal na kus pergamenu své svědectví o obsahu lahvičky.

Že je v lahvičce jed, Oldřich z Chlumu předpokládal ještě dříve, než ji odzátkoval. Pokud rytíř Jan tuláka ve vězení otrávil, musel vlastnit jed. Neopatřoval se totiž snadno. Mnohem více ho však překvapil nevelký svitek, který ve skrýši pod podlahou objevil. Stálo na něm: „Přísahám, že za své věrné služby obdržíš

spravedlivý díl z mého dědictví, až si mne Bůh k sobě povolá. Tvůj milující otec.“

Když si svitek přečetl, doufal, že najít mladého rytíře, který uprchl, nebude těžké. A spolu s ním i jeho otce, který stál v pozadí všech zločinů. Velmože, jemuž vadila listina se značkou Jidáš. To si myslel, ale jen do okamžiku, než si promluvil s purkrabím.

„Kdo z členů královské rady má dospělé syny?“ opakoval Vilém z Landštejna Oldřichovu otázku a soustředěně si mnul bradu. „Já mám dva. Jeden žije na Landštejně a druhý je momentálně na vojenském tažení v Uhrách. S ním je i syn maršálka Ojíře z Frýdberka. Měl ještě dva syny, ale jeden zemřel a druhý je v nemilosti a žije někde v Polsku. Komoří Bohuš ze Švamberka má tři dcery a jednoho syna, ale ten je ještě hodně mladý a slouží kdesi na Moravě jako panoš. Manželství hofmistra Jindřicha z Plavna zůstalo bezdětné. To jsou tedy děti ženatých členů královské rady. Probošt vyšehradské kapituly je prelát a dodržuje celibát. Ale má nemanželského syna s nějakou holkou z Michle, to je vesnice kousek za Vyšehradem. Tomu ještě není patnáct. Šikovný chlapec, na podzim odejde na vysoké učení do Basileje. Jak tedy vidíte, žádný z našich synů nežije na královském dvoře.“

Oldřich z Chlumu rozmrzele přikývl. Ani jeden z nich určitě nebyl oním rytířem Janem. Někde v jeho úvahách se stala chyba. Teoreticky bylo sice možné, že se některý z oněch mladíků vrátil do Prahy, ale bylo to velice nepravděpodobné. Vilém z Landštejna řídil chod Pražského hradu a taková věc by mu těžko unikla.

Okamžitě se nabízely dvě možnosti, které by vysvětlily, proč stále nemohl rytíře Jana nalézt. Mužem, který stál v pozadí vražd, nebyl člen královské rady. Nebo měl některý z členů královské rady syna, o němž nikdo nevěděl. Tedy nemanželského. Tomu by nejlépe

odpovídalo i znění pergamenového svitku, který Oldřich z Chlumu našel ve skrýši pod podlahou. Pokud by totiž byl rytíř Jan synem z manželského lože, nebylo třeba potvrzovat jeho podíl na rodovém dědictví. Zato nemanželský syn musel nějakou záruku získat. Nevelký pergamenový svitek mohl znamenat ještě něco. Rytíř Jan ho nejspíše dostal jako odměnu za spáchané vraždy. A kdo ví, s jakými zločiny ještě svému otci pomáhal.

Když se o něco později Oldřich z Chlumu zeptal purkrabího, jestli nemá některý z členů královské rady syna z nemanželského lože, rozesmál se Vilém z Landštejna pobaveně: „Dobrý rytíř dobývá každou pevnost. Ale stará se vítěz, co je s poraženými? Pokud dobijete a vypleníte město, tím to pro vás skončilo. Někdy se o nemanželských dětech dozvíte, ale většinou ne. Upřímně, můžete si být jistý, že za devět měsíců nebude po Starém Městě pražském chodit dítě i vaší krve? Prý jste strávil noc s nevěstkou… Nebojte se, já tomu rozumím a Světlaně nic neřeknu. Ovšem pod podmínkou, že se to nebude opakovat často!“

Oldřich z Chlumu se chtěl ohradit, ale uvědomil si, že to je zbytečná ztráta času. Purkrabí mu stejně nebude věřit. Raději se vrátil ke svému dotazu, zda se přece jen na královském dvoře nepohybuje mladý rytíř, o kterém by se říkalo, že je nemanželským synem některého z členů královské rady.

„To máte těžké,“ povzdechl si Vilém z Landštejna. „Třeba náš zemský maršálek se chlubívá, že má patnáct nemanželských synů. Je to ovšem starý muž a měl čas to zvládnout. To já tak úspěšný nebyl. Ale po pravdě, kdo by měl všechny své pancharty znát a sledovat, kde se zrovna pohybují? To je nad lidské síly… A proč vás to vlastně zajímá?“

„Domnívám se, že jeden z těch, jak vy říkáte panchartů, má prsty ve vraždě sudího Dobřeje… Mám pro své tvrzení dokonce důkaz.“

„Jaký?“

„Sám o sobě mnoho neznamená, pokud toho pancharta neobjevím.“

„Rozumím,“ přikývl purkrabí. Chvíli uvažoval a pak navrhl, aby vzal na procházku po Pražském hradě Světlanu. V posledních dnech ji zanedbává a měl by se objevovat po jejím boku častěji, když už se před královskou radou přiznal, že s ní strávil noc. A kromě toho zná jeho dcera lépe než on mladé rytíře, kteří se pohybují po královském dvoře. Třeba mu pomůže nějaké nemanželské syny objevit.

Oldřich z Chlumu byl přesvědčený, že to není nejlepší nápad. Ale odmítnout nešlo. Jednak si nemohl rozhněvat purkrabího, a navíc se ještě nevrátil jeho panoš. Kromě pátrání po rytíři Janovi nemohl momentálně dělat nic jiného.

Trvalo pouze pár minut, než purkrabí přivedl svou dceru. Oldřich z Chlumu ho podezíral, že si svou nabídku připravil předem. Světlana měla na sobě prosté tmavé šaty, hlavu si ozdobila zeleným vínkem a velice jí to slušelo. Jindy odmítala rodiče poslouchat, ale dnes neprotestovala, dokonce se zdálo, že plní jejich přání neobyčejně ráda.

Sotva však opustili purkrabský palác, Světlana se přestala usmívat. Začala vyčítat: „Děláte, jako bych ani nebyla. Dva dny jsme se neviděli! To vám nestojím za pár slov?“

„Vyšetřuji složitý případ. To musí jít všechny rozmary stranou.“

„Já musím stranou! Ale jak jsem se doslechla, na pražské nevěstky jste si dokázal udělat čas. Dokonce celou noc.“

„Pokud máte pocit, Světlano, že můžete vyslýchat královského prokurátora, na místě se rozloučíme," upozornil nakvašeně a rukou ukázal zpátky k paláci jejího otce. Nebylo to ani trochu galantní.

Dívka se nevěřícně zastavila a překvapeně si ho měřila. Byla zvyklá odporovat všem, ale aby někdo odporoval jí, to si skoro neuměla představit. Pobouřeně polkla, ale mlčela. Rázně pokračovala dál ke katedrále. Po několika krocích ukázala na podsaditého světlovlasého mladíka, a jako by se nic nestalo, upozornila, že to je nemanželský syn královského lovčího. Než obešli hradní nádvoří, potkali dalších pět nemanželských synů.

Ale ani jeden nebyl rytíř, který se pokusil Oldřicha z Chlumu zabít.

„Nevěřil bych, že na královském dvoře žije tolik levobočků," řekl, když došli k bráně.

„A kde jinde by měli žít? Panství jejich otců spravují synové z manželského lože. Jedinou nadějí levobočků, jak zbohatnout, je zalíbit se králi. Proto se většina stahuje sem. Bývají z nich dobří vojáci, tvrdí můj otec."

„Kéž bychom našli toho mého," povzdechl si, jako by pronášel modlitbu.

Ale Světlana ho neposlouchala a dál vykládala, kolik žije na královském dvoře levobočků a jak těžké to má ona, protože se přece jako dcera purkrabího nemůže zahazovat s pancharty. Proto nemá žádné nápadníky.

Prošli bránou a ocitli se na předhradí, které se táhlo skoro až k hradbám premonstrátského kláštera pod Strahovem. Tady žili královští služebníci, řemeslníci, písaři, oltářníci a také vojáci. Předhradí mělo výstavností daleko do Starého Města pražského. Většinou zde stály jen přízemní dřevěné sruby, ale tu a tam i rozlehlý dvorec nebo patrový kamenný palác.

Domy byly chaoticky rozeseté jako kamínky. Jediná pořádná cesta vedla od brány a stáčela se do údolí k břevnovskému klášteru.

Po včerejších deštích se počasí zlepšilo. Zmizely mraky a z nebe svítilo slunce. Blížilo se poledne, a kdo ven nemusel, ukryl se raději do stínu. Potkali jen pár lidí.

„Mám žízeň," řekla Světlana a zastavila se. „Pojďme do nějakého šenku."

„Nebylo by lepší vrátit se? Hradní šenk je mnohem vhodnější pro urozenou pannu. Tady nemusíme potkat jen hradní služebníky. V předhradí žijí také pobudové a spodina."

„Mohli bychom potkat i nějakou nevěstku?" vyptávala se nadšeně Světlana.

„Proč by vás zrovna tyhle holky zajímaly?"

„Něco na nich musí být, když jste jedné z nich dal přednost přede mnou. Čekala jsem, že spolu strávíme i další noc," poznamenala tiše se sklopenou hlavou. Ale Oldřich z Chlumu postřehl, že pokoru jen hraje. Pochopil, že je asi zbytečně jí vztah s ním vymlouvat, protože je paličatá a už se rozhodla.

Světlana mu nadšeně začala vyprávět, jak si ho váží, protože ji dokázal tak rychle poznat. I když jsou spolu jen pár dní, výtečně si rozumějí.

Chtěl namítnout, že poznat ji nebylo tak těžké, protože rozmazlených šlechtických dcer viděl už spoustu, ale nechal si to pro sebe. Zahlédl obstojně vypadající zájezdní šenk. Ukázal na něj a navrhl, že by se mohli posadit třeba tam. Ale Světlana ohrnula ret, že tenhle se jí zdá moc výstavný. Pak si pánovitě dupla, že chce do nějakého horšího. Do takového, kam chodí skuteční pobudové.

Oldřich z Chlumu jí to chvíli vymlouval, ale když pochopil, že je to zbytečné, zamířil do postranní uličky,

kde zahlédl jakousi hospodu. Na pohled vypadala velice nedůvěryhodně, ale jediný pohled oknem na hosty uvnitř stačil, aby Oldřich pochopil, že to je normální šenk, jen dům je poněkud neudržovaný. Zamířil k nízkým dřevěným dveřím a vstoupil. Světlana se hrnula za ním.

Uvnitř byla poměrně rozlehlá místnost s nízkým stropem a podlahou z udusané hlíny. Podél stěn stály dlouhé lavice a nízké stoly. U stropu se sice válel štiplavý kouř z pece, ale jinak to tu vonělo pečenou slaninou a čerstvým chlebem. Mezi stoly pobíhaly dvě mladinké sklepnice a roznášely pivo.

Oldřich vsunul šenkýři do dlaně stříbrňák a ten je usadil ke stolu u okénka, který byl jediný volný. Aniž se jich ptala, mladší z obou sklepnic před ně postavila dva džbánky s pivem. Šenkýř si nejprve první stříbrňák uložil do koženého váčku a pak natáhl ruku, aby mu Oldřich zaplatil za pivo. Tak to v předměstských hospodách chodilo. Platilo se zásadně předem.

Sotva zmizel, optala se tiše Světlana: „Je to nevěstka?“

„Myslíš tu holku, co nám přinesla pivo? To se na tváři nepozná. Ale mohl bych ji odvést nahoru a zkusit, jestli by byla ochotná potěšit mě za pár stříbrňáků. Teprve pak bych ti mohl odpovědět po pravdě.“

Světlana se zatvářila uraženě a odtáhla se. Přimhouřenýma očima však pozorně sledovala, co se kolem děje. Nevydržela zlobit se dlouho. S rozkoší se napila a očima ukazovala na druhou sklepnici, obtloustlou holku s velikými prsy, která se o něčem domlouvala se starším mužem na opačné straně místnosti.

„Podívej,“ upozorňovala ho tiše. „On jí sahá pod sukně…“

Sklepnice vypískla a muže praštila přes ruku. Šenkýř se zamračil a přísně ji napomenul, aby se chovala slušně.

„Tahle asi nevěstka nebude…," meditovala Světlana, jako by ji v křesťanském světě nezajímalo nic jiného. „To by se přece nebránila. Mám pravdu, ne?"

„Mohu vám něco poradit, urozená panno? Nevěřte všemu, co vidíte. Svádět umějí sklepnice stejně dobře jako urozené dámy. Možná ještě lépe."

Přikývla a pak ho pohladila po hřbetu ruky. „Nemohl byste mi říkat jen Světlano? A já vám Oldřichu?"

Usmolený chlapec zadýchaně doběhl pod okno kanceláře ve starém úředním paláci. Dal si prsty do úst a hvízdl. Z okna se vyklonil velmož.

„Jsou v šenku na předměstí," křikl chlapec.

„Počkej tu," nařídil velmož a zmizel. Vzápětí se znovu vyklonil a hodil klukovi tři stříbrňáky. Kluk je spokojeně sebral a loudavě se vydal ke vchodu. Tam se posadil na zem a počkal, až se objeví mladý rytíř. Znal ho pod jménem Jan.

XXX. KAPITOLA

Když dorazil panoš Ota do Prahy, řekl si, že by asi nebylo nejlepší běžet hned na Pražský hrad. Kdo ví, co vše se tu za těch pár dní stalo. Mnohem lepší bude, pokud si nejdřív nenápadně omrkne situaci, a pokud budou nějaké potíže, vyhledá svého pána tajně. Už proto, že opis listiny, který přivezl, znamenal s největší pravděpodobností pád jednoho z nejvýznamnějších velmožů královského dvora.

Cestou do Prahy přemýšlel o dávných událostech v Hrádku. Nesměl udělat chybu.

Ale ať o nich přemýšlel, jak chtěl, vycházel mu jediný závěr. Miladu z Hrádku zavraždil Jindřich z Plavna. Udělal to v její ložnici. Odnesl ji na hradby a shodil ji dolů. Proto byla nahá. Už to, že zcizoložil s vdanou šlechtičnou, byl těžký zločin. Navíc ho spáchal v době, kdy byl její manžel na výpravě do Svaté země. Každého, kdo by se dotkl majetku křižáka, čekala podle buly papeže Klimenta klatba, a tedy věčné zatracení. Panoš Ota sice šesté přikázání příliš nectil, ale s manželkou křižáka by si nikdy nic nezačal.

Věřil, že pokud on dokáže ukázat prstem na vraha Milady z Hrádku, pak jeho pán dokáže vysvětlit způsob, jakým hofmistr zavraždil sudího Dobřeje. A dokáže svou pravdu obhájit před českým králem, který jediný mohl v takovém případě vynést rozsudek.

Po nedávných deštích hladina Vltavy stoupla, ale pořád nebyl problém přebrodit se k Odrané bráně na

Poříčí. Stejnou cestou přijeli do Prahy s Oldřichem z Chlumu přesně před týdnem.

Teď mu připadalo, jako by to bylo neuvěřitelně dávno. Co vše se za tu krátkou dobu stalo!

Blížilo se poledne a panoše Otu napadlo, že by se mohl na skok zastavit v zájezdním hostinci U Zlatého kola. Tam se ukrýval synovec sudího Křišťan. Ota si byl jistý, že ho nikdo nesleduje, a proto považoval návštěvu šenku za bezpečnou. Doufal, že by tu třeba mohl potkat i Ester. Už se na ni těšil. Navíc mohla vyhledat na Pražském hradě jeho pána. Ester by určitě podezření nevzbudila.

Koně odvedl do maštale a předal podomkovi, aby se o něj postaral. Pak zamířil do šenku. Rychle vyběhl po schodech do patra, kde byly komnaty pro hosty. Rozhlédl se, a protože bylo všude prázdno, otevřel dveře jejich komnaty a vrazil dovnitř. Ale rozpačitě se zarazil hned na prahu. Na lůžku uviděl Křišťana a v jeho náruči Ester. Oba byli nazí, alespoň pokud mohl soudit podle toho, co neskrývala pokrývka.

Sotva ho Ester poznala, vyskočila a rychle si navlékla plátěnou košilku, která ležela zmuchlaná na podlaze. Křišťan se posadil a rozkošnicky se protáhl. S drzým výrazem se optal, zda jeho vězení tady v šenku už skončilo.

„Ne," odpověděl chladně panoš Ota. „Jen jsem jel kolem. Ale už brzy můj pán usvědčí vraha a pak budete volní. Oba." Otočil se a bez pozdravu vyšel zpátky na chodbu. Ester vyběhla za ním a chytla ho za ruku.

„Počkej! Předtím ses rok a půl neukázal… Ale stejně tě mám ráda!"

„Takže to klidně další rok a půl vydržíš. Jak vidím, snadno se najde někdo, kdo mne zastoupí," odsekl hněvivě, vytrhl se jí a utíkal po schodech dolů. Ester se rozběhla za ním. Ale Ota nezamířil do maštale. Jeho

kůň si po dlouhé cestě potřeboval odpočinout. Vyběhl na ulici a pokračoval ke staroměstskému rynku pěšky. Ve vratech dvora se Ester zastavila. Měla na nahém těle jen krátkou plátěnou košilku. Něco za ním křičela.

Ota jí sice nerozuměl, ale pochopil, že to nic uctivého nebylo.

Nemínil jí odpustit. Ester ho smrtelně urazila. Nevadilo mu, že se neživila jen jako sklepnice, ale štvalo ho, že to bylo zrovna s Křišťanem. Zachránil mu život a to, že on svedl Ester, považoval za zradu. Takové věci by se mezi rytíři nedělaly. Jen pomalu hledal ztracenou rovnováhu.

Přesto chtěl být k sobě upřímný. Pokud by se ocitl v podobné situaci, využil by jí stejně jako Křišťan? Věděl, že nejspíše ano. Vlastně byl rád, že to takhle dopadlo. Těšil se na Ester tolik, že to mohlo být pro jeho budoucí život nebezpečné. Naštěstí bylo tohle poblouznění nenávratně pryč. Ota se nezrodil pro manželství.

Když se blížil k Juditinu mostu, zahlédl zájezdní hostinec U Císaře Fridricha. Věděl, že se tam třeba někdy zastaví, možná se i pomiluje s Ester, ale víc už pro něj tohle místo znamenat nebude. Měl však jiný problém. Pokud se rozešel s Ester, neměl momentálně nikoho, kdo by nenápadně donesl vzkaz jeho pánu. Těžko mohl důvěřovat jiným lidem.

Cítil, že ho u srdce nepatrně píchlo. Důvěřoval Ester, a co udělala ona? Zradila ho. Jenže byla to vůbec zrada? Jen se pomilovala s Křišťanem. Ota doufal, že to alespoň nebylo zadarmo. Od něho peníze nechtěla nikdy. Také si ale nikdy nic neslíbili. Co tedy po ní mohl chtít? Vlastně nebyl důvod, aby se tak hněval. Pokud šlo o vyšetřování, byl si jistý, že by ho nezradila. Přesto neměl chuť se vrátit.

Přešel po mostě na druhou stranu Vltavy a zastavil se v nejbližším šenku. Od rána nic pořádného nejedl, protože byl od svítání v sedle. Také si potřeboval rozmyslet, co dál. Obsluhovala ho roztomilá sklepnice s hříšnýma očima a dráždivě poodhaleným výstřihem. Vůbec si jí nevšímal. Na nějakou dobu měl sklepnic plné zuby.

Kaši s masem zhltl rychle, ani pořádně nevěděl, jak chutná. Snažil se něco vymyslet, jenže se nedokázal soustředit. Stále se mu vracel obrázek Ester v Křišťanově náruči. Upíjel ze džbánku pivo a uvědomil si, že má stále hlad. Proto si objednal ještě jednu misku. Když mu ji sklepnice přinesla, snažila se upoutat jeho pozornost tak okatě, že si toho nemohli ostatní u stolu nevšimnout.

Tovaryš, který seděl vedle něj, rýpl Otu loktem do boku a závistivě podotkl, že má tak někdo štěstí. On tu sedává každou chvíli, ale jeho si nevšimne nikdy.

„Protože máš křivé nohy," utrhla se na něj sklepnice, když odcházela. „A ještě k tomu máš prázdný měšec."

Panoš Ota zpozorněl. Kývl na dívku, aby se vrátila. Přátelsky upozornil: „To já mám měšec celkem obstojně plný."

Spokojeně přikývla, sklonila se k němu a důvěrně pošeptala, že mu pomůže vyprázdnit oba. Ten jeden úplně a ten se stříbrňáky jen tolik, kolik je slušné a poctivé. Stačí jí pět denárů.

„A křivé nohy ti vadit nebudou?" optal se jí panoš Ota tiše.

„Ty přece křivé nohy nemáš."

„Já ne. Ale můj soused ano."

„A jak to s námi souvisí?" divila se sklepnice a pokusila se mu sednout na klín. Ale nedovolil jí to.

„Zaplatím ti šest stříbrňáků, ale půjdeš s ním, ne se mnou," pošeptal jí.

Na okamžik se zarazila a pak chápavě přikývla. „Rozumím. A ty se budeš dívat."

„Takže ujednáno?"

„Chceš hned?" optala se věcně a otřela si ruce o suknici.

„Teď ne, později. On se ti přihlásí, neboj se, o peníze nepřijdeš."

Sotva sklepnice zmizela, tovaryš, který seděl vedle, do něho znovu rýpl loktem. Byl strašně zvědavý, protože z jejich hovoru zachytil jen útržky. Těžko jim mohl uvěřit. Polohlasně se optal, o co jde.

„Bude tvoje," oznámil mu Ota a dal se rychle do jídla. „Zařídil jsem to. Ale nejdřív musíš pro mě něco udělat."

„Podle toho, co by to mělo být. Je to hezká holka, ale vraždit ani krást kvůli ní nebudu."

„To taky nikdo nechce," zasmál se Ota. Pak mu tiše vysvětlil, co potřebuje na Pražském hradě zařídit. Ukázalo se, že tovaryš není hlupák. Rychle všechno pochopil. Téměř okamžitě souhlasil, ovšem pod podmínkou, že Ota sklepnici zaplatí hned, před jeho očima.

„Odpusťte," vysvětloval rozpačitě. „Ji znám a mohu jí věřit, i když je to jenom sklepnice. Ale vás vidím prvně v životě. Nic ve zlém, ale obchodovat s rytíři není snadné. Mému mistrovi jich několik dluží spoustu stříbrňáků."

Oldřich z Chlumu nemohl dostat Světlanu z předměstského šenku. Okouzleně sledovala, jak se hosté baví, a hodně pila. Dokonce sama začala žertovat s několika vojáky, kteří seděli u vedlejšího stolu.

„Tak co, Oldřichu, líbím se ti takhle víc?“ špitla mu roztouženě do ucha. „Nebo se ty tvé sklepnice chovají jinak?“

„Nejsou mé,“ ohradil se dobromyslně. „A kromě toho, ony si úděl sklepnic nevybraly. Věř mi, kdyby mohly, budou se raději chovat jako urozené panny. A také by chtěly žít v takovém pohodlí a přepychu.“

„Tak proč jsi s nimi raději než se mnou?“ stěžovala si a zdrženlivě se dotkla jeho ruky. Stejně jako uměla být protivná a kousavá, dokázala se chovat něžně. Světlana byla dívka mnoha tváří a vyznat se v ní bylo těžké. Oldřich z Chlumu si znovu potvrdil, že žít s takovou ženou by nemohl. Příliš se zabývala sama sebou a z něho ji zajímalo jenom to, co se týkalo jí.

„Odpovím ti, proč potřebuji sklepnice,“ přikývl klidně. „Protože křesťanský řád chrání ctnost počestných žen tak úzkostlivě, že jsou pro vyšetřovatele téměř bezcenné. A tak mi nezbývá nic jiného než hledat odpovědi mezi ženami nectnými. To je přece logické.“

„Jsi nespravedlivý,“ ohradila se a našpulila uraženě rty. „Copak jsem ti neprozradila, co zajímalo sudího Dobřeje předtím, než ho zavraždili?“

„Souhlasím. Jenže to byla jen jedna z mnoha zpráv, které musím získat. Jsem ti samozřejmě za pomoc vděčný. Ale to neznamená, že nebudu dělat to, co uznám za hodné. Jsem královský prokurátor a zpovídám se jen svému svědomí a králi. Nehodíme se k sobě. Tobě bych se nikdy nezpovídal. Ale to přece oba víme. Dohodli jsme se na tom.“

„Nepamatuji se,“ odpověděla okamžitě a přitiskla se k němu. „Moc se mi líbíš. Co bys teď udělal, kdybych byla nevěstka?“

„Především bych ti poradil, abys už nepila,“ odpověděl přísně a pokusil se vymanit z její náruče. Světlana se však nedala a začala ho líbat. Oldřich z

Chlumu se rozpačitě bránil, takže si ani nevšiml, že ke stolu přistoupil jeho panoš.

Ota se uklonil a s hranou zdvořilostí upozornil, že se právě vrátil. V očích mu ale hrály pobavené ohníčky. Světlana Oldřicha rozmrzele pustila a odsedla si. Zle se na Otu mračila.

„Je načase vrátit se na hrad," rozhodl Oldřich z Chlumu. V jeho hlase bylo znát, jak si oddechl. To Světlanu popudilo ještě víc. Trucovitě pohodila hlavou a vstala, ale trochu se zapotácela, protože se jí zatočila hlava. Jeden voják od vedlejšího stolu vyskočil a ochotně jí pomohl. Přitom ji začal nestoudně osahávat. Vytrhla se mu a zrudla. Oldřich ji okamžitě uchopil kolem pasu a odváděl ven. Na Otu křikl, aby zaplatil a pak je dohnal.

Sotva vyšli ven, začala se Světlana rozčilovat, co si ten voják o sobě myslí a že řekne otci, aby ho potrestal.

„Copak jsi nechtěla vypadal jako sklepnice?" připomněl jí vážně Oldřich.

„Ale kvůli tobě."

„Jenže to nejde. Pokud přestaneš být urozenou a počestnou dívkou, patříš všem, ne jen tomu, kdo se ti líbí."

Panoš Ota vyběhl z hostince. Světlana šla se sklopenou hlavou a pak se tiše za své chování omluvila. Loudavou chůzí pokračovali k hradní bráně.

Ze široké cesty odbočili do úzké uličky. Na jedné straně byla vysoká kamenná zeď, která chránila klášterní zahradu, na opačné stěna dlouhého srubu s malými podélnými okénky. V tom srubu spávali vojáci. V uličce to páchlo výkaly a močí.

Sotva udělali pár kroků, ozval se za nimi dusot kopyt a hrkotání kol. Oldřich z Chlumu se ohlédl a vzápětí vykřikl. Jeho hlas ale nebyl klidný. Kolem rohu zatáčel vůz, který byl široký právě tolik jako ulička,

kterou procházeli. Otěžemi řídil koně pobuda z Křivákovy bandy. Byl to ten poslední s ovázaným ramenem, který přežil zápas v zahradě za šenkem. Za ním stál s mečem v ruce rytíř Jan. V zatáčce sice povoz na okamžik zpomalil, ale vzápětí pobuda povolil otěže a koně se naplno rozběhli. Povoz se řítil přímo na ně a nebylo kam uskočit.

Oldřich z Chlumu si všiml, že v kamenné zdi zahrady je před nimi výklenek se sochou jakéhosi světce. Byl ale příšerně daleko. Popadl Světlanu za ruku a rozběhl se, co mu nohy stačily. Dívka překvapeně vykřikla a klopýtala za ním. Ota se zastavil. Jeho pán nemusel nic říkat, aby pochopil, že to Oldřich těžko stihne, pokud Ota alespoň na kratičký okamžik přijíždějící povoz nezpomalí nebo nezdrží.

Tasil meč a přitiskl se zády ke kamenné zdi. Když byl povoz pár kroků od něj, skočil doprostřed uličky s roztaženýma rukama a začal křičet, co mu hrdlo stačilo. Jeden z koní se polekal a pokusil se uhnout. Tím strhl i druhého a spřežení zpomalilo. Dokonce hrozilo, že koně strhnou vůz bokem na stěnu srubu. Ota před koňskými kopyty na poslední chvíli uskočil a přitiskl se znovu ke zdi. Pobuda na voze zlostně práskal bičem, a jak sebou vůz smykl, rytíř Jan zakolísal a měl co dělat, aby se nesvalil na korbu. Mezi vozem a zahradní zdí vznikla malinká mezera. Panoš Ota toho využil. Místo aby před vozem utíkal, vrhl se proti němu a protáhl se uzounkou škvírou. Jenže rytíř si ho všiml, a i když klečel, ohnal se po Otovi mečem. Mezera mezi vozem a zdí byla tak těsná, že panoš Ota nemohl zvednout ruku s mečem, aby se kryl. Jediné, co stihl, bylo padnout k zemi. Vůz se řítil kolem a hrozilo, že ho zadní kola přejedou a rozlámou. Na poslední chvíli se chytil postranice a vůz ho vláčel za sebou. Cítil, jak mu kameny rozdírají oděv a kůži.

Oldřich utíkal a Světlanu za sebou vláčel jako závaží. Díky výpadu svého panoše získal trochu času a k výklenku doběhl na poslední chvíli. Světlanou smykl a vrazil ji do mezery mezi okrajem výklenku a sochou. Sám se postavil před ni, protože výklenek byl příliš mělký a ani štíhlá dívka se v něm nemohla bezpečně ukrýt.

Povoz se blížil. Vše se pak odehrálo ve zlomku okamžiku. Rytíř Jan se dokázal na korbě vztyčit a vyklonil se směrem k Oldřichovi. Zvedl meč, ale než po něm stačil seknout, panoš Ota, který se držel korby a vůz ho vláčel pod sebou, natáhl ruku s mečem, co to jen šlo, a ťal. Zasáhl přesně. Rytíř vykřikl bolestí, pustil zbraň a z ruky se mu vyřinula krev. V té chvíli vrhl Oldřich svůj meč proti pobudovi, jako by to bylo kopí. I on zasáhl přesně, meč mužovým tělem projel jako hrudkou másla. Ota z posledních sil ještě jednou ťal a podařilo se mu mečem zasáhnout zadní nohu koně. Zvíře zaržálo bolestí a vzepjalo se. Ozvalo se praskání dřeva, oj vozu se zlomila a celá korba se nachýlila do strany. Oba muži, kteří byli ve voze, z něj vylétli, jako by je vystřelila balista, a narazili do stěny srubu. Koně se utrhli z postraňků, minuli těsně Oldřicha a zdivočele cválali dál. Zato vůz se převrátil na bok a setrvačností se řítil přímo do výklenku. Panoš Ota se pustil a odkulil se stranou. Oldřich popadl Světlanu kolem pasu, zvedl ji a v náruči s ní se vrhl na opačnou stranu uličky. Ale nebyl dost rychlý. Jeden z trámů narazil do Světlanina lýtka. Dívka vykřikla bolestí a omdlela. Trosky vozu se zastavily o sochu světce.

Panoš Ota se vždycky divil, proč je trest smrti vláčením za koněm považován za nejtěžší. Teď, když vstal, to pochopil. S námahou kulhal ke srubu, kde na zemi klečel jeho pán a křísil Světlanu.

„Bude to dobré,“ řekl zadýchaně Oldřich z Chlumu. „Má zlomenou nohu, ale jinak se jí nic nestalo. Co ti dva?“

Panoš Ota je zběžně prohlédl a oznámil, že jsou mrtví. Pobudu zabil jeho pán a rytíř si zlomil vaz.

„Rychle, teď jde o čas,“ řekl Oldřich a vstal. „Já odnesu Světlanu do purkrabského paláce a ty zařídíš, aby pár vojáků dopravilo tělo rytíře Jana do hradního vězení. Přehoďte přes něj plátno, ať nikdo nevidí, kdo to je. A správci žaláře nařiď, aby mlčel, jinak mu osobně zakroutím krkem.“

XXXI. KAPITOLA

Když Oldřich z Chlumu dopravil Světlanu do purkrabství, Vilém z Landštejna se na něj nepříčetně rozzlobil. Nic si nenechal vysvětlit. Hrozil mu nejpřísnějšími tresty za to, že nedokázal ochránit jeho dceru. Oldřich z Chlumu věcně připomněl, že to byl purkrabí, kdo chtěl, abych ho Světlana doprovázela. Vilém z Landštejna jen mrzutě mávl rukou, protože ho neposlouchal. Nařídil strážím, aby pána z Chlumu hlídali a nedovolili mu opustit palác. Pak odešel.

Vrátil se za hodnou chvíli. Byl mnohem klidnější. Nabídl Oldřichovi číši vína a spolu se posadili ke stolu.

„U Světlany je ranhojič," začal purkrabí smířlivě. „Už se probrala k vědomí a všechno mi pověděla. Zachránil jste jí život. Děkuji! Věřte, že na tohle já nezapomenu. Má dcera také ne. Ať už to mezi vámi dopadne, jak chce. Víte už, kdo to celé nastrojil?" Výraz jeho tváře se změnil. Měl pevně stisknuté rty a ruce zlostně zaťaté v pěst.

„Vrah sudího Dobřeje. Chtěl se mne zbavit," odpověděl klidně Oldřich z Chlumu a dodal, že je opravdu rád, že bude Světlana v pořádku, a zda ji smí navštívit.

„To počká," odtušil nesmlouvavě purkrabí. „Nejdřív chci hlavu toho lotra. Dovolil si sáhnout na mou holčičku! Tak víte, kdo to je?"

„Tuším to… Můj panoš mi donesl rozhodující svědectví. Jenže se to všechno semlelo tak rychle, že

jsem s ním ještě pořádně nemluvil. Až mi poví, jak pořídil v severních Čechách, budu chytřejší.“

„Ať to netrvá dlouho!“ přísně ho upozornil Vilém z Landštejna. „Přísahám, že poteče krev.“

„Mohu už opustit váš palác?“ optal se s neskrývanou výčitkou Oldřich z Chlumu.

„Jistě. Ale nebylo by zadaného stavu věcí lepší, aby váš panoš přišel sem?“

„Abych usvědčil vraha, musím zařídit spoustu věcí. Na hradě a možná i dole ve městě.“

„Pošlu s vámi pár vojáků, aby vás chránili.“

„To je zbytečné. Myslím, že všichni pomocníci toho zločince jsou už mrtví. A on sám nemůže podniknout nic. Alespoň v nejbližších chvílích.“

„Tak v čem bych mohl být užitečný?“ změnil tón purkrabí. Sice se chvěl nedočkavostí, ale hovořil uctivě, jako by chtěl zdůraznit, že se v dalším vyšetřování podrobuje autoritě královského prokurátora. I když byl jeho purkrabský úřad na královském dvoře mnohem významnější.

„Především nikomu nic neříkejte. Ani o zranění své dcery ne. A pokuste se zjistit, co hodlá udělat papežský inkvizitor.“

Panoše Otu zastihl Oldřich z Chlumu v hradním vězení. Ležel na lůžku v cele, v níž byl před několika dny uvězněný. Na trojnožce vedle něj seděl kat, popíjeli pivo a skvěle se bavili. Když Oldřich vstoupil, kat vyskočil a hluboce se uklonil. Zato panoš Ota se z lůžka hrabal pomalu jako stařec ve špitále. Oldřich z Chlumu měl pocit, že trochu přehání. Věděl, že jeho panoš je tvrdý chlapík a kromě odřených zad a šrámu na ruce se mu nestalo vůbec nic. Mohl by velkoryse mávnout rukou, aby kvůli němu nevstával a odpočíval, ale schválně to neudělal. Když panoš Ota pochopil, že

pán jeho hru prohlédl, nechal toho a pružně vstal. Přitom dobromyslně protestoval, že mu zkazí každou radost.

„Děkuji, Oto," řekl Oldřich prostě a pak s hranou vážností dodal, že by ho na znamení vděku rád objal, ale obává se, že panošův chatrný tělesný stav to zřejmě neumožní. Pak se oba rozesmáli. Kat stál zaraženě stranou a v duchu si říkal, že jeho bičic má pravdu, když tvrdí, že venkovští rytíři nemají všech pět pohromadě.

„Zůstaň tady, Oto, já se nejdřív podívám na toho mrtvého. A pak ti povím, co uděláme." Kat se úslužně uklonil, protože tohle byla věc, které rozuměl. Doprovodil Oldřicha do zadní cely, v níž zemřel nešťastný tulák.

Oldřichovi z Chlumu se hlavou mihlo, že boží spravedlnost přece jen existuje, protože mrtvý vrah spočíval na lůžku, na kterém zemřela jeho oběť. Obrátil se na kata, zda mrtvého rytíře zná.

Kat se podrbal rozpačitě na hlavě a přisvědčil, že ho viděl mnohokrát, ale jinak o něm neví vůbec nic. V životě se spolu nebavili a nikdy o něm neslyšel. Podobnou odpověď slýchal Oldřich z Chlumu neustále. Uvědomil si, že na královském dvoře se pohybuje spousta rytířů, kteří nezastávají žádný úřad, a pokud nejsou zrovna hovorní nebo něco skrývají, nikdo o nich nic neví. Věděl, že je zbytečné dál se vyptávat. Kromě otce mrtvého rytíře jeho skutečnou totožnost nikdo neznal. Kromě jména Jan, které však bylo vymyšlené.

Oldřich přikývl a znovu katovi zdůraznil, aby živé duši neprozradil, že tu onen rytíř je. Pak se vrátil do cely za Otou. Ten zatím doběhl do sousedního domku a od katovky vyprosil ještě jeden džbán piva a misku slaných preclíků.

Oldřich se posadil na trojnožku, na níž před chvílí seděl kat. Pak svého panoše vyzval, aby mu konečně pověděl, jak v severních Čechách pořídil. Ota stručně popsal, co se dozvěděl v Bílině a v Hrádku. Pak sáhl za špinavou a rozedranou halenu a vítězoslavně se vytasil s listinou. Oldřich z Chlumu ji přelétl pohledem a mlčky přikývl. Rychle uvažoval, ale nejásal.

Panoš Ota se netrpělivě ošil, že to je přece důkaz proti hofmistru Jindřichovi z Plavna.

„Ta listina je jenom opis," upozornil jeho pán. „To by nakonec tolik nevadilo, jenže nikde není řečeno, že to je ta, které dal Dobřej značku Jidáš a která zmizela. To jen my si myslíme, že to je ona. Ale před soudem by se naše tvrzení velice obtížně dokazovalo. Že šlo o Miladu z Hrádku, je stále pouhá spekulace."

„Otěhotněla, když byl její manžel na křížovém tažení. Jindřich z Plavna byl v Hrádku tu noc, kdy zemřela. Našli ji pod hradbami nahou. Nemohla to být nešťastná náhoda ani sebevražda. Která žena by vyšla ze své ložnice bez oděvu a tak se procházela po hradě? Hofmistr ji zavraždil, to je přece jasné!"

„I když to tak bylo, bude stát mé slovo proti slovu jednoho z nejvlivnějších českých velmožů. Kromě toho nic doopravdy neukazuje na spojitost mezi smrtí paní Milady a vraždou sudího Dobřeje. Jak už jsem řekl, my nedokážeme, že listina se značkou Jidáš se týká Hrádku. V tom je celý vtip. Tahle listina nám pomůže, teprve až dokážeme, že hofmistr zavraždil zemského sudího. A to je problém. Já totiž stále nevím, jak to přesně udělal. Rámcově ano, ale stále chybí jeden důležitý detail. Zato víme, proč rytíř Jan hofmistrovi pomáhal. Byl to jeho nemanželský syn. To vyplývá z dokumentu, který jsem našel ukrytý v jednom malostranském šenku."

Protože Ota nechápavě zavrtěl hlavou, pověděl mu Oldřich z Chlumu rychle, co zažil v době, kdy on objížděl severní Čechy. Především to, jak našel dýku se satanskými symboly. Pak rozmrzele dodal: „Znám i pasíře, který dýku zhotovil. Jenže k naší smůle neví o mrtvém rytíři vůbec nic. Stejně jako v případě pergamenu, ani tady nemáme jediného svědka, který by dokázal před soudem spojit Jindřicha z Plavna s naším mrtvým rytířem. Leda…“

Královský prokurátor se na okamžik zarazil a pak se Oty zeptal, zda by mohl co nejrychleji přivést svou půvabnou sklepnici.

„Není má,“ ohradil se naštvaně panoš. Oldřich z Chlumu se na něj překvapeně podíval. Ota pokrčil rameny a dodal, že zrovna teď nemá chuť s ní mluvit. Našel ji válet se s Křišťanem. Chvíli přemýšlel a pak se začal omlouvat, že chápe, jak důležité je vraha usvědčit, a že se samozřejmě zapře.

„To není nezbytné,“ zarazil ho Oldřich z Chlumu. „Pokud nám nepomůže tvá sklepnice, pomůže nám moje.“

„Vaše?“ vyhrkl Ota s takovou nedůvěrou v hlase, že se Oldřich z Chlumu musel hlasitě rozesmát. Ale hned zvážněl. Řekl, že jednu věc snad už vyřešil. Stále ale nemají nic, čím by mohli vraha přitlačit ke zdi.

„Co třeba tohle?“ optal se s nevinným výrazem ve tváři panoš Ota a vytáhl klíč. „Našel jsem ho u toho zabitého rytíře. Měl ho zavěšený na šňůrce kolem krku. Bude zřejmě důležitý. Co když je od hofmistrovy kanceláře?“

„Pokud je to tak, jsme o pořádný kus blíž k tomu, abychom Jindřicha z Plavna usvědčili. Na osudnou noc mají všichni členové královské rady více či méně spolehlivé svědky, kteří odpřisáhnou, že byli jinde, než se vražda stala. Jenže ani nalezený klíč nevysvětluje,

jak to rytíř Jan udělal. Z paláce ten večer odešli velmožové s písaři v jednom chumlu. Společně zamkli kanceláře a na svatý kříž přísahají, že všechny byly prázdné. A já jim věřím. Pak už do paláce nevkročil nikdo kromě Křišťana. Musí v tom být nějaký trik. Dokud ho neodhalíme, neusvědčíme vraha… No nic. Já teď zajdu za svou sklepnicí. Do večera jsem zpátky.“

„A já?“

„Zůstaň tady. Lidé by se mohli vyptávat, kde ses zranil. O té šarvátce na předměstí se už určitě povídá. Ale purkrabí zařídil, aby nikdo netušil, že šlo o mě a jeho dceru.“

Ještě než Oldřich z Chlumu vyrazil na Staré Město pražské, zastavil se na skok v úředním paláci. Byl naštěstí skoro prázdný. Nebylo těžké počkat, až bude na chodbě prázdno, a nalezený klíč vyzkoušet. Jak Oldřich očekával, hodil se ke dveřím hofmistra Jindřicha z Plavna.

Pak se ještě zastavil u purkrabího. Vilém z Landštejna mu se starostí v hlase oznámil, že večer chce papežův inkvizitor uspořádal sezení tribunálu. Proslýchá se, že obviní další královské služebníky ze spojení s ďáblem. Prý Luigi Forlandus získal důvěryhodná svědectví. Ale nikdo neví nic jistého, to se jen povídá.

„Strach umí napsat celé legendy… Na to právě inkvizice hřeší,“ přikývl Oldřich z Chlumu. „Ale teď není čas se tím zabývat. Mohu se na vás spolehnout?“

„Už jednou jsem vám řekl, že tuhle potupu našeho rodu pomstím, i kdyby mě to mělo stát život. A nebudu to opakovat!“

„Tak dobrá. Slíbil jsem, že vám povím, kdo je vrah. Konečně to vím. Vraždu sudího Dobřeje nařídil Jindřich z Plavna. Jenže zatím to nemohu dokázat.

Nebo lépe řečeno… mohu, ale všechna svědectví jsou jen nepřímá anebo z úst neurozených lidí. A těm soud věřit nebude. Také mám druhý klíč od jeho kanceláře, jenže to je pořád málo.“

„Tak si to s ním vyřídím já. Čestně jako muž s mužem,“ opáčil Vilém z Landštejna a tasil meč. Zvedl ho ke stropu na znamení přísahy.

„Nejspíše byste ho skutečně zabil,“ souhlasil Oldřich z Chlumu. Purkrabí byl mnohem urostlejší než hofmistr, navíc měl pověst skvělého válečníka. „Jenže tím nedokážete, že zavraždil sudího Dobřeje. Inkviziční tribunál nebude mít důvod skončit. Jen se pomstíte.“

„Jen? Rytíř musí hájit svou čest.“

„Ale musí také hájit zájmy svého panovníka a chránit lid před nepřáteli. A inkvizitor nepřítel je, to nemůžete popřít.“

„Kázání nechte laskavě prelátům… Rozmyslím si to.“

„Když ho zabijete, pohřbí ho jako čestného muže. Když ho usvědčíme, přijde nejen o hlavu, ale i o čest. Já nabízím víc. Souhlasíte?“

Purkrabí chvíli přemýšlel a pak vrátil meč zpátky do pochvy. Slíbil, že nebude jednat na vlastní pěst.

„Potřebuji od vás dvě věci,“ řekl Oldřich z Chlumu. „Vojáci, kteří měli stráž tu noc, kdy byl Dobřej zavražděn, později tvrdili, že se na chvíli od vchodu vzdálili. Donutili jste je k tomu kvůli Křišťanovi. Chci, aby to odvolali. Musí na svatý kříž přísahat, že opravdu nikdo nevešel dovnitř ani ven.“

„Ale tím jen ženete vodu na mlýn papežského inkvizitora.“

„Mám jistý nápad… A druhá věc. Až se večer vrátím z města, potřebuji si mezi čtyřma očima promluvit s naším králem. Ale nikdo o tom nesmí vědět. Dokážete to zařídit?“

„Pokud bude mít Přemysl dobrou náladu, nebude to problém. Víc mi neřeknete?“

„Až se vrátím,“ slíbil Oldřich z Chlumu a rozloučil se.

Tentokrát si nechal osedlat koně, protože spěchal. Z Opyše zamířil k řece a přes Juditin most na druhý břeh. Zastavil se v zájezdním hostinci U Císaře Fridricha, ale šenkýř mu rozmrzele řekl, že Zrzku od včerejška neviděl. Nevěděli o ní ani v okolních hospodách. Nakonec se Oldřich rozhodl, že zkusí poslední možnost. Zamířil do křivolaké uličky, kde si pronajímala komůrku. Bylo mu to sice trapné, protože předpokládal, že ji zastihne s nějakým zákazníkem, ale neměl čas na ohledy. Nejspíše tam bude mít trhovce nebo venkovana, který městem projíždí, protože měšťané chodívali za nevěstkami až večer nebo v noci.

Jak předpokládal, zaslechl z komnaty hlasy a dveře byly zajištěné na závoru. Zabušil na ně a křikl, aby otevřela. Chvíli se nedělo nic, byl slyšet jen šepot a zavrzání lůžka. Teprve po hodné chvíli zrzavá nevěstka otevřela. Na sobě měla jen krátkou plátěnou košilku a vlasy rozcuchané. Na stolku stála konvice s vínem a dvě číše. Ale komnata byla prázdná. Zrzka vypadala polekaně.

Oldřich z Chlumu vstoupil a uklidňoval ji, aby se nebála, že to je jen on. Nutně potřebuje její pomoc, ale velice to spěchá. Pokud to dobře dopadne, slušně zaplatí. Zrzka přikývla a věcně se zeptala, o co jde. Rozmrzele upozornil, že úkol je důvěrný a nebylo by vhodné, aby je poslouchal ten, koho ukryla v truhlici. Navrhl, že počká na ulici, aby mohla svého zákazníka vysvobodit z úkrytu a poslat pryč.

„To nebude nutné,“ rozesmála se rozmarně. „Já přece okamžitě poznala, že to jste vy. Nedělo se tu nic proti počestnosti, přísahám. Jen jsem vás chtěla trochu

pozlobit. Byla jsem zvědavá, jak se budete tvářit.“ Během řeči došla k truhlici a otevřela tajný úkryt. Z truhlice se vysoukala světlovlasá, křiklavě nalíčená nevěstka. Zrzka celkem zbytečně dodala, že si jenom povídaly a pily víno.

Ale Oldřich z Chlumu ji neposlouchal. Jako fascinovaný zíral na truhlici. Zrzka mu minule řekla, že tohle je Kuppidova komnata a že podobných úkrytů je na Starém Městě pražském spousta. To je přece ono! Podle písaře Strachoty si nechal hofmistr nedávno dovézt do své kanceláře novou truhlici. To byl zřejmě důvod, proč se hofmistr pokusil odstranit Strachotu. S podobnou truhlicí bylo snadné zavraždit Dobřeje. Hofmistrova kancelář byla prázdná, všichni to viděli, a přece se v ní ukrýval vrah. Byl v truhlici. Ukrýval se v ní zřejmě i onen den, kdy Oldřich začal na Pražském hradě vyšetřovat. Tehdy vrah pohodil druhou mrtvou kočku před dveře soudcovy kanceláře a hofmistr pak Oldřichovi teatrálně ukazoval otevřenou truhlici, aby ho přesvědčil, že komnata je prázdná. Konečně získal důkaz o vině Jindřicha z Plavna.

Popadl Zrzku kolem pasu, zvedl ji a zatočil dokola. Pak ji postavil a nadšeně políbil.

„Neměla bych raději zmizet?“ optala se její světlovlasá družka. „Nebo byste si přál nás obě společně? Vyjde to levněji.“

„Zmiz!“ zasyčela Zrzka jako zlostná kočka. Došla si pro suknici a začala se oblékat. Přitom se ptala, co po ní bude chtít.

Oldřich z Chlumu počkal, až její družka zmizí, a pak vysvětlil, že má úkol, který není zrovna příjemný, ale moc by mu tím pomohla. Potřebuje, aby nalíčila jednoho muže.

„Muže?“ opáčila udiveně. „Tvrdil jste, že sodomskému hříchu neholdujete. Já už se ve vás nevyznám. Tak zajímáte se o muže nebo ne?“

„Určitě ne o takového, kterého budeš líčit. Pokusil se mě zabít, ale nepovedlo se mu to a srazil si vaz. Jenže já potřebuji, aby alespoň při zběžném pohledu vypadal pořád jako živý. Teď má na tváři modřiny a je strašně bledý. Musíš ho nalíčit, ale ne aby vypadal jako nevěstka. Alespoň na první pohled musí budit zdání, že je živý.“

„Jasně,“ přikývla vesele. „Prostě aby byl čerstvý. Víte o tom, že se tohle dělá s rybami na tržišti?“

„Prosím tě, pojď už… A ještě něco. Bude u toho můj panoš. Nech ho na pokoji.“

„To ani nemusíte říkat. Já jsem přece věrná vám,“ řekla a bláznivě se rozesmála. Přes ramena si přehodila plášť a do ruky uchopila malou truhličku, v níž měla masti a líčidla.

XXXII. KAPITOLA

Bylo po večerním klekání a na chodbě starého úředního paláce stáli všichni členové královské rady, Oldřich z Chlumu a také papežův inkvizitor Luigi Forlandus. Přede dveřmi každé kanceláře stál královský voják s kopím v ruce. Papežův inkvizitor se zdál ze všech přítomných nejnetrpělivější. Přecházel po chodbě s rukama složenýma za zády a pokaždé, když míjel Oldřicha z Chlumu, se na něj přísně zadíval, aby vyjádřil svou nechuť k dlouhému čekání. Nakonec to nevydržel a vyštěkl: „Tak co pro nás máte? Dal jsem na vaše naléhání a odložil začátek zasedání tribunálu. Ale jestli pro nás nemáte nic důležitého, poženu vás k odpovědnosti. To je pohrdání autoritou našeho Svatého otce v Římě."

„Také nechápu, nač čekáme," přidal se na jeho stranu nejvyšší komoří Bohuš ze Švamberka. „A ještě méně rozumím tomu, proč musíme stát na chodbě. Proč nesmíme do svých kanceláří?"

„Nejsme všichni," opáčil klidně Oldřich z Chlumu.

„Jak nejsme všichni?" pokračoval uraženě nejvyšší komoří. „To máme čekat na nějakého bezvýznamného úředníčka? Jsme královská rada, na to nezapomeňte!"

„Skončeme to hloupé představení," navrhl hofmistr Jindřich z Plavna a přesně ve chvíli, kdy chtěl vykročit k východu, objevil se Přemysl II. Otakar. Měl na sobě dlouhý plášť a na hlavě královskou korunu. Objevil se tiše, bez fanfár, ale tak nečekaně, že všichni, kdo stáli

na chodbě, bezděčně před jeho majestátním zjevem couvli.

Český král se zastavil pod hořící loučí, která vrhala mihotavé světlo na jeho ostře řezanou přísnou tvář. Rozhlédl se po přítomných a počkal, dokud všichni nepokleknou. Teprve pak promluvil: „Je načase trestat!“

„Hluboce se omlouvám, můj králi, já netušil, že se budete obtěžovat osobně… Mohli jsme se přece dostavit na slyšení do velkého sálu…,“ koktal zmateně nejvyšší komoří.

Král mávl rukou, že to není podstatné. Pak se obrátil na Oldřicha z Chlumu: „Opravdu nás dokážeš přesvědčit o tom, že vrahem sudího Dobřeje je člen naší královské rady?“

„Dokážu, můj králi, že vrahovu ruku vedl jeden z přítomných,“ přikývl Oldřich z Chlumu. Mluvil klidně a soustředěně. Jeho prohlášení vyvolalo mezi velmoži rozruch. Ale jediný, kdo se ohradil, byl papežův inkvizitor: „Protestuji! Ve všech ohavnostech, které se tu staly, měl prsty ďábel. To je přece zřejmé…“

„Dovolíš, abychom si ve svém království potrestali naše vlastní služebníky podle našeho královského uvážení?“ zarazil ho ironicky Přemysl II. Otakar. „Teprve pokud by náš prokurátor nedokázal, čí ruka to spáchala, může jednat inkvizice. Tak to stanoví bula tvého Svatého otce v Římě! Nebo se mýlím?“

Luigi Forlandus sklopil pohled k podlaze, ale třásl se zlostí. Bylo mu jasné, že tenhle argument český král nevymyslel. Nemohl znát kanonické právo. To mu určitě našeptal Oldřich z Chlumu. Inkvizitor měl na sebe zlost, že byl bláhový, když si myslel, že toho venkovského rytíře dostatečně zastrašil. Dva dny o něm neslyšel, skoro na něj zapomněl. Dokonce si pohrával s myšlenkou, jestli neutekl zpátky domů. Hrubě ho

podcenil a teď už nemohl nic dělat. Sepjal ruce a pokorně ustoupil ke stěně.

„Pokud dovolíte, můj králi, začneme prohlídkami všech kanceláří," navrhl Oldřich z Chlumu.

„Všechny jsme přece prohledali," ohradil se okamžitě vyšehradský probošt.

„Tak je prohledáme znovu. A začneme u pana Viléma z Landštejna!"

Purkrabí se uraženě ohradil, proč zrovna u něj. To je stejné, jako by ho veřejně obvinil. Hrál svou roli dobře.

„Někde začít musíme," namítl věcně Oldřich z Chlumu. Zatleskal a vzápětí se objevil panoš Ota. Oldřich zatím vysvětloval: „Jde o důležitou věc. Aby nikdo nemohl zpochybnit hledání pravdy, budu kanceláře prohlížet jen já se svým panošem. Vy ostatní zůstanete stát u dveří."

„Náš majestát souhlasí," přikývl důstojně český král. Počkal, až voják otevře dveře, a sám jako první vstoupil. Kancelář purkrabího byla dostatečně velká, aby se tam pohodlně vešli všichni. Oldřich s Otou se dali do prohlížení truhlic. V nich ale nebylo nic zajímavého. Pak panoš Ota jednu odtáhl. Za ní byl ve stěně malý výklenek a v něm se ukrývalo cosi zabalené v látce. Opatrně to vytáhl a balíček podal Oldřichovi. Ten ho rozbalil a vylovil stříbrnou pochvu se satanskými znaky. Ukázal ji českému králi, ale přitom pozorně sledoval tvář hofmistra Jindřicha z Plavna. V jeho očích zaregistroval nejdřív údiv a vzápětí strach.

„Co to je?" optal se zvědavě Přemysl II. Otakar. Bylo zřejmé, že ho dosavadní průběh soudního jednání zaujal. Měl dobrou náladu, a to bylo pro zločince špatné znamení, protože v takovém případě dokázal uvažovat chladně a velice logicky.

„Tak purkrabí Vilém je vrah!" neovládl se hofmistr Jindřich z Plavna a zvedl ruku, jako by žaloval.

Purkrabí Vilém z Landštejna se nasupil. Zlostně se rozkřikl, že vůbec netuší, co to je. Přitom se obrátil na hofmistra a optal se ho, co to má podle něj vlastně být. A proč by on měl být tím vrahem.

„To je přece ta ztracená pochva. Pochva se satanskými znaky, v níž jste měl dýku. Dýku, kterou jste sudího Dobřeje zabil. To je neklamné svědectví," vykládal chvatně hofmistr.

„Jak víte, že vrah si nechal k vražedné zbrani zhotovit i pochvu? A že se ta pochva ztratila?" optal se ho Oldřich z Chlumu a přešel těsně k němu.

„Chtěl jsem jen pomoci…," odsekl nakvašeně hofmistr. „Aby to co nejrychleji skončilo."

„Ušlechtilé," přikývl Oldřich z Chlumu. Pak se obrátil na ostatní členy královské rady: „Urození pánové, věděl někdo z vás, že k vražedné zbrani patří i pochva se stejnými satanskými znaky?"

Jeden po druhém mlčky vrtěli hlavami. Hofmistr je zamračeně sledoval a pak se znovu rozkřikl: „Co tím chcete naznačit? Ta pochva se našla tady. V komnatě, k níž má klíč jen pan purkrabí. Nikdo jiný ji sem tudíž ukrýt nemohl. Ergo on je vrah, copak to není jasné?"

„Tu pochvu sem ukryl náš prokurátor pán z Chlumu," přerušil ho český král. „Před chvílí nám ji přinesl ukázat a ukryl ji s naším vědomím a se souhlasem pana purkrabího. Ergo pan Vilém z Landštejna vrahem není!"

„Ani já ne!" křičel hofmistr. „Jsem velmož a mám svá práva!"

„Svá práva má i zavražděný sudí Dobřej," opáčil Oldřich z Chlumu a vytáhl klíč, který jeho panoš nalezl u mrtvého rytíře Jana. Ukázal ho ostatním a pokračoval: „Pochvu i tenhle klíč mám od jistého muže. Pojďme na chodbu, zda se ten klíč náhodou nehodí k některým dveřím." Teď už Oldřich z Chlumu

nepředstíral, že neví, koho chce usvědčit. Zamířil přímo ke dveřím do kanceláře hofmistra Jindřicha z Plavna. Odemkl je a otevřel. Uklonil se, aby mohl český král vstoupit. Ostatní ho následovali.

„To nic neznamená… Klíč se mi před časem ztratil. Vrah si mohl nechat vykovat u zámečníka podobný," protestoval hofmistr. „Navíc nechápu, co tím chce pán z Chlumu dokázat. Vrahovi by ten klíč stejně k ničemu nebyl. Proč by měl odemykat mou kancelář? U mě se ten večer schovat nemohl. Když jsem zamykal, byla komnata prázdná. Všichni to mohou dosvědčit. Pokud chcete někoho obvinit, pane z Chlumu, povězte nám nejdřív, jak to vrah udělal, že ho tu nikdo nezahlédl?"

„Protože nevěřím, že by v sídle českého krále řádil ďábel," prohlásil důrazně Oldřich z Chlumu, „pokusme se společně najít racionální vysvětlení."

„Víte sám dobře, že okno je příliš vysoko. A má truhlice je plná až po okraj," vyrážel ze sebe Jindřich z Plavna. Na čele se mu perlil pot, ale nemínil se tak snadno vzdát. Otevřel víko a rukou ukazoval, že má pravdu. Přitom se ohlédl po zbylých členech královské rady, ale všichni mlčeli. Nikdo se nechtěl míchat do záležitosti, která mohla pro zemského hofmistra dopadnout špatně.

„Prý jste si ji nechal dovézt teprve před několika dny," řekl Oldřich z Chlumu a nedovolil, aby hofmistr truhlici zavřel. „To jste ji stihl naplnit tak rychle?"

„Povalovala se tu spousta listin. Kdybych ji nepotřeboval, asi bych si ji sem nepostavil," bránil se Jindřich z Plavna. Trochu se mu chvěly ruce a byl stále nervóznější.

Oldřich z Chlumu se sklonil a opatrně začal osahávat kované rohy i zdobené kování truhlice. Hledal skrytý mechanismus. Nakonec objevil hřeb s ozdobně kovanou hlavou, který se dal vytáhnout. Jakmile byl

venku, ozvalo se cvaknutí a odklopila se deska na boku. Pod dvojitým dnem byl otvor právě tak veliký, aby se v něm mohl ukrýt skrčený člověk.

Král Přemysl II. Otakar už nevydržel stát u dveří a poklekl vedle Oldřicha. Sám úkryt zavřel a znovu otevřel. Jako by si chtěl pohrát s podivuhodnou hračkou.

„To mám pro případ, že by mi hrozilo nebezpečí," přispěchal hned s vysvětlením Jindřich z Plavna. „Kde máte důkaz, že se tam doopravdy někdo cizí ukrýval? Přiveďte mi ho!"

„Pokud bude náš vznešený král souhlasit, nepřivedu ho, ale půjdeme se na něj podívat. Je totiž v hradním vězení!" navrhl Oldřich z Chlumu, a aniž čekal na panovníkův souhlas, zamířil na chodbu. I na téhle návštěvě vězení byl s králem předem dohodnutý.

K Jindřichovi z Plavna se z jedné strany postavil purkrabí a z druhé panoš Ota. „Doprovodíme tě," oznámil Vilém z Landštejna chladně. „Že jsi chtěl zabít Oldřicha z Chlumu, to bych ti snad prominul, ale že ses pokusil zabít i mou dceru, to ti nezapomenu!"

„Nevím, o čem mluvíš," odpověděl unaveně hofmistr. Jeho sebejistota a arogance byly ty tam.

Ve vězení hořely na chodbě jen dvě louče. Byla tam skoro tma, stejně jako v zšeřelých kobkách s uzounkými okénky. Když se všichni shromáždili přede dveřmi zadní kobky, otevřel Oldřich z Chlumu dveře.

Na lůžku seděl mladý rytíř, zády se opíral o stěnu a dřímal. Hofmistr vykřikl, ale v jeho hlase nebyl strach či pobouření, ale obyčejný lidský žal.

Oldřich z Chlumu mu před nosem dveře zavřel. Přitom podotkl, že společně s důkazy, které se našly v úředním paláci, stačí svědectví jeho vězně k tomu, aby mohl s klidným svědomím prohlásit, že Jindřich z Plavna je vrah. Dokonce mnohonásobný.

Prostřednictvím svého nevlastního syna dal zavraždit sudího Dobřeje a také tuláka, který stříbrnou pochvu v příkopu pod palácem našel. Ale to není všechno. Zavraždil i Miladu z Hrádku a sám nebo s pomocí někoho jiného i její tři služebné. Navíc chtěl dát zavraždit i jeho.

„Přiznáváš se?“ optal se český král. Nekřičel, ale stejně všem přeběhl při té otázce mráz po zádech.

Jindřich z Plavna měl v očích slzy. Padl na kolena a chytil Přemysla II. Otakara za ruku: „Ano, přiznávám se. Sudí Dobřej odhalil mé tajemství a chtěl ho přednést na nejbližším zasedání královské rady. Nabízel jsem mu peníze, ale odmítl je. Neměl jsem na vybranou. Přesto prosím o milost. Chci zemřít mečem jako rytíř. Snažně prosím, nechte můj majetek mé manželce.“

„Řadu let jsi nám věrně sloužil,“ přikývl český král. „Zemřeš jako rytíř. Ve věci tvého majetku rozhodneme později… Chápeme, proč jsi ukradl listinu o smrti paní Milady se značkou Jidáš. Mohla tě usvědčit. Ale proč jsi vzal i poznámky sudího Dobřeje k novému zákoníku? Ty s tím přece neměly nic společného.“

„Copak nezastupuji v královské radě zájmy české šlechty?“ podivil se Jindřich z Plavna a hrdě zvedl hlavu. „Ty zákony byly proti zemským tradicím! Proto jsem je spálil.“

Přemysl II. Otakar vyšel společně s hloučkem velmožů z hradního vězení na nádvoří. Zastavil se a mlčky si je měřil. Pak řekl papežskému inkvizitorovi: „Děkujeme ti za snahu, ale jak jsi právě viděl, v našem království hledáš marně. Přejeme ti hodně upálených kacířů jinde než v Čechách. A přejeme ti rovněž rychlé koně, protože předpokládáme, že do dvou dnů překročíš zemskou hranici. Vyřiď náš upřímný pozdrav Svatému otci, pokud se s ním v Římě potkáš!“

„Bůh s vámi, vznešený králi," uklonil se Luigi Forlandus důstojně a rychle zmizel. Prohrál a nedalo se s tím vůbec nic dělat. Věděl však, že si tohle zklamání vynahradí jinde. Ráno obdržel pozvání do Uher.

Sotva je opustil, nařídil král ostatním, ať ho nechají samotného s Oldřichem z Chlumu.

Spolu zamířili přes zšeřelé nádvoří ke královskému paláci. Po skončeném soudu se panovník netvářil přívětivě. Přísně začal: „Dobře jsi nás pobavil. Velice dobře, to přiznáváme! Ale to neznamená, že jsme zapomněli. Víš, doufám, o čem mluvíme? Jak to bylo s tím mladíkem, kterého jsme odsoudili k smrti? Kdo pomohl Křišťanovi z našeho vězení?"

Oldřich z Chlumu si nepatrně povzdechl: „Samozřejmě vím, o čem hovoříte, můj králi. Ano, přiznávám se. Zachránil jsem život nevinného člověka a usvědčil skutečného vraha."

„Vždy jsi uměl hovořit obratně. Ale my bychom to označili jinak. Vzepřel ses našemu rozhodnutí. Ušlechtilost tě neomlouvá! Již jednou jsme ti sdělili, že panovníkovo přání je zákon, a dobře víš, že to byla vzpoura."

„Chránil jsem pouze vás, můj pane. Chránil jsem vás před bezprávím. Možná by vás teď mrzelo, pokud by Křišťan visel. Byl přece nevinný."

„Panovníkovo svědomí stojí nad zákonem. Na rozdíl od poddaných. Měl bys stát na popravišti vedle hofmistra Jindřicha z Plavna. Tvé provinění je dokonce těžší než jeho. On jen vraždil, ale tys zradil svého krále. Ovšem výsadou, kterou nám dal Bůh, je nejen trestat, ale i odpouštět. Proto i my porušíme náš vlastní zákon, neboť naše svědomí stojí nad ním. Nepotrestáme tě ztrátou hrdla. Příliš si vážíme toho, co pro nás děláš, a upřímně řečeno, neumíme si představit někoho jiného na tvém místě v severních Čechách. Tam jsi našemu

trůnu nejužitečnější. Nestaneš se ovšem zemským sudím. Nepotrestáme tě, ale ani tě neodměníme… Buď si však jistý, že rovněž nezapomeneme, jak jsi svého krále skvěle a důvtipně pobavil. Můžeš jít!“

„Zneuctil Světlanu, div ji nezabil a ještě si pohněval krále a nestane se zemským sudím! Co s takovým hlupákem?“ rozčiloval se Vilém z Landštejna, když své manželce vypočítával, čím vším se Oldřich z Chlumu provinil.

„Jako obvykle nemáš pravdu,“ zarazila jeho láteření Kunigunda. „Světlanu nezneuctil. Ráno jsem ji nechala prohlédnout zkušenými ženami a ty potvrdily, že naše dcera je stále virgo intacta. Tedy panna, abys rozuměl. Její život jsi ohrozil ty, žes ji poslal pátrat spolu s Oldřichem. Zabít ji chtěl hofmistr, ne on. A za třetí, jak můžeš tvrdit, že upadl v nemilost našeho krále?“

„Nestane se zemským sudím. To ti nestačí?“

„Můj milý, na severu má v tuhle chvíli více moci než tady. A to, co mu náš král prominul, by neprominul nikomu jinému v Českém království. To odpuštění je větší vyznamenání, než kdyby ho jmenoval sudím. Všichni na královském dvoře si to myslí rovněž. Až na tebe. Pamatuj, jeho chvíle ještě přijde. Nikdo nemá na krále takový vliv jako Oldřich. Nemyslím na rozhodování, ale na královo svědomí. A to je mnohem víc. Souhlasím ovšem, že zasnoubit ho s naší Světlanou by bylo ukvapené. Nechme tomu čas. Ale hlavně, nesmíme se s ním rozejít ve zlém!“

„Kde je vlastně teď?“

„Zítra ráno odjíždí,“ opáčila Kunigunda a ve tváři se jí mihl úsměv mateřské hrdosti. „Světlaně není dobře, noha ji stále bolí. Oldřich je s ní a zůstane v její ložnici až do rána. Světlana mne o to moc prosila. Bude jí vyprávět, jak to celé bylo s vraždou sudího Dobřeje.“

V té samé době stál panoš Ota se Zrzkou před hradním vězením a odpočítával kopu stříbrňáků, kterou jí věnoval jeho pán.

„Tolik peněz," libovala si spokojeně. „Je už skoro tma. Brány se zavírají, ale i kdybych to stihla, co když mě někdo okrade! Nemohla bych tu přes noc zůstat s tebou?"

„Sklepnic mám plné zuby," opáčil bez zájmu.

„Kdo ti řekl, že jsem sklepnice?"

„Můj pán," odvětil Ota a úkradkem si ji začal prohlížet.

„Je příliš laskavý," zasmála se Zrzka. „Ale já žádná sklepnice nejsem. Já jsem čistokrevná a poctivá staroměstská nevěstka."

„Tak to je pochopitelně něco úplně jiného," zasmál se panoš Ota vesele, objal ji a políbil. Rychle přehodnotil své přesvědčení. Ráno se měli vrátit domů a napadlo ho, že pro odhalení vraha sudího Dobřeje udělal dost, a proto si také zaslouží odměnu.

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Znamení Jidáš

HŘÍŠNÍ LIDÉ KRÁLOVSTVÍ ČESKÉHO

Na Pražském hradě došlo k neslýchanému zločinu. Přímo v úředním paláci byl jedné noci zavražděn zemský sudí Dobřej a v jeho těle byla nalezena dýka se satanskými znaky. Král Přemysl II. Otakar nemá k lidem na svém dvoře důvěru, a proto svěří vyšetřování mladému Oldřichovi z Chlumu. To se samozřejmě nelíbí zemským úředníkům, zvláště když se začne proslýchat, že král hodlá správci severních Čech svěřit vlivný úřad zemského sudího. Proto začne purkrabí spolu s nejvyšším komořím pátrat na vlastní pěst a obviní synovce zavražděného sudího Křišťana. Král mladíka odsoudí k smrti, jenže Oldřich z Chlumu má pochybnosti, neboť se ukáže, že existuje ztracený spis, označený jako „Jidáš".

DOSUD VYŠLO

MOBA

e-mail: moba@mobaknihy.cz
www.mobaknihy.cz

9 788024 336695